

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID

FÖRSVARET

OCH

VETERINÄRVÅRD

VID

ARMÉN

Å R 1944

STOCKHOLM 1946
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
450386

INLEDNING TILL

**Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse.
– Stockholm, 1912-1970. - (Sveriges officiella statistik).**

Täckningsår: 1911-1969.

1911-1913: Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses underdåniga berättelse.

1914-1930: Hälso- och sjukvård vid armén.

**1931-1936: Hälso- och sjukvård vid armén samt flygvapnet /
Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ; Flygstyrelsen.**

**1937-1942: Hälso- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård
vid armén / Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ;
Flygförvaltningen ; Överfältveterinären.**

**1943-1944: Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén /
Försvarets sjukvårdsförvaltning; Överfältveterinären.**

**Från 1943 ingår även Hälso- och sjukvård vid marinen, som utkom 1911-
1942, i denna serie.**

1911-1936 ingår veterinärvård vid armén i ett särskilt avsnitt i denna serie.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1,
Sundhetskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt,
1864-1912. - Sundhetskollegium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.
Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Efterföljare:

Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse. – Stockholm :
1973–1975. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1970/72-1973/74.

Veterinärvård vid armén / Överfältveterinären. – Stockholm : 1946-1957. –
(Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1945-1955.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II
publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960.
S. 163: Tab. 157. Militära sjukvården 1903-1947.

Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén. År 1944. –
(Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID

FÖRSVARET

OCH

VETERINÄRVÅRD

VID

ARMÉN

Å R 1 9 4 4

STOCKHOLM 1946

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

450386

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE
MÉDICAL

AUX FORCES MILITAIRES

ET

SERVICE VÉTÉRINAIRE
A L'ARMÉE

EN 1944

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

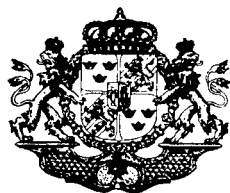
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID FÖRSVARET ÅR 1944

AV

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSFÖRVALTNING

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE MÉDICAL

AUX FORCES MILITAIRES EN 1944

PUBLIÉ PAR

L'ADMINISTRATION MÉDICALE
DES FORCES MILITAIRES

Till KONUNGEN.

Försvarets sjukvårdsförvaltning får härmed avgiva underdånig berättelse över sin verksamhet under år 1944.

Efter samråd med armé-, marin- och flygöverläkarna hava jämväl de av dem upprättade berättelserna över hälso- och sjukvården vid respektive försvarsgrenar under år 1944 influtit i föreliggande publikation. Stockholm i oktober 1945.

Underdånigst

O. NORDLANDER

KARL ERIKSSON

Gunnar Hävermark

INNEHÅLL.

TEXTAVDELNING.

	TEXTAVDELNING.	Sid.
<i>I Verksamhet avseende samtliga försvarsgrenar</i>		1
A. Besiktningen av värnpliktiga		1
B. Försvarets sjukvårdsförvaltnings verksamhet		7
C. Glasögondepåns verksamhet		17
D. Röntgenundersökning av lungorna med skärmbildsfotografering		18
E. Militärapoteket		18
F. Tandvården vid försvaret		19
G. Resultaten av 1942 års efterbesiktningar		20
<i>II Armén</i>		23
A. Fältläkarkåren		23
B. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid armén		24
C. Sjukligheten och sjukvården vid armén		26
D. Skyddskoppymningen vid armén		27
E. Tuberkulosbekämpandet vid armén		27
F. Kroppsvikten hos värnpliktiga vid armén		27
<i>III Marinen</i>		29
A. Marinläkarkåren		29
B. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid marinen		29
1. Sjukvårdspersonalen		29
2. Sjukvårdslokalerna		30
3. Sjukvårdsmaterielen		30
4. De sanitära förhållandena i land		30
5. De sanitära förhållandena till sjöss		32
6. Organisationsfrågor		33
C. Sjukligheten vid marinen		33
1. Sjukligheten på örlogsstationerna		33
2. Sjukligheten vid kustartilleriet		36
3. Sjukligheten ombord		38
4. Verksamheten på marinens sjukhus och lasarettsfartyg		39
D. Skyddskoppymningen vid marinen		40
E. Tuberkulosbekämpandet vid marinen		40
<i>IV Flygvapnet</i>		41
A. Läkare vid flygvapnet		41
B. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid flygvapnet		41
1. Sjukvårdspersonalen		41
2. De sanitära förhållandena vid flygförbanden		42
3. Sjukvårdslokalerna		42
4. Läkarundersökning av flygande personal		42
5. Olycksfall i samband med flygning		43
6. Sjuktransporter		44
C. Sjukligheten och sjukvården vid flygvapnet		45
D. Skyddskoppymningen vid flygvapnet		46
E. Tuberkulosbekämpandet vid flygvapnet		46

BILAGOR.

[illegible]

Tab. 8a. Översikt av ändringar i förut inskrivnas och frikallades värnpliktsförh. inom olika inskrivningsområden	53
» 8b. Översikt av kroppsfel och sjukdomar, som föranlett överföring till gr. O av förut inskrivna vpl inom olika inskrivningsområden	59
» 9a. Kroppsfel och sjukdomar hos förut inskrivna vpl, vilka överförts till gr. O, 4 eller 3	60
» 9b. Kroppsfel och sjukdomar, som hävts eller förbättrats och föranlett ändring i värnpliktsförh. för tidigare i grupp O, 4 eller 3 placerade	62
» 10. Sjukligheten bland manskapet vid arméns truppförband	64
» 11. Sjukdomar bland manskapet vid arméns truppförband	68
» 12. Sjukdomar bland manskapet vid armén	74
» 13. Avlidna efter dödsorsak bland arméns manskap inom olika områden	79
» 14a. Skyddskoppypning av manskap vid armén	80
» 14b. Sjuklighet på grund av ympning vid armén	80
» 15a. Å garnisonssjukhusen vårdade militära och civila patienter	80
» 15b. Samtliga å garnisonssjukhusen vårdade sjuka	81
» 16. Å garnisonssjukhusen intagna militära sjukdomsfall	82
» 17. Sjukligheten bland örlogsstationernas och kustartilleriets personal	87
» 18. Sjukdomar och yttre skador bland örlogsstationernas och kustartilleriets personal	88
» 19. Döda och dödsorsaker bland örlogsstationernas och kustartilleriets personal	90
» 20. På grund av sjukdom och yttre skador avskedade eller till krigstjänst oförmögna bland marinens stam och värnpliktiga	91
» 21. Sjuklighet, sjukdomar och yttre skador bland personalen på flottans fartyg	92
» 22. Döda och dödsorsaker bland personalen på flottans fartyg	94
» 23. Vårdade på marinens sjukhus och på krigssjukhuset i Tullskolan, Karlskrona, samt på lasarettsfartyget Prins Carl	94
» 24a. Operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer på patienter, intagna på marinens sjukhus i Karlskrona och på lasarettsfartyget Prins Carl	95
» 24b. Operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer på polikliniskt behandlade patienter vid marinens sjukhus i Karlskrona och på lasarettsfartyget Prins Carl	100
» 24c. Av ögonläkaren vid marinens sjukhus i Karlskrona vårdade intagna ögonsjuka	101
» 24d. Av ögonläkaren vid marinens sjukhus i Karlskrona utförda operationer	101
» 25. Revaccinationen	102
» 26. Tandvården	102
» 27. Allmän sammanställning av sjukligheten och sjukdomarna vid marinen	103
» 28. Sjukdomar vid marinen	104
» 29. Läkareundersökningar av den till första flygutbildning inryckande personalen åren 1942 och 1943	111
» 30. Olycksfall i samband med flygning åren 1935—1944	111
» 31. Sjuktransportflygningar år 1944 jämte översikt för äldre år	111
» 32. Sjukdomar bland manskapet vid flygvapnets truppförband	112
» 33. Vissa akuta infektionssjukdomar bland manskap månadsvis	117
» 34. Sjukligheten bland manskapet vid flygvapnets truppförband	118
» 35. Avlidna bland truppförbandens manskap	118
» 36a. Skyddskoppypning av manskap vid flygvapnet	119
» 36b. Sjuklighet på grund av skyddskoppypning	119
» 37. Resultaten av 1942 års efterbesiktningar	120

Utdrag ur årsberättelser från arméns truppförband	121
---	-----

Rättelser

Å sid. 22 rad 1 står 24·7 % skall vara 27·6.

» » » » 6 » 34·7 % » » 32·4.

TABLE DES MATIÈRES.

	Page
<i>I Activité concernant l'armée, la marine et les forces aériennes</i>	1
A. Examen des conscriptionnaires	1
B. Activité dans l'administration médicale des forces militaires	7
C. Activité du bureau de lunettes	17
D. Examen des poumons par rayons X	18
E. Pharmacie militaire	18
F. Soins dentaires	19
G. Examen complémentaire des conscriptionnaires en 1942	20
<i>II L'armée</i>	23
A. Les médecins de l'armée	23
B. Hygiène et service médicale à l'armée	24
C. Morbidité et soins aux malades de l'armée	26
D. Vaccination et revaccination à l'armée	27
E. La lutte contre la tuberculose à l'armée	27
F. Poids des conscrits à l'armée	27
<i>III La marine</i>	29
A. Les médecins de la marine	29
B. Hygiène et service médicale à la marine	29
1. Les infirmiers	29
2. Les locaux du service de santé	30
3. Le matériel de santé	30
4. Les conditions d'hygiène à terre	30
5. Les conditions d'hygiène à bord	32
6. Des cas d'organisation	33
C. Morbidité et soins aux malades de la marine	33
1. Morbidité dans les stations navales	33
2. Morbidité dans l'artillerie de côte	36
3. Morbidité à bord	38
4. L'activité dans l'hôpital et le vaisseau-hôpital de la marine	39
D. Revaccination à la marine	40
E. La lutte contre la tuberculose à la marine	40
<i>IV Les forces aériennes</i>	41
A. Les médecins des forces aériennes	41
B. Hygiène et service médicale aux forces aériennes	41
1. Les infirmiers	41
2. Les conditions d'hygiène aux régiments d'aviation	42
3. Les locaux du service de santé	42
4. Examens médicaux sur le personnel d'aviation	42
5. Accidents d'aviation	43
6. Transferts des malades par aviation	44
C. Morbidité et soins aux malades des forces aériennes	45
D. Vaccination et revaccination aux forces aériennes	46
E. La lutte contre la tuberculose aux forces aériennes	46

Tableaux.

Tabl. 1. Nombre de conscrits aux inspections médicales des conscriptionnaires	47
» 2. Vices corporels et maladies des conscriptionnaires, transférés par l'inspection aux groupes O, T, 4 et 3	49
» 3. Nombre de conscrits répartis par âge	51
» 4 a, 4 b. Aperçu de vices corporels et maladies des conscriptionnaires transférés par l'inspection au groupe T, de 20 ans, resp. de plus de 20 ans.	52
» 5 a, 5 b. Idem, idem, groupe O	54
» 6. » » » 4	56
» 7. » » » 3	57

Tabl. 8a. Aperçu de modifications dans les conditions de service des conscrits	58
» 8b. Vices corporels et maladies des conscriptionnaires, inscrits auparavant et transférés au groupe O	59
» 9a. Vices corporels et maladies des conscriptionnaires, inscrits auparavant et transférés aux groupes O, 4 ou 3	60
» 9b. Vices corporels et maladies qui sont vaincues ou se sont améliorées et qui ont été causé modifications dans les conditions de service des conscrits	62
» 10. Morbidité parmi les conscrits de l'armée	64
<i>Col. 1: Régiments. Col. 2: Malades restés de l'année précédente. Col. 3-14: Malades entrés par mois. Col. 15: Total des malades entrés. Col. 16: Sortis capables de continuer leur service militaire. Col. 17: Sortis incapables de reprendre leur service militaire. Col. 18: Décédés. Col. 19: Nombre de malades restant l'année suivante. Col. 20-23: Nombre de journées de traitement, (20) à la chambre et à l'infirmerie, (21) à l'hôpital militaire, (22) à l'hôpital civil, (23) totaux. Col. 24: Journées de malades pour 100 jours d'exercice.</i>	
» 11. Maladies parmi les conscrits de l'armée	68
Groupe I: Vices de formation ou de développement. Groupe II: Maladies d'infection aiguës. Groupe III: Maladies zooparasitaires. Groupe IV: Maladies d'infection chroniques. Groupe V: Maladies constitutionnelles. Groupe VI: Maladies d'intoxication chroniques. Groupe VII: Maladies mentales. Groupe VIII: Maladies du système nerveux. Groupe IX: Maladies des yeux. Groupe X: Maladies des oreilles. Groupe XI: Maladies de l'appareil circulatoire. Groupe XII: Maladies de l'appareil respiratoire. Groupe XIII: Maladies de l'appareil digestif. Groupe XIV: Maladies non vénériennes de l'appareil génito-urinaire. Groupe XV: Maladies de l'appareil locomoteur et du système osseux. Groupe XVI: Maladies de la peau et du tissu cellulaire. Groupe XVII: Tumeurs. Groupe XVIII: Cas de lésions corporelles et d'empoisonnements. Col. 36: Maladies indéterminées. Col. 37: Cas d'observation. Col. 38: Total des malades entrés.	
» 12. Idem. Voir tabl. 11	74
» 13. Causes de décès parmi les conscrits de l'armée	79
» 14a. Vaccination et revaccination parmi les conscrits de l'armée	80
Nombre d'incisions. Nombre des (re)vaccinés. Nombre des inspectés. Nombre des non-inspectés. Nombre des hommes réagissant contre la vaccine. Nombre des malades non réagissant contre la vaccine et (re)vaccinés de nouveau, resp. non (re)vaccinés de nouveau. Nombre des vaccinés réagissant sur 100 des inspectés.	
» 14b. Morbidité par suite de la (re)vaccination	80
Nombre des (re)vaccinés qui ont été inspectés. Gènes de revaccination: nombre des malades, nombre des malades sur 100 inspectés, nombre des jours des malades délivrés de certains exercices en tout et par chaque malade, nombre de jours des malades restant à la troupe en tout et par chaque malade, nombre des jours des malades traités aux hôpitaux en tout et par chaque malade, totaux.	
» 15a. Conscrits malades, traités dans les hôpitaux de garnison	80
» 15b. Total des malades traités dans les hôpitaux de garnison	81
» 16. Cas de maladies parmi les conscrits traités dans les hôpitaux de garnison	82
» 17. Relevé des malades dans les stations navales et l'artillerie de côte	87
» 18. Maladies et lésions externes corporelles dans les stations navales et l'artillerie de côte	88
» 19. Mortalité et causes du décès dans les stations navales et l'artillerie de côte	90
» 20. Réformés des corps et des conscrits de la marine royale pour cause de maladie et de traumatisme externe	91
» 21. État maladif, maladies et lésions externes corporelles à bord	92
» 22. Mortalité et causes du décès à bord	94
» 23. Relevé des malades de l'hôpital de la marine et de l'hôpital de guerre à Tullskolan à Karlskrona, et au vaisseau-hôpital Prins Carl	94
» 24a. Relevé de l'hôpital de la marine à Karlskrona et au vaisseau-hôpital Prins Carl concernant les opérations sur les malades entrés	95

	Page
Tabl. 24b. Relevé de l'hôpital de la marine à Karlskrona et au vaisseau-hôpital Prins Carl concernant les opérations sur les malades pas entrés	100
» 24c. Relevé des malades des yeux dans l'hôpital de la marine à Karlskrona	101
» 24d. Relevé de l'hôpital de la marine à Karlskrona concernant les opérations de maladie d'œil	101
» 25. La revaccination	102
» 26. Les soins dentaires	102
» 27. Relevé général des malades et des maladies dans la marine	103
» 28. Maladies dans la marine	104
» 29. Examens médicaux du personnel entrant pour sa première information d'aviation en 1943 et 1944	111
Approuvés. Non approuvés. Causes de réformation. — Maladies des yeux etc., Maladies des oreilles etc., Autres maladies ou vices, Combinaisons, Totaux.	
» 30. Accidents d'aviation au cours des années 1935—1944	111
Nombre des accidents d'aviation avec décès, Nombre des décès dans 90 jours, Nombre des hommes (officiers, sous-officiers, conscrits) frappés gravement, resp. légèrement.	
» 31. Transferts des malades par aviation	111
Nombre d'ascensions, Nombre de transferts, Durée d'ascensions en tout et par ascension, Nombre de kilomètres d'ascension en tout et par ascension, Nombre des personnes transférées (malades, personnel du service médical, autres, totaux).	
» 32. Maladies parmi les hommes des régiments d'aviation	112
» 33. Certaines maladies épidémiques par mois	117
» 34. Morbidité parmi les hommes des régiments d'aviation	118
<i>Col. 1:</i> Régiments. <i>Col. 2:</i> Restés de l'année précédente. <i>Col. 3—14:</i> Malades entrés par mois. <i>Col. 15:</i> Total des malades entrés. <i>Col. 16:</i> Sortis capables de reprendre leur service militaire. <i>Col. 17:</i> Sortis incapables de reprendre leur service militaire. <i>Col. 18:</i> Décédés. <i>Col. 19:</i> Nombre des malades restant à l'année suivante. <i>Col. 20—23:</i> Nombre des journées de traitement (restés et entrés à la chambre, à l'infirmerie, à l'hôpital). <i>Col. 24:</i> Journées de malades pour 100 jours d'exercice.	
» 35. Décès et causes de décès parmi les conscrits des forces aériennes	118
» 36a. Vaccination et revaccination parmi les conscrits des forces aériennes	119
Voir tabl. 14a.	
» 36b. Morbidité par suite de la (re)vaccination	119
Voir tabl. 14b.	
» 37. Examen complémentaire des conscriptionnaires en 1942	120
Extraits des rapport annuels des médecins militaires à l'armée	121

I. Verksamhet avseende samtliga försvarsgrenar.

A. Besiktningen av värnpliktiga.

Besiktningen av värnpliktiga har verkställts jämlikt Kungl. Maj:ts kungörelse av den 16 januari 1942 (SF nr 23) angående läkarbesiktning av värnpliktiga och av dem, som söka fast anställning vid krigsmakten m. m. (besiktningsskugörelse). Besiktningssreglementet av den 14 januari 1944 (SF nr 14) har därvid tjänat till ledning.

Här nedan anföras huvuddragen av ovannämnda kungörelse.

Bestämmelser beträffande värnpliktiga.

Vid sådan läkarbesiktning, som skall äga rum vid inskrivning av värnpliktiga, under de värnpliktigas tjänstgöring eller eljest enligt inskrivningsförfordningen av den 30 december 1941 (SF nr 969), hänföres de värnpliktiga enligt 6 § nämnda förfordning efter kroppsbeskaffenhet och hälsotillstånd till någon av följande besiktningssgrupper:¹

a) besiktningssgrupp	1)	} dugliga till krigstjänst
»	2)	
»	3)	
»	4)	

b) besiktningssgrupp T — tillfälligt odugliga till krigstjänst; samt

c) besiktningssgrupp O — odugliga till krigstjänst.

Till *besiktningssgrupperna 1 och 2* hänföres värnpliktiga, vilka med hänsyn till kroppsbeskaffenhet, hälsotillstånd och förståndsgåvor äro fullt dugliga till krigstjänst. Värnpliktiga med mycket god kroppskonstitution och i övrigt för krävande tjänst lämpliga egenskaper hänföres till besiktningssgrupp 1, övriga till besiktningssgrupp 2.

Till *besiktningssgrupperna 3 och 4* hänföres värnpliktiga, behäftade med sådana fel, lyten eller sjukdomar, som begränsa deras duglighet till krigstjänst. Värnpliktiga, vilkas militära användbarhet är i väsentlig grad begränsad, hänföres till besiktningssgrupp 4, övriga till besiktningssgrupp 3.

Finnes vid inskrivning av värnpliktig, vilken ej kan anses oduglig till krigstjänst, skäl antaga, att hans förutsättningar för fullgörande av tjänstgöring kunna säkrare bedömas vid en senare tidpunkt, skall den värnpliktige ändå hänföres till någon av besiktningssgrupperna 1—4. Sådan värnpliktig må jämlikt 4 § andra stycket värnpliktslagen befrias från tjänstgöringsskyldighet under viss tid. Om vid förnyad besiktning det förhållande som föranlett befrielsen kvarstår, må tiden för befrielsen förlängas. Slutligt avgörande om sådan värnplikts tjänstgöringsskyldighet skall dock träffas senast det år den värnpliktige fyller tjugotvå år.

¹ I 1937 års *besiktningsskugörelse* betecknas T med TO samt upptager kungörelsen särskilda beteckningar för studenter och likställda: SV, vapenföra, och SB, endast i viss befattning. Dessa hava utgått i 1942 års kungörelse, enligt vilken studenter och likställda klassificeras som övriga värnpliktiga.

I 1926 års *besiktningsskugörelse* användas beteckningarna A = odugliga till krigstjänst, B = icke vapenföra, C = studenter endast i viss befattning, D = nuvarande besiktningssgrupperna 3 och 4, E och F = 1 och 2, H = TO. Vapenföra studenter och likställda betecknades därvid EF.

Till *besiktningsgrupp T* hänföres värnpliktiga, vilka på grund av övergående sjukdom, försenad eller otillräcklig kroppsutveckling eller annan dylik anledning tillfälligt äro odugliga till krigstjänst.

Till *besiktningsgrupp O* hänföres värnpliktiga, vilka till följd av lyte, stadigvarande sjukdom, bestående kroppslig svaghet eller annan dylik orsak äro odugliga till krigstjänst.

Resultaten av besiktningarna av värnpliktiga år 1944 redovisas i tabellbilagan (Tab. 1—9). Antalet prövade uppgick till 52 526, av vilka 46 811 eller 89·1 % voro 20-åriga, 1 872 eller 3·6 % överåriga och 3 843 eller 7·3 % underåriga.

Tab. A. Antal prövade vid besiktningarna åren 1937—1944.

	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
20-åriga . . .	50 031	48 343	48 349	58 101	53 986	49 218	48 900	46 811
Överåriga . .	4 902	5 014	4 595	4 011	4 622	4 556	2 535	1 872
Underåriga . .	859	829	921	663	686	542	3 444	3 843
Summa	55 792	54 186	53 865	62 775	59 294	54 316	54 879	52 526

Av *Tab. A* framgår, att antalet prövade tjugohåringar minskats årligen från år 1940, då det var ovanligt högt, en tendens som kommer att bestå minst 10 år framåt på grund av den successiva minskningen av årskullarna födda från år 1920. Av samtliga inom landet mantalsskrivna tjugohåringar kunna omkring 94 % beräknas vara prövade år 1944. De övriga ha prövats tidigare såsom underåriga eller komma av olika anledningar att prövas först ett senare år såsom överåriga. Tidigare höll sig antalet prövade överåriga mellan 4 000 och 5 000 och antalet underåriga under 1 000 med ett minimum år 1942, då endast 542 prövades. År 1943 skedde emellertid en radikal förändring. Då steg antalet prö-

Tab. B. Antal prövade fördelade på besiktningsgrupp vid besiktningarna år 1944.

	Antal prövade förda till grupp							Summa
	O	T	4	3	2	1	ej angiven	
<i>Antal.</i>								
20-åriga	1 753	1 551	2 345	4 046	12 537	23 736	843	46 811
Överåriga	253	364	242	259	397	332	25	1 872
Underåriga	—	1	4	40	511	3 276	11	3 843
Summa 1944	2 006	1 916	2 591	4 345	13 445	27 344	879	52 526
1943	1 841	2 315	2 128	3 076	13 671	30 715	1 193	54 879
1942	1 715	2 431	2 339	2 975	13 267	30 336	1 253	54 316
<i>Procent.</i>								
20-åriga	3·8	3·3	5·0	8·6	26·8	50·7	1·8	100·0
Överåriga	13·5	19·5	12·9	13·8	21·2	17·7	1·4	100·0
Underåriga	—	0·0	0·1	1·1	13·3	85·2	0·3	100·0
Summa 1944	3·8	3·6	4·9	8·3	25·6	52·1	1·7	100·0
1943	3·3	4·2	3·9	5·6	24·9	56·0	2·1	100·0
1942	3·2	4·5	4·3	5·5	24·3	55·9	2·3	100·0

vade före 20-årsåldern synnerligen kraftigt, medan antalet överåriga sjönk till närmare hälften av det tidigare gängse antalet. Under år 1944 har detta nya läge ytterligare skärpts. De över- och underårigas fördelning på åldersklasser framgår av Tab. 3. Den från föregående inskrivningsförrättning fortsatta minskningen i antalet överåriga hänför sig nästan helt till de båda närmaste årsklasserna (1922 och 1923), medan antalet äldre varit i stort sett oförändrat. Den ytterligare ökningen i antalet underåriga beror på, att antalet 17-åringar och yngre mångdubblats; antalet 19-åringar har däremot minskats.

Huvudresultaten av besiktningarna år 1944 redovisas översiktligt i Tab. B.

Av samtliga prövade blevo 2 006 eller 3·8 % helt frikallade (O), 1 916 eller 3·6 % förklarade tillfälligt odugliga till krigstjänst (T), medan 48 604 inskrevos eller 92·6 % av samtliga mot 92·5 % föregående år. Av de inskrivna ansågos 6 936 eller 13·2 % av samtliga prövade vara av begränsad duglighet till krigstjänst (4 och 3) och övriga 41 668 eller 79·4 % fullt dugliga till krigstjänst, till vilka senare även räknas sådana utan angiven besiktningssgrupp. Antalet fullt dugliga har alltså nedgått från 45 519 eller 83·0 % av samtliga prövade föregående år. Av de underåriga voro praktiskt taget alla (98·8 %) fullt dugliga till krigstjänst men av de överåriga endast 40·3 %.

Tab. C. Antal prövade fördelade på besiktningssgrupp i olika inskrivningsområden vid besiktningarna år 1944.

Inskrivningsområden	20-åriga						Överåriga					
	Antal prö- vade	därav i % förda till grupp					Antal prö- vade	därav i % förda till grupp				
		O	T	4	3	öv- riga		O	T	4	3	öv- riga
Malmöhus södra . . .	2 639	4·7	1·8	5·9	3·8	83·8	53	11·3	7·5	15·1	7·5	58·6
norra . . .	2 885	2·8	2·7	3·9	8·1	82·5	51	11·8	9·8	7·8	13·7	56·9
Kronobergs	2 893	3·3	5·2	4·1	3·9	83·4	40	12·5	5·0	10·0	12·5	60·0
N. Smålands	2 616	6·4	2·0	5·7	4·2	81·7	13	15·4	—	7·7	7·7	69·2
Gävleborgs	1 594	2·5	4·8	2·4	9·2	81·1	35	11·4	2·9	2·9	14·2	68·6
Jämtlands	2 138	3·2	2·9	5·7	7·5	80·7	26	11·5	7·7	11·5	23·1	46·2
Västernorrlands	1 737	2·5	4·5	3·5	12·0	77·5	110	7·3	32·7	10·9	29·1	20·0
Hallands	1 149	5·4	2·3	12·0	4·0	76·3	65	20·0	18·5	21·5	9·2	30·8
Västgöta-Bohus	3 276	3·1	5·4	3·1	8·8	80·1	392	7·1	39·6	10·5	15·8	27·0
Älvsborgs	2 065	3·8	2·5	8·1	15·5	70·1	218	27·1	15·6	9·2	15·1	33·0
Skaraborgs	1 965	3·9	2·6	1·9	8·8	82·8	8	—	12·5	—	—	87·5
Östergötlands	2 522	3·5	2·3	4·6	11·0	78·6	28	28·6	7·1	7·1	17·9	39·3
Södermanlands	2 029	2·5	2·4	3·9	6·5	84·7	39	—	20·5	12·8	7·7	59·0
Stockholms	4 919	2·7	3·3	3·5	8·1	82·4	467	17·3	7·9	16·3	11·8	46·7
Uppsala	1 886	4·1	3·7	6·4	11·8	74·0	20	20·0	5·0	5·0	5·0	65·5
Värmlands	2 114	4·4	2·4	6·0	18·3	68·9	50	8·0	2·0	12·0	10·0	68·0
Örebro	2 178	5·4	2·8	6·7	11·9	73·2	39	7·7	2·6	10·2	15·4	64·1
Kopparbergs	1 709	5·2	5·3	6·1	7·3	76·1	24	12·5	8·3	16·7	16·7	45·8
Västerbottens	2 085	4·5	3·0	5·9	5·7	80·9	10	40·0	—	—	—	60·0
Norrbottens	2 003	2·8	4·4	7·1	10·2	75·5	175	6·9	33·7	18·8	10·3	30·3
Gotlands	409	4·1	1·5	5·6	8·1	80·7	9	—	11·1	33·3	11·1	44·5
Summa 1944	46 811	3·7	3·3	5·0	8·6	79·4	1 872	13·5	19·5	12·9	13·8	40·3
1943	48 900	3·1	3·9	3·7	5·6	83·7	2 535	13·5	16·1	12·4	12·4	45·6
1942	49 218	2·9	3·8	3·6	4·9	84·8	4 556	6·6	12·8	12·1	12·7	55·8

I Tab. C ges en allmän översikt av resultaten vid besiktningarna inom olika inskrivningsområden. Antalet frikallade 20-åriga var relativt störst i Norra

Smålands io (6·4 %) och Hallands och Örebro io (5·4 %), lägst i Södermanlands, Gävleborgs och Västernorrlands io (samtliga 2·5 %). Antalet tillfälligt odugliga 20-åriga växlade avsevärt från 1·5 % i Gotlands io till 5·4 % i Västgöta-Bohus io. I övrigt visade, närmast genom osedvanligt stort antal till grupp 3 förda, Värmlands och Älvsborgs io det lägsta antalet fullt dugliga till krigstjänst (68·9 och 70·1 %).

I flertalet io prövades endast ett ringa antal överåriga, varför resultaten i hög grad präglas av tillfälligheter. Man uppmärksammar dock, att i Älvsborgs io med 218 prövade ett ovanligt stort antal (27·1 %) frikallats och att i Västgöta-Bohus, Norrbottens och Västernorrlands io med resp. 392, 175 och 110 prövade icke mindre än 39·6, 33·7 och 32·7 % förklarats tillfälligt odugliga eller avsevärt fler än i något annat io.

Tab. D. Översikt av resultaten vid besiktningarna åren 1937—1944.

	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
<i>Frikallade (O)</i>	5 013	4 667	4 174	3 829	3 005	1 715	¹ 1 841	2 006
därav 20-åriga	4 084	3 723	3 341	3 291	2 463	1 413	1 495	1 753
överåriga	929	944	833	538	542	302	343	253
<i>Tillf. odugliga (T)</i>	3 976	3 571	3 108	3 411	3 604	2 431	² 2 315	³ 1 916
därav 20-åriga	3 124	2 688	2 423	2 707	2 672	1 846	1 901	1 551
överåriga	852	888	685	704	932	585	408	364
<i>Dugliga till krigstjänst</i>	46 803	45 948	46 583	55 535	52 685	50 170	50 723	48 604
därav 20-åriga	42 823	41 937	42 585	52 103	48 851	45 959	45 504	43 507
överåriga	3 121	3 182	3 077	2 769	3 148	3 669	1 784	1 255
underåriga	859	829	921	663	686	542	3 435	3 842

I *Tab. D* lämnas en översikt av huvudresultaten vid besiktningarna åren 1937—1944, d. v. s. det absoluta antalet frikallade, tillfälligt odugliga och fullt dugliga till krigstjänst.

Tab. E. Antal frikallade och tillfälligt odugliga i % av samtliga prövade åren 1937—1944.

	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
<i>Frikallade (O)</i>	9·0	8·6	7·7	6·1	5·1	3·2	3·3	3·8
därav 20-åriga	8·2	7·7	6·9	5·7	4·6	2·9	3·1	3·7
överåriga	18·9	18·8	18·1	13·4	11·7	6·6	13·5	13·5
<i>Tillf. odugliga (T)</i>	7·1	6·6	5·8	5·4	6·0	4·5	4·2	3·6
därav 20-åriga	6·2	5·6	5·0	4·6	4·9	3·7	3·9	3·3
överåriga	17·4	17·7	14·9	17·6	20·2	12·9	16·1	19·5

I *Tab. E* ha de absoluta talen satts i relation till hela antalet prövade inom vederbörande åldersgrupp. Kassationsprocenten visar en avsevärd nedgång från tidigare år. Den var lägst 3·2 % år 1942 mot 9·0 % år 1937, men har sedan åter

¹ Inkl. 3 underåriga. — ² D:o 6. — ³ D:o 1.

Tab. F. Kroppsfel och sjukdomar hos prövade vid besiktningarna år 1944.

	20-åriga				Överåriga			
	O	T	4	3	O	T	4	3
Samtliga	1 753	1 551	2 345	4 046	253	364	242	259
därav i % med								
Bildnings- och utvecklingsfel	2·7	7·4	2·9	3·1	2·4	2·5	5·8	13·5
Tuberkulos	7·5	26·5	1·0	0·9	26·8	46·7	10·3	13·9
Övriga infektionssjukdomar	0·7	6·3	0·4	0·5	3·6	7·1	3·7	2·7
Ämnesomsättn., endokrina o. blodsjukd.	8·2	0·9	1·1	0·7	2·0	0·8	0·4	0·8
Sinnessjukdom	4·9	1·6	1·7	0·8	18·6	3·9	5·8	3·1
Sinnesslöhet (nedsatt fattningsförm.)	33·4	1·1	45·5	39·7	11·5	0·3	10·3	6·9
Fallandesot	3·9	0·7	0·4	—	2·4	0·6	—	1·1
Övriga sjukd. i nervsystemet	6·6	1·1	1·3	1·1	2·4	1·6	2·1	0·4
Ögonsjukdomar	5·0	0·3	8·5	18·3	0·8	0·3	5·8	8·5
Öronsjukdomar	4·0	1·9	7·3	3·1	2·4	0·5	3·7	3·9
Cirkulationsorganens sjukd.	5·0	2·2	8·3	5·6	6·7	1·1	12·0	9·3
Andningsorganens sjukdomar	1·5	1·3	1·9	1·4	2·4	0·9	2·1	1·2
Munhållans, matmältningsorg. och buk- väggens sjukdomar	0·2	7·4	0·5	2·2	5·5	9·6	7·4	6·2
Urin- och könsorganens sjukdomar	1·2	2·2	1·1	0·8	4·3	3·0	0·4	1·5
Hudsjukdomar och sjukdomar i bind- väven	0·9	0·8	0·9	0·8	—	0·6	2·9	1·2
Svulster	0·2	0·1	—	—	—	—	0·4	—
Stödje- och rörelseorganens sjukd.	13·9	4·5	17·0	20·4	7·9	4·9	25·2	23·2
Förseiad el. otillr. kroppsutveckling	0·2	25·8	—	—	—	9·9	—	1·5
Svag kroppskonstruktion o. tub. belast- ning	—	0·3	—	—	—	0·5	—	0·7
Tillfällig sjukdom el. svaghet efter sjukdom (olycksfall)	—	7·5	—	—	—	5·2	—	—
Utan angiven sjukdom	—	0·1	0·2	0·6	0·3	—	1·7	0·4

stigit något till 3·3 % år 1943 och 3·8 % år 1944. Denna tendens gäller både tjugotåringarna och de överåriga. Kassationsprocenten bland överåriga har dock åter varit relativt hög fr. o. m. 1943, troligen som en följd av att under dessa år de högre åldersklasserna, där kassationsprocenten är som högst, fått avsevärt större vikt bland de överåriga prövade. Även procenttalet tillfälligt odugliga till krigstjänst har minskat från år 1937 för 20-åriga ehuru icke alls i samma utsträckning som kassationsprocenten. Det hittills lägsta talet eller 3·6 % nåddes år 1944. Denna utveckling gäller ej de överåriga, troligen endast på grund av de högre åldersklassernas ökade vikt.

För dem som förts till besiktninggruppen O, T, 4 och 3 anges i Tab. 2 en specifikation av de kroppsfel och sjukdomar, som föranlett de värnpliktigas placering i angivna grupper. I Tab. 4 a, 4 b, 5 a, 5 b, 6 och 7 lämnas motsvarande uppgifter för varje inskrivningsområde för sig, varvid emellertid sjukdomarna icke äro specificerade utan äro sammanförda i gängse sjukdomsgrupper. En sammanfattande översikt lämnas i Tab. F.

De viktigaste kassationsorsakerna (grupp O) bland 20-åringarna voro psykiska sjukdomar (sinnessjukdom och sinnesslöhet), stödje- och rörelseorganens sjukdomar, nervsystemets sjukdomar, ämnesomsättnings-, endokrina och blodsjukdomar samt tuberkulos med respektive 38·3, 13·9, 10·5, 8·2 och 7·5 % av samtliga frikallade. Motsvarande procenttal voro föregående år 34·6, 16·0, 10·5, 8·6

och 8.5. Bland de överåriga voro psykiska sjukdomar och tuberkulos de vanligaste, omfattande 30.1 och 26.8 % av de frikallade.

Av de tillfälligt odugliga (grupp T) 20-åringarna redovisade 26.5 % tuberkulos och 25.8 % försenad eller otillräcklig utveckling; av de överåriga resp. 46.7 och 9.9 %.

De vid besiktningarna till grupp 4 förda 20-åringarna ledo framför allt av psykiska sjukdomar (47.2 %), stödje- och rörelseorganens sjukdomar (17.0 %), ögonsjukdomar (8.5 %), cirkulationsorganens sjukdomar (8.3 %) och öronsjukdomar (7.3 %); de överåriga ledo främst av stödje- och rörelseorganens sjukdomar (25.2 %), psykiska sjukdomar (16.1 %), cirkulationsorganens sjukdomar (12.0 %) och tuberkulos (10.3 %).

Bland de till grupp 3 uttagna 20-åringarna dominerade psykiska sjukdomar (40.5 %), stödje- och rörelseorganens sjukdomar (20.4 %) och ögonsjukdomar (18.3 %); bland överåriga förekommo främst stödje- och rörelseorganens sjukdomar (23.2 %), tuberkulos (13.9 %) och bildnings- och utvecklingsfel (13.5 %).

Till dessa kroppsfel och sjukdomar hos de värnpliktiga vid *läkarbesiktningarna vid inskrivningen* komma ytterligare de som framträda vid *besiktning å truppförbanden efter inryckning*.

Av förut inskrivna värnpliktiga hade vid besiktningarna år 1944 på grund av olika kroppsfel och sjukdomar 13 791 helt frikallats, 2 629 förts till grupp 4 (från grupp 3, 2 eller 1) och 488 till grupp 3 (från grupp 2 eller 1), inalles 16 908 (Tab. 8 a). Å andra sidan hade en förändring i motsatt riktning skett för 178 värnpliktiga genom att tidigare kroppsfel eller sjukdomar hävts eller förbättrats. Av de 13 791 förut inskrivna värnpliktiga, som frikallats hade 28.6 % psykiska sjukdomar, 17.2 % sjukdomar i stödje- och rörelseorganen, 12.1 % sjukdomar i cirkulationsorganen och 9.1 % tuberkulos (Tab. 8 a och 9a).

I denna redovisning ingå ej resultaten av 1942 års efterbesiktning av tidigare frikallade; för dessa skall redogörelse lämnas i särskild ordning.

Tab. 6. Antal värnpliktiga för vilka värnpliktsförhållandena ändrats år 1944.

	Från besiktningsgrupp					Summa	Ökn. (+) el. minskn. (—) av vidst. besiktn.gr.
	0	4	3	2	1		
<i>Till besiktningsgrupp</i>							
0	—	4 586	1 516	2 024	5 665	13 791	+ 13 634
4	137	—	417	601	1 611	2 766	— 1 837
3	9	8	—	121	367	505	— 1 432
2	3	8	4	—	—	15	— 2 731
1	8	1	—	—	—	9	— 7 634
Summa	157	4 603	1 937	2 746	7 643	17 086	—

En översikt av de ändringar i värnpliktsförhållandena som skett lämnas i *Tab. G*. Såsom ett nettoresultat av förändringarna i olika riktningar har antalet frikallade ökat med 13 634, medan samtliga grupper av inskrivna minskats, framför allt grupp 1 med 7 643.

B. Försvarets sjukvårdsförvaltnings verksamhet.

Intill år 1944 omhänderhades den centrala sjukvårdsförvaltningen inom försvarsväsendet för arméns vidkommande av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, för marinen av marinförvaltningen å dess sanitetsavdelning samt för flygvapnet av flygförvaltningen å dess intendenturavdelning.

Sedan 1943 års riksdag i skrivelser nr 319 och 321 anmält sitt bifall i hudsak till Kungl. Maj:ts i propositionerna nr 180 och 235 framlagda förslag rörande omorganisation av försvarsväsendets centrala förvaltning och därmed sammanhängande åtgärder, inrättades, såvitt försvarssjukvården angår, från och med den 1 januari 1944 ett för samtliga försvarsgrenar gemensamt centralt förvaltningsorgan, benämnt *försvarets sjukvårdsförvaltning*.

Enligt Kungl. Maj:ts instruktion för försvarets sjukvårdsförvaltning, given den 17 december 1943, nr 887, utövar ämbetsverket under Kungl. Maj:t i tekniskt och ekonomiskt avseende högsta ledningen av och uppsikten över försvarets hälso- och sjukvård. Härvid begränsas sjukvårdsförvaltningens ämbetsbefattning av de befogenheter, som tillagts andra till försvaret hörande centrala förvaltningsmyndigheter.

Enligt instruktionen handläggas göromålen inom sjukvårdsförvaltningen å en hälso- och sjukvårdsbyrå, en sjukhusbyrå, en materielbyrå och ett kansli. Hälso- och sjukvårdsbyrån är uppdelad på två sektioner, nämligen en allmän sjukvårdssektion samt en hygien- och epidemisektion. Hit hör även en tandvårdsdetalj. Materielbyrån är uppdelad på tre sektioner, nämligen en utrustningssektion, en underhållssektion samt en läkemedelssektion. Till kansliet hör en ekonomisektion.

Sjukvårdsförvaltningens personalorganisation kan sammanfattas på följande sätt:

Chef: generalläkaren

Hälso- och sjukvårdsbyrån: chef byråöverläkaren,
allmänna sjukvårdssektionen: chef en förste byråläkare, en andre byråläkare, försvarsväsendets tandvårdsinspektör,
hygien- och epidemisektionen: chef en förste byråläkare, en extra läkare;

Sjukhusbyrån: chef en förste byråläkare, en extra läkare;

Materielbyrån: chef en regementsofficer ur trängen,
utrustningssektionen: chef pensionerad officer,
underhållssektionen: chef kompaniofficer ur trängen,
läkemedelssektionen: chef föreståndaren för militärapoteket;

Kansliet: chef byrådirektören, en byråsekreterare,
ekonomisektionen: chef tillsvidare pensionerad officer (sjukvårdsintendent);

Registratorskontor och expedition: chef pensionerad officer (expeditionsofficer).

Hos sjukvårdsförvaltningen äro i övrigt anställda tjänstemän i enlighet med gällande personalförteckning samt dessutom annan personal i mån av behov och tillgång på medel.

Till generalläkarens omedelbara förfogande står en regementsofficer ur generalstabskåren.

Vid sjukvårdsförvaltningens sida finnes ett vetenskapligt råd, bestående av personer med skicklighet och erfarenhet inom olika kunskaps- och verksamhetsområden av betydelse för sjukvårdsförvaltningens ämbetsbefattning.

För dryftande av principiella spörsmål eller frågor av större vikt rörande försvarets hälso- och sjukvård äger generalläkaren kalla armé-, marin- och flygöverläkarna till överläggning, s. k. försvarsläkarberedning. Försvarsgrensöverläkarna äro vidare berättigade och skyldiga att i vissa fall närvara vid föredragning av ärende i sjukvårdsförvaltningen.

Försvarets sjukvårdsförvaltnings första verksamhetsår har givetvis präglats av kravet på vidmakthållandet av god beredskap. Efter hand som vissa tecken förebådat världskrigets slut har ämbetsverket i avseende å sitt verksamhetsområde haft under övervägande sättet för ett successivt genomförande av en avveckling av försvarsberedskapen.

Sammanlagt hava under år 1944 23 134 diarieliförda ärenden handlagts av försvarets sjukvårdsförvaltning. Av dessa ärenden hava 1 548 varit av hemlig natur.

Av de under året handlagda ärendena inom sjukvårdsförvaltningens arbetsområde kunna följande nämnas.

Hälsovård. Kungl. Maj:t har den 27 oktober 1944 enligt av sjukvårdsförvaltningen efter samråd med försvarsgrenscheferna framlagt förslag utfärdat reglemente angående hälsovården vid försvaret att lända till efterrättelse från och med den 1 november 1944 tillsvidare intill dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnar. — Samtidigt med framläggandet av nämnda förslag har sjukvårdsförvaltningen anmält, att utredning påginge i syfte att jämväl avgiva förslag till militär hälsovårdsstadga för reglerande av hälsovårdsförhållandena inom kasernområden (motsvarande).

Besiktningreglemente. På grundval av under nästföregående år gjorda förarbeten har sjukvårdsförvaltningen den 14 januari 1944 utfärdat nytt besiktningreglemente (SFS nr 14), vilket tillika med av sjukvårdsförvaltningen meddelade kompletterande anvisningar och kommentarer till reglementet tillämpats från och med årets inskrivningsförrättningar.

Samtidigt med besiktningreglementet har sjukvårdsförvaltningen utfärdat och till reglementet såsom bilagor fogat föreskrifter angående särskilda undersökningar av synskärpa, hörsel m. m. för utväljande av personal för olika slag av specialutbildning.

Besiktningssgrupp 4. Särskild uppmärksamhet har ägnats frågan om användning och utbildning av värnpliktiga, som vid inskrivningsförrättning hänförts till besiktningssgrupp 4. Sjukvårdsförvaltningen har föreskrivit, att innan granskningsnämnd sammanträder för prövning av dylika värnpliktigas an-

vändning, läkarbesiktning — vid behov specialistundersökning — skall ske för utrönande av, vilka värnpliktiga som kunna överföras till besiktningsgrupp 3 (2 eller 1) samt för bedömande av tjänstbarheten i övrigt. Vidare har ämbetsverket hos chefen för armén hemställt om åtgärder till undvikande av att värnpliktiga, hänfödda till besiktningsgrupp 4, erhålla mer påfrestande utbildning och tjänstgöring än som motsvarar deras krafter och förmåga. Arméorder i ämnet har utfärdats den 13 oktober 1944, nr 475.

Inskrivningsförrättningar. Sjukvårdsförvaltningen har från de vid inskrivningsförrättningar 1944 tjänstgörande läkarna införskaffat och till centrala värnpliktsbyrån överlämnat redogörelser för vid inskrivningsförrättningar gjorda erfarenheter särskilt i avseende å urvalsproven.

Läkarvård för vissa värnpliktiga. Sedan Kungl. Maj:t i enlighet med beslut av årets riksdag ställt erforderliga medel till förfogande för operation m. m. av vissa värnpliktiga, vilka vid 1944 års inskrivningsförrättningar på grund av kirurgisk eller annan åkomma meddelats befrielse från tjänstgöringsskyldighet under viss tid, har försvarets sjukvårdsförvaltning efter samråd med centrala värnpliktsbyrån och medicinalstyrelsen vidtagit på sjukvårdsförvaltningen ankommande åtgärder i ämnet.

Redovisning av kroppsskadade. Efter överarbetning av de år 1943 av sjukvårdsstyrelsen och flygöverläkaren utfärdade föreskrifterna angående redovisning av sjuka vid armén respektive flygvapnet har försvarets sjukvårdsförvaltning utfärdat provisoriska bestämmelser angående redovisning av kroppsskadade vid armén och flygvapnet. Bestämmelserna hava på sjukvårdsförvaltningens framställning jämväl prövats på vissa håll inom marinen. Syftet med ifrågasvarande åtgärder har varit att efter vunnit erfarenhet åvägbringa för samtliga försvarsgrenar gemensamma bestämmelser i ämnet.

Specialistvård m. m. Reviderade bestämmelser rörande öppen specialistvård åt värnpliktiga m. fl. vid försvarsväsendet ävensom rörande specialistvård åt personal vid försvarsväsendet under krigstjänstgöring hava den 30 december 1944 utfärdats av sjukvårdsförvaltningen gemensamt med försvarets civilförvaltning. — Samma dag hava ämbetsverken med stöd av kungl. brev den 10 maj 1940 angående tjänsteläkare vid försvarsväsendet meddelat nya tillämpningsbestämmelser angående sjukvård genom tjänsteläkare.

Psykiatriska undersökningar. I anslutning till de psykologiska prov, som jämlikt kungl. brev den 12 november 1943 försöksvis ägt rum vid 1944 års inskrivningsförrättningar inom hela riket, hava på föranstaltande av försvarets sjukvårdsförvaltning psykiatriska undersökningar av de värnpliktiga ägt rum efter inryckningarna. Dessa undersökningar hava befunnits utgöra en nödvändig del av försvarsmaktens urvalsprovningar. Enligt vad inkomna rapporter samstämmigt utvisat är tillfredsställelsen med de militärpsykiatriska undersökningarna mycket stor bland såväl truppförbandsläkarna som befälet. Tack vare dessa undersökningar har bland annat ernåtts, att det militära utbildningsarbetet väsentligt underlättats.

Hörsel. Sjukvårdsförvaltningen har låtit genom specialist företaga undersökning av hörselskador hos stridsvagnspersonal. På grundval av undersök-

ningsresultatet har ämbetsverket hos chefen för armén föreslagit, bland annat, att kompletterande bestämmelser angående användning av hörselskydd måtte utfärdas. — I samband med att sjukvårdsförvaltningen yttrat sig över ett förslag till arméorder angående beskrivning över hörselskydd samt grunder för tilldelning, utprovning och användning därav (sedermera ao nr 490), har sjukvårdsförvaltningen vidtagit åtgärd för att hos vederbörande personal vidga förståelsen för vikten av att använda hörselskydd mot ljud- respektive tryckvågor från detonationer.

Undersökningscentral. Fråga om inrättande i Stockholm, där talrika värnpliktiga på grund av studier eller av annan anledning vistas, av en särskild undersökningscentral, dit värnpliktiga, som tarva mera ingående läkarundersökning för bedömning av framställningar om anstånd eller eljest ändrade värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden, skulle kunna hänvisas, har varit föremål för utredning inom sjukvårdsförvaltningen. Jämsides härmed har pågått en utredning angående inrättande vid lämpliga kliniker och lasarett av centraler för hjärtdiagnostik för försvarets räkning.

Läkarintyg. I samråd med centrala värnpliktsbyrån har sjukvårdsförvaltningen utarbetat nytt formulär till läkarintyg enligt inskrivningsförrordningen § 126.

Brännskador. Sedan försvarsväsendets kemiska anstalt avgivit förslag till föreskrifter rörande behandling av fosforbrännskador, har sjukförvaltningen efter viss överarbetning av förslaget i juni månad 1944 utfärdat kortfattade föreskrifter i ämnet. Jämväl frågan om behandling av övriga brännskador har varit föremål för utredning genom sjukvårdsförvaltningens försorg.

Gassjukvård m. m. Med stöd av Kungl. Maj:ts genom brev den 21 januari 1944 lämnade medgivande hava fortsatta vetenskapliga undersökningar avseende stridsgasskadors behandling, inklusive syrgasbehandling vid chock genom stridsgasskador, ägt rum enligt av sjukvårdsförvaltningen och försvarsväsendets kemiska anstalt meddelade direktiv. Sedan kemiska anstalten efter framställning av sjukvårdsförvaltningen avgivit på resultatet av undersökningarna grundat förslag till anvisningar för behandling av stridsgasskador, har sjukvårdsförvaltningen efter hörande av vissa av ämbetsverkets vetenskapliga råd samt luftskyddsinspektionen den 5 juli 1944 utfärdat »Anvisningar för gassjukvårdstjänsten». I samband därmed har komplettering av vissa försvarsväsendets sjukvårdsmaterielsatser företagits.

På därom av chefen för armén gjord framställning har sjukvårdsförvaltningen gemensamt med, bland andra, arméförvaltningens tygavdelning deltagit i utarbetandet av nya bestämmelser angående åtgärder mot gengasförgiftning.

Efter framställning av krigsmaterielverket har sjukvårdsförvaltningen biträtt med utarbetande av förslag till behandlingsmetoder för skador, särskilt ögonskador, förorsakade av dimsyra (svaveltrioxid löst i klorosulfonsyra), som användes för dimbildning.

Portionsstater. För att söka frambringa lämpliga portionsstater för militär

personal under övningar i fjällterräng har sjukvårdsförvaltningen genom sitt vetenskapliga råd i fysiologi låtit verkställa beräkningar rörande det kalori-behov, som kunde väntas föreligga under ifrågavarande förhållanden. Då av dessa beräkningar samt av från statens institut för folkhälsan införskaffat yttrande framgått, att dittillsvarande koststater för ifrågavarande personal hållit för låg kalorihalt, har sjukvårdsförvaltningen hos arméförvaltningens intendenturavdelning anhållit, att en specialstat med högre kalorihalt måtte upprättas samt försök därmed sedermera anställas under övningar i fjällen.

Dietstater. För att bereda möjlighet även åt icke sjukskriven personal vid armén, som prövas vara i trängande behov därav, att vid ordinarie måltidstimmor komma i åtnjutande av lämplig dietkost har sjukvårdsförvaltningen gemensamt med arméförvaltningens intendenturavdelning fastställt två nya skonkoststater att tillsvidare gälla från och med den 1 oktober 1944.

Vattentjänsten. Förslag till vatteninstruktion för försvarsväsendet har utarbetats inom försvarets sjukvårdsförvaltning och överlämnats till försvarsgrenscheferna för yttrande.

Övrig hygien. Sedan från marinöverläkarens sida framhållits, hurusom de senare årens erfarenheter från ubåtsvapnet och marinens dykeriväsende understrukit det stora behovet av vetenskaplig forskning på dykeri- och ubåts-hygienens område, har försvarets sjukvårdsförvaltning gemensamt med försvarets civilförvaltning och kungl. marinförvaltningen hos Kungl. Maj:t hemställt om anvisande av medel för bekostande av viss dylik forskning.

Sjukvårdsförvaltningen har på grundval av under nästföregående år företagen utredning rörande beskaffenheten av arrestlokalerna vid olika regementen utarbetat normer för dylika lokalers beskaffenhet ur hygienisk synpunkt.

Frågan om åtgärder för rättutrotning vid militära förläggningar har varit föremål för sjukvårdsförvaltningens uppmärksamhet.

Tandvård. Genom tillvaratagande av de möjligheter, som beretts genom de av statsmakterna år 1943 medgivna provisoriska åtgärderna till förbättrande av den militära tandvårdsorganisationen, har tandvårdsverksamheten vid försvaret kunnat avsevärt intensifieras. — Nyssnämnda organisationsförbättringar hava närmast avsett att underlätta tandvårdsbehovets tillgodoseende under beredskapstiden. Beträffande ordnandet av den militära tandvården i fredstid har försvarsväsendets tandvårdsutredning 1941 den 19 november 1944 avgivit »Betänkande med utredning och förslag angående tandvården vid försvarsväsendet». Betänkandet har av Kungl. Maj:t remitterats till försvarets sjukvårdsförvaltning för utlåtande.

Sjukvårdsförvaltningen, som funnit nödvändigt att ägna stor uppmärksamhet åt kariesproblemet, har såsom ett komplement till de tandundersökningar av inskrivningsskyldiga värnpliktiga, som genom dåvarande sjukvårdsstyrelsens försorg utfördes år 1942, låtit vid årets nyinryckningar företaga särskilda undersökningar av de värnpliktigas tandstatus.

Epidemiska sjukdomar. Med hänsyn till risken att den i stora delar av världen uppträdande influensaepidemien också skulle spridas till vårt land har

sjukvårdsförvaltningen den 29 januari 1944 till samtliga militärläkare ut-sänt cirkulärskrivelse innefattande anvisningar rörande de åtgärder och den beredskap, som skall iakttagas i och för sådan epidemis bekämpande. I an-slutning därtill har sjukvårdsförvaltningen den 21 februari 1944 utfärdat tillfälliga bestämmelser beträffande anmälan av övre luftvägsinfektioner och difteri vid försvarsväsendet. — De av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse år 1943 utfärdade föreskrifterna att tjäna till ledning vid bekämpandet av difteri vid armén hava utvidgats att avse hela försvaret.

Tuberkulosbekämpande. Ständig beredskap mot tuberkulosen har vidmakt-hållits. Viktiga led i bekämpandet av sjukdomen hava utgjorts av Calmette-ympling och skärmbildsundersökning. Hittills har man genom propaganda och upplysningsföredrag försökt att åstadkomma frivillig anslutning till Calmette-ymplingen vid inryckningarna för att tillförsäkra de värnpliktiga det värde-fulla skydd mot tuberkulos, som sådan ympning skänker. På många håll har propagandan varit framgångsrik. Då det emellertid även förekommit, att denna propaganda mötts av agitation i motsatt riktning, har sjukvårdsför-valtningen efter samråd med medicinalstyrelsen tagit under övervägande att utverka bestämmelser om obligatorisk Calmette-ympling. Skärmbildsunder-sökningar hava genom försvarets sjukvårdsförvaltnings bemedling företagits i samband med inryckningen till första tjänstgöring av åldersklass 1943 eller eljest då förhållandena så påfordrat.

Skyddsympling. På framställning av överbefälhavaren har Kungl. Maj:t den 18 februari och den 14 juli 1944 föreskrivit skyldighet för viss vid krigs-makten anställd personal samt för värnpliktiga att, i den omfattning för-svarets sjukvårdsförvaltning prövar erforderlig, undergå skyddsympling mot tyfoidfeber och paratyfus i enlighet med vad därutinnan är stadgat. I anslut-ning härtill har sjukvårdsförvaltningen den 28 mars 1944 utfärdat föreskrif-ter angående anordnande av kontroll över ifrågavarande ympning.

Veneriska sjukdomar. Frekvensstegringen av vissa könssjukdomar har varit föremål för sjukvårdsförvaltningens skärpta uppmärksamhet och föranlett energiska åtgärder för sjukdomarnas bekämpande. Efter hörande av försvars-grensöverläkarna och sjukvårdsförvaltningens vetenskapliga råd på ifrågavaran-de område har ämbetsverket med upphävande av tidigare gällande föreskrifter utfärdat dels »Föreskrifter rörande bekämpade av könssjukdomar inom försvars-väsendet», dels »Föreskrifter rörande behandling av gonorrésjuka», dels ock »Föreskrifter rörande anmälan m. m. enligt lex veneris».

Garnisonssjukhusen. Förhandlingarna med vederbörliga landsting rörande nya avtal angående vård av civila patienter å garnisonssjukhus hava resulterat i att dylika avtal numera slutits beträffande samtliga garnisonssjukhus utom garnisonssjukhuset i Boden. I samtliga fall återstår emellertid att reglera frå-gan rörande särskild ersättning till läkare och viss förvaltningspersonal för vård av civila patienter vid garnisonssjukhusen.

På därom av sjukvårdsförvaltningen gemensamt med försvarets civilförvalt-nings gjord framställning har Kungl. Maj:t den 11 augusti 1944 meddelat nya bestämmelser i fråga om förvaltningsmyndighet samt chefläkare m. m. vid garnisonssjukhusen.

Personalbostäderna vid garnisonssjukhusen. På grundval av ett av särskilda sakkunniga avgivet förslag, varöver, bland andra, arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse yttrade sig, har Kungl. Maj:t i propositionen 1944:175 framlagt förslag till ordnandet av bostadsförhållandena vid garnisonssjukhusen i Boden och Skövde. Riksdagen har i skrivelse nr 322 förklarat sig intet hava att erinra mot att frågan löstes efter i huvudsak de riktlinjer, som uppdragits vid framläggandet av nämnda proposition.

Boden. Sedan 1943 års riksdag genom skrivelse nr 337 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 64 anvisat medel för utbyggnad av garnisonssjukhuset i Boden, har sjukvårdsförvaltningen gemensamt med försvarets civilförvaltning, arméns fortifikationsförvaltning och arméförvaltningens intendenturavdelning träffat avtal med Norrbottens läns landsting angående ekonomiska och rättsliga förhållanden i samband med ifrågavarande utbyggnad. Detta avtal har av Kungl. Maj:t godkänts den 22 juni 1944. Jämlikt bestämmelse i avtalet har tillsatts en samarbetsdelegation, bestående av en representant för vardera arméns fortifikationsförvaltning, försvarets sjukvårdsförvaltning och landstinget, med uppgift bland annat att utreda och pröva uppkommande frågor rörande ändringar i byggnadsplaner, ritningar och beskrivningar. Ifrågavarande delegation har haft ett flertal sammanträden. Sjukvårdsförvaltningen har haft att yttra sig över förslag till tidsplan för byggnadsarbetenas utförande i etapper, byggnadernas disponering m. m.

Skövde. Under sjukvårdsförvaltningens medverkan har upphandling av inventarier och utrustning för det nya garnisonssjukhuset i Skövde ägt rum. Det nyuppförda sjukhuset, som omfattar 76 vårdplatser, har invigts den 6 september 1944. Härefter återstår emellertid uppförandet av bostäder åt personalen.

Stockholm. Sjukvårdsförvaltningen har haft att i olika hänseenden biträda utredningen rörande organisationen av garnisonssjukvården i Stockholm. Sedan utredningen fortskridit så långt att skisser till ett nytt garnisonssjukhus, avsett att förläggas till Örområdet å Järvafältet, utarbetats, har sjukvårdsförvaltningen på därom gjord framställning lämnat redogörelse för det totala behovet av inventarier för sjukhuset, omfattningen av vid det nya sjukhuset användbara, försvarsväsendet tillhöriga inventarier å garnisonssjukhuset vid Hantverkargatan och å karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar samt omfattningen av behovet av nyanskaffning av inventarier och därmed förenade kostnader. Därjämte har ämbetsverket avgivit förslag rörande lokaler för förläggning av viss medicinalpersonal och sjukvårdare, som avsetts erhålla utbildning vid det nya sjukhuset, samt rörande gymnastik- och undervisningslokaler. Förenämnda utredning har den 21 november 1944 avgivit »Betänkande angående organisationen av garnisonssjukvården i Stockholm». Sedan sjukvårdsförvaltningen av Kungl. Maj:t anbefallts avgiva utlåtande i ärendet samt inkomma med närmare utredning rörande behovet av personal vid det föreslagna sjukhuset, har sjukvårdsförvaltningen vidtagit härav föranledda åtgärder.

Karlskrona. I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen 1943: 207 fram-

lagda förslag beslöt 1943 års riksdag (skrivelse nr 336), att marinens sjukhus i Karlskrona skulle nedläggas och sjukhusets uppgifter övertagas av ett till länslasarettet i Karlskrona förlagt samarbetssjukhus. Försvarets sjukvårdsförvaltning har övertagit i samband med denna omorganisation stående uppgifter, som tidigare åvilat marinförvaltningen. Sjukvårdsförvaltningen har i enlighet härmed vidtagit åtgärder för upprättande av avtal rörande ekonomiska och rättsliga frågor i samband med vården av militära patienter å länslasarettet, utarbetat förslag till reglemente för ifrågavarande vård samt behandlat frågor rörande personalen vid marinens sjukhus.

Truppförbandssjukhusen. Utredningen rörande lösandet av sjukhusfrågorna vid vissa av arméns truppförband omhänderhaves sedan oktober månad 1943 av särskild jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande av chefen för försvarsdepartementet tillkallad utredningsman, ledamoten av riksdagens andra kammare J. E. G. Fast. Till fullföljande av sitt uppdrag har utredningsmannen avgivit av kostnadsberäkningar och ritningar åtföljda förslag till dels nya sjukhus vid Norrlands trängkår samt Karlsborgs och Östgöta luftvärnsregementen dels om- och tillbyggnad av sjukhusen vid Livgrenadjärregementet, Värmlands regemente och Dalregementet. Samtidigt har utredningsmannen föreslagit revision av programmet för den redan av 1943 års riksdag beslutade sjukhusbyggnaden för Svea trängkår. Förslagen, till vilka försvarets sjukvårdsförvaltning i stort sett anslutit sig, hava vunnit statsmakternas bifall (prop. 1944:175; riksd. skr. nr 322). Av stort värde är, att lokaler för tandpoliklinik och röntgen ävensom för bostäder åt sjuksköterskor och sjukvårdsbiträden komma att anordnas i sjukhuslokalerna samt att hänsyn tagits till den kvinnliga personalens behov av läkarkonsultation.

Enligt Kungl. Maj:ts den 12 maj 1944 givna bemyndigande har chefen för försvarsdepartementet uppdragit åt förenämnde utredningsman att inom departementet biträda med fortsatt utredning rörande aktuella sjukhusfrågor vid arméns truppförband samt att efter samråd med försvarets sjukvårdsförvaltning inkomma med förslag i ämnet. Sjukvårdsförvaltningen har i anledning härav från militärbefälhavarna införskaffat och till utredningsmannen överlämnat uppgifter rörande ur angelägenhetssynpunkt graderat behov av om- och tillbyggnad av truppförbandssjukhus.

Kvinnlig sjukvårdspersonal. Frågan om de vid försvaret anställda sjuksköterskornas anställnings- och tjänstgöringsförhållanden har varit föremål för sjukvårdsförvaltningens jämte övriga av frågan berörda myndigheters fortsatta behandling. Därvid har så småningom enighet kunnat uppnås bland annat därom, att begränsning av anställningstiden för extra ordinarie sjuksköterska vid arméns truppförband ej vidare borde ske samt att rekryteringen av sjukskötersketjänsterna vid försvaret ej borde koncentreras till röda korset. — För handläggningen av de talrika ärenden, som hava avseende å den kvinnliga personalen vid försvarsväsendets sjukvårdsanstalter, har under året en tjänstepliktig sjuksköterska funnits anställd vid sjukvårdsförvaltningen såsom sjuksköterskeinspektris. — Sjukvårdsförvaltningen har låtit företaga ett flertal undersökningar på ort och ställe av sjuksköterskornas tjänstgöringsför-

hållanden och på grundval av vad därvid inhämtats vidtagit åtgärder till förbättringar i fråga om, bland annat, bostadsförhållanden och tjänstgöringstider.

Jämlikt statsmakternas medgivande hava kvinnliga sjukvårdsbiträden från och med den 1 juli 1944 kunnat anställas vid arméns truppförband. Sammanlagda antalet dylika biträden uppgår till 115 och har av sjukvårdsförvaltningen fördelats å truppförbanden efter antalet vårdplatser vid truppförbands-sjukhusen.

Under en följd av år har med stöd av Kungl. Maj:ts medgivande visst antal sjukvårdselever fått anställas vid garnisonssjukhusen och armétruppförbandens sjukavdelningar för utbildning till s. k. hjälpsystrar. Då det emellertid visat sig, att utbildningen av ifrågavarande sjukvårdselever vid nämnda sjukvårdsanstalter blivit alltför ensidig, har sjukvårdsförvaltningen i samråd med överstyrelsen för Svenska röda korset till behandling upptagit frågan om förbättring av utbildningen genom dess förläggande till civilt sjukhus under viss del av utbildningstiden.

Blodgivning m. Verksamheten vid blodgivarcentralerna har under året fullföljts, varvid tidigare vunnen erfarenhet utnyttjats.

Blodplasma för transfusion har genom sjukvårdsförvaltningens försorg från försvarsväsendets förråd i viss utsträckning tillhandahållits civila sjukhus mot viss ersättning. — Försvarets läkemedelsutrustning har tillförts torkad blodplasma (»torrplasma»).

Försvarets sjukvårdsförvaltning har föreskrivit, att åtgärder skola vidtagas för kontroll av att samtlig vid förband tjänstgörande personal enligt tidigare utfärdade föreskrifter är eller i föreskriven ordning blir blodgrupperad.

Sjukvårdsmateriel. För ernående av enhetliga bestämmelser för de tre försvarsgrenarnas sjukvårdsmaterieltjänst har det visat sig nödvändigt att snarast utfärda föreskrifter i sådan riktning. Då det emellertid befunnits lämpligt att låta tillsvidare anstå med utgivande av ny sjukvårdsmaterielinstruktion och nytt sjukvårdsmaterielreglemente, har sjukvårdsförvaltningen utfärdat »Provisoriska föreskrifter angående anskaffning, ersättning, förvaring, vård och redovisning av sjukvårdsmateriel», vilka avfattats i sådan form att de täcka kraven på dylika föreskrifter under såväl krigs-, beredskaps- som rena fredsförhållanden.

Under året har genomförts ett centralt redovisningssystem för sjukvårdsmateriel. Samtidigt härmed har teknisk revision och sakrevision organiserats. För detta ändamål har en särskild kontroldetalj inrättats inom materielbyrån.

Gemensamt med arméförvaltningen har sjukvårdsförvaltningen den 17 januari 1944 fastställt »Bestämmelser om redovisning och kontroll beträffande krigsmateriel i krigstid».

Omfattande anskaffningar av sjukhusinventarier för nytillkomna respektive ombyggda truppförbandssjukhus hava under året ägt rum.

Sedan sjukvårdsförvaltningen erhållit kännedom om vissa olyckstillbud vid förläggning i snöbivack under årets vinterfälttjänstövningar inom II. militär-området, har ämbetsverket på grundval av införskaffad utredning till chefen

för armén avgivit förslag till sjukvårdsutrustning för trupper förlagda i dylik bivaack.

Med sikte på en kommande avveckling av den förstärkta försvarsberedskapen har sjukvårdsförvaltningen i samarbete med militära förrådskommittén beträffande linjeförbanden vidtagit förberedelser för sammanförande av i fältdepå (motsvarande) upplagd sjukvårdsmateriel till fredsuppläggning. För genomförande av motsvarande åtgärd beträffande materiel, tillhörande av försvarsområdena uppsatta förband, har sjukvårdsförvaltningen infordrat för varje försvarsområde specificerat förslag till en blivande fredsuppläggning av försvarsområdet tilldelad sjukvårdsmateriel. Beträffande fredsorganisationen av centralförråden för sjukvårdsmateriel hava definitiva planer eller förslag under året icke kunnat uppgöras. I och med sammanförandet av samtliga tre försvarsgrenars sjukvårdsmaterieltjänst under en gemensam förvaltning hava nämligen uppstått vissa problem rörande centralförrådsorganisationen, vilka måste utredas.

Sjukvårdsförvaltningen har varit angelägen att genom inspektioner och eljest befrämja en omsorgsfull vård av och förnuftig sparsamhet med sjukvårdsmateriel, inklusive läkemedel.

Läkemedelsförsörjningen. Vid de fasta militära sjukvårdsinrättningarna finnas för läkemedelsförsörjningen — med undantag beträffande vissa garnisonssjukhus — endast avdelnings- respektive sjukhusförråd inrättade. Enligt kungl. kungörelse den 8 april 1938, nr 126, angående läkemedelsförsörjningen å sjukvårdsinrättningarna i riket m. m., i lydelse av den 20 december 1940, nr 1037, är rätten att å avdelnings- och sjukhusförråd tillreda läkemedel i fråga om arten av de läkemedel, som må tillredas, kraftigt beskuren. Genom att för avdelnings- eller sjukhusförråd å fast militär sjukvårdsinrättning tillsättes särskild föreståndare med viss i nämnda kungörelse angiven utbildning kan emellertid läkemedelsberedningen å dylikt förråd givas avsevärt ökad omfattning. Med hänsyn härtill och då rätten att vid sjukvårdsinrättning tillreda läkemedel bland andra fördelar medför möjlighet att nedbringa läkemedelskostnaderna, har försvarets sjukvårdsförvaltning utverkat Kungl. Maj:ts medgivande till beredande av i kungörelsen avsedd utbildning på statens bekostnad åt trettio vid försvarets fasta sjukvårdsinrättningar anställda sjuksköterskor.

I underdånig skrivelse den 10 mars 1944 framhöll försvarets sjukvårdsförvaltning önskvärdheten av att frågan om den militära förrådsorganisationen beträffande läkemedel, vilken varit föremål för överväganden inom ämbetsverket, snarast möjligt upptoges med anlitande av särskilda sakkunniga. Sedan Kungl. Maj:t i anledning härav den 30 juni 1944 bemyndigat chefen för försvarsdepartementet att tillkalla sakkunniga med uppgift att inom nämnda departement biträda med fortsatt utredning rörande organisationen av försvarsväsendets läkemedelsförsörjning, har departementschefen den 7 juli 1944 anmodat vissa på området sakkunniga att utföra ifrågavarande uppdrag. — Sjukvårdsförvaltningen har utfärdat »Handledning vid användning av försvarets läkemedel» jämte däri upptagen tilläggslista å läkemedel att gälla från

och med 1944 tillsvidare. — Den 22 april 1944 har sjukvårdsförvaltningen fastställt »Prislista över försvarets läkemedel». — Med stöd av kungl. kungörelse den 10 december 1943, nr 871, har sjukvårdsförvaltningen under året inlett taxationsgranskning i samband med granskning av läkemedelsval m. m. av apoteksräkningar, utställda å militär myndighet.

Sjukvårdsförvaltningen har haft att avgiva utlåtanden i ett flertal ärenden, av vilka följande må nämnas:

förslag till bestämmelser om ersättning till krigsskadade och deras efterlevande;

försvarsväsendets ingenjörsutrednings betänkande med förslag rörande utnyttjande av ingenjörsteknisk personal inom försvarsväsendet och därmed sammanhängande frågor,

angående lämpliga fritidslokaler vid militära förläggningar;

angående sjöförsvarets utbildningskommittés betänkande med förslag angående utbildningen av värnpliktiga och fast anställt manskap vid marinen:

angående forskningsverksamheten inom försvarsväsendet;

angående medel för anordnande av en kurs i idrottsfysiologi m. m. för yngre läkare och medicine kandidater;

angående löneställning för tandsköterskor inom försvarsväsendet;

angående socialvårdskommitténs betänkande VII och VIII angående lag om allmän sjukförsäkring;

förslag till instruktion för centrala sjukvårdsberedningen;

förslag till truppförbandssjukvårdens ordnande.

C. Glasögondepåns verksamhet.

Sedan 1922 erhåller manskap, om detta är för tjänstens fullgörande nödvändigt eller om besvär från ögonen så kräva, glas på statens bekostnad från den s k glasögondepån. Glasen bliva bärarens egendom.

Under år 1944 utlämnades 7 166 par glasögon mot 7 232 par under år 1943. Skjutglasögonen utgöra 3 678 eller 51 % av hela antalet, medan av gasmaskglasögon 384 eller 6 % och av andra glasögon 3 104 eller 43 %. Gruppen skjutglasögon utlämnats 384 eller 6 % av andra glasögon 3 104 eller 43 %. Gruppen skjutglasögon omfattar sådana glas, som medföra för skjutning tillräcklig synskärpa, d v s minst 0.8. Med andra glasögon avses läsglas, skyddsglas och glas, som utdelas till icke vapenföra eller till sådana vapenföra, vilka visserligen ej erhålla »skjutsyn» men dock för tjänstens fullgörande eller till följd av besvär från ögonen behöva glas.

Av samtliga 7 166 par glasögon utlämnades 6 149 inom armén, 875 inom marinen och 142 inom flygvapnet.

I Tab. H redovisas antalet levererade glas (14 332) och deras styrka.

De sfäriska minusglasen, som förordnas åt närsynta, de sfäriska plusglasen, som förordnas åt presbyoper och översynta, samt cylinderglasen, som förord-

Tab. H. Antal under år 1944 levererade glas av olika styrka.

Glasens styrka	Sfäriska glas	Sfäriska + glas	Cylindriska glas	Andra glas	Summa glas
Under 3 D	2 920	4 914	4 312	.	.
3—6 D	652	671	236	.	.
Över 6 D	112	85	31	.	.
Summa	3 684	5 670	4 579	399	14 832
På 100 av alla glas	25·7	39·6	31·9	2·8	100

nas åt astigmater, utgjorde resp. 25·7, 39·6 och 31·9 % av hela antalet glas. Under rubriken »andra glas» redovisas planglas, mattglas, prismor etc., tillhoppa utgörande endast 2·8 % av samtliga.

D. Röntgenundersökning av lungorna med skärmbildsfotografering.

För bekämpande av tuberkulos inom försvarsväsendet har liksom under 1942 och 1943 utförts skärmbildsfotograferingar. Försvarets sjukvårdsförvaltning har disponerat över 12 skärmbildsutrustningar. Dessa ha jämte specialpersonal vid behov utsänts till depåer och förband för undersökning. Dessutom ha fasta skärmbildspolikliniker varit i arbete i Stockholm, Göteborg, Vaxholm, Karlskrona och Boden under tid då utrustningen ej behövt disponeras för ambulans undersökning.

Undersökningarna ha i första hand omfattat de värnpliktiga av 1943 års klass i omedelbar anslutning till deras inryckning till första tjänstgöring samt sjukvårdspersonal och personal vid marinrättningar och i livsmedelsarbete. Dessutom ha även efterbesiktigade vid inryckning till första tjänstgöring och nyanställd personal vid försvarsväsendet i stor utsträckning undersökts. Förnyad genomgång av personal vid förband, där fall av lungtuberkulos uppträtt, ha även utförts.

Sammanlagda antalet skärmbildsundersökningar inom försvarsväsendet under år 1944 utgjorde 144 151, varav 86 371 inom armén, 49 266 inom marinen och 8 514 inom flygvapnet.

Genom skärmbildsfotografering och vidare kliniska undersökningar ha inom försvarsväsendet konstaterats 2 349 fall av lungtuberkulos, varav 1 430 fall inom armén, 797 fall inom marinen och 122 fall inom flygvapnet.

E. Militärapoteket.

Militärapotekets personalstat har från och med den 1 juli 1944 utökats med ett tekniskt biträde och två apoteksbiträden och upptager från nämnda dag 27 personer, därav 10 apotekare. Liksom tidigare har därjämte med försvarets sjukvårdsförvaltnings bemyndigande extra personal i form av lottor och civilarbetare i stor omfattning måst anlitas. Vidare ha 33 värnpliktiga apotekare

och 11 värnpliktiga handräckningsmän under olika perioder varit inbeordrade till tjänstgöring. I medeltal ha 70 personer ständigt varit i tjänst vid apoteket.

Militärapotekets omsättning uppgick under året till kronor 1 036 843:95, innebärande en ökning jämfört med föregående år av i runt tal kronor 64 000:—. Nettobehållningen uppgick till kronor 247 605:13, varvid dock kostnaderna för ovannämnda extra personal icke medräknats.

Under året hava 1 573 inkommande och 1 371 utgående skrivelser diarieförts. Antalet inkommande beställningsskrivelser utgjorde från försvaret 18 037 och från karolinska sjukhuset 18 703, vilket innebär en ökning jämfört med år 1943 av omkring 2 800 beställningsskrivelser.

Vid apoteket ha under året färdigställts cirka 470 000 reglementerade läkemedelsförpackningar, varjämte arbetet med istandsättande av returnerade defekta läkemedelsförpackningar ökat ytterligare i förhållande till tidigare år.

Arbetet med omsättning av försvarets läkemedel har bedrivits i allt större omfattning. Sålunda har genom export försålts läkemedel för i runt tal 228 000 kronor, vilket belopp inlevererats till försvarets sjukvårdsförvaltning och sålunda icke redovisas i militärapotekets räkenskaper. Under hösten ha leveranser till medicinalstyrelsens materielnämnd i samband med den internationella hjälpverksamheten påbörjats. Ifrågavarande leveranser betinga ett värde av i runt tal 650 000 kronor.

Omfattande undersökningar över de reglementerade läkemedlens hållbarhet ha fortgått vid apoteket.

Från och med den 1 juli 1944 ha alla leveranser av reglementerade läkemedelsförpackningar till marinen och flygvapnet i enlighet med försvarets sjukvårdsförvaltnings beslut skett utan kostnad för beställaren i likhet med vad som redan tidigare ägt rum beträffande motsvarande leveranser till armén.

Den under år 1943 beslutade om- och tillbyggnaden av apotekets lokaler har under året slutförts. Härigenom ha vissa förbättringar i militärapotekets lokal- och arbetsförhållanden inträtt, utan att dock lokalfrågan därigenom kan anses slutgiltigt löst.

Militärapoteket har under året på uppdrag av medicinalstyrelsen inspekterats av professor T. Thunberg, vilken, efter att hava påtalat vissa av apotekets lokalsvårigheter, såsom allmänt omdöme lämnat det vitsordet, att »apoteket befinner sig i utmärkt gott stånd och synes skötas med synnerligen stor omsorg».

Inspektioner av avdelnings- och sjukhusförråd vid i Stockholm med omnejd förlagda truppförband (motsvarande) ha liksom förut förrättats en gång varje kvartal.

F. Tandvården vid försvaret.

Tandvårdsverksamheten vid försvaret har varit intensiv under året. Omfattningen av verksamheten vid tandpolikliniker och proteslaboratorier framgår av tab. I.

Tab. I. Tandvården vid försvaret år 1944.

	Antal pat.	Extraktioner	Fyllningar			Rotbehandlings				Tandstensskrapning, gingivitbeh.	Utlämnade proteser	Övrig behandling
			Amalg.	Silikat	Provisoriska	Extirpation av vital pulpa	Gångränshandling	Rotfylln.	Amp.			
<i>Armén</i>	337 582	174 577	187 163	41 294	15 223	11 706	6 082	14 724	3 583	12 911	11 392	119 621
I. Milo	24 957	30 646	37 423	7 513	3 283	2 201	654	2 915	906	2 371	814	21 873
II. Milo	43 006	27 877	25 556	5 079	1 851	1 032	655	1 416	256	1 044	1 754	13 614
III. Milo	74 538	31 098	38 695	7 366	1 817	2 192	878	3 358	702	1 932	2 923	30 739
IV. Milo	96 902	29 663	43 710	7 964	4 063	3 512	2 531	4 011	907	4 463	1 486	29 841
V. Milo	34 855	17 532	18 330	7 842	2 358	1 134	750	1 333	296	1 740	921	12 294
VI. Milo	52 418	32 002	17 838	4 574	1 341	1 217	511	1 096	365	1 085	3 172	7 400
VII. Milo	10 906	5 759	5 611	956	515	418	103	595	151	276	322	3 860
<i>Marinen</i>	57 648	18 674	35 477	7 093	1 524	1 816	1 651	3 783	524	2 613	1 508	36 664
<i>Flygvapnet</i>	18 436	3 387	13 055	2 621	1 833	574	493	693	123	1 153	59	5 629
Samma	413 666	196 638	235 695	51 008	18 580	14 126	8 226	19 400	4 230	16 677	12 959	161 914

Under rubriken Övrig behandling märkes särskilt broled o. dyl. i 1 286 fall. Av dessa förekommo 112 vid marinen och övriga 1 174 vid armén; vid I—VII milo redovisades resp. 94, 48, 255, 522, 76, 114 och 65 fall.

G. Resultaten av 1942 års efterbesiktningar.

Såsom en förberedelse till efterbesiktningarna år 1942 (go nr 1500, TLB nr 49) granskades enligt av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse utfärdade bestämmelser av läkare de uppgifter från tidigare inskrivningsförrättningar, som avsågo frikallade födda 1906—1921. Av dessa frikallade, inalles 119 751, uttogos 74 440 eller 62·2 % för efterbesiktning, se *tab. I* och tabellbilagen, tab. 37.

Denna uttagning för efterbesiktning växlade till omfattningen avsevärt mellan olika io. Å ena sidan uttogs endast $\frac{1}{3}$ i Örebro io och omkring hälften i Malmöhus norra och södra io, Kronobergs, Norra Smålands och Västgöta-Bohus io. Å andra sidan blevo icke mindre än 83·9 % uttagna i Skaraborgs, 83·4 % i Västernorrlands io och nära $\frac{3}{4}$ i Gävleborgs, Jämtlands, Hallands, Östergötlands, Södermanlands, Stockholms och Gotlands io (71—75 %).

Av de uttagna blevo 94·1 % efterbesiktigade och sålunda 5·9 % av olika anledningar icke efterbesiktigade; en del av dem voro avlidna eller vistades utomlands. Särskilt märkes, att sådana, som prövats vid inskrivningsförrättningarna föregående år (1941), icke efterbesiktigades. Av samtliga födda 1921 blevo därför endast några, som prövats tidigare år, efterbesiktigade. Vid vissa io avviker dessutom antalet besiktigade i hög grad från antalet uttagna av den formella anledningen, att redovisningen hänför sig till tiden efter respektive före en förändring av områdesindelningen.

Inalles 70 014 efterbesiktigades. Av dessa förklarades 12 992 eller 18·6 % för odugliga (O) och 1 418 eller 2·0 % för tillfälligt odugliga (T); $\frac{1}{5}$ av de efter-

Tab. I. Resultaten av 1942 års efterbesiktningar.

Io. Ålder	Antal granskade	Därav i % uttagna för efter- besiktn.	Antal efter- besik- tigade	Därav i % förda till grupp					
				O	T	4	3	2	1
Malmöhus s. io .	5 342	54.7	3 133	21.0	1.2	32.6	23.1	19.6	2.5
» n. » .	6 422	50.2	3 393	17.0	0.8	23.3	27.3	25.3	6.3
Kronobergs » .	6 069	56.0	3 441	34.6	0.0	28.9	21.1	11.5	3.9
N. Smålands » .	6 613	50.2	3 555	12.2	0.6	31.7	34.1	20.3	1.2
Gävleborgs » .	3 605	72.1	2 518	18.8	1.2	29.6	26.9	16.2	7.3
Jämtlands » .	4 808	71.1	3 326	30.3	0.8	40.1	12.3	15.2	1.3
Västernorrlands » .	4 571	83.4	2 767	19.2	0.6	22.3	17.9	36.1	3.9
Hallands » .	3 330	72.0	2 094	27.6	0.6	26.3	23.5	19.2	2.8
Västg.-Bohus » .	6 694	47.5	4 601	22.7	3.7	19.0	23.8	24.1	6.7
Älvsborgs » .	5 630	64.7	3 040	13.7	2.5	27.0	37.4	15.9	3.5
Skaraborgs » .	5 008	83.9	3 552	15.7	2.3	24.9	19.3	31.2	6.6
Östergötlands » .	4 889	74.3	3 396	17.5	3.8	34.6	29.6	12.3	2.2
Södermanlands » .	5 586	73.6	3 698	30.3	0.1	35.1	24.7	8.9	0.9
Stockholms » .	15 015	74.9	10 831	9.6	5.1	28.4	27.8	20.6	8.5
Uppsala » .	4 729	62.2	2 624	13.0	3.4	26.4	37.8	16.8	2.6
Värmlands » .	5 213	62.2	2 858	17.9	0.1	42.2	9.4	21.9	8.5
Örebro » .	11 988	32.4	2 184	19.9	0.4	43.3	18.9	15.8	1.8
Kopparbergs » .	3 388	64.0	2 321	17.8	1.3	42.2	23.8	12.1	2.8
Västerbottens » .	4 645	65.6	2 958	17.0	1.1	22.1	45.3	13.3	1.2
Norrbottens » .	5 279	64.0	3 082	12.8	2.0	19.6	13.8	19.4	32.4
Gotlands » .	927	72.7	642	26.5	30.7	0.8	17.1	20.4	4.5
Summa	119 751	62.2	70 014	18.6	2.0	29.4	25.1	19.1	5.8
därav födda									
år 1906	7 884	66.5	5 101	23.1	2.0	30.9	22.5	17.7	3.8
» 1907	7 950	66.2	5 068	20.7	1.6	29.9	25.7	17.2	4.9
» 1908	8 193	67.3	5 397	19.1	1.6	34.0	24.3	17.1	3.9
» 1909	8 860	65.1	5 632	18.2	2.1	31.4	26.0	17.6	4.7
» 1910	9 034	68.5	5 957	17.6	1.2	27.7	27.9	19.4	6.2
» 1911	9 909	66.0	6 230	16.7	2.4	28.5	24.7	22.2	5.5
» 1912	9 238	67.0	6 016	17.7	2.0	29.1	23.6	18.9	8.7
» 1913	9 170	66.2	5 785	16.8	1.8	26.9	26.4	21.5	6.6
» 1914	8 724	64.4	5 273	15.5	1.5	28.1	26.7	21.6	6.6
» 1915	8 088	63.7	4 885	17.5	1.7	28.5	24.8	20.3	7.2
» 1916	7 554	61.6	4 290	18.4	2.4	26.7	25.6	20.5	6.4
» 1917	7 631	60.8	4 208	17.3	2.7	30.3	26.2	19.0	4.5
» 1918	6 399	54.1	3 091	19.4	2.9	29.4	23.7	18.2	6.4
» 1919	4 896	46.7	1 948	23.7	4.3	31.5	22.9	13.6	4.0
» 1920	3 680	34.5	1 127	29.2	3.2	30.8	20.4	12.9	3.5
» 1921	2 541	23.4	6	66.6	—	16.7	—	16.7	—

besiktigade förblevo sålunda icke inskrivna. Vidare fördes 20 590 eller 29.4 % till grupp 4, 17 599 eller 25.1 % till grupp 3, 13 399 eller 19.1 % till grupp 2 och endast 4 016 eller 5.8 % till grupp 1. Detta resultat avviker i hög grad från det, som de ordinarie inskrivningsförrättningarna pläga giva.

Vid en jämförelse mellan io befinnes efterbesiktningen ha utfallit rätt olika. Sålunda växlar det relativa antalet frikallade från 9.6 % i Stockholms io till 34.6 % i Kronobergs io. Denna stora avvikelse markeras ytterligare därav, att uttagningen för efterbesiktningen var strängare i sistnämnda io, där nära hälften bortgallrades på förhand mot endast 1/4 i Stockholms io. Ett relativt stort antal frikallade redovisade även Jämtlands och Södermanlands io (30 %) närmast

följda av Gotlands och Hallands io (26.5 och 24.7 %), men i dessa io bortgallrades endast inemot 1/4. Norra Smålands, Älvsborgs, Uppsala och Norrbottens io hade däremot, liksom Stockholms io (9.6 %), ett ringa antal frikallade (12—14 %).

I övrigt märkes särskilt det stora antalet tillfälligt odugliga i Gotlands io (30·7 %) och det stora antalet till grupp 1 förda i Norrbottens io (34·7 %).

Resultaten voro jämförelsevis ensartade för de olika årsklasserna. Möjligen kan nämnas, att antalet frikallade blev relativt störst inom de äldsta och yngsta årsklasserna.

Sedermera har i samband med militärtjänstgöringen en förändring av värnpliktsförhållandena ansetts påkallad för en del av de vid 1942 års efterbesiktningar inskrivna värnpliktiga. Rapporter över de ändringar, som skett vid truppförbanden vid besiktning jämlikt § 126 IF, tillställdes arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse.

Med utgångspunkt från å sid. 20—21 lämnade uppgifter angående primärresultat vid efterbesiktningarna ha för tiden till årsskiftet 1943/44 följande förändringar från den ursprungliga uttagningen skett efter inryckning till tjänstgöring: från besiktningsgrupp T ha avförts 92 fall och till samma grupp överförts 2 819 fall; från besiktningsgrupp 4 ha avförts 2 589 fall och till densamma överförts 2 288 fall; från besiktningsgrupperna 3—1 ha avförts 4 998 fall och till dessa grupper överförts 224 fall.

Nu nämnda förändringar samt därigenom uppkommen ökning resp. minskning av besiktningsgrupperna sammanfattas i nedanstående tablå:

	O	T	4	3—1
Fran vidstående besiktningsgrupp . .	—	92	2 589	4 998
Till „ „ „ . .	2 348	2 819	2 288	224
Ökning (+) el. minskning (—)	+ 2 348	+ 2 727	- 301	- 4 774

Förändringar ha under ifrågavarande tid sålunda skett i 7 679 fall. De ha lett till att över 2 300 vpl åter frikallats och att gruppen tillfälligt odugliga ökats med ett ännu större antal vpl, över 2 700. I stället har grupp 4 och framförallt grupperna 3—1 minskats. Även under 1944 och 1945 ha ändringar förekommit, men de kunna ännu icke helt överblickas. En slutlig redogörelse här för kommer att lämnas i följande års berättelse.

II. Armén.

A. Fältläkarkåren.

Fältläkarkårens *aktiva personal* utgjordes fr o m den $\frac{1}{7}$ 1944 av ialles 155 läkare, nämligen

- 1 arméöverläkare
- 8 fältläkare
- 49 regementsläkare vid staber, förband och sjukhus
- 47 bataljonsläkare vid staber, förband och sjukhus
- 37 bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt
- 11 extra bataljonsläkare.

Över stat kvarstod 1 generalfältläkare samt 1 regementsläkare.

Fältläkarkårens *övergångsstat* bestod intill den $\frac{1}{10}$ 1944 av 1 bataljonsläkare.

Fältläkarkårens *reservstat* omfattade 3 fältläkare och 3 regementsläkare.

Fältläkarkårens reserv utgjordes av 196 läkare, därav 5 fältläkare, 16 regementsläkare och 175 bataljonsläkare.

Ingen av fältläkarkårens medlemmar har under året avlidit.

Påtagliga svårigheter ha visat sig att besätta vakanta ordinarie truppförbandsläkarbefattningar. Sålunda har bataljonsläkartjänsten vid T 2 ledigförklarats två gånger under året utan att locka någon sökande. Då tjänsten tredje gången utannonserades, anmälde sig en sökande, som erhöll tjänsten. Bataljonsläkartjänsten vid I 12 har även ledigförklarats tvenne gånger utan att någon sökande anmält sig. Först tredje gången förmådde tjänsten locka tvenne sökande, av vilka den ena återtog sin ansökan och den andra erhöll tjänsten. Bataljonsläkartjänsten vid Lv 7 har under året ledigförklarats 5 gånger utan att locka någon kompetent sökande. Som jämförelse kan nämnas, att till en samtidigt ledigförklarad regementsläkartjänst på reservstat anmälde sig ej mindre än 11 kompetenta sökande. Orsakerna härtill torde ligga i truppförbandsläkarnas betungande arbetsförhållanden samt deras — i förhållande till andra statens tjänstelaikare — otillfredsställande ekonomiska villkor. Det torde bliva nödvändigt, att en grundlig undersökning av deras arbetsförhållanden och skyldigheter m m utföres, samt att åtgärder vidtagas för förbättring.

Läkarbefattningarna vid försvarsområdena ha bestridits av militärläkare och vpl läkare, i regel beordrade i två-månadersperioder. På många håll har uttalats en berättigad åsikt, att ifrågavarande läkare borde beordras under längre tid, helst hela året. Med nuvarande möjligheter att disponera läkare torde detta icke gå att genomföra.

B. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid armén.

1. Särskild uppmärksamhet fordrar *tillgodoseendet av personal, läkare och instruktionssköterskor*, vilka utan alltför stor arbetsbelastning kunna handleda de många *utbildningsenheter* vid *trängkårerna*.

För att förbättra sjukvården bör ävenledes anställning av *kvinnliga sjukvårdsbiträden* utökas efter hand. Härigenom torde även besparing av handräckningsmanskap kunna vinnas.

Bristen på *sjukvårdsunderbefäl* har varit besvärande för sjukvårdens bedrivande vid depåerna, framför allt därigenom att sjukvårdsutbildad personal ofta varit krigsplacerad annorstädes än vid depåerna. I syfte att kunna tillfredsställa täcka behovet av sjukvårdspersonal har framställning gjorts att få disponera vakanta löner för anställande av civil personal. Tyvärr har detta för närvarande icke kunnat bifallas. Frågan synes böra ytterligare omprövas.

2. Det nya *sjukredovisningssystemet* innebär en betydlig förbättring även om arbetet därmed kan bli betungande. Tillräcklig och kontinuerlig skrivhjälp är erforderlig vid truppförbandsläkarnas expeditioner för att bland annat nöjaktigt kunna sköta redovisningssystemet. Behovet av erforderlig skrivhjälp även vid militärbefälsläkarnas expeditioner bör särskilt understrykas.

Angående *hälsotillstånd och sjukvårdsförhållanden vid förbanden* hänvisas till de från militärområden och truppförband insända sjukbeskeden.

3. Erfarenheten visar, att *icke enhetliga principer tillämpas vid T-förklaring* på grund av att bestämmelserna i IF § 126 mom 2 och 4 missuppfattas. Sålunda har i många fall T-förklaring skett jml mom 2 men med hemförlovning som följd, där i stället mom 4 bort tillämpas med anstånd som följd. Härigenom ha inskrivningsnämnderna belastats med arbete och förbanden i onödan frånhänt sig värnpliktiga, som bort behållas. Orsaken torde vara att söka i den dunkla formuleringen i ifrågavarande moment, där det talas om »ändring i hans värnpliktsförhållanden». Svårigheterna torde kunna elimineras därest detta uttryck utbytes mot »ändring för honom av tidigare fattat beslut om tilldelning eller uttagning».

Föreslagen ändring av § 126 IF bör snarast komma till stånd, och vederbörliga myndigheter (förbandschefer, inskrivningschefer, militärläkare) böra orienteras därom och om innebörden av mom 2 och 4.

4. Under året ha vissa *underhållsövningar*, ledda av inspektören för underhållstrupperna, förekommit. De ha varit av synnerligen stor nytta för den därtill beordrade läkarpersonalen. Under året har även påbörjats en brevskola för läkare i syfte att höja deras sjukvårdstaktiska kunskaper. Till kursen voro anmälda 800, huvudsakligen värnpliktiga läkare.

Den utbildning, som numera bibringas *sjukvårdsmanskap vid civila lasarett*, har väsentligt bidragit till denna personals allmänmedicinska kunnande och användbarhet.

Vad beträffar *utbildning av de värnpliktiga i grupp 4* synes denna böra anpassas på ett lämpligt sätt efter dessa värnpliktigas fysiska tillstånd. Det torde

icke vara lämpligt att alltför hårt vidhålla kravet på att samtliga dessa måste genomgå militär utbildning exempelvis i exercis och utbildning med vapen på ett fullständigt likartat sätt, vilket i vissa fall kunnat medföra olägenheter för deras hälsa. En följd av den enhetliga utbildningsprincipen torde bli, att flera av dessa värnpliktiga måste hemsändas. Härigenom undandrages armén årligen ett flertal yrkeskunniga människor som kunna användas i försvarets tjänst.

5. Som förut påpekats, ha de till förfogande stående *hälsovårdstillsyningsmännen* även under detta år utfört ett mycket gott arbete för förbättring av hygienien vid militära förband. Det kan ifrågasättas, om ej allt framgent tillgång till dylik personal, framför allt för övervakningen av depåernas hygieniska förhållanden, borde möjliggöras. Det bör även utredas, huruvida hälsovårdsstadgan i flera avseenden, än som hittills skett, äger tillämpning vid truppförbanden.

6. Vid arbetet med *sjukvårdsavdelningarnas ombyggnad eller nybyggnad* för att höja dem till den civila sjukvårdens nivå synes särskilt böra beaktas, att de icke göras för små.

De *psykologiska prov*, som numera utföras, ha visat sig mycket värdefulla. Ett stort antal värnpliktiga framför allt med psykisk efterblivenhet, vilka ej kunna användas i försvarets tjänst, ha kunnat utgallras. Emellertid synes det vara behöfligt, att provens utformning ytterligare bearbetas för att undvika en alltför stor avgång av värnpliktiga, vilka möjligen kunna användas för olika ändamål inom försvaret, även om de icke äro lämpade för linjetjänst.

Den nu genomförda *skärmbilds- och tuberkulosundersökningen* måste betecknas som ett viktigt led i den allmänna kampen mot tuberkulosen och har väsentligt bidragit till att minska dess utbredning. Det synes vara ett önskemål att i samband härmed BCG-vaccinering göres obligatorisk.

Med avseende på *statistik angående sjukvården m m* hänvisas till från truppförbanden avgivna rapporter enligt fastställda formulär.

I övrigt hänvisas ävenledes till truppförbandsläkarnas årsrapporter samt yttranden m m från arméinspektionens sjukvårdsavdelning.

7. *Expedition*. Omfattningen av verksamheten vid arméöverläkarens expedition och arméinspektionens sjukvårdsavdelning framgår av att från expeditionen under året expedierats 4 600 hemliga och 14 185 öppna skrivelser.

C. Sjukligheten och sjukvården vid armén.

Siffror inom klammer [] avse föregående år.

Sjuklighet. Enligt *tab. 10* uppgick år 1944 antalet vårdade till 202 258 varav 2 852 voro kvarliggande från föregående år. Antalet sjukdomsfall har sålunda minskat sedan föregående år, då 221 804 vårdades. Antalet sjukdagar utgjorde sammanlagt 2 079 217 eller i medeltal 10·4 på varje under året insjuknad mot respektive 2 170 843 och 9·8 under år 1943. Av sjukdagarna ha 45·9 % förekommit vid truppen, 45·0 % vid militärsjukhus och 9·1 % å civilt sjuk-

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
Scharlakansfeber . .	103	208	142	206	376	271	119	39	29	66	46	38	1 643
Mässling	65	77	33	63	221	184	64	18	19	41	33	19	887
Tarmtyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Paratyfus	—	—	—	—	2	4	—	1	1	1	—	—	9
Rödsot	—	4	4	5	—	28	133	136	67	202	34	80	693
Difteri	3	9	14	5	9	5	9	26	14	7	18	18	137
Påssjuka	281	388	286	234	140	222	191	100	44	37	67	69	2 059
Kikhosta	9	1	—	—	3	5	2	—	—	—	—	1	21
Inflensa	171	1 313	730	714	412	156	65	150	49	99	87	70	4 016
Akut barnförslamning	6	1	—	4	3	3	5	17	18	19	7	7	90
Sömnnsjuka	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	4
Epidemisk hjärnfeber	3	1	1	5	2	1	—	—	2	2	—	—	17
Undulantfeber . . .	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Denguefeber	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	3

hus. Såsom odugliga till fortsatt krigstjänst ha avförts 1 770 eller 0.9 % av samtliga under året avförda.

Under året inträffade bland manskapet 277 dödsfall. Bland dessa märkas 7 fall av varfeber, 18 tuberkulos, 15 barnförslamning, 22 akut lunginflammation, 8 hjärnhinneinflammation, 20 hjärtsjukdom, 22 självmord och 107 olyckshändelser av olika slag. Av de sistnämnda orsakades 19 av drunkning, 30 av skottsår, 14 av trafikolycka, 26 av sprängningsolycka och övriga 18 fall av andra omständigheter. (*Tab. 13.*)

De vanligaste sjukdomarna (*Tab. 11 och 12*) ha liksom under föregående år varit akuta infektionssjukdomar, andningsorganens, matsmältningsorganens och bensystemets sjukdomar samt ej minst yttre skador. Inom de två första grupperna visade enligt föreliggande statistik akut och kronisk luftrörskatarr största frekvensen med 31 323 [27 074] fall, halsfluss 15 394 [15 918], inflammation i svalg och matstrupe 11 127 [12 024], kontusion och krossår 9 201 [10 631], ledvrickning 7 307 [8 850], tarmkatarr 5 064 [5 369], böld 4 258 [5 055], influensa 4 016 [9 200], magtarmkatarr 3 918 [3 368], magkatarr 3 533 [3 176], strupkatarr 3 175 [4 093], inflammation i senskida 3 122 [4 037], sår av skarpt eller spetsigt vapen 3 034 [3 928], muskelinflammation 3 032 [3 690] och skoskav 2 837 [4 710].

Av andra sjukdomar må omnämnas öronsjukdomar av olika slag 3 373 fall, nässjukdomar 2 759, vaccinationsbesvär 2 450, benbrott 1 974 och skabb 1 912. Av scharlakansfeber ha uppträtt 1 643 fall, av rödsot 693 och difteri 137, medan mässling och röda hund förekommit i 837 och 833 fall mot endast 121 resp. 84 föregående år.

De *epidemiska sjukdomarnas* utbredning under olika tider av året framgår av ovanstående tablå. Scharlakansfeber visade sin största frekvens under våren och försommaren, influensa under senvintern med maximum i februari.

Av *smittsamma könssjukdomar*, som föranlett sjukskrivning, förekom bland fast anställda och värnpliktiga gonorrhé i 1 161 [1 362] fall, nyförvärvad syfilis i 38 [19], recidiverande syfilis i 4 [2] och ulcus molle i 8 [11].

Sjukvård. Å garnisonssjukhusen ha vårdats inalles 27 740 patienter, varav 27 026 under året nyintagna, mot 28 764 under föregående år. Antalet vård-dagar för samtliga vårdade uppgick till 414 032 [427 000]. Av de intagna voro 10 655 [9 610] civila med 181 447 [164 420] vårddagar eller 43·8 % av samtliga vårddagar mot 38·5 och 34·9 % under åren 1943 och 1942. Vidare tillhörde av in-taget manskap det största antalet armén eller 12 604 medan 1 758 voro hän-förliga till marinen och 434 till flygvapnet (*Tab. 15 a och 15 b*).

I *Tab. 16* meddelas uppgifter å sjukdomar för de å garnisonssjukhusen vår-dade utom för civila sjuka; uppgifter rörande dessa överlämnas till medicinal-styrelsen. De vanligaste sjukdomarna ha varit akut strup- och luftrörskatarr 2 268, akut och kronisk magkatarr med resp. 570 och 428 fall, inflammation i svalg och matstrupe 881, magsår 848, blodåderbräck 782, gonorrhé 707, bräck 589 och skabb 685. Antalet olycksfall har varit rätt betydande; för arm- och benbrott ha vårdats 297 fall och för hjärnskakning 250 fall.

D. Skyddskoppympningen vid armén.

Ympning göres i allmänhet med 2 snitt, men med endast 1 snitt, där krafti-gare reaktion är att vänta. Besiktning sker som regel endast en gång, nämligen å fjärde dygnet, men om reaktion då utebliver även på åttonde dygnet. En sam-manfattning av resultaten återfinnes i *Tab. 14 a*.

I allt kunde 41 784 ympade tillfredsställande besiktigas under år 1944. Av dessa reagerade 36 914 eller 88·3 % av de ympade.

Av ympningen föranledd inskränkning i tjänstbarheten åskådliggöres i *Tab. 14 b*. Nedsatt tjänstbarhet visade 18·3 % av de såsom primovaccinationer angivna fallen, men blott 3·8 % av revaccinationsfallen med 4·3 dagar per man bland de förra och 3·8 dagar per man bland de senare. Olägenheterna av ymp-ningen hava alltså varit obetydliga. Däremot visa sig alltjämt besvären av pri-movaccination mera vanligt förekommande än av revaccination.

E. Tuberkulosbekämpandet vid armén.

Under år 1944 utgjorde totala antalet tuberkulinundersökta 49 896. Av dessa visade sig 17 260 vara turberkulinnegativa. Av de sistnämnda undergingo 10 703 eller 62 % skyddsympning mot tuberkulos. Bland de ympade blevo 6 765 tuber-kulinpositiva efter första ympningen och 811 efter andra ympningen, inalles 7 576.

F. Kroppsvikten hos värnpliktiga vid armén.

Sedan år 1942 har kroppsvikt, längd och bröstvidd hos värnpliktiga vid ar-mén noterats vid inryckning till värnpliktstjänstgöring och vid två senare till-fällen, nämligen efter omkring ett halvt års resp. ett års tjänstgöring. Rappor-ter över resultaten sändas till försvarets sjukvårdsförvaltning, där de underkas-tas bearbetning.

Ur de sammanställningar, som gjorts av inkomna användbara uppgifter, lämnas i nedanstående tablå en översikt rörande kroppsvikten vid inryckningen år 1942 och efter omkring ett halvt års tjänstgöring. I detta sammanhang bör erinras om, att man bör räkna med en viss marginal för mättningsfel.

	Kroppsvikt (kg) vid inryckningen								S:a vpl
	under 55	55— 59	60— 64	65— 69	70— 74	75— 79	80— 84	85— ω	
<i>Efter c:a 1/2 års tjänstgöring</i>									
viktminskning 10 el. fl. kg .	—	—	1	3	5	11	4	20	44
6—9 „	—	2	6	35	36	36	29	20	164
5 „	—	3	10	30	34	26	10	7	120
4 „	—	3	21	49	52	52	24	11	212
3 „	—	17	45	134	114	99	32	15	456
2 „	2	39	127	242	247	155	55	24	891
1 „	6	73	307	512	417	249	84	33	1 681
Oförändrad kroppsvikt	57	305	955	1 458	1 230	632	211	69	4 917
viktökning 1 kg	69	401	1 149	1 572	1 127	493	144	60	5 015
2 „	64	402	1 021	1 188	812	357	113	38	3 995
3 „	73	271	785	859	618	232	80	15	2 933
4 „	39	213	532	641	431	163	56	10	2 085
5 „	23	133	326	392	278	100	26	6	1 284
6—9 „	45	179	417	429	313	100	19	2	1 504
10 el. fl. „	8	23	66	50	27	8	4	1	187
Summa vpl	386	2 064	5 768	7 594	5 741	2 718	891	331	25 488
Kroppsvikten i medeltal									
vid inryckningen	52·5	57·5	62·1	66·7	72·0	76·6	81·5	88·4	67·7
efter c:a 1/2 års tjänstg. . . .	55·3	59·8	64·2	68·4	73·4	77·4	82·0	87·1	69·8
ökn. (+) el. minskn. (—) . . .	+ 2·8	+ 2·3	+ 2·1	+ 1·7	+ 1·4	+ 0·8	+ 0·5	— 1·3	+ 1·6

Medelvikten för de värnpliktiga var 67·7 kg vid inryckningen och efter ett halvt år 1·6 kg större eller 69·3 kg. Förändringen i kroppsvikt växlar i någon mån med vederbörandes vikt vid första vägningsen. Viktökningen var störst för vpl med låg kroppsvikt och minst för tyngre vpl. De tyngsta, som vägde 85 kg eller mer, minskade t o m något i vikt, förmodligen som en följd av den, för många av dem ovana kroppsovningsen under tjänstgöringen.

Av samtliga redovisade vpl ökade 66·7 % i vikt, medan 19·3 % voro oförändrade och 14·0 % minskade. I ett mindre antal fall voro förändringarna betydande. Sälunda ökade 11·7 % minst 5 kg och minskade 1·3 % lika mycket. Viktminskningen var vanligast bland dem, som visat övernormal vikt vid inryckningen.

III. Marinen.

A. Marinläkarkåren.

Omsättningen inom marinläkarkåren framgår av följande tabell.

Antal enl. stat och nåd. brev	Beställningar	Ledigheter					Sum- ma	Åter- be- satta	Vakan- ta den 31 dec. 1944
		den 1 jan. 1944	under året genom						
			ny be- ställ- ning	be- ford- ran	avsked el. tran- sport	döds- fall			
1	Marinöverläkare	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Förste marinläkare	—	—	—	1	—	1	1	—
15	Marinläkare av första graden ...	1	1	—	1	—	3	—	3
2	Ögonläkare	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Marinläkare av andra graden ...	2	2	1	3	—	8	8	—
12	Marinläkarstipendiater	—	—	3	4	—	7	7	—
14	öfver stat .	2	—	4	1	—	7	7	—
82	Summa	5	3	8	10	—	26	23	3

En beställning som marinläkare av 1. graden, sjukhusläkare, avsedd för det under byggnad varande samarbetssjukhuset i Karlskrona är vakant under avvaktan på sjukhusets färdigställande. Ytterligare 2 beställningar som marinläkare av 1. graden hållas av olika orsaker likaledes vakanta.

Genom ämbetsskrivelse den 14 september 1944 ha beställningarna såsom marinläkarstipendiat över stat alltså kunnat återbesättas i normal omfattning.

Ett stort antal marinläkare i reserven och värnpliktiga läkare ha varit inkallade till tjänstgöring såväl ombord som vid marindistrikt och sjukhus.

Marinläkarkurs har den 18 oktober—25 november i Stockholm genomgått av 1 marinläkare av 1. graden och 8 marinläkare av 2. graden.

Fackutbildningskurs har den 11 januari—29 februari i Karlskrona genomgått av 5 marinläkarstipendiater och 20 värnpliktiga läkare.

Kurs i dykeri- och ubåtstjänst har den 27 november—2 december genomgått av 1 marinläkare av 1. graden, 4 marinläkare av 2. graden, 4 marinläkarstipendiater och 1 marinläkarstipendiat över stat.

Marinläkarkårens reserv räknade vid 1945 års ingång 136 marinläkare och 1 marinläkarstipendiat, av vilka 21 tillhöra den nya reservorganisationen.

B. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid marinen.

1. Sjukvårdspersonalen.

Fastställda utbildningskurser hava avhållits för marinens sjukvårdspersonal av olika kategorier.

Extra sjuksköterskor, biträden och marinlottor ha måst anställas till avsevärt antal under perioder med ökad sjuklighet och på grund av sjukdomsfall bland denna personal.

2. Sjukvårdslokalerna.

Marinens sjukhus i Karlskrona, vars nedläggande av statsmakterna beräknades skola ske till omkring 1 september 1944, är vid årsskiftet allttjämt i bruk. Det nya samarbetssjukhuset vid länslasarettet därstädes, som nu stått under byggnad sedan över ett år, befinner sig nämligen ännu i så pass ofullbordat skick, att man knappast torde kunna räkna med dess ianspråktagande förrän omkring ett år senare, än vad statsmakterna enligt ovan räknade med.

Sjömansskolans i Karlskrona sjukhus har under året tagits i bruk och ter sig tilltalande och i tillfredsställande skick. Sjukhuset i Fårösund är i det närmaste färdigställt.

Kustartilleriregementets i Karlskrona sjukhus är likaså i det närmaste färdigt, en del inredningsarbeten vänta emellertid på sitt avslutande. Däremot torde det ännu dröja avsevärd tid innan sjukhuset vid avdelning Anckarstjerna av Karlskrona örlogsstation blir färdigt.

Ett nytt provisorium för sjukhus vid Älvsborgs kustartilleriregemente har, såsom angavs i föregående årsberättelse, blivit nödvändigt. En våning i en av kompanikasernerna har härför måst tagas i anspråk. Ett nytt sjukhus är under planläggning.

Planläggning av sjukhus för flottans underofficers- och sjömansskola vid Berga har pågått.

Fortsatta erfarenheter ha givit vid handen, att lasaretsfartyget Prins Carl allttjämt är en omistlig tillgång för kustflottans sjukvård. Under året har lasaretsfartyget mottagit patienter förutom från kustflottan jämväl från örlogsstationen i Stockholm och från truppförband tillhörande Stockholms kustartilleriförsvar. Härigenom har en välbehövlig avlastning av Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar kommit till stånd.

3. Sjukvårdsmaterielen.

Den i föregående årsberättelse omnämnda omfattande och genomgripande omarbetningen av utrustningslistorna i fråga om sjukvårdsmateriel för såväl flottan som kustartilleriet, som av marinöverläkaren i januari 1944 överlämnades till försvarets sjukvårdsförvaltning, har föranlett åtgärder för fastställande av nya utrustningslistor.

4. De sanitära förhållandena i land.

Karlskrona örlogsstation och varv. Den nya kasernen vid avdelning Anckarstjerna kan betecknas såsom i alla avseenden mycket god. Den äldre kasernen däremot företer så betydande brister att den planerade ombyggnaden snarast bör genomföras för att godtagbara förhållanden skola kunna erhållas.

Anmärkningarna mot marinens charkuteri- och korvfabrik kvarstå. Bageriet har under året försetts med nya tillräckligt stora och synnerligen ändamåls-

enliga lokaler för personalens omklädning och personliga rengöring samt för intagande av måltider.

Under året ha färdigställts diverse nyinredningar av tvättrum och wc-anläggningar samt utförts förbättringar av ventilations- och uppvärmningsanordningar å ett flertal lokaler tillhörande ifrågavarande örlogsstation och varv.

Stockholms örlogsstation och varv. Stor trångboddhet vidlåder allttjämt förlägningsförhållandena varigenom de hygieniska förhållandena äro mindre tillfredsställande. Någon nämnvärd förbättring är ej att vänta förrän underofficers- och värnpliktsskolorna förflyttats till Berga.

Även vid denna örlogsstation och varv ha under året diverse nyanläggningar av tvättrum och wc:n ägt rum varjämte förbättringar av ventilations- och uppvärmningsanordningar i ett flertal lokaler vidtagits.

Göteborgs örlogsstation och varv. Under året ha kasern I och kasern II varit föremål för ombyggnad varjämte sådan planerats för kasern III. Anläggningarna vid denna örlogsstation och varv befinna sig sålunda i kontinuerlig utveckling, vilket torde medföra fortskridande förbättringar även i sanitärt hänseende, varför anledning saknas att i denna årsberättelse påtala hittillsvarande brister.

Vaxholms kustartilleriregemente. Kasernerna vid Oskar-Fredriksborg äro samtliga i behov av bättre underhåll. Detsamma har före beredskapen varit eftersatt, i särskilt hög grad beträffande kasernerna III och IV. Även de tidigare förhållandervis snygga kasernerna I och II befinna sig efter beredskapsårens starka förslitning i dåligt skick. Ett återställande av kasernerna till vad som motsvarar rimliga hygieniska krav på nutida förläggning kommer att kräva synnerligen omfattande arbeten. Trots att vissa förbättringar vidtagits inom Vaxholms kastell äro förläggningarna därstädes allttjämt av låg klass. Vad som hittills åtgjorts är mer ägnat att dölja än att avhjälpa många decenniers förfall. Badinrättningen är — som i föregående årsberättelse påtalats — omodern och trång och har ingalunda den kapacitet, som är erforderlig. En ny badinrättning med simhall är ett ofrånkomligt krav.

Karlskrona kustartilleriregemente. Ombyggnads- och moderniseringsarbetena av kasernerna vid Gräsvik ha under hela året pågått och äro ännu icke slutförda. Anledning saknas därför allttjämt att kritiskt granska de nuvarande förhållandena. Vid regementets ytterförläggningar ha under året diverse kompletteringar av tvättrum och wc:n ägt rum, varjämte förbättringar av ventilations- och andra hygieniska anordningar vidtagits.

Gotlands kustartillerikår. Kårens nybyggda bad- och tvättinrättning har tagits i bruk. Arbeten ha pågått för åstadkommande av vattenledning från Hau träsk och beräknas ledningen vara färdigställd under år 1945. Mot kaserner, expeditiions- och förvaltningslokaler samt verkstäder finns i hygieniskt avseende inga erinringar av betydelse att framställa.

Älvsborgs kustartilleriregemente. Byggnadsverksamheten vid detta regemente har under året allttjämt pågått, ytterligare kompanikaserner ha färdigställts och nytt kök är vid årsskiftet i det närmaste färdigt att tagas i bruk

Matinrättningarna äro goda och välskötta. Vissa olägenheter inom batteri TL, förorsakade av ett mindre väl planerat avloppsdike, har under året undanröjts.

5. De sanitära förhållandena till sjöss.

Liksom förut hava ombord kommenderade läkare, där så erfordrats och kunnat ske, handhaft sjukvården även å andra till samma förband hörande fartyg. Marinförvaltningen har vid lämpliga tillfällen och i mån av tillgång på medel fortsatt de hygieniska förbättringar i stridsfartygens inredning m. m. varom marinöverläkaren gjort framställning.

Av marinöverläkaren företagna inspektioner ävensom av ombord kommenderade läkares berättelser har framkommit bl. a. följande:

Älvsnabben. Skeppskabyssen är trång och mörk, ventilationen under all kritik, temperaturen synnerligen hög. Som arbetsplats måste kabyssen betecknas som hälsovådlig. Även uo-kabyssen är dåligt ventilerad; då spisen är koleddad föreligger risk för koloxidförgiftning.

Gustav V. Värmeskapet i skeppskabyssen funktionerar dåligt; översyn medförande bättre isolering eller ökat antal värmeslingor i övre delen erforderlig. Skomakarverkstaden är bristfälligt ventilerad.

Malmö, Norrköping, Klas Horn och Göteborg. Ventilationen i aktra förädrummet otillräcklig. Bröd som där förvaras möglar. Otillfredsställande isolering medförande fuktbildning har observerats å Malmö och Norrköping i de skåp å främre trossbotten, där förbandsplatsens förbandsmateriel förvaras. Denna materiel visade fuktskador.

Patricia. Diskrummen äro i trängande behov av ventilationsförbättringar. Därjämte äro avloppen otillräckliga, vatten stagnerar på durken. I tvättrummen konstaterades rostbildning å skott och inredning. Bättre underhåll erforderligt.

Jacob Bagge, Hugin, Vidar, Ragnar och Sigurd samt till vedettbåtar omändrade f. d. torpedbåtar borde utrangeras, då de hygieniska förhållandena å dessa fartyg äro synnerligen dåliga. Detta påtalades rörande de flesta av dessa fartyg även i föregående årsberättelse varjämte där närmare redogjordes för missförhållandena.

Klädttvätten har även under detta år föranlett åtskilliga inspektionserinringar. Liksom i föregående årsberättelser måste även här uttalas, att rikligare utrustning med underkläder och bättre organiserad centraltvätt för kustflottan alltså utgöra hygieniska önskemål.

1943 års riksdagsbeslut om anskaffning av nattkläder åt manskapet har ännu ej lett till resultat.

Bad ha icke kunnat anordnas i tillräcklig omfattning.

I övrigt hava den personliga hygien och näringstillståndet hos det sjökommenderade manskapet samt utspisningsförhållandena jämte ordning och renlighet ombord ej givit anledning till några anmärkningar av betydenhet, dock att färska grönsaker förekomma i alltför ringa omfattning.

6. Organisationsfrågor.

Ny dykeriinstruktion för marinen har med marinöverläkarens medverkan under året utkommit. Arbeten med utgivande av nya stridssjukvårdsinstruktioner för flottan och kustartilleriet ha under året pågått.

C. Sjukligheten vid marinen.

1. Sjukligheten på örlogsstationerna.

Enligt tab. 17 sjukskrevos på örlogsstationerna 15 124 personer, och då totala personalstyrkan stamanställda, värnpliktiga och civilanställda enligt samma tabell är 32 904, blir totala sjukprocenten nära 46 mot nära 33 år 1943, 36 år 1942 och 47 år 1941. Medelstyrkan per dag av nyssnämnd personal är 14 542, och medelsjukprocenten blir därmed 104 mot 92 år 1943, 91 år 1942 och 106 år 1941. I antalet sjukskrivna vid örlogsstationen i Stockholm ingå även 11 stamanställda och 17 värnpliktiga från kustartilleriets därstädes tjänstgörande personal.

Med hänsyn till sjukligheten inom olika personalgrupper är fördelningen följande:

Personal	Medelstyrka per dag	Antal sjuka under året	Antal sjukdagar	Medelsjukprocent	Medeltal sjukdagar per sjuk	Medeltal insjuknade per dag	Sjukskrivna per dag	
							i medeltal	i % av medelstyrkan per dag
Stam	3 464	3 294	44 109	95	13·1	9	121	3·5
Värnpliktiga	6 146	5 546	65 252	90	11·8	15	178	2·9
Civilanställda	4 932	6 284	59 500	127	9·6	17	162	3·3
Summa	14 542	15 124	168 861	104	11·2	41	461	3·2

Medelsjukprocenten är sålunda högst för de civilanställda till skillnad mot år 1943, då den var högst för de värnpliktiga. Medeltalet sjukdagar per sjuk är däremot lägst för de civilanställda i likhet med året dessförinnan. Antalet i medeltal sjukskrivna per dag är icke mindre än 461 mot 389 år 1943 och 342 år 1942, men i procent av medelstyrkan är antalet 3·2, d v s något högre än 1943, då det var 2·9, och ungefär detsamma som år 1940, då det var 3·3.

Enligt tab. 18 med dess uppgifter angående antalet insjuknade i olika sjukdomar eller sjukdomsgrupper hänför sig den i jämförelse med föregående år ökade sjukligheten icke till de epidemiska sjukdomarna. 1943 voro influensa och påssjuka liksom tidigare de vanligaste av dessa sjukdomar. Även 1944 kommer influensa i första rummet men med lägre antal, varjämte mässling och röda hund visa ökad förekomst liksom även scharlakansfeber. Av akut s k barnförlamning förekommo 16 sjukdomsfall mot 19 år 1943 och 2 år 1942. Av de 16 uppträdde 13 i Karlskrona mot 14 år 1943.

Av sjukdomsfall i tuberkulos anmäldes 272 personer, nämligen 52 stam, 133 värnpliktiga och 87 civilanställda, vartill komma 8 personer i Karlskrona, nämligen 5 stam, 2 värnpliktiga och 1 civilanställd, vilka redovisats såsom pleurit eller erytema nodosum (1 stam och 1 värnpliktig). Hela antalet blir sålunda 280, varav 57 stam, 135 värnpliktiga och 88 civilanställda, varav 137 nyanmälda nämligen 35 stam, 81 värnpliktiga och 21 civilanställda. Av dessa anmäldes 207 från Karlskrona, nämligen 34 stam, 90 värnpliktiga och 83 civilanställda, varav 80 nyanmälda, nämligen 22 stam, 41 värnpliktiga och 17 civilanställda. Från Stockholm anmäldes 65, nämligen 22 stam, 38 värnpliktiga och 5 civilanställda, varav 49 nyanmälda, nämligen 12 stam, 33 värnpliktiga och 4 civilanställda. Dessutom anmäldes 8, samtliga nyanmälda, från Göteborg, nämligen 1 stam och 7 värnpliktiga.

1943 anmäldes 326, varav 215 från Karlskrona med 157 nyanmälda, 108 från Stockholm med 101 nyanmälda och 3 från Göteborg, samtliga nyanmälda. Minskningen under 1944 framträder sålunda framför allt i Stockholm, under det att Göteborg företer en ökning. Uträknad på varje grupps personalstyrka blir sjukledighetsprocenten för nyanmälda stam och värnpliktiga 1944 i Karlskrona 0·52 och 0·64 mot 0·68 och 1·17 år 1943, i Stockholm 0·34 och 0·29 mot 0·48 och 0·50 år 1943 samt i Göteborg 0·64 och 0·93.

På sanatorium vårdades under året 89 personer från Karlskrona station, 32 stam, 33 värnpliktiga och 24 civilanställda, varav 20 stam, samtliga värnpliktiga och 15 civilanställda nytillkommit under året. I Stockholm har sanatorievård lämnats 6 stam och 6 värnpliktiga, under det att övriga värnpliktiga först vårdats på garnisonssjukhuset och sedan omhändertagits av hemortsdispensärerna. Dessutom vårdades 6 av de tuberkulossjuka i Göteborg på sanatorium genom stationens försorg.

Under året avled, enligt tab. 19, 4 personer i tuberkulos, nämligen 1 värnpliktig och 2 civilanställda i Karlskrona och 1 stam i Stockholm, varjämte, enligt tab. 20, 20 stam, varav 14 i Karlskrona och 6 i Stockholm, avskedats på grund av tuberkulos, samt 114 värnpliktiga, 48 i Karlskrona, 63 i Stockholm och 3 i Göteborg, av samma orsak förklarats oförmögna till krigstjänst.

Från Ljungbergsska fonden hava under året utdelats 1 800 kronor i understöd till 27 tuberkulossjuka vid Stockholms station och däribland 1 underofficer.

Av de smittsamma könssjukdomarna företer, enligt tab. 18, syfilis en avsevärd stegring med 122 anmälda sjukdomsfall mot 27 år 1943 och 28 år 1942. Av de 122 voro 34 stam, 83 värnpliktiga och 5 civilanställda, samtliga utom 2 värnpliktiga och 1 civilanställd nyanmälda. Från Karlskrona anmäldes 31, nämligen 17 stam, 12 värnpliktiga och 2 civilanställda, varav 17, 10, 1 nyanmälda. Från Stockholm anmäldes 90, varav 17 stam, 70 värnpliktiga och 3 civilanställda, samtliga nyanmälda; av dessa sjukskrevos emellertid endast 29, nämligen 6, 20, 3, medan övriga vårdats polikliniskt. Från Göteborg nyanmäldes 1 värnpliktig. Uträknad på motsvarande totala personalstyrka blir sjuklig-

hetsprocenten för nyanmälda stam och värnpliktiga i Karlskrona 0·4 och 0·16 samt i Stockholm 0·49 och 0·62.

Av enkelt veneriskt sår anmäldes 3 från Karlskrona mot 1 år 1943.

På grund av dröppel och dess följsjukdomar sjukskrevos 328 personer, var- till komma 344, som i Stockholm behandlats endast polikliniskt, nämligen 88 stam och 110 värnpliktiga nyanmälda och 146 värnpliktiga, som ådragit sig sjukdomen före tjänstgöringens början. Med dessa blir antalet 672 mot 686 år 1943, 324 år 1942 och 124 år 1941. Av de 672 anmäldes från Karlskrona 170, nämligen 74 stam, 89 värnpliktiga och 7 civilanställda, varav 65, 89, 5 nyanmälda. Från Stockholm anmäldes 483, nämligen 131 stam, 347 värnpliktiga och 5 civilanställda, varav 131, 201 och 5 nyanmälda. Dessutom anmäldes från Göteborg 19, nämligen 5 stam, 11 värnpliktiga och 3 civilanställda, samtliga nyanmälda. Uträknad på motsvarande totala personalstyrka blir sjuklighetsprocenten för nyanmälda stam, värnpliktiga och civilanställda i Karlskrona 1·54, 1·36, 0·15 mot 0·68, 1·25, 0·16, år 1943, i Stockholm 3·76, 1·78, 0·1 mot 3·95, 1·24, 0·31 samt i Göteborg 3·2, 1·46, 0·92 mot 2·10, 1·28, 0·81.

Profylaktisk behandling företogs vid Karlskrona station av 204 personer, nämligen 65 stam och 139 värnpliktiga. I Stockholm inrättades som åtgärder mot könssjukdomarna ytterligare 3 ställen för profylax, varjämte en automat till försäljning av preventivmedel uppsattes den ²⁰/₆ 1944; därur försålles till årets slut 3 561 artiklar. Dessutom ha talrika upplysningsföredrag hållits under året.

Under året avledo, enligt tab. 19, inalles 25 personer, nämligen 10 stam, 4 värnpliktiga och 11 civilanställda, och av dem förolyckades 3 stam och 2 civilanställda genom våld eller olyckshändelse, nämligen 1 stam i Stockholm genom drunkning och 1 stam i vardera Karlskrona och Stockholm genom skottskada, 1 civilanställd genom bäckenbrott och 1 genom ryggmärgsskada båda i Stockholm. För den militära personalen blir dödlighetsprocenten, uträknad på totalantalet militär personal, 0·05 mot 0·03 år 1943 och 1942 samt 0·09 år 1941.

På grund av sjukdom eller yttre skada avskedades, enligt tab. 20, 106 stam, varav 80 i Karlskrona och 26 i Stockholm. Av kassationsorsaker kommer gruppen nervsystemets sjukdomar och sinnessjukdomar i första rummet med 42, varav 35 i Karlskrona, och därefter tuberkulos med 20, varav 14 i Karlskrona. Kassationsprocenten blir, uträknad med antalet 7 860 stam, 1·35 mot 0·68 år 1943 och 0·45 år 1942. Enligt samma tabell förklarades även 676 värnpliktiga oförmögna till krigstjänst, varav 396 i Karlskrona, 270 i Stockholm och 10 i Göteborg, mot 412 år 1943, varav 160 i Karlskrona och 252 i Stockholm. Som kassationsorsak står gruppen nervsystemets sjukdomar och sinnessjukdomar i första rummet med inte mindre än 319, varefter närmast kommer tuberkulos med 114. Beräknad på totala styrkan värnpliktiga, d. v. s. 18 423, blir kassationsprocenten 3·67 mot 1·76 år 1943 och 1·02 år 1942.

Ögonläkaren vid marinens sjukhus i Karlskrona behandlade under året 925 sjukdomsfall vid sammanlagt 1 217 besök och med 17 operationer, varjämte

kompetensprövningar utförts på 592 personer. Beträffande läkarens verksamhet på marinens sjukhus finnas uppgifter i tab. 24 c—d.

Hos ögonläkaren vid Stockholms station var totalantalet besökande 1 561 mot 1 573 år 1943 och 1 132 år 1942.

2. Sjukligheten vid kustartilleriet.

Bland kustartilleriets personal sjukskrevos, enligt tab. 17, under året 12 572 personer, och med en total personalstyrka av 17 863 personer blir sjuklighetsprocenten 70 mot 52 år 1943 och år 1942. Beräknad på medelstyrkan personal, 16 026, blir medelsjukprocenten 78 mot 63 år 1943 och 1942. I antalet sjukskrivna inräknas icke dem, som sjukskrivits vid Stockholms station, eller 4 som sjukskrivits ombord på fartyg. Sjukligheten inom olika personalgrupper var följande:

Personal	Medelstyrka per dag	Antal sjuka under året	Antal sjukdagar	Medelsjukprocent	Medeltal sjukdagar per sjuk	Medeltal insjuknade per dag	Sjukskrivna per dag	
							i medeltal	i % av medelstyrkan per dag
Stam	2 248	1 742	20 997	77·5	12·1	4·8	57·4	2·55
Värnpliktiga	12 017	9 931	94 792	82·6	9·5	27·1	259·0	2·16
Civilanställda	1 761	899	10 511	51·0	11·7	2·5	28·7	1·63
Summa	16 026	12 572	126 300	78·5	10·0	34·4	345·1	2·15

Medelsjukprocenten är som förut lägst för de civilanställda, men medeltalet sjukdagar per sjuk är lägst för de värnpliktiga. Sammanlagt är medeltalet 10 obetydligt högre än 1943, då det var 9·8. Medeltalet insjuknade per dag, d. v. s. 34·4, är ungefär detsamma som 1943 med dess 34·6, och medeltalet sjukskrivna per dag är något högre 1944 än 1943, då det var 338·7. I procent av medelstyrkan är också medeltalet sjukskrivna per dag högre än föregående år med 1·7 år 1943 och 1·5 år 1942.

Av epidemiska sjukdomar står influensan i första rummet även 1944 men med endast 439 mot 1 093 år 1943, och av påssjuka anmäldes endast 52 mot 348 år 1943 samt av scharlakansfeber 46 mot 111 år 1943, varemot mässling och röda hund voro något vanligare 1944. Av rödsot anmäldes 28, varav 21 i Karlskrona, mot inalles 91 år 1943, varav 54 i Fårösund. Smittsam gulst påvisades hos 46 personer, varav 40 i Fårösund och 5 i Karlskrona; föregående år anmäldes däremot inalles 198 sjukdomsfall, varav 180 i Fårösund. Av akut s k barnförslamning anmäldes 14, varav 11 i Vaxholm, mot inalles 17 år 1943. Tuberkulos påvisades hos 137 anmälda sjukdomsfall, vartill komma 14 nyanmälda värnpliktiga i Älvsborg, vilka redovisats som pleurit. Med dem blir antalet 151; dessutom funnos i Älvsborg 3 kvarliggande, vilka dock icke medräknats år 1944. Av dessa 151 personer voro 17 stam, 131 värnpliktiga och 3 civilanställda, varav 13 stam, 79 värnpliktiga och 3 civilanställda nyanmälda. 1943 anmäldes 134, varav 3 stam, 112 värnpliktiga och 2 civilanställda nyan-

mälda, och 1942 voro motsvarande siffror: 95, 9, 54, 0. Uträknad på totalstyrkan personal bli sjuklighetsprocenten för de nyanmälda 0·53 mot 0·48 1943 och 0·36 år 1942.

Sanatorievård lämnades 3 stam, 11 värnpliktiga och 2 civilanställda i Vaxholm. Motsvarande siffror voro för Karlskrona 29 militär personal och 6 civilanställda. I Älvsborg lämnades sådan vård åt 20 personer, varav 17 nytillkomna. Under året avled en värnpliktig från Älvsborg i tuberkulos, och på grund av denna sjukdom avskedades 8 stam, nämligen 3 i Vaxholm och 5 i Älvsborg, varjämte 65 värnpliktiga förklarades oförmögna till krigstjänst, nämligen 6 i Vaxholm, 7 i Karlskrona, 25 i Fårösund, 6 i Älvsborg och 21 i Hemsö; av dessa voro dock 5 i Vaxholm och 4 i Karlskrona sjuka redan vid inryckningen till militärtjänst.

Av smittsamma könssjukdomar anmäldes 11 sjukdomsfall i syfilis mot 6 år 1943 och 13 år 1942 samt 7 år 1941. Av dessa 11 voro 5 stam och 6 värnpliktiga, och av dem anmäldes 4 stam (varav 2 ärvd syfilis) från Vaxholm, 1 värnpliktig från vardera Karlskrona och Hemsö samt 1 stam och 4 värnpliktiga från Fårösund. Av enkelt veneriskt sår anmäldes intet sjukdomsfall, och av dröppel med dess följsjukdomar anmäldes 192 mot 201 år 1943, 144 år 1942 och 72 år 1941. Av de 192 voro 66 från Vaxholm, nämligen 16 stam, 48 värnpliktiga och 2 civilanställda, varav 14, 42, 2 nyanmälda; från Karlskrona anmäldes 23, nämligen 7 stam och 16 värnpliktiga, samtliga nyanmälda, från Fårösund anmäldes 33, nämligen 7 stam, 25 värnpliktiga och 1 civilanställd, varav 7, 25, 0 nyanmälda, från Älvsborg anmäldes 48, nämligen 15 stam och 33 värnpliktiga, varav 13 och 31 nyanmälda, och från Hemsö nyanmäldes 3 stam och 19 värnpliktiga. Beräknad på totalstyrkan blir sjuklighetsprocenten för de nyanmälda 1 mot 0·78 år 1943 och 0·60 år 1942. Av de från Älvsborg nyanmälda voro emellertid 8, nämligen 3 stam och 5 värnpliktiga, recidiv. Frånräknas dessa åtta, blir nyssnämnda sjuklighetsprocent 0·96.

Enligt tab. 19 inträffade 49 dödsfall, nämligen 10 stam, 38 värnpliktiga och 1 civilanställd, mot 30 år 1943, nämligen 4, 22 och 4, samt 19 år 1942, nämligen 3, 15 och 1. Av de 49 förolyckades 31, nämligen 2 stam och 29 värnpliktiga genom våld eller olyckshändelse; för 19, nämligen 1 stam och 18 värnpliktiga, var dödsorsaken drunkning, varav 1 stam och 15 värnpliktiga från Fårösund omkommo vid ångfartyget Hansas undergång, 1 värnpliktig drunknade i Vaxholm och 2 värnpliktiga i Karlskrona. Genom skottskada förolyckades 8, nämligen 1 värnpliktig i vardera Vaxholm och Hemsö, 1 stam och 2 värnpliktiga i Karlskrona samt 3 värnpliktiga i Älvsborg, 2 avledo efter strypning, nämligen 1 värnpliktig i vardera Älvsborg och Hemsö, och 1 värnpliktig i Fårösund omkom vid sprängning samt 1 värnpliktig i Älvsborg på grund av krossskador. Uträknad på totala personalstyrkan blir dödlighetsprocenten 0·27 mot 0·12 år 1943 och 0·11 år 1942.

På grund av sjukdom och yttre skador avskedades, enligt tab. 20, under året 24 stam mot 8 år 1943 och 9 år 1942. Av dessa 24 voro 12 från Älvsborg, 8 från Vaxholm och 4 från Karlskrona.

Kassationsprocenten blir, uträknad på totalstyrkans stam, 2 754 personer, 0·87 mot 0·28 år 1943 och 0·38 år 1942. Av de värnpliktiga förklarades icke mindre än 1 044 oförmögna till krigstjänst (mot 448 år 1943), varav dock 278 omedelbart vid inryckningen till militärtjänst (mot 309 år 1943), nämligen 112 i Vaxholm och 166 i Karlskrona. Frånräknas dessa 278, blir antalet 766 mot 139 år 1943 och 74 år 1942 samt kassationsprocenten, uträknad på totalantalet värnpliktiga, d v s 13 087 personer, 5·9 mot 0·71 år 1943 och 0·53 år 1942.

3. Sjukligheten ombord.

Uppgifter angående sjukligheten ombord finnas i tab. 21, och enligt denna sjukskrevos 7 092 personer år 1944 mot 7 628 år 1943 och 6 056 år 1942, varjämte antalet avpolletterade är 2 474 år 1944 mot 2 218 år 1943 och 2 488 år 1942. Besättningsstyrkan på de enligt nämnda tabell rustade fartygen uppgår till sammanlagt ungefär 11 800, men denna totalstyrka har icke varit i tjänst hela året. Uträknad på denna totalstyrka blir emellertid den ungefärliga sjuklighetsprocenten 60 mot 65 år 1943 och 61 år 1942.

Av de epidemiska sjukdomarna kommer influensa i första rummet med 305 sjukdomsfall och därefter rödsot med 152. Även år 1943 var influensa vanligast och därefter påssjuka. Av de 305 influensasjuka år 1944 anmäldes 155 från pansarskeppet Sverige, där sjukdomen den 28 mars utbröt explosionsartat med 36 sjuka på en gång och sannolikt härleddes från nyembarkerade från södra Sverige. Till förläggning av de sjuka användes bl a Sporthallen. I större antal anmäldes influensa även på Gotland med 44 och 7:de jagardivisionen med 23 sjuka. Rödsot förekom i synnerhet på Clas Fleming, varifrån 68 sjukdomsfall anmäldes, och därefter på Oscar II med 31 och Gustav V med 24 sjukdomsfall. På Clas Fleming och även en del andra fartyg uppträdde sjukdomen i februari, och smittan ansågs med till visshet gränsande sannolikhet ha överförts med mjölk från en gård i skärgården. På Gustav V uppträdde sjukdomen under hösten, men sedan manhålsluckan till en vattentank tätats, inträffade inga flera sjukdomsfall. Av akut s k barnförlamning anmäldes 10 sjukdomsfall, varav 6 från Oscar II i slutet av året.

Tuberkulos eller misstanke härpå har förekommit hos 42 personer mot 34 år 1943 och 55 år 1942. Därest sjuklighetsprocenten uträknas på totalstyrkan och med reservation för diagnosens osäkerhet i en del fall, blir den 0·36 mot 0·29 år 1943 och 0·55 år 1942.

Av de smittsamma könssjukdomarna företer antalet syfilissjuka en betydande ökning med 58 anmälda, varav 10 från Gustav V, mot inalles 28 år 1943 och 10 år 1942. Enkelt veneriskt sår konstaterades hos 2 personer mot 5 år 1943, och av dröppel med dess följsjukdomar anmäldes 451 sjukdomsfall mot 577 år 1943 och 393 år 1942; av de 451 anmälda hava emellertid en del tydligen varit recidiv. Uträknad på totalstyrkan 11 800 blir den ungefärliga sjuklighetsprocenten för syfilis 0·49 mot 0·24 år 1943 och 0·1 år 1942 samt för dröppel 3·82 mot 4·95 år 1943 och 3·93 år 1942.

Bland skador genom olyckshändelse må nämnas, att på Drottning Victoria gasförgiftades den 30 januari vid kuppövning med rökfackla m/25 typ H 4 sexton personer, av vilka ett par voro ganska påverkade; efter behandling på Prins Carl kunde dock samtliga utskrivas inom 1—2 dygn och utan men. På Älvs-
nabben påträffades den 28 augusti fartygets skyddsmaskinist livlös i ett av fartygets ballastrum, som nyss förut öppnats och vari undersökningar påvisade tydlig syrgasbrist. Den 10 februari skadades en furir på en U-båt av skott i huvudet vid hantering av sin pistol. Han avled på marinens sjukhus i Karlskrona, och dödsfallet redovisas därför på nämnda örlogsstation. Den 9 november förtärde 3 besättningsmän på Ramskär uppsätligt saneringsvätska med metylalkohol, och en avled därav.

Av dödsfall inträffade, enligt tab. 22, sammanlagt 17 mot 39 år 1943 och 9 år 1942. Av de 9, som 1944 avledo genom våld och olyckshändelse, drunknade 6, varav 4 från Oscar II under segling, och en från hjälplög-fartyget nr 71 under semester samt en från Jacob Bagge. En värnpliktig på hjälpvedettbåten Tumblaren avled efter brännskada, som orsakats vid explosion av en fotogenkamin, en värnpliktig på Drottning Victoria avled efter skott i huvudet, och en civil vid depå förolyckades genom skullbrott, varjämte, som ovan nämnts, en underofficer förolyckades på grund av syrgasbrist och en värnpliktig avled i metylalkoholförgiftning.

Uträknad på totala besättningsstyrkan blir den ungefärliga dödlighetsprocenten 0.14 mot 0.33 år 1943 och 0.09 år 1942.

4. Verksamheten på marinens sjukhus och lasarettsfartyg.

Uppgifter härom finnas i tabell 23 och 24 a—d samt i de 3 sista kolumnerna av tabell 28.

På marinens sjukhus i Karlskrona vårdades under året 6 000 personer, varav 4 202 på den medicinska avdelningen och 1 798 på den kirurgiska. Under året avledo på sjukhuset 17 patienter, nämligen 11 på den medicinska avdelningen och 6 på den kirurgiska; av dessa tillhörde 2 underofficerare, 2 stamanställda, 4 värnpliktiga och 5 civilanställda flottan samt 1 underofficer, 1 värnpliktig och 2 civilanställda kustartilleriet.

Antal underhållsdagar är för marinens sjukhus 82 493, fördelade på följande sätt:

	Flottan	KA	Armén	Flyget	Summa
Officerare	454	205	—	—	659
Underofficerare	1 711	277	—	—	1 988
Stammanskap	19 823	1 635	—	—	21 458
Värnpliktigt manskap	27 050	18 751	4 945	230	50 976
Kadetter					171
Civilanställd personal ¹					7 143
Danska undersåtar					98
				Summa	82 493

¹ Vid marinen.

Medeltalet varje dag vårdade är 225, och sjukhusvistelsen varade i medelta. ungefär 14 dagar för varje vårdad.

Antalet operationer är 828 på intagna patienter och 429 på polikliniskt behandlade, vartill kommer det antal operationer, som utförts av sjukhusets ögonläkare och som framgår av tabell 24 c—d.

På röntgenlaboratoriet hava 3 300 undersökningar utförts, varav 1 810 på lungor; i dessa 1 810 ingå 962 polikliniska.

Lasarettsfartyget Prins Carl var rustat hela året, och ombord vårdades 1 121 personer, varav 1 029 från flottan, 39 från kustartilleriet, 22 från armén, 25 från flyget och 6 civilanställda. En underofficer från flottan avled.

Antalet underhållsdagar är 11 285, varav 10 194 för flottan, 424 kustartilleriet, 338 armén, 289 flyget och 40 för civilanställda. Medeltalet för varje dag vårdade är 31, och vårdtiden för varje vårdad är i medeltal 10 dagar. Antalet operationer är 365 på intagna patienter och 140 på polikliniskt behandlade. 1 207 röntgenundersökningar hava utförts jämte 1 200 skärmbildsundersökningar.

Under årets tvenne sista månader hava patienter tillhörande även andra förband än kustflottan vårdats ombord.

D. Skyddskoppypmpningen vid marinen.

Enligt tab. 25 hava 11 271 revaccinerats och av dessa ha 11 036 efterbesiktigats, varvid 79 % av de ympade visat positivt resultat. Dessutom ha i Älvsborg 14 ympats första gången, samtliga med positivt resultat.

E. Tuberkulosbekämpandet vid marinen.

Under året ha 49 266 skärmbildsundersökningar utförts. Pågående tuberkulösa processer upptäcktes i 749 fall (1·55 %), varjämte av misstänkta fall påträffades 48 (0·1 %). Verksamheten har även omfattat tuberkulinundersökningar och calmettevaccination. Vaccinationerna, som varit frivilliga, ha icke kunnat vidtagas i önskvärd omfattning. Denna i många fall synnerligen viktiga åtgärd borde göras obligatorisk.

IV. Flygvapnet.

A. Läkare vid flygvapnet.

Vid 1944 års utgång voro samtliga läkarbeställningar vid flygvapnet besatta med undantag av en befattning såsom flygläkare av 1. graden på flygvapnets reservstat, vilken nyinrättats fr o m den $\frac{1}{7}$ 1944. Antalet läkare i de olika beställningarna utgjorde:

- 1 flygöverläkare
- 1 förste flygläkare
- 17 flygläkare av 1. graden
- 4 flygläkare av 2. graden.

Av dessa hava under året tillkommit två stycken befattningar som flygläkare av 1. graden i samband med uppsättande av två nya flottiljer samt en beställning såsom flygläkare av 2. graden.

Den under året tillsatta innehavaren av sistnämnda beställning har genomgått den militärläkarekurs, som varit anordnad i Stockholm under tiden $\frac{23}{10}$ — $\frac{16}{12}$ 1944.

B. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid flygvapnet.

1. Sjukvårdspersonal.

Kravet på en uppflyttning av sjukvårdsförmännens löneställning från MEO 7 till MEO 10 kvarstår oförändrat. Försvarets civilförvaltning anför i sina anslagsäskanden för budgetåret 1945/46 rörande denna sak, att civilförvaltningen finner skäl tala för att en förbättrad lönegradsplacering beredes ifrågasvarande sjukvårdsförmän, men att ämbetsverket med hänsyn till den anbefallda utredningen rörande frågan om lönegradsplacering m m för befattningshavare inom försvarsväsendet icke funnit sig för närvarande böra föreslå en dylik åtgärd.

Det har vid flygvapnet sedan lång tid tillbaka förelegat önskemål, att i så stor utsträckning som möjligt ersätta manlig sjukvårdspersonal med kvinnlig. Ett led i denna strävan var införandet av ett kvinnligt sjukvårdsbiträde vid flottiljssjukhusen fr o m den $\frac{1}{7}$ 1942. Utredning pågår f n, huruvida icke ytterligare en dylik befattning kan erhållas vid nämnda sjukhus, genom utbyte av en av de nu befintliga tvenne beställningarna som sjukvårdsfurir vid flottilj. En nödvändig förutsättning för en dylik förändring är dock, att befattningen såsom sjukvårdsbiträde bibehålles i den nuvarande lönegraden MEO 3, varigenom möjligheterna för en även i fortsättningen tillräckligt god rekrytering beräknas komma att föreligga.

2. De sanitära förhållandena vid flygförbanden.

De sanitära förhållandena beträffande kaserner och mässar, utspisningsförhållanden, bad- och gymnastiklokaler m m äro i allmänhet mycket goda vid samtliga flottiljer, som äro förlagda på sina definitiva förläggningssorter.

3. Sjukvårdslokaler.

Det nyuppförda sjukhuset vid Bråvalla flygflottilj har tagits i bruk under mars månad 1944. Vid Upplands flygflottilj var sjukhuset vid 1944 års utgång i det närmaste färdigställt, men hade ännu icke tagits i användning.

Vid Hallands och Blekinge flygflottiljer, vilka uppsättas fr o m den 1 juli 1944, bedrives sjukvården t v i provisoriska lokaler.

Sjukhuset vid Göta flygflottilj, vilket redan vid uppförandet gavs minsta möjliga omfattning med hänsyn till den vid denna tidpunkt förhärskande uppfattningen, att hela förläggningen av denna flottilj vore av provisorisk natur, har numera visat sig vara för litet. I första hand framträder detta i bristen på lokaler för tandvårdsverksamheten. Denna bedrives f n i behandlingsrummet jämsides med övrig sjukvårdande verksamhet. En utökning av mottagningsavdelningen bör sålunda i första hand taga sikte på beredande av lokaler för nämnda verksamhet. Samtidigt böra emellertid även vissa andra behov tillgodoses, såsom rum för läkare och expedition samt utökning av väntrummet m m. Förslag till ombyggnad har uppgjorts och framställning om medel har gjorts i flygförvaltningens anslagsäskanden för budgetåret 1945/46.

4. Läkarundersökning av flygande personal.

Resultatet av läkarundersökningarna i samband med inryckning till första flygutbildningen av den för flygtjänstgöring avsedda personalen finnes för åren 1943 och 1944 sammanställt i *Tab. 29*.

För året hava av dem, som undersökts i och för utbildning såom flygförare, 87 % godkänts och av dem, som avsetts såsom flygspanare, 94 %. Tabellen anger även de orsaker, som föranlett kassation av de undersökta.

Under år 1944 ha av i flygtjänst varande personer, vilka undergått föreskriven läkarundersökning, 98 % godkänts. Orsakerna till underkännandet framgå av följande:

Från flygtjänstgöring ha helt skiljts en officer på grund av neurogen hörselnedsättning, en flygstationsmästare på grund av urogenital tuberkulos, en vpl flygförare till följd av recidiverande öroninflammation och en vpl flygförare på grund av akut dubbelsidig öroninflammation med hörselnedsättning. Vidare ha från flygtjänstgöring avförts två aspiranter och två vpl flygförare på grund av nervösa obehag i samband med flygning, en vpl flygförare på grund av synnedsättning och slutligen en vpl flygförare, som haft recidiverande bronchiter med lunginflammation. En aspirant, som genomgått en utdragen lunginflammation, har medgivits uppskov med tjänstgöringen till nästkommande års aspirantskola.

En officer, som tjänstgjort såsom flygspanare, har på grund av svåra obehag i samband med flygning medgivits avbryta flygtjänstgöringen.

En officer, som under året haft recidiv av magsår, har tills vidare icke medgivits deltaga i flygtjänstgöring. En officer har på grund av psychoneuros utbildats till flygspanare. En officer med vänstersidig lungaffektion, för vilken han behandlats med pneumothorax, och en underofficer, som haft magsår, ha medgivits flygtjänstgöring såsom flygförare med viss inskränkning. En officer och en kadett, skadade genom haverier 1942, vilka båda erhållit underbensproteser och under 1943 utbildats till flygspanare, ha under 1944, efter ingående provningar, jämväl medgivits flygtjänstgöring som flygförare med viss inskränkning.

En officer, som vid ridolycka den 20/8 ådrog sig hjärnskakning och kotfraktur, hade den 31/12 ej återgått i flygtjänstgöring.

En officer, en flygingenjör och två aspiranter, som vid haverier under år 1944 ådragit sig svårare skador, hade den 31/12 ej återgått i flygtjänstgöring.

Av övriga under året svårt skadade flygförare ha alla återgått i full flygtjänstgöring.

5. Olycksfall i samband med flygning.

De olycksfall i samband med flygning, som ägt rum under åren 1935—1944, återfinnas i *Tab. 30*. Denna upptager dels antalet flyghaverier med dödlig utgång, dels antalet olycksfall, fördelade på olika personalkategorier. Olycksfallen äro indelade i tre grupper, nämligen olycksfall med dödlig utgång inom 90 dagar efter haveriet, svåra och lätta skador.

Under 1944 ha 25 haverier med *dödlig utgång* förekommit, varvid 47 personer omkommit. I ett fall har ett flygplan blivit nedskjutet av tyskt jaktplan, varvid en person omkom. I ett annat kolliderade två jaktplan, varvid båda planens förare dödades. I ytterligare ett fall har kollision mellan tvenne jaktplan förekommit, varvid dock endast en av förarna omkom. I ett tredje fall gällde det kollision mellan tvenne bombplan, med två mans besättning i vardera planet. I detta fall dödades en av besättningen i det ena planet, medan de övriga endast ådrogo sig lättare eller helt undgingo skador. Ett dödsfall har inträffat vid haveri med segelflygplan.

Fördelningen av antalet dödsoffer på olika haverier är följande. Fyra haverier ha förekommit med fyra omkomna vid varje haveri, ett med tre, åtta med vardera två dödade och slutligen ha vid vart och ett av tolv haverier en person dödats.

Svårare skador ha förekommit i 14 fall. Av de skadade hade åtta, därav fyra flygförare, den 31/12 ännu icke kunnat återgå i tjänstgöring. En furir ådrog sig den 29/5 ett lårbensbrott och brott å höger häl- och språngben. En vpl flygingenjör, skadad den 1/6, ådrog sig brott på en bröstkota och hjärnskakning. En furir, som skadades den 13/6, varvid han vrickade höger fot och erhöill kontusioner i ansiktet, fick under läkningsförloppet komplikationer från lungorna, vilket föranledde långvarig sjukhusvård. Vid ett haveri den 20/8 ådrog sig en officer en mycket svår hjärnskakning. Vid samma tillfälle skadades en

aspirant, som likaså erhöll hjärnskakning, av vilken anledning han meddelats, uppskov till 1945 års aspirantkurs. Av två furirer och en aspirant, vilka skadades vid haveri den $^{15}/_{12}$, ådrog sig den ena furiren multipla frakturer, den andra utbredda brännskador och aspiranten skador i knälederna. Samtliga dessa tre kvarlåg den $^{31}/_{12}$ å civilt sjukhus.

De återstående sju svårt skadade ha kunnat återgå i full tjänstgöring. En officer, som skadades den $^{15}/_4$, varvid han ådrog sig hjärnskakning samt fissur på högra inre fotknölen, återinträdde i flygtjänst efter tre månader. Två officerare, som erhållit brott å en ländryggskota den $^{28}/_5$ resp $^{29}/_5$, kunde båda återinträda i flygtjänst efter tre månader. En vpl flygförare, som vid haveri den $^{18}/_6$ ådrog sig hjärnskakning och brott på höger strålben, återgick i flygtjänst efter en månad. En furir och en korpral, skadade den $^{30}/_6$ resp. $^{15}/_9$ med brännskador i ansiktet samt å händer och underarmar återinträdde vardera i full tjänstgöring efter cirka en månad.

Lätta skador i form av enkla frakturer, kontusioner, brännskador m m ha förekommit i tio fall.

6. Sjuktransportflygningar.

Vid 1944 års ingång disponerade flygvapnet över fyra sjuktransportflygplan, nämligen tre av typ Junkers, byggda år 1928, 1934 och 1935, och ett av typ Beechcraft, byggt 1940. Av dessa är Junkerplanet av år 1934 avsett för tjänst vid Hägernäs och de tre övriga för sjuktransporttjänsten i Norrland. Härvid tjänstgöra Junkerplanet av år 1935 och Beechcraftplanet såsom ordinarie sjuktransportplan och den äldre Junkermaskinen såsom reservplan.

Beträffande verkställda sjuktransportflygningar under 1944 hänvisas till Tab. 31.

Rörande årets sjuktransportflygningar må framhållas följande:

Verksamheten har i förhållande till föregående år vad Boden beträffar uppvisat en avsevärd ökning. Vid Hägernäs föreligger en obetydlig ökning, under det att i Östersund en påtaglig minskning av sjuktransportflygningarna ägt rum.

Utöver de under året verkställda 164 transporter ha 12 påbörjats men ej kunnat fullföljas. I åtta fall var orsaken väderlekshinder och i ett fall motorfel. Två transporter ha ej kunnat genomföras på grund av mindre haverier. I ett fall slutligen hade den sjuke avlidit före sjuktransportplanets ankomst till hämningsorten.

I rapporterna omnämnas dessutom nio fall, där rekvisition inkommit men icke kunnat föranleda någon åtgärd. Orsaken har i fem fall varit väderlekshinder, i två fall stod intet flygplan till förfogande, i ett utfördes flygtransporten av Svensk flygtjänst och slutligen i ett fall kunde sjuktransportplanet, som var utrustat med skidor, ej landa på grund av snöbrist.

Av samtliga 185 ingivna rekvisitioner ha sålunda 164 till fullo effektuerats, 12 icke kunnat genomföras och 9 icke kunnat föranleda någon åtgärd.

C. Sjukligheten vid flygvapnet.

Siffror inom klammer [] avse föregående år.

De vanligast förekommande sjukdomarna hava varit infektionssjukdomar, andningsorganens och matsmältningsorganens sjukdomar samt genom våld eller olyckshändelse uppkomna skador. Förstnämnda grupp har, såsom plägar vara vanligt, intagit en dominerande ställning med 3 252 [2 931] fall eller 35 % av samtliga redovisade sjukdomsfall; av dessa utgöres en stor del av halsfluss med 1 677 [1 194] fall. I övrigt redovisas i absoluta tal en ökning från föregående år av bl. a. vaccinationsbesvär till 506 [303] sjukdomsfall, av scharlakansfeber 176 [43] och av röda hund 38 [2]. Flertalet fall av scharlakansfeber kommer på Upplands flygflottilj, där en mera utbredd epidemi uppkom i december månad med 100 fall. Däremot har en minskning skett bl. a. av antalet fall av påssjuka till 78 [287] och av influensa 217 [656].

Bland de andra grupperna räknade sjukdomar i andningsorganen 1 853 [1 410] och matsmältningsorganen 1 401 [1 654] fall, genom våld eller olyckshändelse uppkomna skador 1 152 [1 368], sjukdomar i hud och bindväv 396 [417] samt i rörelseorganen och bensystemet 288 [390]. De vanligaste skadorna ha varit ledvrickningar, kontusioner och krossår, muskel- och senbristningar samt sår av skarpt eller spetsigt vapen med resp. 331, 288, 139 och 139 fall. Se närmare *Tab. 32*.

Vissa infektionssjukdomars utbredning under olika årstider och vid olika flygförband anges i *Tab. 33*.

Enligt *Tab. 34* var hela antalet under år 1944 vårdade 9 435 mot 9 306 föregående år; av dessa 9 435 voro 9 344 under året insjuknade. Sjukdagarnas sammanlagda antal uppgick till 88 155 [85 263], dvs. 241 [234] sjuka i dagligt medeltal. Då tjänstgöringsdagarnas antal uppgick till 3 608 296 [3 223 756] åtgående sålunda 2·4 [2·6] % av dessa för sjukvård. Av de olika förbanden visade Upplands flygflottilj den högsta siffran med 5·1 %, beroende på ovannämnda scharlakansfeberepidemi; därefter kommer Norrbottens flygbaskår med 3·5 %, medan Blekinge flygflottilj nådde den lägsta siffran eller 1·4 %.

Dödligheten bland manskapet framgår av *Tab. 34 och 35* (9 av de avlidna hade ej varit sjukskrivna).

Av de smittsamma könssjukdomarna visade gonorrhé 172 [186] fall, varav 129 föranlett sjukskrivning, sålunda en påtaglig minskning trots manskapsstyrkans ökning. För det fast anställda manskapet var antalet 78 [54], av vilka 29 [22] smittats utom förlägningsorten och 1 varit behäftad med sjukdomen vid inställelsen till tjänstgöring. För de värnpliktiga var antalet 94 [132], bland vilka dock medräknats 7 [12], som varit behäftade med sjukdomen vid inställelsen till tjänstgöring. Av de återstående 87 [120], som insjuknat under tjänstgöringstiden, hade 37 [48] ådragit sig smittan utom förlägningsorten. Av syfilis (nyförvärd) förekommo 6 [3] fall. Därav kommo 2 fall på det fast anställda manskapet; båda voro smittade inom förlägningsorten. För de värnpliktiga var antalet 4, av vilka dock 2 voro smittade redan

vid inställelsen och 1 ådragit sig sjukdomen utom förläggningssorten. Recidiverande syfilis förekom i 5 fall, varav 1 fall kom på det fast anställda manskapet. Intet fall av ulcus molle har under året förekommit.

D. Skyddskoppympning vid flygvapnet.

Enligt *Tab. 36 a* var antalet revaccinerade 5 676, varav 881 med endast ett snitt; av samtliga revaccinerade visade 90 % reaktion och av de med ett snitt revaccinerade likaså 90 %. Primöympning förekom i 353 fall, varav 238 med endast ett snitt. Av dessa 238 reagerade samtliga utom 2. *Tab. 36 b* visar av ympningen föranledd inskränkning i tjänstedugligheten. Nedsatt tjänstbarhet visade 46 % av de såsom primöympningar angivna fallen mot blott 10 % av revaccinationsfallen; inskränkning i tjänstedugligheten varade i genomsnitt 4·5 dagar per man bland de förra och 2·8 bland de senare.

E. Tuberkulosbekämpandet vid flygvapnet.

Under året utgjorde totala antalet tuberkulinundersökta 6 106, därav 2 170 tuberkulinnegativa. Av de sistnämnda undergingo 1 954 eller 90 % skyddsympning mot tuberkulos. Bland de ympade blevo 1 207 tuberkulinpositiva efter första ympningen och 62 först efter upprepad ympning, inalles 1 269.

Tab. 1. Antal prövade vid besiktningarna av värnpliktiga år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Milo io	Antal prövade förda till grupp							S:a prö- vade	Därav i % i grupp O o. T
	O	T	4	3	2	1	Ej an- given		
20-åriga	1 753	1 551	2 345	4 046	12 537	23 736	843	46 811	7.0
<i>I Milo</i>	<i>469</i>	<i>331</i>	<i>533</i>	<i>558</i>	<i>2 531</i>	<i>6 305</i>	<i>306</i>	<i>11 033</i>	<i>7.2</i>
Malmöhus södra . io	125	46	155	101	787	1 350	75	2 639	6.5
" norra . . .	82	79	112	232	810	1 470	100	2 885	5.6
Kronobergs . . .	96	154	117	114	601	1 691	120	2 808	8.6
Norra Smålands .	166	52	149	111	333	1 794	11	2 616	8.3
<i>II Milo</i>	<i>150</i>	<i>217</i>	<i>221</i>	<i>516</i>	<i>2 056</i>	<i>2 225</i>	<i>84</i>	<i>5 469</i>	<i>6.7</i>
Gävleborgs . . . io	39	77	39	146	709	559	25	1 594	7.3
Jämtlands	68	62	122	161	611	1 100	14	2 138	6.1
Västernorrlands .	43	78	60	209	736	566	45	1 737	7.0
<i>III Milo</i>	<i>321</i>	<i>303</i>	<i>443</i>	<i>811</i>	<i>2 135</i>	<i>4 195</i>	<i>247</i>	<i>8 455</i>	<i>7.4</i>
Hallands io	62	26	138	46	347	513	17	1 149	7.6
Västgöta-Bohus .	103	176	100	272	1 012	1 411	202	3 276	8.5
Älvsborgs	79	51	168	320	430	1 007	10	2 065	6.3
Skaraborgs	77	50	37	173	346	1 264	18	1 965	6.5
<i>IV Milo</i>	<i>349</i>	<i>339</i>	<i>485</i>	<i>1 031</i>	<i>2 525</i>	<i>6 496</i>	<i>131</i>	<i>11 356</i>	<i>6.0</i>
Östergötlands . io	89	57	115	278	333	1 638	12	2 522	5.8
Södermanlands . .	52	49	79	131	803	898	17	2 029	5.0
Stockholms . . .	131	164	170	399	1 056	2 935	64	4 919	6.0
Uppsala	77	69	121	223	333	1 025	38	1 886	7.7
<i>V Milo</i>	<i>299</i>	<i>204</i>	<i>375</i>	<i>772</i>	<i>1 933</i>	<i>2 394</i>	<i>24</i>	<i>6 001</i>	<i>8.4</i>
Värmlands io	93	51	126	387	510	929	18	2 114	6.8
Örebro	117	62	145	260	844	746	4	2 178	8.5
Kopparbergs . . .	89	91	104	125	579	719	2	1 709	10.5
<i>VI Milo</i>	<i>148</i>	<i>151</i>	<i>265</i>	<i>325</i>	<i>1 149</i>	<i>2 008</i>	<i>42</i>	<i>4 088</i>	<i>7.3</i>
Västerbottens . io	93	63	123	120	477	1 193	16	2 085	7.5
Norrbottens . . .	55	88	142	205	672	815	26	2 003	7.1
<i>VII Milo</i>	<i>17</i>	<i>6</i>	<i>23</i>	<i>33</i>	<i>208</i>	<i>113</i>	<i>9</i>	<i>409</i>	<i>5.6</i>
Överåriga	253	364	242	259	397	332	25	1 872	32.9
<i>I Milo</i>	<i>19</i>	<i>11</i>	<i>17</i>	<i>17</i>	<i>48</i>	<i>43</i>	<i>2</i>	<i>157</i>	<i>19.1</i>
Malmöhus södra . io	6	4	8	4	24	7	—	53	18.9
" norra . . .	6	5	4	7	14	14	1	51	21.6
Kronobergs . . .	5	2	4	5	5	18	1	40	17.5
Norra Smålands .	2	—	1	1	5	4	—	13	15.4
<i>II Milo</i>	<i>15</i>	<i>39</i>	<i>16</i>	<i>43</i>	<i>41</i>	<i>15</i>	<i>2</i>	<i>171</i>	<i>31.6</i>
Gävleborgs . . . io	4	1	1	5	15	8	1	35	14.3
Jämtlands	3	2	3	6	5	6	1	26	19.2
Västernorrlands .	8	36	12	32	21	1	—	110	40.0
<i>III Milo</i>	<i>100</i>	<i>202</i>	<i>75</i>	<i>101</i>	<i>135</i>	<i>60</i>	<i>10</i>	<i>683</i>	<i>55.8</i>
Hallands io	13	12	14	6	14	6	—	65	38.4
Västgöta-Bohus . .	28	155	41	62	69	28	9	392	46.6
Älvsborgs	59	34	20	33	51	20	1	218	42.6
Skaraborgs	—	1	—	—	1	6	—	8	12.5
<i>IV Milo</i>	<i>93</i>	<i>48</i>	<i>84</i>	<i>64</i>	<i>108</i>	<i>150</i>	<i>7</i>	<i>554</i>	<i>38.6</i>
Östergötlands . io	8	2	2	5	1	10	—	28	35.7
Södermanlands . .	—	8	5	3	15	7	1	39	20.5
Stockholms . . .	81	37	76	55	91	125	2	467	25.3
Uppsala	4	1	1	1	1	8	4	20	25.0
<i>V Milo</i>	<i>10</i>	<i>4</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>38</i>	<i>32</i>	<i>—</i>	<i>113</i>	<i>12.4</i>
Värmlands io	4	1	6	5	22	12	—	50	10.0
Örebro	3	1	4	6	12	13	—	39	10.3
Kopparbergs . . .	3	2	4	4	4	7	—	24	20.8
<i>VI Milo</i>	<i>16</i>	<i>59</i>	<i>33</i>	<i>18</i>	<i>26</i>	<i>29</i>	<i>4</i>	<i>185</i>	<i>40.5</i>
Västerbottens . io	4	—	—	—	3	3	—	10	40.0
Norrbottens . . .	12	59	33	18	23	26	4	175	40.6
<i>VII Milo</i>	<i>—</i>	<i>1</i>	<i>3</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>3</i>	<i>—</i>	<i>9</i>	<i>11.1</i>

TAB. 1. (forts.). ANTAL PRÖVADE VID BESIKTNINGARNA AV VÄRNPLIKTIGA ÅR 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Milo io	Antal prövade förda till grupp							S:a prö- vade	Därav i % i grupp O o. T
	O	T	4	3	2	1	Ej an- given		
Underåriga . . .	—	1	4	40	511	3 276	11	3 843	—
<i>I Milo</i>	—	1	4	14	81	1 059	—	1 159	—
Malmöhus södra . io	—	—	—	1	6	147	—	154	—
" norra . . .	—	—	4	13	42	260	—	319	—
Kronobergs	—	—	—	—	13	538	—	551	—
Norra Smålands . .	—	1	—	—	20	114	—	135	0·7
<i>II Milo</i>	—	—	—	1	91	121	2	215	—
Gävleborgs . . . io	—	—	—	—	23	27	2	52	—
Jämtlands	—	—	—	—	25	46	—	71	—
Västernorrlands . .	—	—	—	1	43	48	—	92	—
<i>III Milo</i>	—	—	—	6	87	581	5	679	—
Hallands io	—	—	—	—	2	32	—	84	—
Västgöta-Bohus . .	—	—	—	3	31	215	3	252	—
Älvsborgs	—	—	—	1	2	56	—	59	—
Skaraborgs	—	—	—	2	52	278	2	334	—
<i>IV Milo</i>	—	—	—	10	167	1 158	4	1 339	—
Östergötlands . . io	—	—	—	1	32	179	—	212	—
Södermanlands . . .	—	—	—	—	18	173	—	191	—
Stockholms	—	—	—	9	112	766	4	891	—
Uppsala	—	—	—	—	5	40	—	45	—
<i>V Milo</i>	—	—	—	2	21	93	—	116	—
Värmlands io	—	—	—	1	1	51	—	53	—
Örebro	—	—	—	—	8	21	—	29	—
Kopparbergs	—	—	—	1	12	21	—	34	—
<i>VI Milo</i>	—	—	—	4	57	206	—	267	—
Västerbottens . . io	—	—	—	1	11	121	—	133	—
Norrbottens	—	—	—	3	46	85	—	134	—
<i>VII Milo</i>	—	—	—	3	7	58	—	68	—
Samtliga prövade	2 006	1 916	2 591	4 845	18 445	27 344	879	52 526	7·5
<i>I Milo</i>	488	343	554	589	2 660	7 407	308	12 349	6·7
Malmöhus södra . io	131	50	163	106	817	1 504	75	2 346	6·8
" norra . . .	88	84	120	252	866	1 744	101	3 255	5·3
Kronobergs	101	156	121	119	619	2 247	121	3 484	7·4
Norra Smålands . .	168	53	150	112	358	1 912	11	2 764	8·0
<i>II Milo</i>	165	256	237	560	2 188	2 361	88	5 855	7·2
Gävleborgs . . . io	43	78	40	151	747	594	28	1 681	7·2
Jämtlands	71	64	125	167	641	1 152	15	2 235	6·0
Västernorrlands . .	51	114	72	242	800	615	45	1 939	8·5
<i>III Milo</i>	421	505	518	918	2 357	4 836	262	9 817	9·4
Hallands io	75	38	152	52	363	551	17	1 248	9·0
Västgöta-Bohus . .	131	331	141	337	1 112	1 654	214	3 920	11·8
Älvsborgs	138	85	188	354	483	1 083	11	2 342	9·5
Skaraborgs	77	51	37	175	399	1 548	20	2 307	5·5
<i>IV Milo</i>	442	387	569	1 105	2 800	7 804	142	13 249	6·3
Östergötlands . . io	97	59	117	284	366	1 827	12	2 762	5·6
Södermanlands . . .	52	57	84	134	836	1 078	18	2 259	4·8
Stockholms	212	201	246	463	1 259	3 826	70	6 277	6·6
Uppsala	81	70	122	224	339	1 073	42	1 951	7·7
<i>V Milo</i>	309	208	389	759	1 992	2 519	24	6 230	8·3
Värmlands io	97	52	132	393	533	992	18	2 217	6·7
Örebro	120	63	149	266	864	780	4	2 246	8·1
Kopparbergs	92	93	108	130	595	747	2	1 767	10·5
<i>VI Milo</i>	164	210	298	347	1 232	2 243	46	4 540	8·2
Västerbottens . . io	97	63	123	121	491	1 317	16	2 228	7·2
Norrbottens	67	147	175	226	741	926	30	2 312	9·2
<i>VII Milo</i>	17	7	26	37	216	174	9	486	4·9

Tab. 2. Kroppsfel och sjukdomar hos värnpliktiga tillförda grupp 0, T, 4 och 3 vid besiktningarna år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kroppsfel och sjukdomar (enl. besikt- ningsreglementet)	20-åriga i grupp					Överåriga i grupp					Under- åriga i gr. 3
	O	T	4	3	S:a	O	T	4	3	S:a	
<i>Bildnings- o. utvecklingsfel</i>	47	114	67	127	355	6	9	14	35	64	—
010 Allmän svaghet	21	112	47	119	299	5	9	14	31	59	—
011 Dvärgväxt	5	—	6	5	26	—	—	—	4	4	—
012 Bildningsfel	11	—	13	3	27	1	—	—	—	1	—
013 Missbildning av inre organ	—	2	1	—	3	—	—	—	—	—	—
<i>Tuberkulos</i>	131	411	23	38	603	68	170	25	36	299	—
020 i lungorna el. struphuvudet	91	239	6	17	353	56	113	19	16	204	—
021 i lungsäcken, (lungsäcksinflamm.)	2	95	4	7	108	—	23	2	13	38	—
022 i bensystemet o. ledgångarna	30	10	7	6	53	8	4	2	1	15	—
023 i lymfkörtlarna	3	52	4	7	66	2	19	2	5	28	—
024 i urogenitalorganen	1	2	—	—	3	1	4	—	—	5	—
025 i andra organ	4	13	2	1	20	1	7	—	1	9	—
<i>Övriga infektionssjukdomar</i>	13	97	10	19	139	9	26	9	7	51	—
030 Reumatisk feber	10	93	9	19	131	7	23	6	7	43	—
031 Syfilis medfödd el. förvärvad	—	4	—	—	4	1	1	—	—	2	—
032 Aktinomykos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
033 Kronisk infektionssjukdom av annat slag	3	—	1	—	4	1	2	3	—	6	—
<i>Ämnesomsättnings- o. endokrina sjuk- domar. Blodsjukdomar</i>	144	14	25	29	212	5	3	1	2	11	1
040 Gikt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
041 Sockersjuka	124	3	4	1	132	3	1	—	—	4	—
042 Struma (Morbus Basedowii)	3	4	3	6	16	—	1	—	—	1	—
043 Sjuklig fetma	1	1	12	15	29	1	—	1	2	4	1
044 Annan endokrin sjukdom	14	4	4	5	27	1	1	—	—	2	—
045 Blodsjukdom	2	2	2	2	8	—	—	—	—	—	—
<i>Psykiska sjukdomar o. nervsjukdomar</i>	855	701	147	1679	3751	88	23	44	30	185	1
050 Endogen psykisk sjukdom	53	12	2	3	70	21	6	3	—	30	—
051 Exogen psykisk sjukdom	1	—	1	1	3	1	1	1	—	3	—
052 Abnorm personlighet och psykoneuros	32	13	37	28	10	25	7	10	8	50	—
053 Sinnesslöhet, (nedsatt fattningsförm.)	586	171	1068	1601	3272	29	1	25	18	73	1
054 Organisk sjukdom i nervsystemet	101	15	19	15	150	6	5	4	—	15	—
055 Fallandesot	68	11	9	2	90	6	2	—	3	11	—
056 Talrubbning	14	2	11	29	56	—	1	1	1	3	—
<i>Ögonsjukdomar</i>	88	4	199	739	1030	2	1	14	22	39	4
060 Blindhet å ett öga	24	—	42	211	277	—	—	5	8	13	1
061 Nedsättning av synskärpan	32	2	127	516	677	1	—	5	13	19	3
062 Närsynthet å bägge ögonen	18	—	5	4	27	—	—	3	1	4	—
063 Sjukdom i ögats inre el. yttre delar	13	2	25	8	48	1	1	1	—	3	—
064 Kronisk sjukdom i tårvägarna	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
<i>Öronsjukdomar</i>	71	29	171	125	396	6	2	9	10	27	—
070 Dövstumhet	45	—	1	—	46	1	—	—	—	1	—
071 Dövhet el. nedsatt hörselförmåga	16	—	39	69	124	—	—	3	5	8	—
072 Kronisk inflammation i mellanörat	10	29	129	55	223	3	2	6	5	16	—
073 Otoscleros (Morbus Menière m. fl.)	—	—	2	1	3	2	—	—	—	2	—
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar</i>	88	34	194	227	543	17	4	29	24	74	—
080 Klaffel i hjärtat	74	16	140	135	365	9	3	13	13	38	—
081 Kronisk sjukdom i hjärtmuskulaturen	3	8	12	9	32	4	1	3	3	11	—
082 Perikardit	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kroppsfel och sjukdomar (enl. besiktningsreglementet)	20-åriga i grupp					Överåriga i grupp					Underåriga i gr. 3
	O	T	4	3	S:a	O	T	4	3	S:a	
083 Paroxysmal tachycardi	1	1	9	32	43	—	—	1	1	2	—
084 Sjukdom i pulsådrorna	5	4	16	15	40	2	—	7	2	11	—
085 Blodåderbräck	—	4	15	32	51	1	—	3	5	9	—
086 Annan sjukdom i cirkulationsorganen	2	1	2	4	9	1	—	2	—	3	—
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	26	20	45	57	148	6	3	5	3	17	—
090 Kronisk sjukdom i näsan el. dess bihål- lor. (Stinknäsa, nästäppthet)	2	—	2	1	5	—	—	—	1	1	—
091 Lungsäcksinflammation (ej tuberkulos) .	—	5	1	4	10	—	1	—	1	2	—
092 Asthma bronchiale	21	9	40	39	109	5	1	2	1	9	—
093 Kronisk sjukdom i lunga el. lungsäck (av icke tuberkulös natur)	2	4	—	4	10	1	1	2	—	4	—
094 Kronisk sjukdom i luftvägarna	1	2	2	9	14	—	—	1	—	1	—
<i>Munhålan, matsmältningsorganens o. bukväggens sjukdomar</i>	3	115	12	88	218	14	35	18	16	83	—
100 Tanddefekt el. tandsjukdom	1	5	2	17	25	—	1	1	1	3	—
101 Sjukdom i övre matsmältningsorganen .	1	1	—	3	5	—	—	—	2	2	—
102 Mag- eller tarmsår	1	41	1	2	45	11	28	9	8	56	—
103 Gallvägs- el. bukspottskörtelåkomma .	—	1	—	—	1	—	—	—	1	1	—
104 Annan sjukdom i bukhålan el. dess organ	—	20	6	14	40	2	6	7	3	18	—
105 Sjukdom i bukväggen (bräck)	—	47	3	52	102	1	—	1	1	3	—
<i>Urin- o. könsorganens sjukdomar</i>	21	34	26	32	113	11	11	1	4	27	—
110 Sjukdom i njurarna el. urinvägarna . .	13	24	9	11	57	7	7	—	3	17	—
111 Testiklarna i bukhålan el. ljumskkanalen	4	6	14	19	43	1	1	—	1	3	—
112 Annan kronisk sjukdom i könsorg. . .	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
113 Enuresis nocturna	4	4	3	1	12	3	3	1	—	7	—
<i>Hudsjukdomar o. sjukdomar i bindväven</i>	16	12	20	33	81	—	2	7	3	12	—
120 Större ärr	2	1	2	9	14	—	—	1	1	2	—
121 Skallighet	—	—	3	1	4	—	—	1	—	1	—
122 Kronisk hudsjukdom	14	10	14	23	61	—	2	4	2	8	—
123 Kroniskt bensår	—	1	1	—	2	—	—	1	—	1	—
<i>Svulster</i>	3	2	1	1	7	—	—	1	—	1	—
130 Elakartad svulst	3	1	—	—	4	—	—	1	—	1	—
131 Annan svulst hinderlig för tjänsten . .	—	1	1	1	3	—	—	—	—	—	—
<i>Stödje- o. rörelseorganens fel, lyten och sjukdomar</i>	243	70	399	824	1536	20	18	61	60	159	6
200 Följder efter skador å el. sjukdomar i huvudets ben	2	1	4	1	8	—	1	2	—	3	—
201 Best. neds. funk.-dugl. käkled	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
202 Best. neds. funk.-dugl. av övre extremit.	52	6	51	57	166	2	2	5	5	14	1
203 Neds. funk.-dugl. av ryggraden	43	23	65	127	258	3	8	14	4	29	1
204 Best. hale-, buk- el. ryggmuskelsvagh. .	1	—	4	3	8	—	—	—	3	3	—
205 Best. neds. funk.-dugl. av bröstorg skulderblad m. skulderled	4	—	10	19	33	1	—	1	—	2	—
206 Best. neds. funk.-dugl. av bäckenet m. höftl.	24	3	27	9	63	—	—	2	—	2	—
207 Best. neds. funk.-dugl. av nedre extremit.	82	32	220	579	913	10	6	36	47	99	4
208 Förändr. i stödje- och rörelseorganen med best. neds. funk.-dugl.	14	2	7	15	38	2	1	—	—	3	—
209 Defekt av extremitet el. extremitetdel .	19	—	10	12	41	—	—	—	1	1	—
210 Andra åkommor i stödje- och rörelseorg.	2	3	1	2	8	2	—	1	—	3	—
<i>Övriga.</i>	4	523	6	28	563	1	57	4	7	69	2
300 Försenad el. otillräcklig kroppsutveckl. .	3	401	1	2	407	—	36	—	4	40	2
301 Svag kropps-konstitution	1	5	—	—	6	—	2	—	2	4	—
302 Tillfällig sjukdom (olycksfall)	—	117	—	2	119	—	19	—	—	19	—
Utan redov. sjukdom	—	2	5	24	31	1	—	4	1	6	—
Summa	1733	1551	2345	4046	9695	253	364	242	259	1118	—

Tab. 3. Samtliga prövade vid besiktningarna år 1944 fördelade efter ålder.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Födelseår	I Milo	II Milo	III Milo	IV Milo	V Milo	VI Milo	VII Milo	Samma
<i>Underåriga</i>	1 159	215	679	1 339	116	267	68	3 843
Därav födda år 1929	—	2	—	—	—	1	—	3
1928	34	4	3	14	—	3	3	61
1927	259	34	171	212	11	62	24	773
1926	487	91	276	618	47	114	22	1 655
1925	379	84	229	495	58	87	19	1 351
<i>20-åriga</i> (födda år 1924) . .	11 033	5 469	8 455	11 356	6 001	4 088	409	46 811
<i>Överåriga</i>	157	171	683	554	113	185	9	1 872
Därav födda år 1923	57	78	339	133	32	72	—	711
1922	8	36	98	31	9	39	2	223
1921	16	9	28	37	13	20	1	124
1920	5	4	16	22	4	7	1	59
1919	2	2	8	19	2	1	—	34
1918	3	3	10	10	2	4	1	33
1917	1	4	12	16	2	2	—	37
1916	1	5	19	26	2	2	1	56
1915	5	1	14	19	1	—	—	40
1914	5	3	11	29	5	5	1	59
1913	4	5	14	19	3	5	—	50
1912	4	3	15	16	2	3	—	43
1911	1	2	9	13	2	1	1	29
1910	4	1	8	21	5	7	—	46
1909	3	3	10	21	2	5	—	44
1908	4	3	10	14	2	2	—	35
1907	5	—	14	16	4	1	—	40
1906	1	2	14	14	—	—	—	31
1905	2	1	2	12	3	—	—	20
1904	6	1	4	9	3	1	—	24
1903	3	—	1	11	2	1	—	18
1902	1	—	4	6	—	3	—	14
1901	5	1	13	9	1	1	1	31
1900	3	—	3	6	5	1	—	18
1899	3	2	2	6	2	—	—	15
1898	4	1	5	8	1	—	—	19
1897	1	—	—	8	3	2	—	15
1896	—	—	—	3	1	—	—	4
Samtliga	12 849	5 855	9 817	13 240	6 230	4 540	486	52 526

Tab. 4 a. Kroppsfel och sjukd. hos 20-åriga vpl tillförda grupp T inom olika inskrivningsomr. år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Inskrivningsområden (io)	Bildnings- och utvecklingsfel			Tuberkulos	Övriga infektions- sjukdomar	Ämnesomsätt.- endo- krin- o. blodsjukd.	Psyksiska och nervsjukdomar				Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Munhålls-, matsmält- ningsorg. och buk- väggens sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukd. i bindväven	Urin- och köns- organens sjukdomar	Stödj- o. rörelseorga- nens sjukdomar	Försvaret el. östlir. kroppsutveckling	Svag kroppskonsolida- tion o. tub. belastn. (olyckefall)	Tillfälligt sjukdom el. svaghet efter sjukdom	Utan angiven sjukdom	Summa	
	Allmän svaghet	Övriga bildningsfel	Östlig kroppsbyggnad				Övriga sjukd. i nervsystemet	Fallandesot	Sinneslöshet	Sinnessjukdom														
I Milo	15	—	1	57	15	2	3	8	1	6	1	19	2	1	37	8	3	1	19	99	2	31	—	331
Malmöhus södra i.o.	3	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	12	—	—	—	46
norra „	—	—	—	19	6	—	—	3	1	2	1	5	—	—	6	1	2	—	2	22	—	7	—	79
Kronobergs „	9	—	1	20	3	1	2	5	—	3	—	13	2	—	27	6	1	14	41	6	—	—	—	154
Norra Smålands „	3	—	—	8	6	1	1	—	—	1	—	—	—	—	4	1	—	2	24	—	1	—	—	52
II Milo	7	—	1	69	15	4	5	3	3	2	—	3	3	2	4	6	—	1	10	66	—	13	—	217
Gävleborgs i.o.	1	—	1	12	5	—	1	2	—	—	—	3	2	1	2	2	—	1	4	39	—	1	—	77
Jämtlands „	2	—	—	25	6	3	2	1	2	2	—	—	1	—	—	—	—	5	6	—	5	—	—	62
Västernorrlands „	4	—	—	32	4	1	2	—	1	—	—	—	—	1	2	2	—	1	21	—	7	—	—	78
III Milo	15	—	—	71	12	2	5	1	—	2	1	—	8	2	25	7	6	—	19	94	1	31	1	308
Hallands i.o.	2	—	—	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	8	—	1	—	—	26
Västgöta-Bohus „	4	—	—	51	7	1	2	—	—	1	1	—	5	1	11	4	3	—	11	58	—	15	1	176
Älvsborgs „	7	—	—	9	2	—	3	—	—	1	—	—	1	—	3	2	1	—	2	16	—	4	—	51
Skaraborgs „	2	—	—	4	1	1	—	1	—	—	—	—	2	1	7	1	2	—	4	12	1	11	—	50
IV Milo	38	—	—	90	25	4	10	3	3	4	2	3	12	7	27	6	1	—	13	72	2	17	1	339
Östergötlands i.o.	5	—	—	15	—	1	1	—	2	1	1	—	3	3	2	—	1	—	2	15	—	5	—	57
Södermanlands „	6	—	—	7	10	1	1	—	—	1	—	1	4	2	5	—	—	—	1	6	—	4	—	49
Stockholms „	13	—	—	53	11	2	8	3	1	2	1	2	5	2	14	4	—	—	6	31	2	3	1	164
Uppsala „	14	—	—	15	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	—	—	3	20	—	5	—	69
V Milo	31	—	—	43	20	1	1	—	2	2	—	3	7	4	13	4	1	—	5	46	—	21	—	204
Värmlands i.o.	13	—	—	14	5	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	17	—	—	—	—	51
Örebro „	3	—	—	11	4	1	—	—	—	—	—	1	4	3	2	1	1	—	1	18	—	12	—	62
Kopparbergs „	15	—	—	18	11	—	1	—	2	2	—	1	3	1	10	3	—	—	4	11	—	9	—	91
VI Milo	6	—	—	78	10	1	1	2	2	1	—	1	2	4	8	3	1	—	5	23	—	3	—	151
Västerbottens i.o.	—	—	—	34	4	—	—	2	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	2	15	—	1	—	63
Norrbottnens „	6	—	—	44	6	1	1	—	2	1	—	1	2	3	6	1	1	—	3	8	—	2	—	88
VII Milo	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Gotlands i.o.	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6
Summa	112	—	2	411	97	14	25	17	11	17	4	29	34	20	115	34	12	2	70	401	5	117	2	1551
%	7.2	—	0.1	26.5	6.4	0.9	1.6	1.1	0.7	1.1	0.2	1.8	2.2	1.3	7.4	2.2	0.8	0.1	4.5	25.9	0.3	7.6	0.1	100.0
Per 1 000 prövade 20-åriga	2.4	—	0.0	8.8	2.1	0.3	0.5	0.4	0.2	0.4	0.0	0.6	0.7	0.4	2.5	0.7	0.3	0.0	1.6	8.6	0.1	2.5	0.0	83.1

Anm. Grupp T omfattar för tillfället till krigstjänst odugliga.

Tab. 4 b. Kroppsfel och sjukdomar hos *överåriga* vpl tillförda grupp T inom olika inskrivningsomr. år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Inskrivningsområden (io)	Bildnings- och utvecklingsfel		Övriga bildningsfel	Tuberkulos	Övriga infektions- sjukdomar	Ämnesomsätt- endo- krina- o. blodsjukd.	Psykiska och nervsjukdomar			Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Munhålan, matsmält- ningsorg. o. buk- väggens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukd. i bindväven	Svalster	Stöde- o. rörelseorga- nens sjukdomar	Förenad el. otillr. kroppsutveckling	Svag kroppskonstitu- tion o. tab. belastn.	Tillfällig sjukdom el. svaghet efter sjukdom (olyckfall)	Utan angiven sjukdom	S u m m a	
	Allmän svaghet	Ötillfärlig kroppshyggenad					Sinnessjukdom	Fallandesot	Övriga sjukd. i nervsystemet															
<i>I Milo</i>	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	2	—	—	11
Malmöhus södra i.o.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	4
norra ,	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Kronobergs ,	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Norra Smålands ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>II Milo</i>	—	—	—	27	2	—	—	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1	3	—	2	—	—	39
Gävleborgs i.o.	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Jämtlands ,	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Västernorrlands ,	—	—	—	25	2	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	1	3	—	2	—	—	36
<i>III Milo</i>	9	—	—	67	13	2	11	1	2	—	2	1	1	22	9	2	—	13	33	2	11	—	—	202
Hallands i.o.	1	—	—	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	12
Västgöta-Bohus ,	8	—	—	57	4	2	9	1	2	—	2	1	1	13	7	2	—	8	28	—	10	—	—	155
Älvsborgs ,	—	—	—	5	6	—	2	1	—	—	—	—	—	7	2	—	—	4	5	2	—	—	—	34
Skaraborgs ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
<i>IV Milo</i>	—	—	—	25	4	1	—	1	2	—	—	—	2	2	5	1	—	2	—	—	3	—	—	48
Östergötlands i.o.	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Södermanlands ,	—	—	—	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	8
Stockholms ,	—	—	—	21	3	1	—	—	1	—	—	—	2	1	4	—	—	—	—	—	2	—	—	37
Uppsala ,	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>V Milo</i>	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Värmlands i.o.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Örebro ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs ,	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
<i>VI Milo</i>	—	—	—	46	6	—	1	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	59
Västerbottens i.o.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens ,	—	—	—	46	6	—	1	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	59
<i>VII Milo</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Gotlands i.o.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Summa	9	—	—	170	26	3	14	1	2	6	1	2	4	3	35	11	2	—	18	36	2	19	—	364
%	2.5	—	—	46.7	7.1	0.8	3.8	0.3	0.6	1.6	0.3	0.6	1.1	0.8	9.6	3.0	0.6	—	4.9	9.9	0.6	5.2	—	100.0
Per 1000 prövade överåriga	4.8	—	—	90.8	13.9	1.6	7.5	0.5	1.1	3.2	0.5	1.1	2.1	1.6	18.7	5.9	1.1	—	9.6	19.2	1.0	10.2	—	194.4

Anm. Grupp T omfattar för tillfället till krigstjänst odugliga.

Tab. 5 a. Kroppsfel och sjukd. hos 20-åriga vpl tillförda grupp O inom olika inskrivningsomr. år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Inskrivningsområden (10)	Bildnings- och utvecklingsfel			Tuberkulos	Övriga infektions- sjukdomar	Ämnesomskiftn.-endo- krina- o. blodsjukd.	Psykiska och nervsjukdomar				Ögonsjukdomar	Öron- sjukd.		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Munhålsans, matsmältnings- organets, och buk- väggs sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukd. i bindväven	Svulster	Förenad el. ötlillr. kroppsutveckling	Stödlje- o. rörelse- organens sjukdomar	Svag kroppskonstitu- tion o. tub. belastn.	Tillfällig sjukdom el. svaghet efter sjukdom (olyckstill)	Utan angiven sjukd.	Summa	
	Allmän svaghet	Ötillfäktlig kroppsbyggnad	Övriga bildningsfel				Sinnessjukdom	Sinnesslöhet	Fallandsot	Övr. sjukd. i nervsystemet		Övriga öronsjukdomar	Dörsnubhet													
I Milo	3	4	2	38	3	36	26	141	14	34	26	9	6	40	5	2	6	4	69	1	—	—	—	—	—	469
Malmöhus södra io . .	1	1	2	8	—	7	2	42	2	9	8	2	3	6	—	—	4	—	28	—	—	—	—	—	—	125
norra , . .	1	1	—	2	—	2	6	23	5	6	5	6	2	3	—	—	1	—	13	—	—	—	—	—	—	82
Kronobergs ,	—	2	—	12	—	6	7	31	3	5	9	1	1	4	1	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	96
Norra Smålands , . .	1	—	—	16	1	21	11	45	4	14	4	—	—	27	2	—	1	2	15	1	—	—	—	—	—	166
II Milo	—	1	—	10	1	16	9	65	6	5	5	7	2	3	—	—	1	1	16	—	—	—	—	—	—	150
Gävleborgs io	—	1	—	1	1	5	4	15	3	2	1	2	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	39
Jämtlands ,	—	—	—	3	—	6	4	34	1	2	4	2	1	1	—	—	—	2	8	—	—	—	—	—	—	68
Västernorrlands , . .	—	—	—	6	—	5	1	16	2	1	—	—	3	—	—	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—	48
III Milo	4	1	2	21	2	17	18	115	13	18	12	5	4	13	11	—	4	2	58	1	—	—	—	—	—	321
Hallands io	—	—	—	2	—	2	5	34	3	2	2	—	—	1	4	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	62
Västgöta-Bohus , . .	2	1	1	11	—	8	5	30	7	10	4	1	1	4	3	—	1	1	13	—	—	—	—	—	—	108
Älvsborgs ,	2	—	1	5	2	2	6	15	1	4	3	1	2	4	2	—	2	—	26	1	—	—	—	—	—	79
Skaraborgs ,	—	—	—	3	—	5	2	36	2	2	3	3	1	4	2	—	1	—	12	—	—	—	—	—	—	77
IV Milo	4	3	1	20	1	42	10	115	15	28	19	10	6	13	4	1	6	2	46	1	1	—	—	—	—	349
Östergötlands io . .	2	2	—	5	—	9	—	34	3	7	6	3	3	2	2	—	1	—	9	1	—	—	—	—	—	89
Södermanlands , . .	—	—	—	3	—	8	2	17	3	5	2	2	—	1	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	52
Stockholms ,	2	1	—	5	1	19	4	41	7	8	7	5	3	6	2	—	2	1	17	—	—	—	—	—	—	181
Uppsala ,	—	—	1	7	—	6	4	23	2	8	4	—	—	4	—	—	1	1	12	—	—	—	—	—	—	77
V Milo	8	3	4	15	1	29	18	106	11	25	14	9	3	13	5	—	2	4	29	—	—	—	—	—	—	290
Värmlands io	1	1	—	3	—	10	5	35	5	9	4	7	—	5	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	93
Örebro ,	4	2	2	10	1	12	5	37	3	7	7	1	1	6	3	—	1	1	14	—	—	—	—	—	—	117
Kopparbergs ,	3	—	2	2	—	7	8	34	3	9	3	1	2	2	2	—	1	3	7	—	—	—	—	—	—	89
VI Milo	2	3	2	21	5	4	4	39	8	4	11	5	4	6	1	—	2	3	24	—	—	—	—	—	—	148
Västerbottens io . .	—	2	1	18	4	3	3	21	6	—	9	3	1	5	—	—	2	2	10	—	—	—	—	—	—	93
Norrbottnens , . . .	—	1	1	3	1	1	1	18	2	4	2	2	3	1	—	—	—	1	14	—	—	—	—	—	—	55
VII Milo	—	—	—	6	—	—	1	5	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	17
Gotlands io	—	—	—	6	—	—	—	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Summa	21	15	11	181	18	144	96	586	68	115	88	45	26	88	26	3	21	16	3	243	3	1	—	—	—	1 753
%	1.2	0.8	0.6	7.5	0.7	8.2	4.9	33.4	3.9	6.6	5.0	2.6	1.5	5.0	1.5	0.2	1.2	0.9	0.2	13.9	0.2	0.0	—	—	—	100.0
Per 1 000 prövade 20-åriga	0.4	0.3	0.2	2.8	0.3	3.1	1.9	12.5	1.5	2.5	1.9	1.0	0.6	1.9	0.6	0.0	0.4	0.3	0.0	5.2	0.0	0.0	—	—	—	37.4

Anm. Grupp O omfattar till krigstjänst odugliga.

Tab. 5 b. Kroppsfel och sjukd. hos överåriga vpl tillförda grupp 0 inom olika inskrivningsomr. år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Inskrivningsområden (io)	Bildnings- och utvecklingsafdel.			Tuberkulos	Övriga infektions- sjukdomar	Amnosomättu- endo- krina- o. blodsjukd.	Psyckiska och nervsjukdomar			Ögonsjukdomar	Öron- sjukd.	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Mannhans, matsmäl- ningsorg. och buk- väggens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukd. i bindväven	Svulster	Stödde- o. rörelse- organens sjukdomar	Förenad el. otillr. kroppsutveckling	Svag kroppskonstitu- tion o. tub. belastn.	Tillfällig sjukdom el. svaghet efter sjukdom (olyckfall)	Utan angiven sjukd.	Summa			
	Allmän svaghet	Övriga bildningsfel	Otillräcklig kroppbyggnad				Sinnessjukdom	Övr. sjukd. i nervsystemet	Fallandest															Sinnesslöhet		
<i>I Milo</i>	—	—	—	2	—	—	3	4	—	—	1	—	2	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
Malmöhus södra io	—	—	—	2	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
„ norra „	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Kronobergs „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Norra Smålands „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
<i>II Milo</i>	—	—	—	3	—	1	5	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15
Gävleborgs io	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Jämtlands „	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Västernorrlands „	—	—	—	3	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
<i>III Milo</i>	4	—	1	31	7	—	10	5	3	1	1	—	2	7	5	11	6	—	—	—	—	—	—	—	—	100
Hallands io	2	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	1	2	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Västgöta-Bohus „	2	—	1	10	2	—	3	—	1	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	28
Älvsborgs „	—	—	—	20	5	—	7	4	1	1	1	—	1	4	1	7	4	—	—	—	—	—	—	—	—	59
Skaraborgs „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>IV Milo</i>	1	—	—	28	1	3	23	14	2	3	—	—	—	2	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	93
Östergötlands io	—	—	—	1	—	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Södermanlands „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms „	1	—	—	25	1	2	19	13	2	3	—	—	—	2	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	81
Uppsala „	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
<i>V Milo</i>	—	—	—	1	—	—	3	1	—	1	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Värmlands io	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Örebro „	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Kopparbergs „	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
<i>VI Milo</i>	—	—	—	3	1	1	3	3	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Västerbottens io	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Norrbottnens „	—	—	—	2	1	1	3	2	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	12
<i>VII Milo</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands io	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	5	—	1	68	9	5	47	29	6	6	2	1	5	17	6	14	11	—	—	—	—	—	—	—	—	253
%	2.0	—	0.4	26.9	3.5	2.0	18.5	11.5	2.4	2.4	0.8	0.4	2.0	6.7	2.4	5.5	4.3	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0
Per 1000 prövade öfveråriga	2.7	—	0.5	36.3	4.8	2.7	25.1	15.5	3.2	3.2	1.0	0.5	2.7	9.1	3.2	7.5	5.9	—	—	—	—	—	—	—	—	135.5

Anm. Grupp O omfattar till krigstjänst odugliga.

Tab. 6. Kroppsfel och sjukd. hos 20-åriga vpl tillförda grupp 4 inom olika inskrivningsomr. år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Inskrivningsområden (i. o.)	Bildnings- och utvecklingsfel			Tuberkulos	Övriga infektions- sjukdomar	Ärresomstignings- och blodsjukdomar	Psykiska och nervsjukdomar			Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Munnhåls-, matsmält- ningsorg. och bakväggens sjukdomar	Hudsjukd. o. sjukd. i bindväv, lymfkörtl.	Svulster	Förseend. el. otillr. kroppsutveckling	Stödj- o. rörelse- organens sjukdomar	Svaga kroppskonstitu- tion o. tub. belastn.	Tillfäll. sjukdom eller svaghet efter sjukdom (oljefekall)	Utan angiven sjukdom	Summa			
	Allmän svaghet	Övriga bildningsfel	Ötillräcklig kroppsyggnad				Sinnessjukdom	Fallandesot	Övr. sjukd. i nervsystemet																
I Milo	8	1	4	4	3	4	7	278	2	1	49	26	49	12	3	6	4	—	—	—	—	—	—	533	
Malmöhus södra i.o. . .	5	1	—	1	1	—	2	65	—	—	6	4	26	3	3	—	—	—	35	—	—	—	—	155	
norra ,	—	—	2	—	—	1	1	44	1	—	22	15	11	5	2	—	—	—	8	—	—	—	—	112	
Kronobergs ,	3	—	1	3	2	3	1	62	1	1	7	6	8	3	—	—	—	16	—	—	—	—	—	117	
Norra Smålands , . . .	—	—	1	—	—	—	3	107	—	—	14	1	4	1	3	2	—	13	—	—	—	—	—	149	
II Milo	1	—	1	2	1	3	4	98	1	1	22	39	9	3	—	6	1	—	28	1	—	—	—	221	
Gävleborgs i.o.	—	—	—	1	—	—	—	6	—	—	4	11	5	1	—	2	1	—	7	1	—	—	—	39	
Jämtlands ,	1	—	1	1	1	2	4	66	1	—	8	17	2	1	—	3	—	14	—	—	—	—	—	122	
Västernorrlands , . . .	—	—	—	—	—	1	—	26	—	1	10	11	2	1	—	1	—	7	—	—	—	—	—	60	
III Milo	5	1	1	4	2	3	17	266	—	2	20	28	20	3	3	4	3	—	56	—	—	—	—	5	448
Hallands i.o.	3	—	—	1	—	2	3	76	—	1	3	11	3	2	—	1	—	30	—	—	—	—	—	188	
Västgöta-Bohus , . . .	1	—	—	2	1	—	2	36	—	—	10	12	15	1	—	3	2	14	—	—	—	—	—	100	
Älvsborgs ,	—	—	1	1	1	1	11	131	—	—	6	3	2	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	168	
Skaraborgs ,	1	1	—	—	—	—	1	23	—	1	1	2	—	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—	37	
IV Milo	23	1	3	6	1	8	2	126	3	19	44	46	63	13	2	8	4	1	112	—	—	—	—	—	485
Östergötlands i.o. . . .	8	1	—	3	—	—	1	38	2	5	16	9	18	—	—	1	—	13	—	—	—	—	—	115	
Södermanlands ,	4	—	—	1	—	1	—	24	1	5	5	6	9	2	—	2	1	17	—	—	—	—	—	79	
Stockholms ,	7	—	3	1	1	6	—	26	—	5	19	25	23	10	1	3	2	38	—	—	—	—	—	170	
Uppsala ,	4	—	—	1	—	1	1	38	—	4	4	6	13	1	1	3	—	44	—	—	—	—	—	121	
V Milo	4	1	4	5	1	3	4	162	—	4	24	16	41	8	3	—	5	—	90	—	—	—	—	—	375
Värmlands i.o.	—	1	2	2	—	—	—	54	—	1	7	3	12	1	1	—	2	—	40	—	—	—	—	—	126
Örebro ,	4	—	1	3	1	2	2	59	—	2	10	7	18	5	1	—	2	—	28	—	—	—	—	—	145
Kopparbergs ,	—	—	1	—	—	1	2	49	—	1	7	6	11	2	1	—	1	—	22	—	—	—	—	—	104
VI Milo	6	2	1	2	2	3	6	125	6	—	38	15	11	6	1	2	3	—	36	—	—	—	—	—	265
Västerbottens i.o. . . .	4	—	1	1	1	3	6	36	3	—	23	12	7	3	1	1	1	—	20	—	—	—	—	—	123
Norrbottnens ,	2	2	—	1	1	—	—	89	3	—	15	3	4	3	—	1	2	—	16	—	—	—	—	—	142
VII Milo	—	—	—	—	—	1	—	13	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	23
Gotlands i.o.	—	—	—	—	—	1	—	13	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	23
Summa	47	6	14	23	10	25	40	1068	12	27	199	171	194	45	12	26	20	1	390	1	—	—	—	5	2 345
%	2.0	0.3	0.6	1.0	0.4	1.1	1.7	45.6	0.4	1.2	8.6	7.3	8.8	1.9	0.5	1.1	0.8	0.0	17.0	0.0	—	—	0.2	100.0	
Per 1 000 prövade 20-åriga	1.0	0.1	0.3	0.5	0.2	0.5	0.9	22.8	0.2	0.6	4.3	3.7	4.1	1.0	0.3	0.6	0.4	0.0	8.5	0.0	—	—	0.1	50.1	

Tab. 7. Kroppsfel och sjukd. hos 20-åriga vpl tillförda grupp 3 inom olika inskrivningsomr. år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Inskrivningsområden (i. o.)	Bildnings- och utvecklingsfel		Tuberkulos	Övriga infektions- sjukdomar	Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Psykiska och nervsjukdomar				Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Munhålls-, matsmältnings- och bakväggs- sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Hudsjukd. o. sjukd. i bindväv, lymfkörtl.	Svulster	Svag kropps-konstitution o. tub. belastn.	Förseiad el. oönlfr. kroppsutveckling	Stödle- o. rörelse- organens sjukdomar	Tuberkulär sjukdom eller svaghet efter sjukdom (olycksskäl)	Utan angiven sjukdom	Summa	
	Allmän svaghet	Övriga bildningsfel				Sinnessjukdom	Fallarbesot	Sinnesslöhet	Övr. sjukd. i nervsystemet															
																								Östfacklig kroppsbegynnad
I Milo	19	—	—	4	4	2	10	181	—	1	155	29	35	8	15	3	5	—	80	—	—	—	7	558
Malmöhus södra i.o. . .	8	—	—	1	2	1	1	9	—	—	17	5	13	3	5	—	3	—	33	—	—	—	—	101
norra , . .	5	—	—	3	2	1	1	103	—	1	55	11	13	2	6	3	2	—	21	—	—	—	3	232
Kronobergs ,	6	—	—	—	—	—	2	31	—	—	40	10	3	2	—	—	—	17	—	—	—	—	3	114
Norra Smålands , . . .	—	—	—	—	—	—	6	38	—	—	43	3	6	1	4	—	—	9	—	—	—	—	1	111
II Milo	12	—	—	6	2	3	2	248	—	7	88	10	38	7	19	4	3	1	63	—	—	2	1	516
Gävleborgs i.o.	5	—	—	—	—	—	—	72	—	4	21	2	23	4	2	1	—	—	12	—	—	—	—	146
Jämtlands ,	1	—	—	—	2	1	1	57	—	1	54	5	7	3	12	—	2	—	15	—	—	—	1	161
Västernorrlands , . . .	6	—	—	6	2	1	1	119	—	2	13	3	8	—	5	3	1	1	36	—	—	2	—	209
III Milo	22	—	1	6	5	4	10	446	2	9	117	23	35	13	5	3	6	—	98	—	—	—	6	811
Hallands i.o.	3	—	—	1	—	1	1	8	—	1	11	2	2	1	1	—	2	—	12	—	—	—	—	46
Västgöta-Bohus , . . .	13	—	1	4	1	1	6	102	1	3	56	12	20	6	2	—	4	—	36	—	—	—	4	272
Älvsborgs ,	1	—	—	—	—	1	2	255	—	2	28	5	3	5	—	—	—	—	18	—	—	—	—	320
Skaraborgs ,	5	—	—	1	4	1	1	81	1	3	22	4	10	1	2	3	—	—	32	—	—	—	2	173
IV Milo	29	1	—	10	4	13	4	300	—	20	206	41	65	20	23	12	7	—	268	—	—	—	8	1 031
Östergötlands i.o. . . .	13	—	—	1	1	—	2	156	—	8	41	11	10	4	3	2	—	—	25	—	—	—	1	278
Södermanlands ,	1	—	—	—	—	—	—	36	—	3	44	6	6	3	4	1	—	—	26	—	—	—	1	131
Stockholms ,	12	1	—	9	2	11	1	50	—	6	93	18	39	10	14	8	4	—	115	—	—	6	—	399
Uppsala ,	3	—	—	—	1	2	1	58	—	3	30	6	11	3	2	1	3	—	99	—	—	—	—	223
V Milo	12	1	1	6	2	6	5	267	—	6	97	12	46	9	16	8	11	—	265	1	—	—	1	772
Värmlands i.o.	2	1	—	2	1	2	2	165	—	1	41	2	12	3	4	2	3	—	144	—	—	—	—	387
Örebro ,	9	—	1	4	1	2	2	81	—	4	26	4	16	5	10	6	6	—	82	—	—	—	1	260
Kopparbergs ,	1	—	—	—	—	2	1	21	—	1	30	6	18	1	2	—	2	—	39	1	—	—	—	125
VI Milo	25	3	—	6	2	1	1	150	—	1	68	9	7	—	5	1	1	—	44	—	—	—	1	325
Västerbottens i.o. . . .	4	1	—	2	1	1	1	63	—	1	33	4	1	—	—	1	—	—	6	—	—	—	1	120
Norrbottnens ,	21	2	—	4	1	—	—	87	—	—	35	5	6	—	5	—	1	—	38	—	—	—	—	205
VII Milo	—	—	1	—	—	—	—	9	—	—	6	1	—	—	5	1	—	—	9	1	—	—	—	33
Gotlands i.o.	—	—	1	—	—	—	—	9	—	—	6	1	—	—	5	1	—	—	9	1	—	—	—	33
Summa	119	5	3	38	19	29	32	1601	2	44	739	125	227	57	88	32	33	1	824	2	—	2	24	4 046
%	2.9	0.1	0.1	0.9	0.6	0.7	0.8	39.6	0.1	1.1	18.8	3.1	5.6	1.4	2.2	0.8	0.8	0.0	20.4	0.0	—	0.0	0.6	100.0
Per 1000 prövade 20-åriga	2.6	0.1	0.1	0.8	0.4	0.6	0.7	34.2	0.1	0.9	15.8	2.7	4.8	1.2	1.9	0.7	0.7	0.0	17.6	0.0	—	0.0	0.5	86.4

Tab. 8 a. Översikt av ändringar i förut inskrivnas och frikallades värnpliktsförhållanden inom olika inskrivningsområden år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21			
Inskrivningsområde (io)	Antal överförda från besiktningsgrupp										Summa över- förda	Antal överförda från besiktningsgrupp										Summa över- förda	
	4 (o. SB)	3	2	1 (o. SV)	3	2	1 (o. SV)	2	1 (o. SV)	0		4			3								
	till besiktningsgrupp											till besiktningsgrupp											
	0					4						3					4 (o. SB)	3	2	1 (o. SV)	3		2
I Milo . . .	1 183	476	624	2 027	26	46	148	9	31	4 570	1	—	1	1	1	1	—	—	—	5			
Malmöhus södra . io	263	130	146	526	14	35	104	2	6	1 226	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3			
" norra . . .	308	113	152	544	6	6	31	7	24	1 191	—	—	—	1	1	1	—	—	—	1			
Kronobergs . . .	310	159	172	624	6	5	10	—	1	1 287	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Norra Smålands . .	302	74	154	333	—	—	3	—	—	866	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
II Milo . . .	687	196	335	573	55	150	148	46	61	2 251	2	—	—	—	1	1	—	—	—	4			
Gävleborgs . . . io	217	58	60	252	17	13	50	14	24	705	1	—	—	—	1	1	—	—	—	3			
Jämtlands	278	69	104	236	4	26	45	—	—	762	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1			
Västernorrlands . .	192	69	171	85	34	111	53	32	37	784	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
III Milo . . .	784	258	318	943	85	114	371	24	107	3 004	22	2	—	—	1	1	—	—	—	26			
Hallands io	220	85	80	248	15	12	36	—	1	697	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Västgöta-Bohus . .	65	32	51	129	34	53	197	13	42	616	1	—	—	—	1	1	—	—	—	3			
Älvsborgs	336	93	106	387	14	12	32	9	32	1 021	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Skaraborgs	163	48	81	179	22	37	106	2	32	670	21	2	—	—	—	—	—	—	—	23			
IV Milo . . .	792	235	241	1 004	195	173	694	27	117	3 478	92	6	2	7	5	3	1	4	—	120			
Östergötlands . . io	36	16	15	115	44	33	225	—	10	494	51	1	—	1	1	1	—	2	—	57			
Södermanlands . .	4	1	—	—	10	10	19	4	7	55	1	—	—	1	—	—	—	1	—	3			
Stockholms	414	122	142	433	85	77	263	9	54	1 649	40	5	2	5	4	2	1	1	—	60			
Uppsala	338	96	84	406	56	53	187	14	46	1 280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
V Milo . . .	644	172	296	667	21	59	155	12	47	2 073	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1			
Värmlands io	310	58	128	230	9	22	69	4	10	840	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Örebro	279	105	130	294	4	11	34	2	12	871	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Kopparbergs	55	9	38	143	8	26	52	6	25	362	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1			
VI Milo . . .	491	177	208	443	34	59	91	3	3	1 509	16	—	—	—	—	1	—	—	—	17			
Västerbottens . . io	177	140	131	300	21	35	52	—	1	857	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Norrbottnens . . .	314	37	77	143	13	24	39	3	2	652	16	—	—	—	—	1	—	—	—	17			
VII Milo . . .	5	2	2	8	1	—	4	—	1	23	4	1	—	—	—	—	—	—	—	5			
Gotlands io	5	2	2	8	1	—	4	—	1	23	4	1	—	—	—	—	—	—	—	5			
Samtliga io	4 586	1 516	2 024	5 665	417	601	1 611	121	367	16 908	137	9	3	8	8	8	1	4	—	178			

Tab. 8 b. Översikt av kroppsfel och sjukdomar, som föranlett överföring till gr. 0 av förut inskrivna vpl inom olika inskrivningsområden år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområde (io)	Bildnings- o. utvecklingsfel			Tuberkulos	Övr. infektions- sjukdomar	Ämnesomsätt.-en- dokrina o. blodsjukd.	Psykiska o. nerv- sjukdomar				Ögonsjukdomar	Öron- sjukdomar		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Munhållans mat- smältningssorg. o. bukväggens sjukd.	Urin- o. könsorg. sjukdomar	Hudsjukdomar o. sjukdomar i bind- väven	Svulster	Stödie- o. rörelseorg. sjukdomar	Summa
	Allmän svag- het	Övrlärlig kroppsyggnad	Övr. bild- ningsfel				Sinnessjuk- dom	Sinnesslöhet	Fallandesot	Övr. sjukdomar i nervsystemet		Övratunhet									
<i>I Milo</i> . .	25	2	8	401	134	125	744	469	88	198	159	1	170	556	159	211	130	47	23	660	4310
Malmöhus södra . io	15	—	1	115	32	36	147	115	22	51	41	—	42	126	42	79	30	12	6	153	1 065
„ norra . .	5	—	—	90	28	32	177	103	19	56	46	—	49	157	51	49	42	16	6	184	1 117
Kronobergs . . .	2	—	2	123	47	27	247	166	28	46	49	1	48	162	32	44	31	11	10	189	1 265
Norra Smålands . .	3	—	—	73	27	30	173	85	19	45	23	—	31	111	34	39	27	8	1	134	863
<i>II Milo</i> . .	4	1	3	149	38	36	362	175	64	104	59	1	67	202	51	46	51	16	9	353	1 791
Gävleborgs . . . io	—	1	1	49	14	13	104	56	17	36	16	—	27	76	15	16	20	6	3	117	587
Jämtlands	2	—	1	55	13	14	170	75	23	33	30	1	19	73	18	19	15	6	3	117	687
Västernorrlands . .	2	—	1	45	11	9	84	44	24	35	13	—	21	53	18	11	16	4	3	119	517
<i>III Milo</i> . .	10	1	—	182	91	48	404	199	36	102	66	—	61	264	93	153	52	36	17	488	2 303
Hallands io	1	—	—	45	23	9	106	64	11	27	12	—	17	49	34	41	13	15	6	160	633
Västgöta-Bohus . .	—	1	—	21	13	7	63	8	1	10	3	—	7	31	13	22	4	2	3	68	277
Älvsborgs	5	—	—	79	35	23	166	67	15	35	37	—	21	131	33	61	18	14	4	178	922
Skaraborgs	4	—	—	37	20	9	69	60	9	30	14	—	16	53	13	29	17	5	4	82	471
<i>IV Milo</i> . .	8	—	4	210	75	57	502	234	39	121	61	—	61	260	72	119	73	30	26	320	2 272
Östergötlands . . io	—	—	—	22	10	6	41	3	1	8	4	—	6	20	9	18	5	1	—	28	182
Södermanlands . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	5
Stockholms	5	—	1	111	40	36	290	99	28	51	26	—	34	153	29	51	36	8	15	148	1 161
Uppsala	3	—	3	77	25	15	171	132	10	61	31	—	20	87	34	50	32	21	11	141	924
<i>V Milo</i> . .	5	—	—	112	53	44	352	213	41	84	50	—	56	215	84	88	51	37	7	287	1 779
Värmlands io	2	—	—	54	15	17	122	124	19	37	29	—	21	124	27	15	12	16	2	90	726
Örebro	3	—	—	41	19	23	154	89	22	40	20	—	28	70	47	57	29	13	4	149	808
Kopparbergs . . .	—	—	—	17	19	4	76	—	—	7	1	—	7	21	10	16	10	8	1	48	245
<i>VI Milo</i> . .	2	1	3	192	30	16	152	138	39	60	42	—	40	165	45	67	57	11	2	257	1 319
Västerbottens . . io	—	—	1	154	23	6	83	63	13	40	19	—	19	99	26	52	33	6	1	110	748
Norrbottnens . . .	2	1	2	38	7	10	69	75	26	20	23	—	21	66	19	15	24	5	1	147	571
<i>VII Milo</i> . .	—	—	—	4	1	—	4	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	—	3	17
Gotlands io	—	—	—	4	1	—	4	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	—	3	17
Samtliga io	54	5	18	1 250	422	326	2 520	1 428	307	669	437	2	456	1 664	506	684	414	177	84	2 368	13 791

60 Tab. 9 a. Kroppsfel och sjukdomar hos *föret inskrivna* vpl, vilka överförts till grupp 0, 4 eller 3, år 1913.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Kroppsfel och sjukdomar (enl. besiktningsreglementet)	Antal överförda från besiktningsgrupp										Summa över- förda
	4	3	2	1	3	2	1	2	1		
	Till besiktningsgrupp										
	0					4		3			
Bildnings- o. utvecklingsfel	49	10	9	9	3	5	7	3	2	97	
010 Allmän svaghet	34	8	7	5	3	5	7	3	2	74	
011 Dvärgväxt	3	2	—	—	—	—	—	—	—	5	
012 Bildningsfel	7	—	1	2	—	—	—	—	—	10	
013 Missbildning av inre organ	5	—	1	2	—	—	—	—	—	8	
Tuberkulos	293	156	248	553	20	42	78	21	54	1465	
020 i lungorna el. struphuvudet	231	125	218	476	12	19	35	8	26	1150	
021 i lungsäcken (lungsäcksinflamm.)	4	9	4	13	3	17	23	10	19	102	
022 i bensystemet o. ledgångarna	31	9	13	37	1	2	3	—	—	96	
023 i lymfkörtlarna	13	6	5	6	2	3	14	3	9	61	
024 i urogenitalorganen	11	5	7	12	—	—	1	—	—	36	
025 i andra organ	3	2	1	9	2	1	2	—	—	20	
Övriga infektionssjukdomar	100	38	60	224	18	37	67	7	26	577	
030 Reumatisk feber	80	32	55	197	15	34	62	7	23	505	
031 Syfilis, medfödd el. förvärad	9	4	1	7	2	—	—	—	—	23	
032 Aktinomykos	2	—	—	2	—	—	—	—	—	4	
033 Kronisk infektionssjukdom av annatslag	9	2	4	18	1	3	5	—	3	45	
Ämnesomsättnings- o. endokrina sjukdomar. Blodsjukdomar	82	29	43	172	3	6	14	1	3	353	
040 Gikt	—	—	—	2	—	—	1	—	—	3	
041 Sockersjuka	40	14	27	109	—	—	1	—	1	192	
042 Struma (Morbus Basedowi)	8	7	3	22	1	3	7	1	2	54	
043 Sjuklig fetma	10	3	—	12	—	3	3	—	—	31	
044 Annan endokrin sjukdom	7	3	3	8	—	—	1	—	—	22	
045 Blodsjukdom	17	2	10	19	2	—	1	—	—	51	
Psykiska sjukdomar o. nervsjukdomar	1414	599	943	1968	51	97	229	16	40	5357	
050 Endogen psykisk sjukdom	184	103	152	356	—	1	5	1	1	803	
051 Exogen psykisk sjukdom	15	6	14	52	—	1	2	—	—	91	
052 Abnorm personlighet och psykoneuros	537	183	253	665	37	56	148	9	24	1912	
053 Sinnesslöhet (nedsatt fattningsförm.)	388	211	370	459	5	13	19	4	3	1472	
054 Organisk sjukdom i nervsystemet	173	64	98	294	7	25	49	2	11	723	
055 Fallandesot	98	26	50	133	2	1	4	—	—	314	
056 Talrubbing	19	6	6	9	—	—	2	—	—	42	
Ögonsjukdomar	214	65	42	116	14	5	23	—	14	493	
060 Blindhet å ett öga	57	24	17	31	6	—	5	—	5	145	
061 Nedsättning av synskärpan	93	17	11	39	4	1	5	—	6	176	
062 Närsynthet å bägge ögonen	25	6	—	5	—	—	—	—	—	36	
063 Sjukd. i ögats inre el. yttre delar	38	18	14	41	4	4	13	—	2	134	
064 Kronisk sjukd. i tårvägarna	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
Öronsjukdomar	229	44	52	133	12	22	45	2	7	546	
070 Dövtumhet	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	
071 Dövhed el. nedsatt hörsselförmåga	123	21	18	59	2	4	17	1	3	248	
072 Kronisk inflam. i mellanörat	89	18	22	54	10	17	24	1	3	238	
073 Otoscleros (Morbus Menière m. fl.)	17	4	12	19	—	1	4	—	1	58	
Cirkulationsorg. sjukdomar	634	186	161	683	64	66	149	5	28	1976	
080 Klaffel i hjärtat	375	101	71	176	33	27	43	1	1	828	
081 Kronisk sjukd. i hjärtmuskulaturen	112	32	43	224	5	14	33	1	5	469	
082 Perikardit	3	2	3	7	—	—	—	—	1	16	

TAB. 9 A (forts.). KROPPSFEL OCH SJUKDOMAR HOS FÖRUT INSKRIVNA VPL, ÅR 1943. 61

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Kroppsfel och sjukdomar (enl. besiktningsreglementet)	Antal överförda från besiktningsgrupp										Summa över- förda
	4	3	2	1	3	2	1	2	1		
	Till besiktningsgrupp										
	0					4		3			
083 Paroxysmal tachycardi	11	7	—	14	10	8	15	1	6	72	
084 Sjukdom i pulsådrorna	85	25	31	179	11	7	36	—	6	380	
085 Blodåderbråk	36	16	7	56	4	5	17	1	4	146	
086 Annan sjukdom i cirkulationsorganen	12	3	6	27	1	5	5	1	5	65	
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	<i>214</i>	<i>48</i>	<i>56</i>	<i>188</i>	<i>17</i>	<i>25</i>	<i>65</i>	<i>4</i>	<i>9</i>	<i>626</i>	
090 Kronisk sjukdom i näsan el. dess bi- hålor (stinknäsa, nästäpphet)	6	2	4	7	2	2	4	—	—	27	
091 Lungsäcksinflamm. (ej tuberkulos)	8	2	1	9	1	3	3	1	2	30	
092 Asthma bronchiale	157	38	42	135	8	13	36	3	1	433	
093 Kronisk sjukdom i lunga el. lungsäck (av icke tuberkulös natur)	38	5	7	28	5	5	16	—	6	110	
094 Kronisk sjukdom i luftvägarna	5	1	2	9	1	2	6	—	—	26	
<i>Munhåltans, matsmältningsorganens o. bukväggens sjukdomar</i>	<i>167</i>	<i>51</i>	<i>88</i>	<i>378</i>	<i>80</i>	<i>101</i>	<i>320</i>	<i>23</i>	<i>47</i>	<i>1 255</i>	
100 Tanddefekt el. tandsjukdom	2	1	1	4	1	—	3	—	1	13	
101 Sjukdom i övre matsmältningsorganen	6	1	4	2	—	1	1	—	—	15	
102 Mag- el. tarmsår	116	34	60	289	51	64	215	13	22	864	
103 Gallvägs- el. bukspottskörtelåkomma	4	—	3	2	3	—	6	1	2	21	
104 Annan sjukd. i bukhålan el. dess organ	34	11	14	67	21	34	85	5	15	286	
105 Sjukdom i bukväggen (bräck)	5	4	6	14	4	2	10	4	7	56	
<i>Urin- o. könsorganens sjukdomar</i>	<i>118</i>	<i>52</i>	<i>80</i>	<i>164</i>	<i>3</i>	<i>9</i>	<i>23</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>458</i>	
110 Sjukd. i njurarna el. urinvägarna	75	32	40	106	2	5	15	1	5	281	
111 Testiklarna i bukh. el. ljumsckkanalen.	4	1	1	1	—	1	—	1	—	9	
112 Annan kronisk sjukd. i könsorg.	3	1	—	3	—	—	2	1	—	10	
113 Enuresis nocturna	36	18	39	54	1	3	6	1	—	158	
<i>Hudsjukdomar o. sjukd. i bindväven</i>	<i>59</i>	<i>29</i>	<i>22</i>	<i>67</i>	<i>5</i>	<i>16</i>	<i>26</i>	<i>2</i>	<i>—</i>	<i>220</i>	
120 Större ärr	3	2	—	1	—	1	2	—	—	9	
121 Skallighet	—	—	—	1	1	—	1	—	—	3	
122 Kronisk hudsjukdom	35	22	18	52	4	9	20	1	—	161	
123 Kroniskt bensår	21	5	4	13	—	—	3	1	—	47	
<i>Svulster</i>	<i>12</i>	<i>4</i>	<i>16</i>	<i>52</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>2</i>	<i>87</i>	
130 Elakartad svulst	10	3	15	46	—	—	—	—	1	75	
131 Annan svulst hinderlig för tjänsten .	2	1	1	6	1	—	—	—	1	12	
<i>Stödje- o. rörelseorg. fel, lyten o. sjukd.</i>	<i>1 001</i>	<i>204</i>	<i>205</i>	<i>958</i>	<i>126</i>	<i>176</i>	<i>565</i>	<i>33</i>	<i>130</i>	<i>3 398</i>	
200 Följder efter skador å el. sjukd. i huvu- dets ben	3	1	4	13	—	1	6	—	2	30	
201 Best. neds. funk.-dugligh. av käkled .	2	—	3	1	—	—	—	—	—	6	
202 Best. neds. funk.-dugl. av övre extremit.	152	29	17	133	8	21	53	9	16	438	
203 Neds. funk.-dugligh. av ryggraden .	249	51	83	355	34	64	204	10	36	1 086	
204 Best. hals-, buk- el. ryggmuskelsvaghet	4	4	5	15	1	1	11	—	1	42	
205 Best. neds. funk.-dugligh. av bröstskorg, skulderblad m. skulderled	14	3	3	6	2	2	6	1	2	39	
206 Best. neds. funk.-dugligh. av bäckenet m. höftled	103	19	9	58	3	6	7	—	1	206	
207 Best. neds. funk.-dugl. av nedre extremit	398	80	63	281	68	68	254	12	64	1 288	
208 Förändr. i stödje- o. rörelseorg, med best. neds. funk.-dugligh.	38	8	5	57	7	6	14	—	3	138	
209 Defekt av extremitet el. extremitetdel	26	4	8	28	1	2	3	1	2	75	
210 Andra åkommor i stödje- o. rörelseorg.	12	5	5	11	2	5	7	—	3	50	
<i>Övriga</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	
300 Försenad el. otillräcklig kroppsutveckl.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
301 Svag kroppskonstitution	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
302 Tillfällig sjukdom (olycksfall)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	4 586	1 515	2 025	5 665	417	601	1 611	121	367	16 908	

TAB. 9 B (forts). KROPPSFEL OCH SJUKDOMAR, SOM HÄVTS ELLER FÖRBÄTTRATS, 63
 OCH FÖRANLETT ÄNDRING I VÄRNPLIKTSFÖRH. FÖR TIDIGARE I GR. 0, 4 EL. 3
 PLACERADE, ÅR 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Kroppsfel och sjukdomar (enl. besiktningsreglementet)	Antal överförda från besiktningsgrupp									Summa över- förda
	0			4			3			
	Till besiktningsgrupp									
	4	3	2	1	3	2	1	2	1	
083 Paroxysmal tachycardi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
084 Sjukdom i pulsåderna	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
085 Blodåderbräck	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
086 Annan sjukdom i cirkulationsorganen	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	<i>4</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>4</i>
090 Kronisk sjukdom i näsan el. dess bi- hålör (stinknäsa nästäppthet)	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
091 Lungsäcksinflamm. (ej tuberkulos) . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
092 Asthma bronchiale	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
093 Kronisk sjukdom i lunga el. lungsäck (av icke tuberkulös natur)	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
094 Kronisk sjukdom i luftvägarna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Munhållans, matsmältningsorganens o. bukväggens sjukdomar</i>	<i>28</i>	<i>3</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>34</i>
100 Tanddefekt el. tandsjukdom	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
101 Sjukdom i övre matsmältningsorganen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
102 Mag- eller tarmsår	26	2	—	—	—	—	—	—	—	28
103 Gallvägs- el. bukspottskörtelåkomma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
104 Annan sjukd. i bukålan el. dess org.	2	1	—	—	—	—	—	—	—	3
105 Sjukdom i bukväggen (bräck)	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2
<i>Urin- o. könsorganens sjukdomar</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>3</i>
110 Sjukd. i njurarna el. urinvägarna . .	1	—	—	—	1	—	—	1	—	3
111 Testiklarna i buk. el. ljumskkanalen.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
112 Annan kronisk sjukd. i könsorg. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
113 Enuresis nocturna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Hudsjukdomar o. sjukd. i bindväven . .</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>1</i>
120 Större ärr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
121 Skallighet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
122 Kronisk hudsjukdom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
123 Kroniskt bensår	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Svulster</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>
130 Elakartad svulst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
131 Annan svulst hinderlig för tjänsten .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Stödje- o. rörelseorg. fel, lyten o. sjukd. .</i>	<i>36</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>42</i>
200 Följder efter skador & el. sjukd. i huvudets ben	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
201 Best. neds. funk.-dugligh. av kakled .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
202 Best. neds. funk.-dugligh. i övre extremit.	8	—	—	—	—	—	—	—	—	8
203 Neds. funk.-dugligh. av ryggraden . .	13	—	—	—	1	—	—	—	—	14
204 Best. hals-, buk-el. ryggmuskelsvaghet	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
205 Best. neds. funk.-dugligh. av bröstorg, skulderblad m. skulderled	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
206 Best. neds. funk.-dugligh. av bäckenet m. höftled	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4
207 Best. neds. funk.-dugl. av nedre extremit.	7	—	—	—	1	1	1	1	—	11
208 Förändr. i stödje- o. rörelseorg. med best. neds. funk.-dugligh.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
209 Defekt av extremitet el. extremitetsdel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
210 Andra åkommor i stödje- o. rörelseorg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Övriga</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>—</i>
300 Försenad el. otillräcklig kroppsutveckl.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
301 Svag kroppskonstitution	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
302 Tillfällig sjukdom (olycksfall)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	137	9	3	8	8	8	1	4	—	178

Tab. 10. Sjukligheten bland manskapet

1		2		3	4	5	6	7	8	9	10
Truppförband och förläggningssort		Kvarligg. från 1943	Under året insjuk-								
			Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	
I. Milo.		650	3 917	4 123	3 587	6 195	5 374	3 894	3 398	3 470	
1	Norra skånska inf.reg. (Kristianstad)	227	1 001	1 127	1 478	1 394	1 103	831	774	1 256	
2	Södra „ (Ystad)	84	441	501	322	863	672	417	525	357	
3	Kronobergs regemente (Växjö)	158	1 031	1 058	631	1 365	1 213	858	949	979	
4	Jönköpings—Kalmar reg. (Eksjö)	87	562	342	314	592	746	851	249	223	
5	Skånska pansarreg. (Hälsingborg)	25	159	206	168	769	321	201	110	60	
6	Wendes artillerireg. (Kristianstad)	11	204	265	152	340	245	263	219	200	
7	Smålands artillerireg. (Jönköping)	29	215	143	236	411	485	123	186	66	
8	Skånska luftvärnsreg. (Malmö)	6	36	81	40	17	21	35	29	5	
9	Göta ingenjörkår (Eksjö)	13	213	319	143	174	221	122	131	103	
10	Skånska trängkåren (Hässleholm)	10	55	81	103	270	347	193	226	221	
II. Milo.		435	2 243	2 595	2 288	2 941	3 490	2 732	1 454	2 727	
1	Jämtlands fältjägarreg. (Östersund)	113	418	691	513	325	592	287	232	162	
2	Hälsinge regemente (Gävle)	93	379	333	571	378	647	274	209	428	
3	Västernorrlands regemente (Sollefteå)	142	619	509	483	958	1 014	1 367	327	1 313	
4	Norrlands artillerireg. (Östersund)	44	448	701	444	368	711	508	549	644	
5	Sundsvalls luftvärnskår (Sundsvall)	22	103	87	92	77	132	66	48	58	
6	Norrlands trängkår (Sollefteå)	17	211	211	171	208	346	207	72	110	
7	Svea ing.kårkomp. (Östersund)	4	65	63	14	32	48	23	17	12	
III. Milo.		536	2 388	2 493	1 779	3 719	3 278	3 181	2 850	2 645	
1	Älvsborgs regemente (Borås)	50	125	107	98	346	553	462	338	463	
2	Hallands „ (Halmstad)	75	384	485	407	594	533	510	401	352	
3	Bohusläns „ (Uddevalla)	179	731	796	479	637	984	593	923	571	
4	Livregementets husarer (Skövde)	20	177	136	105	1 073	249	117	113	108	
5	Skaraborgs pansarregemente (Skövde)	110	377	352	335	446	567	1 045	625	440	
6	Göta artilleriregemente (Göteborg)	31	280	218	131	252	355	130	114	182	
7	Karlsborgs luftvärnsreg. (Karlsborg)	9	107	118	63	97	121	103	64	28	
8	Göteborgs „ (Göteborg)	41	93	136	89	108	92	108	88	124	
9	Göta trängkår (Skövde)	17	102	104	63	146	84	98	171	364	
10	Andra intendenturkomp. (Karlsborg)	4	12	41	9	20	40	15	13	13	
IV. Milo.		648	4 127	4 330	3 371	3 283	4 147	4 219	3 441	4 420	
1	Svea livgarde (Stockholm)	184	965	688	707	544	672	1 050	740	1 126	
2	Livgrenadjärregementet (Linköping)	69	369	660	301	369	640	572	511	444	
3	Upplands regemente (Uppsala)	75	562	580	370	302	468	872	688	689	
4	Livregementet till häst (Stockholm)	18	81	75	70	105	118	93	95	59	
5	Göta pansarlivgarde (Stockholm)	—	4	5	8	4	14	4	10	9	
6	Södermanlands pansarreg. (Strängnäs)	52	459	570	605	493	712	552	349	718	
7	Svea artillerireg. (Stockholm)	77	363	272	248	216	309	215	151	170	

vid arméns truppförband år 1944.

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
n a d e					Avförda			Kvarligg. till 1945	Antal sjukdagar				Antal sjukdagar per 100 tjänstgöring-dagar
September	Oktober	November	December	Summa	Dagliga till fortsatt krigstjänstgöring	Dagliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda		vid truppen	å militär-sjukhus	å civilt sjukhus	Summa	
2 703	2 350	2 335	1 990	43 345	43 011	508	54	422	170 432	241 970	41 445	453 847	3·8
734	616	471	417	11 202	11 233	77	12	107	52 895	66 998	7 803	127 696	4·1
260	206	236	174	4 974	4 920	79	10	49	9 450	40 040	3 801	53 291	2·1
498	548	575	300	10 005	9 982	126	14	41	53 706	39 073	11 906	104 685	7·1
329	278	373	510	5 369	5 265	53	5	133	22 868	25 521	6 753	55 142	3·8
75	134	117	174	2 494	2 469	19	2	29	8 321	14 618	2 311	25 250	3·6
276	179	107	71	2 521	2 490	24	2	16	6 865	18 138	2 645	27 648	4·0
57	76	79	104	2 181	2 114	70	3	23	714	12 897	1 774	15 385	1·8
41	24	59	27	415	406	14	1	—	1 412	3 071	173	4 656	2·3
195	125	131	86	1 963	1 945	14	1	16	7 091	10 982	1 811	19 884	5·4
238	164	187	136	2 221	2 187	32	4	8	7 110	10 632	2 468	20 210	3·4
2 052	2 217	1 911	1 976	28 626	28 352	336	36	337	142 915	114 346	32 731	289 992	4·6
244	373	563	889	5 289	5 169	86	8	139	27 459	15 371	8 432	51 262	4·1
742	796	329	209	5 295	5 288	40	10	50	27 736	25 972	5 885	59 593	4·9
455	424	532	403	8 399	8 419	65	9	48	44 674	30 984	6 053	81 711	5·1
409	470	293	205	6 350	6 212	114	5	63	27 334	26 724	4 458	58 516	3·7
41	50	67	57	878	877	18	2	3	4 040	5 969	2 177	12 186	4·5
131	77	103	175	2 022	1 994	10	2	33	8 920	8 514	5 447	22 881	6·2
30	27	24	38	393	393	3	—	1	2 752	812	279	3 843	6·5
2 182	1 983	2 068	1 176	29 742	29 809	159	26	284	122 850	149 315	34 690	306 855	3·3
218	166	183	146	3 205	3 215	13	4	23	11 501	16 959	5 633	34 093	3·4
290	260	298	175	4 689	4 697	25	7	35	22 884	19 443	4 736	47 063	3·7
521	385	435	305	7 060	7 082	57	5	95	26 280	43 020	11 615	80 915	2·7
117	117	196	118	2 626	2 625	—	—	21	8 863	13 097	794	22 754	5·9
322	256	228	152	5 145	5 206	13	3	33	21 802	22 510	3 064	47 376	3·3
114	281	171	90	2 318	2 294	13	1	41	13 431	10 322	3 526	27 279	4·5
192	213	236	68	1 410	1 395	18	1	5	5 505	7 014	601	13 120	2·4
106	97	77	14	1 132	1 159	5	2	7	7 072	5 882	2 040	14 994	2·1
290	190	224	95	1 931	1 909	13	2	24	5 318	9 678	2 435	17 431	4·7
12	18	20	13	226	227	2	1	—	194	1 390	246	1 830	2·3
3 132	2 687	2 755	1 923	41 835	41 559	397	24	503	276 071	171 436	31 819	479 326	4·1
725	641	574	316	8 748	8 778	33	3	118	77 854	26 412	2 847	107 113	5·7
325	311	339	305	5 146	5 014	149	7	45	27 071	30 686	3 458	61 215	3·0
523	224	290	115	5 673	5 655	67	2	24	37 130	20 059	5 117	62 306	4·7
25	36	71	34	862	833	16	3	28	8 589	7 056	742	16 387	4·4
8	5	5	7	83	82	—	—	1	424	468	43	935	4·0
538	366	381	286	6 029	5 955	53	3	70	36 620	19 773	9 324	65 717	3·9
250	218	215	119	2 646	2 651	35	1	36	16 263	14 461	2 841	33 565	3·7

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			Under året insjuk-							
	Truppförband och förläggningsort	Kvarligg. från 1943	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti
8	Östgöta luftvärnsreg. (Linköping) . .	44	250	172	144	189	188	132	91	97
9	Stockholms luftvärnsreg. (Stockholm)	46	269	265	240	490	444	261	224	300
10	Svea ingenjörkår (Stockholm)	20	125	141	97	90	163	64	246	302
11	Signalregementet (Stockholm)	19	140	151	152	206	161	138	85	108
12	Svea trängkår (Linköping)	24	254	373	152	166	216	157	118	231
13	Första intendenturkomp. (Stockholm)	2	14	35	22	15	10	24	10	16
14	Krigsskolan (Stockholm)	9	147	157	168	33	73	35	64	120
15	Arméns underofficersskola (Stockholm)	—	22	52	37	11	5	1	—	—
16	Infanteriskjutskolan (Stockholm) . .	9	96	122	48	33	46	48	53	28
17	Ridskolan	—	7	12	2	17	8	1	6	3
	V. Milo.	286	1 888	3 209	1 822	1 499	3 197	2 232	1 658	1 780
1	Värmlands regemente (Karlstad) . . .	104	445	1 020	779	509	1 251	532	443	374
2	Livregementets grenadjärer (Örebro) .	130	912	881	646	637	885	503	458	503
3	Dalregementet (Falun)	50	452	1 256	389	326	914	1 039	648	817
4	Bergslagens art.reg. (Kristinehamn) .	—	—	—	—	5	111	118	86	45
5	Göta inf.kårkomp. (Karlstad)	2	79	52	8	22	36	40	23	41
	VI. Milo.	245	2 195	3 070	2 652	2 479	3 086	2 045	2 115	2 515
1	Norrbottnens regemente (Boden) . . .	105	1 095	1 543	1 202	1 001	1 599	936	1 319	1 484
2	Västerbottnens regemente (Umeå) . .	54	485	800	652	796	367	460	370	487
3	Norrlands dragonregemente (Umeå) . .	26	239	278	211	192	269	87	99	140
4	Norrbottnens artillerireg. (Boden) . .	20	51	66	145	58	232	117	74	99
5	Bodens artilleriregemente (Boden) . .	7	89	84	47	67	84	35	27	42
6	Luleå luftvärnskår (Luleå)	9	68	55	101	153	166	118	83	77
7	Bodens ingenjörkår (Boden)	13	119	178	203	158	235	161	100	142
8	Signalregementets komp. i Boden . . .	7	14	16	45	31	66	77	23	22
9	Tredje intendenturkompaniet (Boden)	4	35	50	41	23	68	54	20	22
	VII. Milo.	52	366	554	444	748	1 011	568	423	353
1	Gotlands infanteriregemente (Visby) .	44	275	467	404	544	681	419	338	288
2	Gotlands artilleriregemente (Visby) .	8	91	87	40	204	330	149	85	65
	Sammandrag	2 852	17 124	20 374	15 943	20 864	23 583	18 871	15 339	17 910
1	I. militärområdet	650	3 917	4 123	3 587	6 195	5 374	3 894	3 398	3 470
2	II. "	435	2 243	2 595	2 288	2 941	3 490	2 732	1 454	2 727
3	III. "	536	2 388	2 493	1 779	3 719	3 278	3 181	2 850	2 645
4	IV. "	648	4 127	4 330	3 371	3 283	4 147	4 219	3 441	4 420
5	V. "	286	1 888	3 209	1 822	1 499	3 197	2 232	1 658	1 780
6	VI. "	245	2 195	3 070	2 652	2 479	3 086	2 045	2 115	2 515
7	VII. "	52	366	554	444	748	1 011	568	423	353

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
n a d e				Summa	Avförda			Kvarligg. till 1945	Antalet sjukdagar				Antal sjukdagar per 100 tjänstgöringsdagar
September	Oktober	November	December		Dugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Ödugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda		vid truppen	å militär-sjukhus	å civila sjukhus	Summa	
92	103	108	90	1 656	1 669	6	1	24	4 029	9 546	1 371	14 946	4.1
121	110	63	187	2 974	2 917	8	—	95	22 279	12 234	565	35 078	2.9
223	220	178	50	1 899	1 902	2	—	15	12 683	5 628	1 425	19 736	6.3
132	142	151	78	1 644	1 641	6	—	16	9 835	6 137	636	16 608	3.2
89	167	188	155	2 266	2 258	15	1	16	11 043	13 231	2 761	27 035	5.3
16	9	8	1	180	178	2	—	2	746	915	37	1 698	1.7
9	55	120	116	1 097	1 095	1	—	10	6 885	2 027	207	9 119	4.9
2	43	43	45	261	257	2	1	1	1 136	683	341	2 160	1.3
48	20	17	9	568	573	2	2	—	2 881	2 048	21	4 950	5.5
6	17	14	10	103	101	—	—	2	603	72	83	758	2.4
1 962	1 623	1 569	994	23 433	23 253	158	18	290	97 186	108 465	24 665	230 316	4.0
528	808	705	291	7 385	7 660	44	6	79	35 922	33 072	6 985	75 979	3.2
731	416	452	382	7 406	7 319	77	7	133	38 145	32 770	9 995	80 910	6.1
579	334	348	290	7 392	7 337	29	5	71	20 080	38 552	7 353	65 985	3.7
89	51	33	17	555	549	4	—	2	1 620	2 053	189	3 862	2.1
35	14	31	14	395	388	4	—	5	1 419	2 018	143	3 580	3.4
1 940	1 899	1 351	899	26 246	26 106	164	32	189	119 974	112 463	22 782	255 219	4.2
776	943	625	305	12 828	12 754	80	19	80	54 127	53 477	5 655	113 259	3.6
669	375	228	303	5 992	5 957	33	6	50	27 973	21 415	10 487	59 875	4.4
129	117	112	50	1 923	1 925	9	2	13	9 849	7 565	2 846	20 260	8.7
59	57	90	56	1 104	1 105	9	—	10	5 066	5 704	1 212	11 982	4.2
24	89	64	34	686	687	4	—	2	4 889	6 932	247	12 068	3.4
60	137	126	49	1 193	1 184	8	3	7	5 894	5 213	842	11 949	4.4
163	100	55	55	1 674	1 655	17	1	14	8 391	7 362	748	16 501	4.6
41	23	27	23	408	405	—	1	9	2 184	2 396	608	5 188	7.3
19	58	24	24	438	434	4	—	4	1 601	2 399	137	4 137	4.0
508	487	488	229	6 179	6 137	48	10	36	24 713	37 333	1 616	63 662	4.7
385	385	379	160	4 725	4 706	31	6	26	19 245	29 910	987	50 142	5.0
123	102	109	69	1 454	1 431	17	4	10	5 468	7 423	629	13 520	4.0
14 479	13 246	12 477	9 196	199 406	198 227	1 770	200	2 061	954 141	985 328	189 748	2 079 217	3.9
2 703	2 350	2 385	1 999	43 345	43 011	508	54	422	170 432	241 970	41 445	453 847	3.8
2 052	2 217	1 911	1 976	28 626	28 352	336	36	337	142 915	114 346	32 731	289 992	4.6
2 182	1 983	2 068	1 176	29 742	29 809	159	26	284	122 850	149 315	34 690	306 855	3.3
3 132	2 687	2 755	1 923	41 835	41 559	397	24	503	276 071	171 436	31 819	479 326	4.1
1 962	1 623	1 569	994	23 433	23 253	158	18	290	97 186	108 465	24 665	230 316	4.0
1 940	1 899	1 351	899	26 246	26 106	164	32	189	119 974	112 463	22 782	255 219	4.2
508	487	488	229	6 179	6 137	48	10	36	24 713	37 333	1 616	63 662	4.7

Tab. 11. Sjukdomar bland manskapet

Anm. Tabellen avser under året nytilkomna (ej

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
		I	II. Akuta infektionssjukdomar										III. Zooparasitära sjukd.	
Truppförband		Bildningsfel och medfödda sjukdomar	Scharlaksfeber. <i>Scarlatina</i>	Mässling. <i>Morbilli</i>	Röda hund. <i>Rubeola</i>	Angina tonsillaris	Halsfluss. <i>Halstuss</i>	Påssjuka. <i>Parotitis epidemica</i>	Influensa. <i>Influenza epidemica</i>	Dröppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följdsjukdomar)	Vaccinationsbesvär	Andra akuta infektionssjukdomar	Skabb. <i>Scabies</i>	Andra zooparasitära sjukdomar
I. Militärömrådet		7	280	239	51	3 607	567	885	226	449	2 073	470	44	
1	Norra skånska infanterireg.	2	19	31	8	909	311	178	64	71	1 355	165	8	
2	Södra „	—	29	9	—	535	1	285	54	14	80	104	14	
3	Kronobergs regemente . .	1	122	61	11	557	66	78	30	85	146	53	7	
4	Jönköpings—Kalmar reg. .	1	39	49	16	424	60	91	17	45	129	34	3	
5	Skånska pansarreg. . . .	—	34	12	—	404	10	52	17	36	163	20	4	
6	Wendes artilleriregemente .	1	2	29	1	235	85	105	13	68	43	13	3	
7	Smålands artillerireg. . .	1	9	5	10	213	6	7	17	68	35	31	2	
8	Skånska luftvärnskåren . .	—	4	—	—	38	—	16	3	1	47	3	—	
9	Göta ingenjörkår	—	15	32	2	110	9	10	5	26	41	26	2	
10	Skånska trängkåren . . .	1	7	11	3	182	19	13	6	35	34	21	1	
II. Militärömrådet		1	355	69	184	1 928	408	237	163	371	2 225	324	46	
1	Jämtlands fältjägarreg. . .	—	140	24	11	404	207	—	32	73	55	64	1	
2	Hälsinge regemente	—	43	1	42	419	33	—	28	73	326	28	8	
3	Västernorrlands regemente .	—	38	16	94	562	37	45	28	114	1 551	64	7	
4	Norrlands artillerireg. . .	—	34	25	21	345	98	104	52	28	222	144	15	
5	Sundsvalls luftvärnskår . .	1	5	3	—	76	15	3	9	41	49	16	3	
6	Norrlands trängkår	—	92	—	16	100	14	85	6	40	22	5	12	
7	Svea ing.kårkomp. i Östersund	—	3	—	—	22	4	—	8	2	—	3	—	
III. Militärömrådet		1	272	171	84	2 921	129	502	197	442	691	202	42	
1	Älvsborgs regemente	—	19	37	4	374	4	8	14	32	82	6	2	
2	Hallands „	—	49	26	1	435	5	6	27	78	86	40	5	
3	Bohusläns „	—	75	36	7	908	63	253	62	61	100	87	23	
4	Livregementets husarer . .	1	25	4	4	206	4	133	27	9	47	15	—	
5	Skaraborgs pansarreg. . . .	—	47	20	—	409	4	26	22	111	261	10	3	
6	Göta artilleriregemente . .	—	16	23	48	209	15	3	20	43	55	19	2	
7	Karlsborgs luftvärnsreg. . .	—	4	7	13	131	14	21	7	54	17	8	3	
8	Göteborgs luftvärnsreg. . .	—	5	3	6	62	5	26	5	18	18	11	1	
9	Göta trängkår	—	32	14	—	161	14	23	13	22	25	3	1	
10	Andra intendenturkomp. . .	—	—	1	1	26	1	3	—	14	—	3	2	
IV. Militärömrådet		11	287	159	140	2 957	444	418	261	476	1 296	208	52	
1	Svea livgarde	2	24	24	15	405	62	137	73	54	373	41	12	
2	Livgrenadjärregementet . .	1	15	3	14	452	95	35	28	22	100	22	16	
3	Upplands regemente	4	60	33	22	294	63	106	33	43	88	36	8	
4	Livregementet till häst . .	—	5	4	4	256	12	—	19	1	16	3	—	
5	Göta pansarlivgarde	—	1	1	—	10	1	—	1	—	4	—	—	

vid arméns truppförband år 1944.

från föregående år kvarliggande) sjukdomsfall.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28		
IV. Kroniska infektionssjukd.			V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII. Andningsorganens sjukd.			XIII. Mat-smält-ningsorgan. sjukd.				
Lungtuberkulos. <i>Tuber-culosis pulmonum</i>			Andra kroniska infek-tions-sjukdomar	Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Kron. förgiftningssjukd.	Sinnessjukdomar	Nervsystemets sjukdomar	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Kat. lunginflamm. <i>Broncho-pneumonia. Pneum. lobul.</i>	Krupps lunginflammation. <i>Pneumonia erysiposa strep. lob.</i>	Andra sjukdomar i andningsorganen	Blindtarm-inflammation. <i>Appendicitis</i>	Bräck. <i>Hernia.</i>	Andra sjukdomar i mat-smält-ningsorganen	
132	26	17	44	5	54	741	309	860	736	406	165	8 507	349	330	7 269		
37	10	7	14	2	8	203	104	209	215	69	15	1 458	97	108	1 394	1	
7	5	1	8	1	11	108	54	144	158	44	11	775	28	54	583	2	
46	1	—	8	1	13	199	65	186	128	144	6	1 520	75	67	3 034	3	
12	—	—	7	—	2	77	29	84	59	23	89	2 005	38	22	384	4	
9	1	2	1	—	4	40	18	65	34	18	4	616	18	16	201	5	
—	1	2	2	—	1	30	15	62	40	43	3	243	28	27	591	6	
8	2	4	1	—	8	25	4	35	24	14	7	850	28	15	142	7	
—	—	—	1	—	1	8	—	12	13	2	1	44	5	3	97	8	
6	5	—	—	—	1	11	6	25	24	25	26	771	11	6	97	9	
7	1	1	2	1	5	40	14	38	41	24	3	225	21	12	746	10	
56	19	15	39	5	77	601	195	496	390	272	38	7 117	191	186	8 292		
4	1	3	8	2	2	208	32	73	58	36	—	1 921	37	17	586	1	
6	5	—	6	—	18	70	30	98	83	63	4	1 365	28	45	719	2	
13	4	—	14	3	17	148	66	159	118	54	10	927	60	63	902	3	
14	3	9	8	—	36	127	51	126	90	75	23	1 629	44	43	893	4	
6	5	—	1	—	4	20	—	14	6	16	1	336	13	11	37	5	
11	1	3	1	—	—	25	6	21	32	26	—	808	8	6	111	6	
2	—	—	1	—	—	3	10	5	3	2	—	131	1	1	44	7	
56	7	3	40	1	46	537	177	380	582	277	34	7 045	258	220	4 649		
7	1	7	7	—	7	49	6	42	63	46	8	1 155	34	10	364	1	
4	—	2	2	—	5	63	26	79	59	40	7	1 258	39	46	741	2	
33	3	2	15	—	14	136	48	77	177	49	5	1 133	64	77	1 070	3	
2	1	—	3	—	67	23	38	31	31	17	5	450	27	11	437	4	
—	—	—	6	—	93	26	51	90	54	54	2	1 026	38	33	1 051	5	
2	—	—	—	—	7	41	23	32	36	39	—	859	15	12	112	6	
5	—	—	2	—	5	35	7	15	25	11	—	411	12	8	139	7	
1	1	—	4	1	—	24	10	20	67	10	—	319	10	16	127	8	
2	—	—	1	—	4	27	8	18	30	9	7	364	16	6	579	9	
—	—	—	—	—	—	2	—	8	4	2	—	70	3	1	29	10	
121	19	25	70	4	101	964	283	669	796	330	24	10 867	274	287	5 755		
23	4	3	12	—	21	247	84	160	183	85	—	2 563	47	53	949	1	
10	3	7	11	1	5	163	52	65	140	25	8	1 301	49	35	639	2	
28	2	1	7	—	6	106	39	95	102	30	3	1 632	35	59	548	3	
4	—	2	5	—	—	24	4	17	14	18	—	82	3	8	71	4	
—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	20	1	—	11	5	

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Truppförband	I	II. Akuta infektionssjukdomar									III. Zooparasitära sjukd.	
	Bildningsfel och medfödda sjukdomar	Scharlakansfeber. <i>Scarlatina</i>	Mässling. <i>Morbili</i>	Röda hund. <i>Rubeola</i>	Halsfluss. <i>Angina tonsillaris</i>	Plasjuka. <i>Parotitis epidemica</i>	Influensa. <i>Influenza epidemica</i>	Dröppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar)	Vaccinationsbostvär	Andra akuta infektionssjukdomar	Skabb. <i>Scabies</i>	Andra zooparasitära sjukdomar
6 Södermanlands pansarreg.	—	55	38	6	478	21	21	23	82	123	46	10
7 Svea artilleriregemente	—	29	11	25	114	47	11	16	46	27	9	—
8 Östgöta luftvärnsreg.	—	9	10	23	119	33	—	5	42	29	9	1
9 Stockholms	4	2	2	2	171	11	—	11	56	271	15	4
10 Svea ingenjörkår	—	33	4	7	210	24	40	6	46	137	4	—
11 Signalregementet	—	6	6	8	163	3	—	10	14	44	—	—
12 Svea trängkår	—	36	21	8	173	56	1	23	45	44	17	—
13 Första intendenturkomp.	—	—	—	1	7	10	7	—	4	3	—	—
14 Krigsskolan	—	3	—	—	36	1	—	3	8	28	—	1
15 Arméns underofficersskola	—	1	—	—	37	3	20	3	—	3	2	—
16 Infanteriskjutskolan	—	3	2	—	29	2	1	1	13	3	2	—
17 Ridskolan	—	—	—	—	3	—	39	1	—	3	2	—
V. Militärområdet	1	232	83	218	1 852	473	1 162	180	206	644	195	34
1 Värmlands regemente	—	65	26	46	415	32	647	32	134	135	65	7
2 Livregementets grenadjärer	—	91	13	71	555	192	36	72	73	221	30	20
3 Dalregementet	1	75	38	101	786	243	475	72	56	148	88	4
4 Bergslagens art.-reg.	—	—	3	—	51	4	4	—	31	139	2	3
5 Göta ing.-kärkomp. Karlstad	—	1	3	—	45	2	—	4	2	1	10	—
VI. Militärområdet	5	202	78	119	1 654	35	855	104	349	792	478	92
1 Norrbottens regemente	5	37	22	16	884	14	450	47	116	241	337	73
2 Västerbottens regemente	—	26	37	42	206	13	96	8	36	48	50	5
3 Norrlands dragonregemente	—	11	14	21	89	—	277	11	51	93	—	—
4 Norrbottens artillerireg.	—	26	3	3	107	1	3	4	7	27	19	1
5 Bodens artilleriregemente	—	56	—	11	141	—	—	15	28	15	2	—
6 Luleå luftvärnskår	—	5	—	3	70	1	13	4	67	21	31	1
7 Bodens ingenjörkår	—	17	1	15	101	6	16	9	28	324	29	9
8 Signalreg. komp. i Boden	—	19	1	5	36	—	—	2	8	16	5	1
9 Tredje intendenturkomp.	—	5	—	3	20	—	—	4	8	7	5	2
VII. Militärområdet	1	15	38	37	475	3	7	30	67	39	35	5
1 Gotlands infanteriregemente	1	14	31	27	342	1	6	25	47	29	31	4
2 Gotlands artillerireg.	—	1	7	10	133	2	1	5	20	10	4	1
Sammandrag	27	1 643	837	833	15 394	2 059	4 016	1 161	2 450	7 760	1 912	315
1 I. Militärområdet	7	280	239	51	3 607	567	835	226	449	2 073	470	44
2 II. „	1	355	69	184	1 928	408	237	163	371	2 225	324	46
3 III. „	1	272	171	84	2 921	129	502	197	442	691	202	42
4 IV. „	11	287	159	140	2 957	444	418	261	476	1 296	208	52
5 V. „	1	232	83	218	1 852	473	1 162	180	296	644	195	34
6 VI. „	5	202	78	119	1 654	35	855	104	349	792	478	92
7 VII. „	1	15	38	37	475	3	7	30	67	39	35	5

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
IV. Kroniska infektionssjukd.		V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII. Andningsorganens sjukd.	XIII. Matsmält- ningsorgan. sjukd.						
Lungtuberkulos. <i>Tuber- culosis pulmonum</i>		Andra kroniska infek- tionsjukdomar	Amnesomskiftnings- och blodsjukdomar	Kron. förgiftningssjukd.	Sinnessjukdomar	Nervsystemets sjukdomar	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Kat. lunginflamm. <i>Broncho- pneumonia. Pneum. lobul.</i>	Krupös lunginflammation. <i>Pneumonia cruposa stae lob.</i>	Andra sjukdomar i andningsorganen	Blåddar inflammation. <i>Appendicitis</i>	Bräck. <i>Hernia.</i>	Andra sjukdomar i mat- smältningssystemet	
20	4	4	15	3	34	201	40	125	118	42	9	1 525	40	53	804	6
15	3	3	6	—	12	38	15	33	52	45	2	394	11	24	742	7
1	—	1	—	—	3	16	6	38	9	14	—	686	10	12	91	8
7	—	—	6	—	12	47	17	39	81	16	1	864	10	11	313	9
4	—	—	—	—	3	33	7	20	32	10	—	253	12	10	379	10
4	2	1	1	—	29	29	5	22	9	11	—	223	18	13	662	11
3	1	2	5	—	37	37	7	35	23	21	1	958	26	7	108	12
1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	88	2	1	9	13
—	—	—	—	—	—	6	3	16	11	5	—	154	3	—	239	14
—	—	—	2	—	—	6	1	1	2	3	—	84	5	—	31	15
1	—	—	—	—	3	10	3	1	18	2	—	40	2	1	158	16
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	17
51	9	2	37	4	25	606	174	878	350	322	20	5 162	142	184	3 309	
22	1	—	12	2	7	190	52	127	165	138	5	1 358	46	57	1 613	1
15	4	2	10	—	6	181	58	123	88	75	2	1 861	42	47	790	2
12	4	—	13	2	8	227	57	116	82	95	9	1 891	50	76	642	3
1	—	—	1	—	—	7	4	5	3	11	1	11	1	1	143	4
1	—	—	1	—	4	1	3	7	12	3	3	41	3	3	121	5
111	42	9	29	5	55	529	265	417	420	218	71	6 724	210	252	2 731	
29	21	4	17	2	25	339	144	197	238	88	34	3 388	99	113	1 305	1
44	8	1	6	3	13	80	74	98	69	44	3	1 958	55	71	447	2
6	9	—	3	—	2	38	12	36	2	22	29	108	9	10	612	3
12	—	1	1	—	3	9	6	14	22	16	—	265	6	5	73	4
—	—	1	—	—	6	7	1	8	3	4	3	228	8	10	18	5
4	2	—	1	—	2	7	8	28	35	15	2	364	13	15	117	6
8	1	2	1	—	—	28	18	30	32	7	—	142	17	20	122	7
5	—	—	—	—	1	2	—	3	4	17	—	130	1	—	23	8
3	1	—	—	—	3	19	2	3	15	5	—	141	2	8	14	9
11	2	1	4	1	20	21	16	173	91	40	4	2 373	47	31	717	
2	1	—	2	1	8	19	9	132	64	29	3	1 880	40	19	560	1
9	1	1	2	—	12	2	7	41	27	11	1	493	7	12	157	2
538	124	72	263	25	378	8 999	1 419	8 373	3 865	1 865	356	47 795	1 471	1 490	27 722	
132	26	17	44	5	54	741	309	860	736	406	165	8 507	349	330	7 269	1
56	19	15	39	5	77	601	195	496	390	272	38	7 117	191	186	3 292	2
56	7	3	40	1	46	537	177	380	582	277	34	7 045	258	220	4 649	3
121	19	25	70	4	101	964	283	669	796	330	24	10 867	274	287	5 755	4
51	9	2	37	4	25	606	174	378	350	322	20	5 162	142	184	3 309	5
111	42	9	29	5	55	529	265	417	420	218	71	6 724	210	252	2 731	6
11	2	1	4	1	20	21	16	173	91	40	4	2 373	47	31	717	7

Truppförband	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
	XIV. Urin- o. köns- organens sjukd.			XV	XVI	XVII	XVIII	Sjukdom av obestämd art	Observationspatienter	Summa
	Vattenbräck. Pungsvulln. Hydro-, Hemato-, Pyocelle	Pungdörtbräck. Variocele	Andra sjukdomar i urin- och könsorganen	Rörelseorganens o. be- systemets sjukdomar	Hudsjukdomar o. sjukd. i bindväven	Svulst. Tumör	Skador genom våld o. olyckshändelse samt akut förgifning			
I. Militärömrådet	14	34	367	3 919	2 408	61	5 760	79	1 905	43 345
1 Norra skånska infanterireg.	—	3	109	1 222	725	17	1 610	20	425	11 202
2 Södra »	3	2	54	572	288	14	582	9	333	4 974
3 Kronobergs regemente . .	1	6	65	1 145	609	16	1 052	23	378	10 005
4 Jönköpings—Kalmar reg. .	2	10	39	364	245	—	778	7	185	5 369
5 Skånska pansarreg.	—	4	25	135	102	4	374	4	47	2 494
6 Wendes artilleriregemente .	5	2	21	99	175	1	389	—	143	2 521
7 Smålands artillerireg. . . .	3	4	22	94	64	—	243	3	177	2 181
8 Skånska luftvärnsskåren . .	—	—	6	23	22	2	30	2	31	415
9 Göta ingenjörkår	—	1	7	135	99	—	321	—	108	1 963
10 Skånska trängkår	—	2	19	130	79	7	381	11	78	2 221
II. Militärömrådet	15	21	223	2 112	1 184	33	4 440	51	1 247	28 626
1 Jämtlands fältjägarreg. . .	2	3	42	314	171	5	621	26	106	5 289
2 Hälsinge regemente	2	1	31	497	280	4	733	8	198	5 295
3 Västernorrlands regemente .	8	11	59	694	360	15	1 422	5	711	8 399
4 Norrlands artillerireg. . . .	3	6	60	426	273	5	1 144	9	165	6 350
5 Sundsvalls luftvärnsskår . .	—	—	16	38	18	2	88	—	25	878
6 Norrlands trängkår	—	—	10	114	59	1	343	3	41	2 022
7 Svea ing.kår komp. i Öster- sund	—	—	5	29	23	1	89	—	1	393
III. Militärömrådet	14	21	265	2 180	1 318	44	4 901	20	1 013	29 742
1 Älvsborgs regemente	2	—	18	146	94	2	454	—	108	3 205
2 Hallands »	2	—	34	410	222	4	732	3	153	4 689
3 Bohusläns »	6	10	92	589	337	17	1 199	6	226	7 060
4 Livregementets husarer . . .	2	1	28	174	190	2	563	—	79	2 626
5 Skaraborgs pansarreg. . . .	—	2	38	331	186	3	971	11	216	5 145
6 Göta artilleriregemente . . .	1	6	13	107	92	—	393	—	75	2 318
7 Karlsborgs luftvärnsreg. . .	—	—	13	152	55	6	149	—	81	1 410
8 Göteborgs luftvärnsreg. . . .	—	1	7	112	64	5	155	—	18	1 132
9 Göta trängkår	1	1	19	149	67	5	269	—	41	1 931
10 Andra intendenturkomp. . . .	—	—	3	10	11	—	16	—	16	226
IV. Militärömrådet	29	46	420	3 098	1 931	79	7 095	130	1 709	41 835
1 Svea livgarde	11	12	90	725	372	10	1 606	72	194	8 748
2 Livgrenadjärregementet . . .	3	6	78	449	282	12	873	6	120	5 146
3 Upplands regemente	4	8	42	587	277	9	926	8	329	5 673
4 Livregementet till häst . . .	2	—	7	47	24	—	196	—	14	862
5 Göta pansarlivgarde	—	—	1	3	9	—	8	1	8	83

TAB. 11 (forts.). SJUKDOMAR BLAND MANSKAPET VID ARMÉNS TRUPPFÖRB. ÅR 1944. 73

Truppförband	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
	XIV. Urin- o. köns-organens sjukd.			XV	XVI	XVII	XVIII	Sjukdom av obeständ art	Observationspatienter	Summa
	Vattenbräck. Pungsvulln. Hydro-, Hemato-, Pyocete	Pungåderbräck. i torticollis	Andra sjukdomar i urin- och könsorganen	Rörelseorganens o. ben-systemets sjukdomar	Hudsjukdomar o. sjukd. i bindväven	Synst. Tumör.	Skador genom våld o. olyckshändelse samt akut förgiftning			
6 Södermanlands pansarreg.	5	8	68	385	312	14	1 008	13	271	6 029
7 Svea artilleriregemente	2	3	46	153	134	8	432	5	133	2 616
8 Östgöta luftvärnsreg.	1	—	11	72	69	2	167	—	161	1 656
9 Stockholms	1	4	22	264	111	12	395	22	171	2 974
10 Svea ingenjörkår	—	—	8	90	66	—	429	—	27	1 899
11 Signalregementet	—	—	16	70	51	3	197	1	52	1 644
12 Svea trängkår	—	1	8	79	73	3	277	1	164	2 266
13 Första intendenturkomp.	—	—	2	8	5	—	19	—	9	180
14 Krigsskolan	—	2	7	116	81	2	330	—	41	1 097
15 Arméns underofficersskola	—	—	5	4	19	1	23	—	5	261
16 Infanteriskjutskolan	—	2	9	46	42	3	160	1	10	568
17 Ridskolan	—	—	—	—	4	—	49	—	—	103
V. Militärområdet	10	13	244	1 839	902	55	2 989	36	1 200	23 433
1 Värmlands regemente	4	3	78	578	334	17	1 089	15	168	7 685
2 Livregementets grenadjärer	3	1	69	678	272	31	1 013	6	655	7 406
3 Dalregementet	3	9	89	531	253	7	772	11	346	7 392
4 Bergslagens art.-reg.	—	—	6	31	16	—	66	4	6	555
5 Göta ing.-kårkomp. Karlstad	—	—	2	21	27	—	49	—	25	395
VI. Militärområdet	15	34	253	2 201	1 275	43	4 081	78	1 415	26 246
1 Norrbottens regemente	9	13	137	1 173	663	22	1 964	31	531	12 828
2 Västerbottens regemente	3	10	56	519	254	13	989	45	562	5 992
3 Norrlands dragonregemente	—	1	11	48	74	—	264	—	60	1 923
4 Norrbottens artillerikår	—	4	9	78	59	1	264	—	55	1 104
5 Bodens artilleriregemente	—	3	8	28	27	—	40	—	15	686
6 Luleå luftvärnskår	1	—	10	115	60	5	150	—	23	1 193
7 Bodens ingenjörkår	1	1	9	158	94	—	320	2	106	1 674
8 Signalreg.komp. i Boden	—	—	4	32	28	—	45	—	20	408
9 Tredje intendenturkomp.	1	2	9	50	16	2	45	—	43	488
VII. Militärområdet	8	18	39	328	220	4	874	8	376	6 179
1 Gotlands infanteriregemente	6	18	29	274	151	3	652	7	258	4 725
2 Gotlands artillerireg.	2	—	10	54	69	1	222	1	118	1 454
Sammandrag	105	187	1 811	15 677	9 238	319	80 140	402	8 865	199 406
1 I. Militärområdet	14	34	367	3 919	2 408	61	5 760	79	1 905	43 345
2 II.	15	21	223	2 112	1 184	33	4 440	51	1 247	28 626
3 III.	14	21	265	2 180	1 318	44	4 901	20	1 013	29 742
4 IV.	29	46	420	3 098	1 931	79	7 095	130	1 709	41 835
5 V.	10	13	244	1 839	902	55	2 989	36	1 200	23 433
6 VI.	15	34	253	2 201	1 275	43	4 081	78	1 415	26 246
7 VII.	8	18	39	328	220	4	874	8	376	6 179

Tab. 12. Sjukdomar bland manskapet vid armén år 1944.

Anm. Tabellen avser under året nytillkomna (ej från föregående år kvarliggande) sjukdomsfall.

1		2	3	4	5	6	7	8	9
Sjukdomar		I. Milo	II. Milo	III. Milo	IV. Milo	V. Milo	VI. Milo	VII. Milo	Summa
I. Bildningsfel, medfödda sjukdomar		7	1	1	11	1	5	1	27
II. Akuta infektionssjukdomar		8 827	5 940	5 409	6 438	5 140	4 188	711	36 153
1	Smittkoppor. Variola	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Vattenkoppor. Varicellæ	105	52	85	88	99	25	2	456
3	Scharlakansfeber. Scarlatina	280	355	272	287	232	202	15	1 643
4	Mässling. Morbilli	239	69	171	159	83	78	38	837
5	Röda hund. Rubéola	51	184	84	140	218	119	37	833
6	Fläcktyfus. Typhus exanthematicus	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Tarmtyfus. Febris typhoides	—	1	—	—	—	—	—	1
8	Paratyfus. Paratyphus	1	—	3	4	—	1	—	9
9	Asiatisk kolera. Cholera asiatica	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Inhemsk kolera. Cholera nostras	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Rödsot Dysenteria	95	47	165	312	2	72	—	693
12	Stelkramp. Tetanus	—	—	6	1	—	—	—	7
13	Ros. Erysipelas	9	13	14	23	8	9	2	78
14	Sept. lymfåder- och lymfkörtelinflammation. Lymphangitis et lymphadenitis sept.	115	70	121	108	151	115	13	693
15	Blodförgiftning. Varfeber. Septicæmia. Py- æmia	41	12	13	19	15	9	1	110
16	Ak. ledgångsreumatism. Rheumatismus arti- cul. ac.	152	113	139	128	100	111	10	753
17	Halsfluss. Angina tonsillaris	3 607	1 928	2 921	2 957	1 852	1 654	475	15 394
18	Difteri. Diphtheria	7	51	3	30	6	38	2	137
19	Påssjuka. Parotitis epidemica	567	408	129	444	473	35	3	2 059
20	Kikhosta. Pertussis	3	—	8	—	9	1	—	21
21	Influensa. Influenza epidemica	835	237	502	418	1 162	855	7	4 016
22	Akut barnförlämning. Poliomyelitis anterior ac.	12	13	13	33	13	2	4	90
23	Sömnsjuka. Encephalitis lethargica	4	—	—	—	—	—	—	4
24	Epid. hjärnhinneinflamm. Mening. cerebrosk. epid.	7	2	2	3	—	2	1	17
25	Undulantfeber. Febris undulans	—	—	—	1	—	—	—	1
26	Denguefeber. Febris denguis	—	1	—	—	—	2	—	3
27	Dröppel. Gonorrhoea	226	163	197	261	180	104	30	1 161
28	Enkelt vener. sår (med följsjukdomar). Ulcus molle	1	—	1	2	4	—	—	8
29	Vaccinationsbesvär	449	371	442	476	296	349	67	2 450
30	Feber av obestämd art. Febricula. Febris ephe- mera	192	94	62	323	75	41	1	788
31	Andra akuta infektionssjukdomar. Aliæ infec- tiones	1 329	1 756	56	221	162	364	3	3 891
III. Zooparasitära sjukdomar		514	370	244	260	229	570	40	2 227
32	Trikinsjukdom. Trichinosis	—	—	1	1	—	—	—	2
33	Masksjukdom. Helminthiasis	28	27	34	27	10	68	3	197
34	Skabb. Scabies	470	324	202	208	195	478	35	1 912
35	Andra zooparasitära sjukdomar	16	19	7	24	24	24	2	116
IV. Kroniska infektionssjukdomar		175	90	66	165	62	162	14	734
36 a	Lungtuberkulos. Tuberculosis pulmonum	132	56	56	121	51	111	11	538
36 b-i	Tuberkulos i andra organ. Tuberculosis or- ganorum aliorum	26	19	7	19	9	42	2	124

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Sjukdomar	I. Milo	II. Milo	III. Milo	IV. Milo	V. Milo	VI. Milo	VII. Milo	Summa
37 a	Nyförvärvad syfilis. Syphilis recens	10	6	2	15	2	2	1	38
37 b	Recidiverande syfilis. Syphilis recidivans . .	1	—	—	3	—	—	—	4
38	Andra kroniska infektionssjukdomar	6	9	1	7	—	7	—	30
	V. Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	44	39	40	70	37	29	4	263
39	Blekosot. Blodbrist. Anæmia.	12	12	6	16	9	6	1	62
40	Blodfläcksjuka. Morbus macul. Werlhofii. Purpura	—	—	1	3	—	—	—	4
41	Skörbjugg. Scorbutus	3	2	2	1	—	—	—	8
42	Blödaresjuka. Hæmophilia	—	—	—	—	1	—	—	1
43	Gikt. Arthritis vera s. urica	3	—	9	—	2	—	—	14
44	Sockersjuka. Diabetes mellitus	11	5	13	20	12	4	1	66
45	Basedows sjukdom. Morbus Basedowii	7	11	6	19	8	5	—	56
46	Andra ämnesomsättnings- och blodsjukdomar .	8	9	3	11	5	14	2	52
	VI. Kroniska förgiftningssjukdomar	5	5	1	4	4	5	1	25
47	Kronisk alkoholförgiftning. Alcoholismus chron	4	—	—	—	2	—	—	6
48	Andra kroniska förgiftningssjukdomar	1	5	1	4	2	5	1	19
49	VII. Sinnessjukdomar	54	77	46	101	25	55	20	378
	VIII. Nervsystemets sjukdomar	741	601	537	964	606	529	21	3 999
50	Nervinflammation. Neuritis. Polyneuritis . .	51	36	8	65	65	18	—	243
51	Nervsmärta. Neuralgia	223	234	182	359	197	242	7	1 444
52	Perifer förlamning. Paresis. Paralysis . . .	15	13	12	11	3	13	—	67
53	Fallandesot. Epilepsia	23	12	15	18	21	16	3	108
54	Nervsvaghet. Neurasthenia	249	124	133	303	205	70	4	1 088
55	Ryggmärgsinflammation. Myelitis	—	1	1	2	—	5	—	9
56	Hjärnhinneinflammation. Meningitis cerebri .	22	5	10	5	8	11	2	63
57	Hjärnblödning. Hæmorrhagia cerebri	1	5	—	7	1	2	—	16
58	Andra sjukdomar i nervsystemet	157	171	176	194	106	152	5	961
	IX. Ögonsjukdomar	309	195	177	283	174	265	16	1 419
59 a-c	Conjunctivitis catarrhalis, phlyctænulosa, trachomatosa	186	117	101	146	105	119	9	783
60	Keratitis	11	7	16	12	12	7	2	67
61	Iritis	9	3	9	12	5	4	—	42
62	Panophthalmitis	2	3	—	—	—	—	—	5
63	Refraktionsanomalier	8	15	4	41	5	30	1	104
64	Andra ögonsjukdomar	93	50	47	72	47	105	4	418
	X. Öronsjukdomar	860	496	380	669	378	417	173	3 373
65	Inflammation eller böld i hörselgången. Otitis ext. diffusa. Furunc. meatus auditorii . .	223	179	72	215	103	107	14	913
66 a	Varig inflammation i mellanörat. Otitis media purulenta	194	96	111	178	58	66	100	803
66 b-c	Varig inflammation i mellanörat med komplik. åt omg. delar. Mastoiditis etc.	355	192	181	217	191	161	50	1 347
67	Andra öronsjukdomar	88	29	16	59	26	83	9	310
	XI. Cirkulationsorganens sjukdomar	736	390	582	796	350	420	91	3 365
68	Inflammation i hjärtsäcken. Pericarditis . .	8	—	4	2	3	2	1	20
69	Inflammation i hjärtat. Myocarditis. Endocarditis	28	28	25	32	23	34	7	177

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Sjukdomar	I. Milo	II. Milo	III. Milo	IV. Milo	V. Milo	VI. Milo	VII. Milo	Summa
70	Organiskt hjärtfel. Vitium organicum cordis.	61	39	43	78	46	47	13	327
71	Hjärtförstoring. Hypertrophia cordis	15	9	3	10	6	7	2	52
72	Nervös hjärtsjukdom. Neurosis cordis	88	75	36	74	33	42	7	355
73	Ak. svaghetsillst. hos hjärtat. Insufficiencia cordis ac.	16	38	28	41	16	25	2	166
74	Blodåderbräck. Varix	372	130	389	424	173	159	56	1 703
75	Blodåderinflammation. Phlebitis. Periphlebitis	26	5	8	18	11	5	—	73
76	Blodpropp. Thrombosis. Embolia	20	2	8	13	11	4	—	58
77	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen	102	64	38	104	28	95	3	484
	XII. Andningsorganens sjukdomar	9 078	7 427	7 356	11 221	5 504	7 013	2 417	50 016
78	Sjukdomar i näsan och dess bihålor	471	395	433	638	453	292	77	2 759
79	Strupkatarr. Laryngitis. Tracheitis	550	432	971	285	206	699	32	3 175
80	Ödem i struphuvudet. Oedema laryngis, Oedema glottidis	5	16	11	26	8	24	—	90
81	Akut och kronisk luftrörskatarr. Bronchitis acuta et chr.	6 986	2 967	4 880	7 438	4 371	4 404	277	31 323
82	Astma. Astma bronchiale	127	50	74	107	34	41	7	440
83	Lungemfysem. Emphysema pulm.	9	4	5	3	—	4	—	25
84	Lungblödning. Hæmorrhagia pulm.	2	2	—	3	1	1	—	9
85	Katarral lunginflamm. Bronchopneum. Pneum. lob.	406	272	277	330	322	218	40	1 865
86	Krupös lunginflamm. Pneumonia croup. s. lob.	165	38	34	24	20	71	4	356
87	Lungsäcksinflammation. Pleuritis.	79	59	55	71	62	73	8	407
88	Andra sjukdomar i andningsorganen	278	3 192	616	2 296	27	1 186	1 972	9 567
	XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar	7 948	3 669	5 127	6 316	3 635	3 193	795	30 683
89	Inflammation i mun och tunga. Stomatitis. Glossitis	61	58	35	105	28	40	15	342
90	Inflammation i svalg, matstrupe. Pharyngit. Oesophagit.	3 516	993	1 861	2 159	1 638	879	81	11 127
	Magkatarr. Gastritis.								
91 a	a. Akut. G. acuta	684	468	572	726	254	355	51	3 110
91 b	b. Kronisk. G. chronica	35	66	51	96	43	126	6	423
92	Funktionell magsäckssjukdom. Neurosis ventriculi	24	6	11	18	6	7	1	73
98	Magsår. Ulcus ventriculi. U. duodeni	384	101	235	400	143	129	24	1 416
94	Utvidgning av magsäcken. Dilatatio ventriculi	7	—	4	9	2	22	—	44
95	Mag-tarmkatarr. Gastro-enteritis	817	337	677	1 021	361	430	275	3 918
96	Tarmkatarr. Enteritis	1 294	875	950	789	643	326	187	5 064
97	Blindtarmsinflammation. Appendicitis	349	191	258	274	142	210	47	1 471
98	Tarmhinder. Tarmvred. Ileus. Volvulus. Inva-								
	ginatio	15	8	8	7	11	17	—	66
99	Bräck. Hernia	327	186	220	287	184	252	31	1 487
100	Förstoppning. Obstipatio	19	7	11	16	32	4	—	89
101	Inflammation kring ändtarm. Periproctitis. Fistula ani	32	11	21	40	14	16	3	187
102	Ändtarmsspricka, -kontraktur. Fissura, contract.								
	ani	68	8	20	41	7	8	8	160
103	Bukhinneinflammation. Peritonitis	—	2	5	3	4	2	—	16
104	Gulsot. Icterus catarrhalis	67	216	78	125	40	108	55	689
105	Gallsten. Cholelithiasis	32	12	9	22	11	11	2	99
106	Andra sjukdomar i matsmältningsorganen . .	217	124	101	178	72	251	9	852
	XIV. Urin- och könsorganens sjukdomar	415	259	300	495	267	302	65	2 103
107-	Njurinflammation, akut och kronisk. Nephritis								
108	acuta et chr.	50	20	26	67	31	28	3	225
109	Njursten. Lithiasis renalis	90	32	43	73	33	34	4	309

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sjukdomar	I. Milo	II. Milo	III. Milo	IV. Milo	V. Milo	VI. Milo	VII. Milo	Summa	
110 Äggviteurin. Albuminuria	22	15	22	34	23	18	4	138	
111 Katarral inflammation i urinblåsan. Cystitis	67	54	75	91	70	57	7	421	
112 Funktionell blåssjukdom. Neurosis vesicae urin. Enuresis noct.	8	12	2	8	15	10	1	56	
113 Blåskörtelinflamm. Prostatitis. Abscessus pro- stata	7	3	6	1	1	2	—	20	
114 Urinrörsförträngning. Stricture urethrae . . .	10	10	13	4	4	4	1	46	
115 Förträngning av förhud. Phimosis. Paraphi- mosis	20	13	17	23	11	6	4	94	
116 Testikelinflammation. Epididymitis. Orchitis	45	26	34	63	34	31	9	242	
117 Vattenbräck. Pungsvullnad. Hydrocele. Hæma- tocele	14	15	14	29	10	15	8	105	
118 Pungåderbräck. Varicocele	34	21	21	46	13	34	18	187	
119 Andra sjukdomar i urin- och könsorganen . .	48	38	27	56	22	63	6	260	
XV. Rörelseorganens och bencystemets sjukdomar	3 919	2 112	2 180	3 098	1 839	2 201	328	15 677	
120 Muskelinflammation, akut och kronisk. Muskel- reumatism. Myitis ac. et chr. Rheumatismus musc.	750	370	414	586	521	352	39	3 082	
121 Inflammation i senskida. Tendovaginitis . . .	604	537	558	507	497	308	111	3 122	
122 Senknuta Ganglion	41	20	13	35	45	13	9	176	
123 Inflammation i slemhinnor. Bursitis. Hygroma	74	30	69	76	39	31	29	348	
124 Falsk ledställning. Scoliosis. Genu valgum. Pes varus etc.	64	33	75	97	32	65	12	378	
125 Ledstyvhet. Anchylosis	55	25	40	44	22	33	8	227	
126 Inflammation i ledgång. Synovitis. Arthritis	194	173	123	312	115	116	19	1 052	
127 Kronisk ledgångsreumatism. Rheumatismus art. chr.	81	58	45	100	32	81	10	407	
128 Ledmus. Mus artic. Corpus mobile in artic.	48	14	19	32	13	32	5	163	
129 Ben- o. benmärgsinflammation. Osteitis. Osteo- myelitis	14	13	5	12	8	11	2	65	
130 Benhinnelinflammation. Periostitis	55	21	45	32	26	14	1	194	
131 Fotödem. Oedema pedis	40	43	10	102	75	21	1	292	
132 Marschsvulst. Syndesmitis metatarsae . . .	152	33	30	39	21	29	4	308	
133 Ansträngningsperiostit. Periostitis tibiae ab exercit.	173	50	66	150	219	92	11	761	
134 Andra sjukdomar i rörelseorganen och bency- stemet	1 574	692	668	974	174	1 003	67	5 152	
XVI. Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	2 408	1 184	1 318	1 981	902	1 275	220	9 238	
135 Erythema multiforme et nodosum	15	17	10	11	2	10	1	66	
136 Urticaria	49	15	35	42	25	17	5	188	
137 Herpes zoster	29	27	32	42	14	28	12	184	
138 Psoriasis	23	13	19	26	11	15	10	117	
139 Eczema	464	162	279	346	125	166	28	1 570	
140 Impetigo. Ecthyma	138	57	65	70	37	60	34	461	
141 Favus	3	2	2	2	1	8	—	18	
142 Herpes tonsurans, Sycosis	3	2	2	4	4	4	—	19	
143 Nageltrång. Unguis incarn.	81	58	69	96	78	54	12	448	
144 Bindvävsinflammation. Bulnad. Phlegmone. Abscessus	96	160	111	235	68	92	5	767	
145 Böld. Furunculus. Carbunculus	1 074	557	582	861	404	686	94	4 258	
146 Rötsår. Ulcus	31	15	9	18	16	9	7	105	
147 Brand. Gangræna	1	—	1	—	2	1	—	5	
148 Andra sjukdomar i hud och bindväv	401	99	102	178	115	125	12	1 082	

1		2	3	4	5	6	7	8	9
S j u k d o m a r		I. Milo	II. Milo	III. Milo	IV. Milo	V. Milo	VI. Milo	VII. Milo	Summa
XVII. Svulster									
149	Svulst. Tumor	61	33	44	79	55	43	4	319
XVIII. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftningar		5 760	4 440	4 901	7 095	2 989	4 081	874	30 140
150	Muskel-, senbristning, Sensträckning	525	415	315	766	283	447	73	2 824
151	Ledvrickning	1 376	1 049	1 221	1 545	790	1 051	275	7 807
152	Luxation	86	131	65	155	43	102	3	585
153	Benbrott	410	236	286	465	216	314	47	1 974
154	Stöt och krossning. Krossår	1 558	1 287	1 861	2 482	857	883	273	9 201
155	Sår av skarpt eller spetsigt vapen	620	516	466	630	319	417	66	3 034
	Skottsår.								
156 a	a. Enkelt. Skottsår i mjukdelar	140	61	119	81	43	63	20	527
156 b	b. Kompl. Skottfraktur	18	3	14	15	2	5	3	60
156 c	c. Inträngande	12	4	5	9	1	1	2	34
157	Skoskav, skavsår (skidbindning e. d.)	714	461	398	516	290	398	60	2 837
158	Ridsår	2	—	11	6	—	5	1	25
	Skada av förbränning eller explosion.								
159 a	1:a gradens förbränning	58	21	26	47	26	26	3	207
159 b,c	2:a och 3:e gradens förbränning	36	49	19	44	21	24	12	205
160	Kylskada	10	45	8	20	3	64	1	151
161	Solstyng. Värmeslag	6	—	3	6	7	1	—	23
162	Akut förgiftning	60	27	27	138	30	29	11	322
163	Andra skador	122	127	55	164	58	240	18	784
164	Självmod. Självmodsförsök	7	8	2	6	—	11	6	40
165	Sjukdom av obestämd art	79	51	20	130	36	78	8	402
166	Observationspatienter	1 905	1 247	1 013	1 709	1 200	1 415	376	8 865
Summa		43 345	28 626	29 742	41 835	23 433	26 246	6 179	199 406

Tab. 13. Avlidna efter dödsorsak bland arméns manskap år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dödsorsaker	Antal avlidna inom							Summa avlidna
	I. Milo	II. Milo	III. Milo	IV. Milo	V. Milo	VI. Milo	VII. Milo	
Scharlakansfeber. Scarlatina	—	—	1	—	2	—	—	3
Varfeber. Septicæmia. Pyosepticæmia	1	1	2	3	—	—	—	7
Akut ledgångsreumatism. Rheumatismus articul. ac.	—	1	—	—	—	—	—	1
Infektionssjukdom. Sepsis	—	—	—	—	—	—	1	1
Mässling	—	—	—	—	—	1	—	1
Akut barnförlamning. Poliomyelitis ant. ac.	1	1	2	6	5	—	—	15
Lungrot. Tuberculosis pulmonum	1	2	2	2	1	1	2	11
Tuberculosis miliaris	1	—	1	1	—	4	—	7
Hjärnblödning. Hæmorrhagia cerebri	—	1	1	2	1	2	—	7
Amnesomsättningssjukdom	—	—	—	—	—	—	1	1
Hjärnhinneinflammation. Meningitis purulenta	5	2	—	—	—	1	—	8
Varig inflammation i mellanörat. Otit. med chron.	1	—	—	—	—	—	—	1
Inflammation i hjärtat. Pericarditis acuta, Myocarditis ac.	1	—	—	1	1	1	—	4
„ „ „ Endocarditis chron.	1	—	—	—	—	1	—	2
„ „ „ Myocarditis chron.	1	—	—	—	—	—	—	1
„ „ „ Cardiosclerosis	1	—	3	—	—	—	1	5
Organiskt hjärtfel	1	4	1	1	1	1	—	9
Blodpropp. Embolia	2	2	—	2	—	1	1	8
Blodsjukdom. (Panmyelophthisis. Leuchaemia)	—	1	—	1	—	—	—	2
Andra sjukdomar i cirkulationsorganen. (Trombosis. Chock)	—	1	—	—	1	—	—	2
Akut lunginflammation. Bronchopneumoniae ac. Pneumonia orup. ac.	10	3	4	1	2	—	2	22
Varig lungsäcksinflammation. Empyema pleurae	1	2	1	—	—	—	—	4
Tolvfingertarmsår. Ulcus duodeni	—	—	—	—	1	—	—	1
Blindtarmsinflammation. Appendicitis	—	—	—	—	1	1	—	2
Bukhinneinflammation. Peritonitis acuta	2	—	2	—	—	—	1	5
Tarmvred. Ileus	2	—	—	1	—	—	—	3
Andra matsmältningsorganens sjukdomar	—	3	—	—	—	—	—	3
Njurinflammation. Nephritis	—	1	—	—	—	—	—	1
Urinförgiftning. Uraemia	1	—	—	—	1	—	—	2
Tumörer. Tumores	1	—	4	5	—	—	—	10
Drunkning. Submersio	2	1	2	3	4	2	5	19
Förbränning. Combustio	1	—	—	—	1	—	—	2
Skottsår. Vulus sclopetarium	10	5	5	2	3	2	3	30
Trafikolycka	7	1	—	3	2	—	1	14
Sprängningsolycka (av mina, handgranat etc.)	1	7	—	—	1	17	—	26
Förfrysning. Congelatio	—	3	—	—	—	—	—	3
Olyckshändelse av annan art	2	1	3	—	—	5	2	13
Själv mord. Suicidium	8	2	2	7	1	1	1	22
Summa	64	45	36	41	92	41	21	277

Tab. 14 a. Skyddskoppypmpning av manskap vid armén år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Antal ympade	Antal besik- tigade	Antal ej besik- tigade	Reagerande efter		Ej reagerande		Reage- rande i % av be- sikti- gade
				första	andra	om- ympade	ej om- ympade	
				ympningen				
<i>Primovaccination</i>								
2 snitt	1 037	1 022	15	881	104	37	—	96·4
1 snitt	489	489	—	447	6	5	31	92·6
<i>Revaccination</i>								
2 snitt	29 689	29 225	464	21 040	3 747	4 304	134	84·8
1 snitt	11 234	11 048	186	10 731	158	159	—	98·5

Tab. 14 b. Sjuklighet på grund av ympning vid armén år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Antal besikti- gade ympade	På grund av ympbesvär föranledd inskränkning i tjänstedugligheten									
		Antal man	% sjuk- skrivna av be- sikti- gade	befrielse från vissa övningar		sjukskrivna vid trupp		vårdade å sjukhus		i allt	
				antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man
Primovaccination	1 511	276	18·3	294	1·1	470	1·7	424	1·5	1 188	4·3
Revaccination	40 273	1 549	3·8	1 410	0·9	2 657	1·7	1 838	1·2	5 905	3·8

Tab. 15 a. Å garnisonssjukhusen vårdade militära och civila patienter år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
S j u k h u s	Antalet vård- platser d. 31/12	Under året		Under- hålls- dagar	Vårdade			Vård- dagar pr patient
		in- tagna	av- lidna		pr dag	på en gång		
						högst	lägst	
<i>Militära patienter</i>	.	16 371	51	232 585	625	951	264	14·2
Stockholm	.	6 376	32	99 121	270	319	131	15·5
Karlsborg	.	422	3	5 203	14	34	4	12·3
Boden (inkl. epidemiavd.)	.	2 311	12	32 063	87	186	40	13·9
Skövde	.	2 641	1	46 442	127	159	37	17·6
Visborg	.	1 200	—	9 479	26	58	1	7·9
Linköping	.	748	—	14 604	40	55	21	19·5
Eksjö	.	2 108	1	17 285	47	66	19	8·2
Sollefteå	.	565	2	8 388	14	44	11	14·8
<i>Civila patienter</i>	.	10 655	265	181 447	449	607	317	17·0
Stockholm	.	348	16	8 421	23	34	7	24·2
Karlsborg	.	832	—	13 644	37	51	22	16·4
Boden (inkl. epidemiavd.)	.	5 938	115	96 124	263	298	178	16·2
Skövde	.	1 300	41	20 203	51	64	37	15·5
Visborg	.	—	—	—	—	—	—	—
Linköping	.	314	7	6 241	17	25	10	19·9
Eksjö	.	816	46	13 880	38	53	27	17·0
Sollefteå	.	1 107	40	22 934	20	82	36	20·7

¹ Antalet vårdplatser för militära och civila patienter var för sig år i allmänhet icke särskilt fastställt.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sjukhus	Antalet vård- platser d. ³¹ / ₁₂	Under året		Under- hålls- dagar	Vårdade			Vård- dagar pr patient
		in- tagna	av- lidna		pr dag	på en gång högst	lägst	
<i>Samtliga patienter</i>	1 258	27 026	316	414 082	1 074	1 364	616	15 3
Stockholm	338	6 724	48	107 542	293	332	161	16 0
Karlsborg	61	1 254	3	18 847	51	67	26	15 0
Boden (inkl. epidemivård.)	278	8 249	127	128 187	350	396	266	15 5
Skövde	233	3 941	42	66 645	178	223	37	16 9
Visborg	73	1 200	—	9 479	26	58	1	7 9
Linköping	79	1 062	7	20 845	57	78	35	19 6
Eksjö	106	2 924	47	31 165	85	112	40	10 6
Sollefteå	90	1 672	42	31 322	34	98	50	18 7

Tab. 15 b. Samtliga å garnisonssjukhusen vårdade sjuka år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Sjukhus	Kvarl. fr. föreg. år	Intagna	Summa vårdade	Utskrivna					Summa	Kvarl. d. 31 dec.	Antal underhållsdagar
				Till fortsatt krigstjänst		Till annan sjukvårdanst.	Avlidna	Civila (inkl. avlidna)			
				dagliga	odag- liga						
Stockholm. I allt	199	6 724	6 923	6 222	27	122	32	341	6 744	179	107 542
Officerare o. d.	11	291	302	285	—	3	6	—	294	8	4 441
Underoff. o. d.	12	251	263	243	—	5	6	—	254	9	3 663
Manskap	146	5 466	5 612	5 345	27	102	18	—	5 492	120	84 791
Därav armén	86	3 492	3 578	3 411	20	62	13	—	3 506	72	52 143
marinen	51	1 733	1 784	1 698	7	32	4	—	1 741	43	28 881
flygvapnet	9	241	250	286	—	8	1	—	245	5	3 817
Anställda arb. ¹	14	368	382	349	—	12	2	—	363	19	6 226
Civila	16	348	364	—	—	—	—	341	341	23	8 421
Karlsborg. I allt	26	1 254	1 280	410	1	9	3	824	1 247	33	18 847
Därav manskap	3	272	275	266	1	4	3	—	274	1	3 387
Boden. I allt	212	8 249	8 461	2 048	54	202	12	5 935	8 251	210	128 187
Därav manskap	27	2 014	2 041	1 760	50	201	9	—	2 020	21	27 603
Skövde. I allt	133	3 941	4 074	2 619	—	58	1	1 294	3 972	102	66 645
Därav manskap	89	2 592	2 681	2 573	—	58	1	—	2 632	49	45 680
Visborg. I allt	6	1 200	1 206	1 156	2	47	—	—	1 205	1	9 479
Därav manskap	6	1 185	1 191	1 143	2	45	—	—	1 190	1	9 404
Linköping. I allt	35	1 062	1 097	711	—	60	—	289	1 060	37	20 845
Därav manskap	21	688	709	655	—	37	—	—	692	17	13 749
Eksjö. I allt	42	2 924	2 966	2 008	9	89	1	812	2 919	47	31 165
Därav manskap	19	2 084	2 103	1 984	9	89	1	—	2 083	20	16 955
Sollefteå. I allt	61	1 672	1 733	538	—	78	2	1 054	1 672	61	31 322
Därav manskap	15	495	510	469	—	26	2	—	497	18	7 646
Summa	714	27 026	27 740	15 712	93	665	51	10 549	27 070	670	414 082
Därav											
Offic. o. d.	12	408	420	396	—	5	6	—	407	13	5 797
Underoff. o. d.	14	349	363	336	1	9	7	—	353	10	5 039
Manskap	326	14 796	15 122	14 195	89	562	34	—	14 880	242	209 215
Därav armén	263	12 604	12 867	12 053	78	517	29	—	12 677	189	178 248
marinen	52	1 758	1 810	1 722	7	33	4	—	1 766	44	29 020
flygvapnet	11	484	445	420	4	12	1	—	437	9	6 947
Anställda arb. ¹	27	818	845	785	3	21	4	—	813	32	12 534
Civila	335	10 655	10 990	—	—	68	—	10 549	10 617	373	181 447

¹ Anställda vid armén, marinen och flygvapnet.

Tab. 16. Å garnisonssjukhusen intagna militära sjukdomsfall år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i							Sollefteå	Summa sjukdomsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Eksjö		
I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar	36	—	42	4	—	—	2	—	84
IV. Infektions- o. a. parasitära sjukdomar	998	29	584	126	74	95	285	46	2 237
Septicæmia. Pyosepticæmia. Abscessus. Phlegmone	52	7	14	21	—	—	1	1	96
Erysipelas	1	—	6	—	1	2	2	1	13
Scarlatina	—	—	165	2	3	4	36	4	214
Diphtheria	2	—	75	—	—	—	—	—	77
Morbilli	3	1	2	1	25	—	41	1	74
Rubeola	—	—	5	—	24	—	15	—	44
Parotitis epidemica	3	—	17	4	—	5	54	—	83
Influenza epidemica	7	4	8	1	1	10	12	—	43
Varicellæ	—	—	3	1	3	—	29	—	36
Typhus abdominalis. Paratyphus	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Typhus recurrens	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Dysenteria	4	—	—	—	—	—	20	—	24
Poliomyelitis anterior ac. Polioencephalitis ac.	8	1	6	1	—	4	4	2	26
Meningitis cerebrospinalis epidemica	2	—	4	—	—	1	3	—	10
Tetanus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis sept.	40	—	3	6	6	—	14	—	69
Tuberculosis pulmonum, laryngis	169	7	91	11	—	14	13	19	324
" ossium et articularum	6	—	1	1	—	—	—	—	8
" lymphoglandularum	3	1	10	4	—	2	—	—	20
" organorum aliorum	15	1	9	2	—	—	4	—	31
Syphilis acquisita	104	—	7	2	—	2	—	2	117
Ulcus molle	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gonorrhœa	490	4	95	57	11	31	13	6	707
Tænia	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Malaria	—	—	22	—	—	1	—	3	26
Febris. Febricula	8	—	8	10	—	—	4	3	33
Övriga hithörande sjukdomar	78	3	33	2	—	18	24	—	158
V. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar	88	3	11	3	—	3	—	3	61
Anæmia	25	3	6	3	—	2	—	1	40
Anæmia perniciosa	—	—	4	—	—	—	—	—	4
Leuchæmia	9	—	—	—	—	—	—	—	9
Övriga hithörande sjukdomar	4	—	1	—	—	1	—	2	8
VI. Ännesomsättningsjukdomar	83	2	22	8	—	2	—	9	76
Diabetes mellitus	23	2	13	6	—	1	—	7	52
Adipositas universales	3	—	—	2	—	—	—	—	5
Övriga hithörande sjukdomar	7	—	9	—	—	1	—	2	19
VII. Kroniska förgiftningssjukdomar	1	1	1	8	—	3	—	1	15
Alcoholismus chronicus	1	1	—	—	—	—	—	—	2
Övriga hithörande sjukdomar	—	—	1	8	—	3	—	1	13
VIII. Nervsystemets sjukdomar	242	18	204	162	15	41	14	59	755
Meningitis cerebri. Meningitis cerebrospinalis	9	—	6	1	—	4	1	4	25
Hæmorrhagia, thrombosis et embolia cerebri	6	—	6	—	—	—	—	—	12
Encephalitis. Abscessus cerebri et cerebelli	12	—	3	—	—	1	—	5	21

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Eksjö	Sollefteå	
Neuritis. Neuralgia	58	4	53	3	6	8	10	10	152
Paralysis	—	—	4	4	—	1	—	2	11
Epilepsia	—	1	17	4	1	3	—	4	30
Hysteria	2	1	5	40	—	2	—	2	52
Neurasthenia, Neurosis	95	6	38	34	6	3	2	6	190
Övriga hithörande sjukdomar	60	6	72	76	2	19	1	26	262
IX. Sinnessjukdomar	73	2	23	38	1	4	1	2	144
X. Cirkulationsorganens sjukdomar	324	18	216	315	2	18	17	27	937
Pericarditis	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Endocarditis, Myocarditis ac.	26	1	14	6	—	8	1	18	74
Endocarditis chr. Vitium org. cordis. Myocarditis chr. Cardiosclerosis. Cor adiposum	43	5	48	73	1	5	—	—	175
Neurosis cordis	—	2	1	14	—	—	2	—	19
Phlebitis	5	1	1	—	—	—	—	1	8
Varix	131	7	125	159	—	3	11	—	436
Thrombosis. Embolia	8	—	1	3	—	—	3	—	15
Övriga hithörande sjukdomar	107	2	26	60	1	2	—	8	206
XI. Andningsorganens sjukdomar	605	48	433	257	634	192	1624	111	3 904
Morbi cav. nas. et cav. acces. nas.	40	8	27	108	14	129	11	11	348
Morbi laryngis	4	—	158	5	10	—	6	—	183
Tracheitis acuta. Bronchitis acuta	48	6	76	33	598	7	1497	3	2 268
Tracheitis chronica. Bronchitis chronica	7	—	3	11	—	—	—	2	23
Bronchiectasia	6	1	2	—	—	—	—	1	10
Asthma bronchiale	18	4	10	16	4	4	7	3	66
Pneumonia crouposa acuta. Bronchopneumonia ac.	356	22	124	66	7	35	93	79	782
Pleuritis. Empyema pleurae	33	6	14	5	—	1	—	1	60
Övriga hithörande sjukdomar	93	1	19	13	1	16	10	11	164
XII. Matsmältningsorganens sjukdomar	1677	97	1215	639	243	191	527	124	4 773
Stomatitis. Noma	3	—	9	2	2	1	—	1	18
Tonsillitis acuta. Angina tonsillaris. Pharyngitis	117	14	144	79	187	24	305	11	881
Tonsillitis chronica	—	—	—	44	—	—	—	—	44
Peritonsillitis acuta	2	11	24	18	15	27	—	—	97
Hypertrophia tonsillarum. Pharyngitis hyperplastica	—	—	9	8	—	—	—	—	17
Pharyngitis chronica	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Glossitis	1	—	—	2	—	—	—	—	3
Gastritis acuta. Enterocolitis acuta. Proctitis acuta	93	16	102	88	27	18	169	57	570
Gastritis chronica	204	5	114	100	—	5	—	—	428
Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	412	5	267	86	1	39	9	29	848
Neurosis ventriculi	10	—	7	6	1	—	3	—	27
Entero-colitis chronica. Proctitis cronica	95	2	39	34	—	1	—	8	179
Appendicitis	306	34	104	72	1	8	20	2	547
Ileus. Volvulus	12	—	2	3	—	—	—	—	17
Hernia	239	5	239	95	—	4	6	1	589
Hepatitis acuta	80	4	98	18	7	18	—	12	287
Hepatitis chron. Cirrhosis hepatis	3	—	1	2	—	—	—	—	6
Cholecystitis	7	1	6	3	—	—	—	—	17
Cholelithiasis	30	—	10	3	—	—	—	2	45
Icterus. Icterus catarrhalis	—	—	—	—	—	—	13	—	13
Pancreatitis acuta	6	—	1	1	—	—	—	—	8
Övriga hithörande sjukdomar	57	—	39	33	2	46	2	1	180

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Eksjö	Sollefteå	
XIII. Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar	294	19	122	68	4	24	7	19	557
Nephritis degenerativa et inflammatoria acuta	42	2	25	8	—	10	7	11	105
Nephritis degen. et inflammatoria chr. Morbus Brighti	29	7	10	7	—	6	—	2	61
Pyelitis. Cystopyelonephritis	7	7	—	2	3	—	—	—	19
Nephrolithiasis	98	3	44	15	1	3	—	4	168
Hydronephrosis	11	—	5	5	—	—	—	—	21
Cystitis	57	—	23	6	—	—	—	—	86
Urethritis	1	—	4	16	—	—	—	—	21
Stricture urethræ	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Övriga hithörande sjukdomar	49	—	11	7	—	5	—	2	74
XIV. Könsgorganens sjukdomar	173	4	61	43	4	9	11	1	306
Hypertrophia prostatae	8	1	2	1	—	—	—	—	12
Prostatitis. Abscessus prostatae	16	1	12	2	—	—	—	—	31
Orchitis. Epididymitis	42	—	27	9	4	6	4	—	92
Phimosis. Paraphimosis	48	—	9	6	—	—	2	—	65
Övriga hithörande sjukdomar	59	2	11	25	—	3	5	1	106
XV. Muskelnas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar	525	33	404	376	15	28	115	59	1555
Myitis. Rheumatismus musculorum	97	3	25	86	6	7	39	7	270
Tendovaginitis	11	—	4	8	1	1	36	—	61
Bursitis. Hygroma	34	—	13	38	1	—	3	—	89
Synovitis. Arthritis	60	4	6	26	—	—	—	2	98
Polyarthritis rheumatica acuta	97	10	62	25	7	14	28	41	284
Polyarthritis rheumatica chronica	16	4	13	13	—	1	1	3	51
Arthritis deformans	8	4	32	80	—	2	—	2	128
Corpus liberum in articulo	16	—	18	15	—	2	2	—	53
Scoliosis. Pes varus, planus, valgus	—	—	29	41	—	1	—	—	71
Osteomyelitis. Osteitis. Periostitis	37	—	8	2	—	—	1	—	48
Övriga hithörande sjukdomar	149	8	194	42	—	—	5	4	402
XVI. Hudens sjukdomar	559	21	668	87	28	20	128	9	1520
Erythema multiforme et nodosum	10	1	5	—	—	—	—	2	18
Urticaria	6	—	14	2	—	—	—	1	23
Herpes zoster	8	—	2	3	2	1	—	1	17
Eczema	161	3	38	19	1	7	9	—	238
Psoriasis	34	2	8	5	1	—	3	1	54
Lupus erythematosus	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Ulcus varicosum cruris	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Impetigo	12	—	13	2	3	2	6	2	40
Acne	13	—	1	—	—	—	—	—	14
Folliculitis. Furunculosis. Furunculus	26	2	4	12	12	—	96	1	153
Carbunculus	9	—	—	5	5	—	—	—	19
Tricophytia	63	—	1	—	—	2	—	—	66
Scabies	44	13	480	6	2	5	11	1	562
Vernex	4	—	6	15	—	—	—	—	25
Övriga hithörande sjukdomar	166	—	96	16	2	3	3	—	286

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjukdomsfall
	Stockholm	Karlsborg	BoTen	Skövde	Visby	Linköping	Eksjö	Sollefteå	
XVII. Öronsjukdomar	16	8	54	81	31	88	45	3	326
Morbi meatus auditorii externi	—	—	3	2	—	5	34	1	45
Morbi tubæ Eustachii	1	—	1	5	—	—	—	—	7
Otitis media catarrhalis	9	7	11	51	31	49	8	2	168
Otitis media purulenta	—	1	29	—	—	13	3	—	46
Mastoiditis	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Cholesteatoma	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithörande sjukdomar	6	—	10	21	—	21	—	—	58
XVIII. Ögonsjukdomar	5	1	74	2	3	1	10	3	99
Conjunctivitis æstivalis, catarrhalis, phlyctenulosa	—	1	13	—	3	—	10	—	27
Keratitis phlyctenulosa, ulcerosa	—	—	12	—	—	—	—	1	13
Episcleritis. Scleritis	—	—	8	—	—	—	—	—	8
Iritis, iridocyclitis	—	—	12	—	—	—	—	—	12
Chorioiditis. Retinites	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithörande sjukdomar	5	—	29	2	—	1	—	2	39
XIX. Svalster	119	2	34	15	—	—	—	2	172
Carcinoma	5	—	—	—	—	—	—	—	5
Sarcoma	31	—	—	—	—	—	—	—	31
Andra svalster	83	2	34	15	—	—	—	2	136
XX. Andra sjukdomar	48	—	14	26	—	4	1	9	102
Morbus Basedowii	7	—	3	15	—	1	1	1	28
Struma	38	—	8	6	—	3	—	6	61
Övriga hithörande sjukdomar	3	—	3	5	—	—	—	2	13
XXI. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftningar	781	2	383	209	83	22	32	—	1512
Kontusion. Contusio	50	—	61	28	19	—	9	—	167
Sårskada, ej nedan nämnd. Valnus	126	—	54	24	23	1	2	—	230
Skada å muskel, sena, nerv	31	—	9	5	9	—	4	—	58
Genom huden inträngd främmande kropp	10	—	11	—	—	—	—	—	21
Ledvrickning. Distorsio. Luxatio	65	—	77	46	19	2	5	—	214
Avslitning av fingrar, hand, tår. Laceratio	—	—	6	2	—	—	—	—	8
Utgjutning i led. Synovitis traum. Hæmarthrosis	—	—	18	1	—	—	4	—	23
Arm- o. benbrott, enkelt. Fractura simplex	179	—	46	39	4	5	2	—	275
» » » komplicerat. Fractura complicata	12	—	5	5	—	—	—	—	22
Förbränning. Combustio	12	—	7	1	1	—	1	—	22
Förfrysning. Congelatio	2	—	19	—	—	—	—	—	21
Ruptura menisci	111	—	—	—	—	—	—	—	111
Hjärnskakning. Commotio cerebri	149	—	33	45	7	14	2	—	250
Brott å hjärnskålen botten. Fractura bascos cranii	—	—	4	—	—	—	—	—	4
Andra brott å huvudets ben	—	—	9	7	—	—	1	—	17
Skada å bröstben, revben eller mjälte	16	—	9	1	—	—	—	—	26
Skavsår	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Förgiftning	14	2	6	1	—	—	1	—	24
Andra skador	4	—	9	4	1	—	1	—	19
Observationspatienter. Konvalescenter	292	8	237	115	44	56	120	47	919

Tabell 17. Sjukligheten bland örlogsstationernas och kustartilleriets personal år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Förlägg- ningsort	Kvarliggande från 1942	Sjuka eller skadade								Antal sjukdagar	Summa sjuka eller skadade	Avförda				Kvarliggande till 1944	Personalsstyrka	Medeltal personalstyrka per dag ¹	Sjukprocent ²
		Ålder				Årstid						Friska eller förbättrade	Avpolletterade till sjukhus	Avsked. för invaliditet	Döda				
		Under 21 år	21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.	Okt.—Dec.										
Örlogsstationernas stam																			
Karlskrona.	—	1 593	439	46	42	553	725	368	474	28 596	³ 2120	1 989	27	80	4	20	4 224	1 931	109.7
Stockholm ⁴	27	179	633	69	154	423	170	168	274	14 294	⁵ 1062	783	233	25	6	15	3 480	1 380	76.9
Göteborg ..	2	6	33	26	45	23	24	22	41	1 219	112	100	5	—	—	7	156	153	73.2
Summa	29	1 778	1 105	141	241	999	919	558	789	44 109	3 294	2 872	265	105	10	42	7 860	3 464	95.1
Örlogsstationernas värnpliktiga																			
Karlskrona.	3	1 044	1 298	270	41	916	605	421	711	32 005	2 656	2 177	52	396	4	27	6 390	1 880	141.3
Stockholm .	62	646	1 206	491	151	788	512	544	650	29 566	⁵ 2556	1 393	847	270	—	46	11 282	3 527	72.4
Göteborg ..	2	5	218	104	5	62	72	55	143	3 681	334	294	16	10	—	14	751	739	45.2
Summa	67	1 695	2 722	865	197	1 766	1 189	1 020	1 504	65 252	5 546	3 864	915	676	4	87	18 423	6 146	90.2
Örlogsstationernas civilanställda																			
Karlskrona.	85	384	1 257	929	942	1 023	740	800	949	34 522	3 597	3 078	404	—	8	107	3 399	2 572	125.2
Stockholm .	58	168	818	679	586	723	428	464	636	21 492	2 309	2 099	133	—	3	74	2 895	1 738	132.8
Göteborg ..	6	44	196	107	25	112	68	88	104	3 486	378	370	—	—	—	8	327	322	117.4
Summa	149	596	2 271	1 715	1 553	1 858	1 236	1 352	1 689	59 500	6 284	5 547	537	—	11	189	6 621	4 932	127.4
Kustartilleriets stam																			
Vaxholm ..	15	247	173	58	74	211	113	134	94	6 274	⁷ 587	541	5	8	3	10	910	713	79.5
Karlskrona	11	247	269	41	84	237	157	141	106	6 170	⁸ 652	644	—	4	3	1	891	742	87.9
Färösund ..	3	25	73	9	15	32	41	23	26	1 355	⁹ 125	119	—	—	2	4	266	209	59.8
Älvsborg ..	9	178	89	17	44	86	83	62	97	6 643	¹⁰ 337	318	—	12	2	5	564	464	59.7
Hemsö	—	32	23	3	3	25	21	6	9	555	61	58	8	—	—	—	123	120	50.8
Summa	38	729	627	128	220	591	415	366	332	20 907	1 742	1 680	8	24	10	20	2 754	2 248	74.2
Kustartilleriets värnpliktiga																			
Vaxholm ..	31	307	1 802	778	169	798	918	797	543	25 092	3 087	2 953	25	42	4	63	4 496	4 323	71.4
Karlskrona	31	230	1 539	904	170	769	1 020	649	405	29 685	2 874	2 737	—	108	6	23	4 540	3 702	77.6
Färösund ..	19	4	902	368	153	346	424	351	306	11 931	1 446	1 055	—	371	17	3	1 351	1 303	111.0
Älvsborg ..	17	—	1 265	509	152	278	659	587	402	25 104	1 943	1 895	—	20	9	19	2 315	2 309	83.9
Hemsö	2	5	285	256	38	149	188	124	118	2 980	581	340	13	225	2	1	385	380	152.9
Summa	100	546	5 793	2 815	677	2 340	3 209	2 508	1 774	94 792	9 931	8 980	38	766	38	109	13 087	12 017	82.6
Kustartilleriets civilanställda																			
Vaxholm ..	5	24	126	156	78	88	80	98	118	3 226	389	374	—	—	—	15	594	523	74.4
Karlskrona	6	35	156	80	58	95	62	67	105	3 313	335	326	—	—	1	8	502	315	106.3
Färösund ..	3	9	12	2	—	7	6	6	4	559	26	25	—	—	—	1	270	269	9.7
Älvsborg ..	5	1	62	46	22	36	27	26	42	3 318	136	126	—	—	—	10	559	559	24.8
Hemsö	—	2	3	6	2	3	1	7	2	95	13	12	—	—	—	1	97	95	13.7
Summa	19	71	359	290	160	229	176	204	271	10 511	899	863	—	—	1	35	2 022	1 761	51.0

¹ Uppgiften grundad på de dagliga styrkebeskedens antal underhållsdagar. — ² Uträknad på medeltalet personal. — ³ Därav 3 kad. el. aspir. — ⁴ I personalstyrkan ingå 25 st. och 246 vpl. från K. A. och i medeltal personalstyrka 4 st. och 22 vpl. — ⁵ Därav 11 fr. K. A. med 77 sjukdagar. — ⁶ D:o 17 och 157. — ⁷ Därav 16 kad. el. asp. — ⁸ D:o 29. — ⁹ D:o 8. — ¹⁰ D:o 3.

Tabell 18. Sjukdomar och yttre skador bland

1		2	3	4	5	6	7	8	9
Sjukdomar och yttre skador		Örlogsstatistio-							
		Stam och värnpliktiga						Ci-	
		Karlskrona		Stockholm		Göteborg		Summa	Karlskrona
		St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl		
1	Varfeber och variga inflammationer	15	12	8	7	—	—	42	26
2	Ros	5	—	—	1	—	—	6	4
3	Scharlakansfeber	43	9	8	45	—	1	106	3
4	Difteri	—	7	—	1	—	—	8	—
5	Mässling	21	29	4	35	—	2	91	6
6	Röda hund	48	—	—	2	—	—	50	4
7	Påssjuka	2	6	2	9	—	—	19	—
8	Kikhosta	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Influensa	7	7	20	35	12	2	83	29
10	Vattenkoppor	2	13	5	8	—	2	30	2
11	Paratyfus	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Rödsot	—	1	—	1	—	—	2	—
13	Akut s. k. barnförslamning	7	2	1	2	—	—	12	4
14	Epidemisk hjärnfeber	3	—	—	—	—	—	3	—
15	Tuberkulos	29	88	22	38	1	7	185	82
16	därav nyanmälda	22	41	12	33	1	7	116	17
17	Syfilis	17	12	³ 6	⁴ 20	—	1	56	2
18	därav nyanmälda	17	10	6	20	—	1	54	1
19	Enkelt veneriskt sår	1	2	—	—	—	—	3	—
20	Dröppel och dess följsjukdomar	74	89	⁵ 43	⁶ 91	5	11	313	7
21	därav nyanmälda	65	89	43	91	5	11	304	5
22	Frossa	—	—	—	2	—	—	2	—
23	Smittsam gulsot	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Bandmasksjukdom	—	—	—	—	—	1	1	—
25	Vaccinationsbesvär	1	18	4	4	2	—	29	—
26	Feber av obestämd art	4	35	7	69	1	1	117	—
27	Andra parasitära sjukdomar	9	5	1	—	—	—	15	189
28	Blodbildande organens samt blodets sjukdomar	28	42	2	10	—	—	82	59
29	Ämnesomsättningssjukdomar	2	8	2	4	2	—	18	9
30	Kroniska förgiftningssjukdomar	—	1	1	—	—	—	2	6
31	Nervsystemets sjukdomar	51	165	33	152	3	15	439	157
32	därav psychoneurosis	2	1	6	11	—	6	26	7
33	Sinnessjukdomar	10	259	2	9	—	—	280	1
34	Cirkulationsorganens sjukdomar	45	117	16	43	6	12	239	117
35	Andningsorganens sjukdomar	740	486	174	319	15	20	1 754	305
36	därav akut luftrörskatarr	578	317	125	154	8	15	1 197	154
37	Matsmältningsorganens sjukdomar	494	503	382	826	34	138	2 377	1 182
38	därav halsfluss	314	260	120	484	12	54	1 244	281
39	Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar	23	52	12	45	1	6	139	52
40	Könsorganens sjukdomar	15	8	6	26	1	2	58	34
41	Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar	67	211	53	194	9	34	568	264
42	därav akut ledgångsreumatism	21	48	6	31	—	3	109	13
43	Hudens sjukdomar	103	133	46	102	9	34	427	156
44	Öronsjukdomar	104	89	24	56	—	6	279	24
45	Ögonsjukdomar	9	14	4	8	—	1	36	32
46	Svulster	3	20	1	28	1	—	53	22
47	Andra sjukdomar och kroppsfel	1	⁷ 16	—	3	—	—	20	⁸ 2
48	Skador genom våld och olyckshändelse	117	122	72	152	10	39	512	508
49	Akut förgiftning	1	6	2	3	—	—	12	10
50	Ingen sjukdom	12	6	—	—	—	—	18	97
51	Simulation	—	4	—	—	—	—	4	—
52	Observation	173	229	124	382	—	—	828	388
53	Summa	2 286	2 826	1 107	1 262	112	335	9 318	3 788

St = Stam, Vpl = Värnpliktiga, Civ = Civilanställda.

¹ Dessutom i Karlskrona ytterligare 8 nyanmälda tbc (5 st. 2 vpl. 1 civ.) redovisade som poliklin. behandl., 11 nyanmälda. — ⁴ D:o 50. — ⁵ D:o 88. — ⁶ D:o 110 samt 146 sjuka före

¹⁰ Därav 11 från K. A. — ¹¹ D:o 17. — ¹² Därav 17 kad. el. asp. — ¹³ D:o 29. — ¹⁴ D:o 8. —

örlogsstationernas och kustartilleriets personal år 1944.

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
nerna			Kustartilleriet																		
vilanställda			Stam och värnpliktiga										Civilanställda					Summa summarum			
Stockholm	Göteborg	Summa	Vaxholm		Karlskrona		Färsund		Älvsborg		Hemso		Summa	Vaxholm	Karlskrona	Färsund	Älvsborg		Hemso	Summa	
			St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl									
15	—	41	1	9	—	1	—	—	1	12	—	—	24	1	—	—	2	—	3	110	
1	—	5	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	3	1	—	—	—	—	1	15	
—	—	3	4	19	1	3	—	2	1	12	2	1	45	1	—	—	—	—	1	153	
—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	13	
1	1	8	2	23	3	13	—	1	4	13	—	1	60	4	—	—	—	—	4	168	
—	—	4	3	22	14	16	—	6	—	9	—	—	70	—	3	—	—	—	3	127	
1	—	1	8	15	2	12	2	3	—	4	4	—	50	1	—	1	—	—	2	72	
—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	3	—	—	19	—	—	—	—	—	—	19	
101	11	141	35	204	14	54	—	—	13	69	3	12	404	23	4	—	6	2	35	663	
—	—	2	6	3	2	3	—	—	1	17	1	—	33	—	—	—	—	—	—	65	
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	1	3	
—	—	—	1	2	1	19	—	—	—	—	—	1	24	3	1	—	—	—	4	30	
—	—	4	1	9	—	2	—	—	—	1	—	—	13	1	—	—	—	—	1	30	
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	
5	—	187	5	31	5	18	2	34	5	10	—	24	134	—	3	—	—	—	3	409	
4	—	21	2	6	5	18	1	7	5	10	—	24	78	—	3	—	—	—	3	218	
3	—	5	4	—	—	1	1	4	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	72	
3	—	4	2	—	—	1	1	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	63	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
5	3	15	16	48	7	16	7	25	15	33	3	19	189	2	—	1	—	—	3	520	
5	3	13	14	42	7	16	7	25	13	31	3	19	177	2	—	—	—	—	2	496	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	
—	—	—	—	—	1	4	6	33	—	—	—	—	45	—	—	—	—	—	1	46	
—	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	1	9	
—	—	—	1	20	4	42	—	1	—	40	—	—	108	—	—	1	—	—	—	137	
18	—	18	26	2	12	—	—	3	1	10	—	1	55	—	1	—	—	—	1	191	
—	—	189	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	207	
2	2	63	1	4	1	3	1	2	—	—	—	—	12	1	1	—	—	—	2	159	
4	—	13	—	4	—	2	—	5	3	—	1	—	15	—	—	—	—	—	—	46	
1	—	7	—	1	—	6	1	—	—	—	—	—	8	—	4	1	—	—	5	22	
44	14	215	18	122	15	124	5	99	9	117	2	58	569	8	5	2	6	—	21	1244	
—	1	8	3	25	1	21	3	38	3	47	1	26	168	1	2	—	1	—	4	204	
—	—	1	8	28	—	19	—	58	1	2	—	27	143	2	—	—	—	—	2	426	
24	1	142	6	41	4	103	3	82	4	61	—	56	360	4	2	1	4	1	12	753	
472	26	803	128	411	215	858	19	187	106	322	15	89	2350	68	119	2	18	1	208	5115	
343	23	520	110	263	173	679	14	99	91	265	15	58	1767	52	97	—	13	—	162	3646	
630	202	2014	215	1158	181	613	23	392	96	551	8	109	3346	120	65	5	28	4	222	7959	
55	83	419	97	377	79	190	9	111	34	174	6	29	1106	45	23	2	16	2	88	2857	
9	4	65	2	61	6	34	4	33	7	45	—	4	196	9	2	1	1	—	13	413	
16	2	52	4	25	1	21	—	6	2	5	—	4	68	3	11	1	—	—	15	193	
124	18	406	22	214	30	244	7	147	15	160	3	61	903	33	25	1	21	—	80	1957	
1	1	15	3	25	4	19	—	15	2	16	1	11	96	2	—	—	2	—	4	224	
72	26	254	19	96	37	185	8	70	17	114	7	41	594	14	9	2	11	3	39	1314	
14	2	40	5	72	12	82	5	29	1	33	1	14	254	2	2	—	—	—	6	579	
21	—	53	3	33	4	9	2	16	1	6	—	4	78	10	4	—	—	—	14	181	
18	—	40	—	17	5	17	—	3	2	4	—	1	49	—	5	2	—	—	7	149	
—	—	2	1	8	—	1	—	8	—	—	1	—	9	28	—	—	—	—	—	50	
517	65	1090	58	284	47	197	18	104	21	229	9	37	1004	64	55	—	31	2	152	2758	
15	—	25	—	1	—	2	—	—	—	4	—	—	7	1	—	—	4	—	5	49	
1	—	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	118	
8	—	8	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	15	
219	—	607	16	119	36	130	13	78	11	52	2	6	463	17	13	2	—	—	32	1930	
2361	378	6522	505	3138	652	2874	14	127	1448	1837	1943	61	581	11756	393	335	23	136	13	900	28496

pleurit l. eryt. modes. — * Dessutom 14 nyanmällda vpl. redovisade som pleurit. — 3 Dessutom tjänstg. början. — 7 Därav 3 bildningsfel. — 8 Därav 1 abort.. — 9 Därav 3 kad. el. asp. — 15 D:o 3.

Tabell 19. Döda och dödsorsaker bland örlogsstationernas och kustartilleriets personal år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26			
Sjukdomar och yttre skador	Örlogsstationerna								Kustartilleriet												Summa							
	Stam och värn- pliktiga				Civil- anställda				Stam och värnpliktiga								Civilan- ställda											
	Karlskrona		Stockholm		Summa		Karlskrona		Stockholm		Summa		Vaxholm		Karlskrona		Färösund		Älvsborg		Hemse		Summa		Karlskrona		Summa	
	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl
Varfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Influensa	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Akut s. k. barnför- lamning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberkulos	—	—	1	1	1	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Blodbildande orga- nens samt blodets sjukdomar ¹	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Ämnesomsättnings- sjukdomar ²	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nervsystemets sjuk- domar	³ 1	—	1	2	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	4
Cirkulationsorganens sjukdomar	1	—	1	2	—	—	1	1	—	2	—	—	1	—	2	2	—	3	4	1	1	—	—	5	4	2	11	
Andningsorganens sjukdomar	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Matsmältningsorga- nens sjukdomar ...	1	—	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	2	—	—	1	2	2	5
Njurarnas och urin- vägarnas sjukdo- mar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svulster	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1
Skador genom våld och olyckshändelse	1	—	2	3	—	—	2	2	—	2	1	4	1	16	—	5	2	2	29	—	—	—	—	—	5	29	2	36
Summa	4	4	6	10	4	8	3	11	3	4	3	6	2	17	2	9	2	10	38	1	1	20	42	12	74			

¹ Anaemia agranulocytotica. — ² Diabetes mellitus. — ³ Meningo-encephalitis purulenta.

Tabell 20. På grund av sjukdom och yttre skador avskedade eller till krigstjänst oförmögna bland marinens stam och värnpliktiga år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Sjukdomar och yttre skador	Örlogsstationerna							Kustartilleriet												Summa summarum	
	Karlskrona		Stockholm		Göteborg		Summa		Vaxholm		Karlskrona		Färösund		Älvsborg		Hemse		Summa		
	St	Vpl	St	Vpl	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	St	Vpl	Vpl	St	Vpl	Vpl	St	Vpl	St	Vpl
Bildningsfel		3					3														3
Tuberkulos	14	48	6	63	3	20	114	3	1	5		3	4	25	5	6	21	8	65	28	179
Andra infektionssjukdomar	3	22	1	5		4	27		2	3				7			1		13	4	40
Blodbildande organens och blodets sjukdomar samt ämnesomsättnings-sjukdomar	1	10	2	4		3	14			2		4	3	4					13	3	27
Nervsystemets sjukdomar och sinnessjukdomar	35	202	7	115	2	42	319	3	24	35		72	111	109		1	74	3	426	45	745
Cirkulationsorganens sjukdomar	9	23		18		9	41	1	4	24		5	13	30			44	1	120	10	161
Andningsorganens sjukdomar	7	4	1	3	1	8	8		3	5	2		4	28	3	5	8	5	53	13	61
Matsmältningsorganens sjukdomar	3	19	2	17	2	5	38			1		1	4	56			31		93	5	131
Njurarnas, urinvägarnas och könsorganens sjukdomar		3		10	1		14		1	7			3	14			3		28		42
Musklernas, ledgångarnas och bensystemets sjukdomar	2	31	5	20	1	7	52	1	5	18	1	15	14	66	4	6	26	6	150	13	202
Hudens sjukdomar	1	3				1	3					1		13		2	1		17	1	20
Öronsjukdomar	4	15		13		4	28			4		4	2	5			5		20	4	48
Ögonsjukdomar	1	10	2	2		3	12		2	3	1	3	6	5				1	19	4	31
Svulster		3					3										1		1		4
Andra sjukdomar														3			8		11		11
Skador genom våld och olyckshändelse										5			2	6			2		35		15
Summa	80	396	26	270	10	106	676	8	42	112	4	108	166	371	12	20	225	24	1 044	130	1 720

¹ De värnpliktiga i denna kolumn oförmögna till krigstjänst vid inryckningen; de äro icke inräknade i antalet sjukskrivna (d. v. s. tab. 17, 18, 27, 28). — ² Sviter efter akut s. k. barnförlamning. — ³ Därav en med sviter efter bentuberkulos.

Tab. 21. Sjuklighet, sjukdomar och yttre

Sjuklighet, sjukdomar och yttre skador	Gustav V	Drottning Victoria	Sverige	Oscar II	Manligheten	Tappetheten	Gotland	Älvsnabben	Claes Fleming	Fyglia	I. jagardivisionen
<i>Sjuklighet.</i>											
1 Antal sjukskrivna	698	748	476	204	306	200	380	175	199	327	261
2 Antal avpolletterade	174	205	84	105	58	97	118	50	101	77	128
3 Expeditionens längd i dagar	365	365	272	279	365	365	285	365	268	365	365
4 Antal underhållsdagar för sjuka	3 303	2 840	3 442	507	1 141	490	1 442	1 037	409	1 367	1 140
5 Medeltal sjuka eller skadade per dag	9.04	7.78	12.65	1.8	3.13	1.34	5.06	2.84	1.53	3.74	3.12
<i>Sjukdomar och yttre skador.</i>											
6 Varfeber	—	—	4	—	5	1	—	—	2	13	3
7 Ros	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
8 Scharlakansfeber	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1
9 Difteri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Mässling	10	1	—	1	3	—	—	—	—	—	2
11 Röda hund	1	—	10	—	—	1	6	—	3	—	—
12 Pässjuka	—	3	1	—	—	—	2	—	—	—	—
13 Kikhosta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14 Influensa	—	—	155	—	11	—	44	6	9	4	—
15 Vattenkoppor	6	—	15	—	1	1	—	1	—	7	—
16 Paratyfus	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Rödsot	24	—	—	31	—	—	10	—	68	—	1
18 Akut s. k. barnförlamning	—	1	—	6	1	—	—	—	—	—	—
19 Tuberkulos	1	2	2	—	—	4	2	1	—	—	1
20 Syfilis	10	4	3	2	2	4	3	—	1	1	2
21 Enkelt veneriskt sår	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
22 Dröppel och följdssjukdomar	42	33	21	5	32	10	16	25	7	20	19
23 Smittsam gulsot	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24 Bandmasksjukdom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25 Vaccinationsbesvär	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
26 Feber av obestämd art	3	3	—	1	—	—	1	12	—	1	—
27 Andra hithörande sjukdomar	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2
28 Blodbildande organens samt blodets sjukdomar	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
29 Ämnesomsättningssjukdomar	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30 Kroniska förgiftningssjukdomar	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
31 Nervsystemets sjukdomar	21	12	1	8	11	22	11	7	9	7	16
32 Sinnessjukdomar	1	4	4	—	—	3	2	2	—	3	5
33 Cirkulationsorganens sjukdomar	5	7	7	1	5	4	6	3	4	4	4
34 Andningsorganens sjukdomar	66	259	83	9	21	34	70	23	16	33	17
35 Matmältningsorganens sjukdomar	358	184	85	101	103	73	124	47	53	174	116
36 Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar	3	6	5	3	5	1	2	2	4	3	6
37 Könorganens sjukdomar	2	8	1	—	5	1	4	2	1	2	1
38 Muskelnas, ledgångarnas samt ben-systemets sjukdomar	24	63	18	4	19	12	19	6	3	3	17
39 Hudens sjukdomar	50	32	13	7	52	10	12	8	10	16	13
40 Öronsjukdomar	11	6	3	6	3	4	11	1	3	2	6
41 Ögonsjukdomar	1	5	1	—	1	1	1	2	—	—	1
42 Svalster	1	—	1	2	1	—	1	3	—	—	1
43 Andra sjukdomar och kroppsfel	1	2	—	—	—	—	1	—	—	1	—
44 Skador genom våld eller olyckshändelse	22	50	18	17	24	10	23	14	2	23	17
45 Akut förgiftning	3	16	—	—	1	—	—	—	—	—	—
46 Ingen sjukdom	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
47 Simulation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48 Observation	24	60	23	—	—	2	13	9	4	9	9
49 Summa	698	771	476	204	306	200	387	175	199	327	261

¹ Därav 1 civ. — ² D:o. — ³ D:o. — ⁴ Därav 2 civ. — ⁵ Därav 4 vpl från K. A.

skador bland personalen på flottans fartyg år 1944.

Summa	Lasarettfartyget Prins Carl, egen besättning	Hjälplögenfartyget nr 71	Driftigheten	4:e trängdivisionsen	13 vedelbåtsdivisionsen m. m.	Hjälplögenfartyget 72 med småfartyg	Patricia med småfartyg	Hjälpanonbåten nr 41 med småfartyg	Hjälpanonbåten nr 40 m. m. småfartyg	Depån Hårsfjärden	Hjälpkryssaren nr 44 Hjälpanonbåten nr 44	Hjälpkryssaren nr 14 med småfartyg	Hjälpkryssaren nr 10	Hjälpkryssaren nr 4	IX. jagardivisionsen	VII. jagardivisionsen	II. jagardivisionsen
7 092	46	47	140	39	43	167	346	116	177	355	274	426	70	66	153	348	305
2 474	8	19	63	20	7	37	100	36	101	135	106	282	26	57	63	86	132
28 657	365	365	316	365	365	365	365	365	365	365	365	365	365	365	365	365	365
4	228	143	439	163	274	602	1 250	639	304	1 813	1 484	639	283	91	770	1 222	1 192
5	0-62	0-4	1-39	0-45	0-75	1-6	3-41	1-75	0-84	4-97	4-06	1-75	0-77	0-24	2-11	3-85	3-26
41	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	5	—	—	—	1	4	1
3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	1	—	—	—	1	1	3
23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1
1	—	1	—	—	—	2	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2
29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	4
36	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	1	1	—	—	2	—	4
17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
305	—	3	12	4	—	2	—	—	1	1	5	12	6	2	3	23	2
73	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
152	—	—	1	—	—	—	8	—	—	2	—	—	—	—	7	—	—
10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
42	—	—	—	—	—	3	—	—	—	4	7	4	1	2	5	—	4
58	—	—	1	1	1	—	2	2	1	6	3	3	1	2	—	1	2
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
451	1	1	8	3	12	14	19	12	6	21	13	28	5	5	18	33	22
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	1	—	1	4	1
16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	2	—	19	3	—	10	17	6	20	37	36	29	3	3	9	19	33
32	—	—	—	—	—	—	3	—	3	1	—	2	1	—	—	—	2
33	—	—	—	—	—	—	3	—	8	15	11	17	3	1	—	—	5
34	—	—	—	—	—	—	12	3	22	37	23	85	6	3	9	21	34
2 493	24	13	24	14	8	63	196	37	50	135	89	106	23	18	53	95	127
76	23	—	1	—	1	1	2	3	3	2	7	5	—	2	—	3	3
59	—	1	—	—	—	2	6	—	3	1	3	3	—	1	3	5	4
375	1	5	6	1	1	10	10	10	16	41	21	17	3	12	10	7	16
452	4	3	6	—	2	31	16	15	13	13	8	14	1	4	14	76	9
107	—	—	—	2	—	1	6	2	4	8	5	5	—	—	5	4	3
44	—	2	—	—	1	2	—	—	2	1	3	4	—	—	—	—	3
21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
36	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—
422	2	4	—	3	1	16	14	14	17	16	25	28	6	8	10	20	18
26	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	—
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
147	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
226	—	2	—	4	—	1	19	—	1	4	1	23	6	3	1	7	—
7 132	46	47	140	39	43	169	346	116	177	358	274	426	70	66	156	350	305

Tab. 22. Döda och dödsorsaker bland personalen på flottans fartyg år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Sjukdomar och yttre skador	Drottning Victoria	Oscar II	Tapperheten	Älsnabben	Cias Fleming	Jacob Bage	Ramskär	Hj. vedeltbat Tumlar	Hj. kanonbat nr 44 m. m.	Hj. log. fart. nr 71	Prins Carl ¹	Depån, Hars-fjärden	Summa				
	Vpl	St	St	St	Vpl	St	Vpl	Vpl	Vpl	St	St	St	Civ	St	Vpl	Giv	S:a
Varfeber (Carbunculus) ..	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Akut s. k. barnförslamning	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Tuberkulos (Tbc. miliar.)	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Cirkulationsorganens sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1
Matsmältningsorganens sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	—	2
Plötslig död (Mors subita)	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Skador genom våld och olyckshändelse	1	4	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1	5	3	1	9	
Akut förgiftning (Metylalkoh.)	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Summa	1	5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11	5	1	17	

¹ Lasarettsfartygets egen besättning. — ² Avliden under tjänstgöring i land.

Tab. 23. Vårdade på marinens sjukhus och på lasarettsfartyget Prins Carl år 1944. (Översikt i tab. 28.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Personalgrupper	Kvarliggande från 1943	S j u k a e l l e r s k a d a d e								Summa sjuka eller skadade	A v f ö r d a				Kvarliggande till 1945
		Ålder				Årstid					Friska eller förbättrade	Avpollletterade till sjukhus	Döda	Summa avförda	
		Under 21 år	21—30 år	31—40 år	Över 40 år	Jan.—Mars	April—Juni	Juli—Sept.	Okt.—Dec.						
Flottans:															
Officerare och vederlikar	2	—	18	17	16	15	9	15	12	53	53	—	—	53	—
Underofficerare och d:o ..	3	—	52	30	58	41	35	30	34	143	136	1	3	140	3
Kadetter och aspiranter ..	—	11	5	—	—	11	1	4	—	16	16	—	—	16	—
Flottans manskap:															
Stammen:															
Däcksavdelningen	17	472	288	11	10	253	205	197	126	798	777	15	1	793	5
Ekonomi- och hantverksavdelningen	3	136	58	4	4	46	51	65	40	205	198	1	1	200	5
Maskinavdelningen	9	261	201	3	8	110	158	140	65	482	470	7	—	477	5
Värnpliktiga	31	804	1 506	370	29	933	756	511	509	2 740	2 663	45	4	2 712	28
Kustartilleriets:															
Officerare och vederlikar ..	1	—	9	3	6	10	2	3	3	19	19	—	—	19	—
Underofficerare och d:o ..	—	—	4	7	11	6	5	4	7	22	21	—	1	22	—
Kadetter och aspiranter ..	—	8	2	—	—	4	1	5	—	10	10	—	—	10	—
Stammanskap	5	109	69	1	—	60	51	31	37	184	179	—	—	179	5
Värnpliktigt manskap	26	168	723	460	36	315	427	375	270	1 413	1 394	—	1	1 395	18
Civilanställda	14	50	156	142	199	181	113	106	133	547	524	—	7	531	16
Arméns personal	5	1	28	171	228	167	121	61	79	433	428	—	—	428	5
Flygvapnets personal	—	20	24	5	—	6	14	12	17	49	44	3	—	47	2
Danska undersåtar	—	3	4	—	—	—	1	—	6	7	3	—	—	3	4
Summa	116	2 043	3 142	1 224	596	2 158	1 950	1 559	1 338	7 121	6 935	72	18	7 025	96
Därav på:															
Marinens { medic. avd.	97	1 216	1 777	748	364	1 259	1 107	933	806	4 202	4 121	—	11	4 132	70
sjukhus { kir.	19	464	743	368	204	573	485	405	316	1 798	1 773	—	6	1 779	19
Lasar.-fart. Prins Carl ...	—	363	622	108	28	326	358	221	216	1 121	1 041	72	1	1 114	7

Tab. 24 a. Operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer på patienter, i n t a g n a på marinens sjukhus i Karlskrona och på lasarettsfartyget Prins Carl år 1944.

Sjukdom	Antal på		Operation	Patienten utskriven			
	M. S.	L. f.		M. S.		L. f.	
				fr.	d.	fr.	d.
III.							
Otitis med. ac. suppur.	24	3	Paracentes	24	—	3	—
„ „ „	1	—	Antrotomi	1	—	—	—
Mastoidit. ac. dxt.	2	—	Uppmejsling	2	—	—	—
IV.							
Polypus nasi	4	—	Evulsion	4	—	—	—
Sinusitis maxillaris	26	2	Punktion + spolning.	26	—	2	—
„ „ „	2	—	Endonasal trepanation	2	—	—	—
Vegetation. adenoid.	3	—	Utskrapning	3	—	—	—
V.							
Caries dentis	3	—	Extraktion	3	—	—	—
Periostitis alveolaris	5	6	Incision	5	—	6	—
Cysta palat. dur.	1	—	Exstirpation	1	—	—	—
Tonsillitis chron.	16	4	Tonsillektomi	16	—	4	—
Peritonsillitis suppurat.	5	6	Incision	5	—	6	—
Sialolithiasis	1	—	Extraktion	1	—	—	—
VI.							
Lymphadenit. axill.	9	—	Provexcision	9	—	—	—
„ colli	7	—	Exstirpation. Incision	7	—	—	—
„ „ tbc.	5	—	Punktion „	5	—	—	—
Struma nodos. atox.	2	—	Exstirpation	2	—	—	—
VIII.							
Empyema pleurae	1	—	Revbensresektion + drän.	1	—	—	—
Pleuropneumonia	1	—	Punktion	1	—	—	—
IX.							
Fibroadenoma mammae	—	4	Exstirpation	—	—	4	—
Tumor mammaris	1	—	„	1	—	—	—
XI.							
Cholecystit. ac. gangr. c. lithias. et peritonit. serofibrinos.	—	1	Cholecystektomi + drän.	—	—	—	1
Cholelithiasis	1	—	„	1	—	—	—
XIV.							
Ulcus ventric. perfor.	—	1	Gastrorafi + uttorkn. + Witzelfistel	—	—	1	—
„ duodeni	1	—	Billroth I	1	—	—	—
„ „ „	7	—	„ II	7	—	—	—
„ „ perfor.	—	1	Duodenorafi + gastrostomi	—	—	1	—
„ „ „	—	1	„ „	—	—	1	—
„ perforans	3	—	Excision + sutur + fistel	1	2	—	—
Suspicio ulc. perfor.	1	—	Explorativ laparatomi	1	—	—	—
Cancer hepatis	1	—	„ „	2	1	—	—
XV.							
Divertic. Meckeli	—	1	Invagination en passant	—	—	1	—
„ „ „	1	—	Resektion	1	—	—	—

M. S. = Marinens sjukhus. L. f. = Lasarettsfart. Prins Carl. fr. = frisk eller förbättrad. d. = död.

¹ Bronchopneumonia. — ² Oförbättrad.

Sjukdom	Antal på		Operation	Patienten utskrivnen			
	M. S.	L. f.		M. S.		L. f.	
				fr.	d.	fr.	d.
Invaginatio intest. tenuis e diver- tic. Meckeli	—	1	Laparotomi + desinvagination + intest. resektion	—	—	1	—
Ileus post operat.	—	1	Tunntarmsfistel	—	—	1	—
„	1	—	Laparot. + intest. resektion	1	—	—	—
„	1	—	„ + adher. lysis	—	1	—	—
Subileus	1	—	„ + „	1	—	—	—
XVI.							
Appendicitis ac. catarrh.	9	13	Appendektomi + p. p. s.	9	—	13	—
„ „ gangr. s. phlegm.	60	—	„ + „	69	—	—	—
„ „ „	1	—	„ + „ (+ drän.)	1	—	—	—
„ „ „	—	28	„ + „	—	—	28	—
„ „ „ c. periton. diff. ...	—	1	„ + „	—	—	1	—
„ „ „ c. peritonit.	5	—	„ + „ (+ drän.)	4	2	—	—
„ „ „ abscessu	2	—	Laparotomi + drän.	2	—	—	—
„ „ „ operata	1	—	Sekundärsutur	1	—	—	—
„ „ „ chron.	5	2	Appendektomi + p. p. s.	5	—	2	—
Suspicio appendicit.	4	9	„ + „	4	—	9	—
Lymphadenit. mesenter.	4	—	„ + p. p. s. (+ körtelexcis) ..	4	—	—	—
Fistula caeci postoperat.	1	—	Excision + tarmsutur	1	—	—	—
Abscessus retroperiton.	1	—	Laparotomi + incision	1	—	—	—
Cancer coli	1	—	Colostomi, caecostomi, Witzelfistel, gastrostomi	—	1	—	—
Tumor retroperiton.	1	—	Exstirpation	1	—	—	—
Suspicio tumor. abdom.	1	—	Explorativ laparotomi	1	—	—	—
XVII.							
Hernia inguin. indir.	—	45	Radikaloperation + plastik	—	—	45	—
„ „ dir.	—	3	„ + „	—	—	3	—
„ „ congenit.	—	11	„ enl. Winkelmann	—	—	11	—
„ „ mobil.	94	—	„	94	—	—	—
„ lineae albae	6	—	„	6	—	—	—
„ umbilical.	1	—	„	1	—	—	—
„ crural.	1	—	„	1	—	—	—
XVIII.							
Contractura et fissura ani	17	5	Dilatat. forcée	17	—	5	—
Prolapsus ani	1	—	Oper. enl. Whitehead	1	—	—	—
Hæmorrhoides ani	23	—	Diathermi	23	—	—	—
„ „	20	—	Exstirpation	20	—	—	—
„ „	1	—	Fenolglycerin-injektion	1	—	—	—
„ „	—	9	Dilatation forcée + exstirpat.	—	—	9	—
Abscessus ad anum.	3	—	Incision	3	—	—	—
Fistula ad anum.	3	1	Fistelklyvning	3	—	1	—
Polyp. recti.	—	1	Exstirpation	—	—	1	—
XX.							
Tuberculosis renis	2	—	Nefrektomi	2	—	—	—
Ureterolithiasis	1	—	Ureterfrilägn. + extrakt	1	—	—	—
Fistula post nephrect.	1	—	Sekundärstruktur	1	—	—	—
XXIII.							
Phimosis.	3	*1	Oper. enl. Schloffer, *Plastk.	3	—	1	—
„	3	2	Dorsalsnitt.	3	—	2	—
Paraphimosis.	—	1	Incision + reposition	—	—	1	—
Condylomata accumin.	5	—	Utskrapning	5	—	—	—
Ruptura phrenul.	1	—	Sutur	1	—	—	—

¹ Pneumoni. — ² Embolia pulm.

Sjukdom	Antal på		Operation	Patienten utskriven			
	M. S.	L. f.		M. S.		L. f.	
				fr.	d.	fr.	d.
XXIV.							
Kryptorchismus	1	—	Radik. op. enl. Scheemacher	1	—	—	—
Retentio testis	—	3	Oper. enl. Åkerblom	—	—	3	—
Hydrocele	4	9	, , Winckelmann	4	—	9	—
, ,	2	—	, , v. Bergmann	2	—	—	—
, ,	3	—	Exstirpation	3	—	—	—
Laceratio	1	—	Ablation	1	—	—	—
Tumor	1	—	, ,	1	—	—	—
Hypertrophia prostatae	1	—	Prostatektomi	1	—	—	—
Varicocele	6	14	Oper. enl. G. Nilson	6	—	14	—
, ,	—	1	, , Narath	—	—	1	—
XXVI.							
Cysta dermoid. sacral.	5	2	Exstirpation	5	—	2	—
, , inf.	—	1	Incision	—	—	1	—
XXVII.							
Digitus malleus	—	1	Oper. enl. Hohmann	—	—	1	—
, ,	—	2	Falangresekt. + senplastik	—	—	2	—
, ,	—	1	Exartikulation	—	—	1	—
Deformatio digiti	—	2	, ,	—	—	2	—
Hallux valgus	—	6	Avmejsling av exostos	—	—	6	—
, ,	—	1	Oper. enl. Reverdin-Waldenström	—	—	1	—
, ,	1	—	, , Mayo	1	—	—	—
Exostosis	5	1	Avmejsling	5	—	1	—
Anchylos. digitorum	2	—	Amputation	2	—	—	—
, artic. interphal. dig.	—	1	, ,	—	—	1	—
Contractura	1	—	Plastik	1	—	—	—
, Dupuytren	2	—	Excision	2	—	—	—
Unguis incarnatus	16	12	Oper. enl. König	16	—	12	—
, ,	5	—	Diathermi	5	—	—	—
Paronychia	3	—	Nagelevulsion	3	—	—	—
Panaritium	7	*6	Incision + *tampon	7	—	6	—
Tendovaginitis	5	—	, ,	5	—	—	—
Bursitis	2	1	Punktion	2	—	1	—
Hæmarthrosis	9	*1	, + *gipskappa	9	—	1	—
Hydrops genu.	11	—	, ,	11	—	—	—
, ,	1	—	Explorativ arthrotomi	1	—	—	—
Hygroma	1	1	Exstirpation	1	—	1	—
Osteochondrit. dissecans	2	—	, + extraktion	2	—	—	—
Osteitis	—	3	Incision + tampon	—	—	3	—
, digit. man.	1	—	Uppmejsling + utskrapning	1	—	—	—
Osteomyelitis femor.	1	—	Utskrapning	1	—	—	—
Spondylitis tubercul.	1	—	Gipskorsett	1	—	—	—
Varices antecur.	104	—	Hög el. låg underbindn. + glykos-	104	—	—	—
, ,	—	1	el. etoleininjektion	—	—	—	—
, ,	—	1	Hög underb. + exstirp. enl. Babcock	—	—	1	—
, ,	—	29	Hög underbindn. + injektion	—	—	29	—
, ,	—	3	Låg underbindn. + ,	—	—	3	—
, ,	—	16	Hög och låg underbindn. + injekt.	—	—	16	—
Luxatio digiti	1	—	Amputation	1	—	—	—
, oss. lunat.	1	—	Exstirpation	2	—	—	—
, humeri	2	—	Reposition	2	—	—	—
, acromioclavic	1	—	, ,	1	—	—	—
, patellae	1	—	, ,	1	—	—	—
Fractura oss. nasalis	1	—	, + tamponad	1	—	—	—
, Benett. pollic.	2	—	, + gips	2	—	—	—
, complic. digit.	—	1	Revision + extrakt. av benfragm.	—	—	1	—
, ,	—	1	, + sutur	—	—	1	—

Sjukdom	Antal på		Operation	Patienten utskriven			
	M.	S. L. f.		M. S.		L. f.	
				fr.	d.	fr.	d.
Fractura complic. digit.	—	1	Amputation	—	—	1	—
» metacarp.	4	—	Trådsträck + gips	4	—	—	—
» radii	2	3	Reposition + ,	2	3	3	—
» hallucis.	1	—	» + skena	1	—	—	—
» calcanei	1	—	» + sträck	1	—	—	—
» , , , , ,	1	—	» + gips.	1	—	—	—
» malleoli lateral.	2	—	» + ,	2	—	—	—
» antecur. et condyl. tibiae	3	—	» + ,	3	—	—	—
» , , , , ,	3	—	Cerclage + ,	3	—	—	—
» , , , , ,	—	1	Trådsträck + ,	—	—	—	—
» , , , , ,	—	2	Märgspikning enl. Küntscher	—	—	1	—
» patellae	1	—	Reposition + trådsträck	—	—	2	—
» , compl.	—	1	Osteosyntes	1	—	—	—
» vertebrae	4	1	» + cerclage	—	—	1	—
» , , , , ,	—	—	Reposition + gips enl. Böhler +	—	—	—	—
» , , , , ,	—	—	tamp.	4	—	—	—
Pseudarthrosis navic.	1	—	Exstirpation av fragment	1	—	—	—
» clavic.	—	1	Märgspikning enl. Küntscher	—	—	1	—
Laesio menisci	—	1	Exstirpation	—	—	1	—
» , , , , ,	5	—	» + arthrotomi	5	—	—	—
Suspicio laesion. menisci	—	1	Explorativ ,	—	—	1	—
Corpus liber genu	3	—	Arthrotomi	3	—	—	—
Amputatio traum. digiti	—	1	Hudtransplantation	—	—	1	—
Abscisio tendin.	—	2	Sensutur	—	—	2	—
» , inveterat.	—	1	» ,	—	—	1	—
Laceratio digit.	3	—	Amputation	3	—	—	—
XXVIII.							
Vulnus	9	—	Sutur	9	—	—	—
» , , , , ,	19	—	Excision + sutur	19	—	—	—
» , , , , ,	—	3	Revision + ,	—	—	3	—
Vuln. sclop. man. c. amp. dig.	—	1	» + ,	—	—	1	—
» , dig. c. fract. compl.	—	—	» + ,	—	—	1	—
» et laesion. tend.	—	1	» + ,	—	—	—	—
» infectum	3	—	Incision	3	—	—	—
Ruptura vuln. operat.	—	1	Sekundärsutur	—	—	1	—
Ulcus chronic.	2	—	Utskrapning	2	—	—	—
» antecur.	—	1	Excision	—	—	1	—
Gangraena diabet. ped.	2	—	Incision	2	—	—	—
Furunculus, Carbunculus	16	*8	» + *tampon.	16	—	8	—
Abscessus, Phlegmone	23	*15	» + * ,	23	—	15	—
» tbc. dorsi	1	—	» ,	1	—	—	—
» et fist. tbc. colli	—	1	» + Exstirpation	—	—	1	—
Hidradenitis	2	—	» ,	2	—	—	—
Haematoma subcut.	—	3	Punktion	—	—	3	—
Atheroma	18	—	» Exstirpation	18	—	—	—
» cysta	—	3	Exstirpation	—	—	3	—
» infect.	1	—	» ,	1	—	—	—
» , , , , ,	—	3	Incision	—	—	3	—
Ganglion	7	2	Exstirpation	7	—	2	—
Clavus	—	2	Excision	—	—	2	—
» , , , , ,	7	—	Diathermi	7	—	—	—
» , , , , ,	5	—	Utskrapning	5	—	—	—
Condylomata accum.	—	4	» ,	—	—	4	—
» , , , , ,	—	1	Elektrokoagulation	—	—	1	—
Verruca	5	—	Diathermi	5	—	—	—
Fibroma	2	2	Exstirpation	2	—	2	—
Angiofibroma	1	—	» ,	1	—	—	—
Lipoma	8	—	» ,	8	—	—	—

Sjukdom	Antal på		Operation	Patienten utskriven			
	M. S.	L. f.		M. S.		L. f.	
				fr.	d.	fr.	d.
Osteochondroma	—	3	Exstirpation	—	—	3	—
Tumor	—	3	, för p. a. d.	—	—	3	—
Naevus pigmentos.	—	1	,	—	—	1	—
,	1	—	Excision	1	—	—	—
Cicatrix	1	—	Plastik	1	—	—	—
Syndactylia	1	—	Simhudsplastik	1	—	—	—
Defectus cutis	2	—	Thierschning	2	—	—	—
Corpus alienum	5	3	Alienation	5	—	3	—
»Schnellende Hüfte»	—	1	Klyvning av aponeuros	—	—	1	—
Anaemia secundaria	—	3	Blödöfverföring	—	—	3	—
, , shock	9	—	,	9	—	—	—
Meningit. med svalgpares	1	—	Tracheotomi	1	—	—	—
Summa	828	365	Summa	823	5	364	1

¹ Därav 1 oförbättrad.

Tab. 24 b. Operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer på polikliniskt behandlade patienter vid marinens sjukhus i Karlskrona och på lasarettsfartyget Prins Carl år 1944.

1 S j u k d o m	2 A n t a l		4 O p e r a t i o n
	M. S.	L. f.	
Corpus alienum corneae.....	18	—	Bränning
» » cutis.....	18	—	Extraktion
» » cutis.....	—	11	»
Otitis med. ac.....	—	7	Paracentes
Epistaxis.....	5	—	Kromsyreetsning
Polypi nasi.....	2	—	Evulsion
Sinusitis maxillaris.....	9	—	Käkspolning
Periostitis alveolaris.....	2	—	Incision
Abscessus.....	4	*3	» + *tampon.
Furunculus.....	—	7	» + »
Carbunculus.....	7	—	»
Panaritium.....	5	6	»
Paronychia.....	8	2	»
Hidradenitis.....	—	1	»
Haematoma infect.....	—	1	»
» subcut.....	—	1	Punktion
» subung.....	2	—	Trepanation
Bursit. chron. olecrani.....	—	1	Exstirpation
» praepatellaris.....	—	1	Punktion
Unguis incarnatus.....	5	—	Oper. enl. König
Varices antecur.....	22	—	Etoleininjektion
Vulnus.....	98	—	Revision + sutur
».....	—	35	Sutur
» infectum.....	—	3	Incision
Amputatio traumat.....	2	—	Revision + sutur
Abscisio tendin.....	1	—	Sutur + skena
Distorsio.....	33	—	Gips el. »
Luxatio.....	7	—	Reposition
» subcor. humeri.....	—	2	»
» art. humero. scap.....	—	1	»
Fractura.....	28	—	Gips el. skena
» nasi.....	—	1	Reposition
» compl. phal. III dig.....	—	1	Sårtoilett + sutur
» radii.....	—	3	Reposition + gips
» antebrachii.....	—	1	» + »
Clavus.....	17	—	Utskrapning
».....	—	2	Exstirpation
Ganglion.....	5	2	»
Atheroma.....	24	9	»
» infect.....	13	10	Incision
Condyloma.....	—	5	Skrapning
» accum.....	14	—	Bränning
Verruca.....	63	—	»
».....	—	7	Exstirpation
Cysta dermoid.....	—	2	»
» epithel.....	3	—	»
» traumat.....	—	2	»
Fibroma.....	—	6	»
Strictura urethrae.....	—	2	Sondering
Tumor cutis.....	10	—	Exstirpation
Haemorrhoides ani.....	2	—	»
Contract. et fissura ani.....	2	4	Dilatation forcée
Fistula et abscess. ad anum.....	—	1	Incision + tampon.
Summa	429	140	

**Tab. 24 c. Å marinens sjukhus för ögonsjukdom intagna patienter
år 1944.**

S j u k d o m	Antal	S j u k d o m	Antal
Nystagmus congenita	1	Iridocyclitis acuta	3
Amblyopia »	1	Neuritis optica retrobulbaris	1
Conjunctivitis catarrhal. acuta	2	Simulatio	2
» medicamentosa	1	Vulnus perforans bulbi	3
Keratitis herpetica	2	Contusio bulbi	3
		Summa	19

**Tab. 24 d. Av ögonläkaren vid marinens sjukhus i Karlskrona utförda
operationer år 1944.**

S j u k d o m	Antal	O p e r a t i o n
<i>Operation å intagna patienter.</i>		
Vulnus palpebrarum	1	Saturering
<i>Polikliniskt utförda operationer.</i>		
Chalazion	16	Utskrapning
Entropion spasticum	1	Op. enl. Ekehorn

Tab. 25. Revaccinationer år 1944.

1	2	3	4	5	6
Revaccinerade vid	A n t a l			Resultat i %	
	Revacci- nerade	Efterbe- siktigade	Icke efterbe- siktigade	Positivt	Negativt
Karlskrona örlogsstation	2 486	2 486	—	75·1	24·9
Stockholms ,	4 936	4 701	235	81·62	18·38
Vaxholms kustartilleriregemente	896	896	—	63·05	36·95
Karlskrona ,	1 441	1 441	—	83·14	16·86
Gotlands kustartillerikår*	632	632	—	100·00	—
Älvsborgs kustartilleriregemente	866	866	—	69·98	30·02
Summa	11 257	11 022	235	79·00	21·00

* Dessutom 14, 8 st. och 6 vpl., ympade första gången; med pos. res.

Tab. 26. Tandvården år 1944.

1	2	3	4	5	6
Antal behandlingar vid	Tandfyll- ningar	Rotfyll- ningar	Extrak- tioner	Övrig behand- ling	Summa behand- lingar
Karlskrona örlogsstation	11 535	688	2 654	15 914	29 791
Stockholms ,	7 208	557	4 808	10 645	² 23 218
Göteborgs , jämte fartyg ¹	3 070	318	1 813	2 952	³ 8 153
Vaxholms kustartilleriregemente	7 382	435	3 547	6 359	17 723
Karlskrona ,	4 637	536	2 765	3 233	⁴ 11 171
Gotlands kustartillerikår	⁵ 3 092	—	836	2 156	6 084
Älvsborgs kustartilleriregemente	4 255	431	2 307	4 029	⁶ 11 022
Summa	40 179	2 965	18 730	45 288	107 162

¹ Därjämte åt personal vid

armén	210	25	307	490	1 032
flygvapnet	53	6	16	—	75

* Dessutom 1 321 rådfrågningar. — ² Därav 290 undersökningar. — ⁴ Därav 1 225 rådfrågningar. — ⁵ Antal rotfyllningar ej särskilt angivet. — ⁶ Därav 490 undersökningar.

Tabell 27. Allmän sammanställning av sjukligheten och sjukdomarna vid marinen år 1914.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Personalgrupper	Kvarliggande från 1942	Sjuka eller skadade									Summa sjuka eller skadade	Avförda					Kvarliggande till 1944		Personalstyrka	Sjukprocent
		Ålder				Årstid						Friska och förbättrade	Avpollterade till sjukhus	Avskedade eller till krigssjukhus oförnögnas	Döda	Summa avförda	å sjukhus i kaseren, kvarter			
		Under 21 år	21-30 år	31-40 år	Över 40 år	Jan.-Mars	April-Juni	Juli-Sept.	Okt.-Dec.											
Flottan																				
Officerare och vederlikar ...	3	1	1	88	58	61	63	56	38	51	212	178	30	—	1	209	2	1	1 070	19.81
Underofficerare och vederlikar	6	2	1	213	196	240	201	157	136	156	658	499	137	—	12	648	8	2	2 138	30.77
Kadetter och aspiranter	—	—	57	71	—	—	35	44	30	19	128	118	10	—	—	128	—	—	—	—
Stammanskap:																				
Däcksavdelningen	5	10	1 504	1 237	70	27	998	713	510	617	2 853	2 255	514	55	4	2 828	6	19	2 518	113.80
Ekonomi- och hantverksavdelningen	2	3	339	263	27	14	145	202	145	151	648	502	119	18	2	641	2	5	787	82.88
Maskinavdelningen	3	1	785	794	70	24	429	509	366	369	1 677	1 261	373	32	2	1 668	2	7	1 322	126.85
Värnpliktigt manskap	46	41	2 512	5 588	1 304	230	3 022	2 369	1 900	2 343	9 711	6 460	2 467	676	9	9 612	52	57	18 177	53.77
Civilanställda	141	8	596	2 278	1 719	1 554	1 862	1 237	1 354	1 689	6 291	5 550	540	—	12	6 102	179	10	6 621	95.0
Kustartilleriet																				
Officerare och vederlikar ...	5	2	—	72	56	119	73	62	49	63	254	244	—	—	4	248	3	3	431	58.98
Underofficerare och vederlikar	—	2	—	57	68	94	65	46	47	61	221	208	2	1	5	216	1	4	674	32.79
Kadetter och aspiranter	—	—	27	29	—	—	19	11	18	8	56	56	—	—	—	56	—	—	333	16.28
Stammanskap	4	25	703	479	5	7	441	297	252	103	1 222	1 182	7	23	1	1 213	2	7	1 341	91.12
Värnpliktigt manskap	34	66	550	5 803	2 818	677	2 342	3 214	2 516	1 776	9 948	8 997	38	766	38	9 839	54	55	13 333	74.61
Civilanställda	9	10	71	359	290	160	229	176	204	271	899	863	—	—	1	864	23	12	2 022	44.46
Summa	258	171	7 145	17 826	6 681	3 207	9 924	9 098	7 565	7 777	34 788	28 378	4 237	1 571	91	34 272	334	182	50 767	68.52

¹ Därav ha 25 man tjänstgjort å Stockholms örlogsstation. — ² Dito 246.

Anm. Med sjukhus avses även lasarettsfartyg. Personalstyrkan = summa personal i tab. 17. Vid uträkning av totala sjukprocenten frånräknas antalet sjukskrivna kadetter och aspiranter vid flottan.

Tab. 28. Sjukdomar vid marinen år 1944.

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Nr	Sjukdomar	Flottan									Kustartilleriet						Vårdadepå			
		Manskap					Summa sjuka		Officerare o. vederl.	Underofficerare och vederl.	Kadetter o. aspiranter	Manskap		Summa sjuka		M. S.				
		Däckavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Värnpliktiga	Civilanställda	Militär	Värnpliktiga				Civilanställda	Militär	Kl. avd.	Med. avd.	Lasasträttstyg				
																	Officerare o. vederl.	Underofficerare och vederl.	Kadetter o. aspiranter	
	IV. Infektionssjukdomar.	23	68	22	504	101	305	1 147	2 440	525	29	22	2	166	1 086	1 305	64	33	905	74
21	Varfeber (sepsis o. d.) .	2	4	6	23	1	9	38	83	41	1	1	—	—	22	24	3	—	2	3
22	Ros	—	—	—	1	1	4	3	9	5	—	—	—	—	3	3	1	5	2	3
23	Scharlakansfeber	—	—	—	39	7	9	74	129	3	1	—	—	7	37	45	1	—	13	1
24	Difteri	—	—	—	—	—	—	9	9	—	—	—	—	—	5	5	—	—	2	3
25	Mässling	—	1	—	23	4	6	86	120	8	—	—	—	9	51	60	4	—	64	2
26	Röda hund	—	—	—	31	2	23	30	86	4	—	2	—	15	53	70	3	—	24	—
27	Påssjuka	—	1	—	6	1	1	27	36	1	—	1	—	15	34	50	2	—	16	1
28	Kikhosta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	19	—	—	—	—
29	Influensa	15	29	9	73	22	30	210	388	141	19	9	1	36	339	404	35	—	12	—
31	Vattenkoppor	—	—	2	10	2	3	50	67	2	—	—	—	10	23	33	—	—	26	1
33	Nervfeber (abdominaltyfus)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
34	Paratyfus	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1
36	Rödsot	—	—	—	45	3	36	70	154	—	—	1	—	1	22	24	4	—	11	16
39	Akut s. k. barnförämn.	—	—	—	3	1	12	6	22	4	—	1	—	—	12	13	1	—	18	—
40	Epidemisk hjärnfeber	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
42	a. Lung- och strup-tuberkulos	1	14	—	30	3	9	142	199	84	1	3	—	10	96	110	3	—	116	7
	b. Hjärn- och hjärnhinnetuberkulos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	c. Ben- och ledgångstuberkulos	—	—	—	—	—	—	6	6	1	—	—	—	—	7	7	—	2	3	—
	d. Lymfkörteltuberkulos	—	—	—	3	1	1	5	10	2	—	—	—	1	5	6	—	16	26	2
	e. Njurtuberkulos	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	3	—	—	2	1
	f. Tuberkulos i könsorganen och urinblåsan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
	g. Hudtuberkulos	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2	—	3	1	—
	h. Annan tuberkulos	—	—	—	2	—	—	8	10	—	—	1	—	—	4	5	—	—	8	—
44	a. Ärvd syfilis	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	2	—	—	1	—
	b. Förvärad syfilis	—	5	1	23	7	18	59	113	5	—	2	—	1	6	9	—	—	53	1
45	Enkelt veneriskt sår	—	—	—	1	—	1	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	Dröppel och dess följsjukdomar	—	6	2	169	43	123	419	762	16	1	1	—	46	141	189	3	2	430	9
51	Frossa	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—
	Smittsam gulstot	—	—	—	1	—	—	2	3	—	4	—	1	2	38	45	1	—	9	—
55	Bandmasksjukdom	—	—	—	—	—	—	4	4	—	1	—	—	1	5	7	1	—	11	2
	Vaccinationsbesvär	2	2	2	1	—	5	23	35	—	1	—	—	4	103	108	—	—	24	—
	Febris undulans	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57	a. Feber av obestämd art	2	5	—	10	1	8	124	150	18	—	—	—	3	47	50	1	—	10	17
	b. Andra sjukdomar	—	1	—	6	2	7	15	31	189	—	—	—	2	6	8	—	5	20	4

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		Flottan								Kustartilleriet								Vårdade på		
Nr	Sjukdomar	Officerare o. vederl.	Kadetter o. aspiranter Underofficerare och vederlikar	Manskap			Summa sjuka		Officerare o. vederl.	Kadetter o. aspiranter Underofficerare och vederlikar	Manskap		Summa sjuka	Civilanställda	Militär	Kir. avd.	Med. avd.	Lasaretsfartyg		
				Däckavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Värnpliktiga	Militär			Civilanställda	Stamanställda							Värnpliktiga	
	V. Blodbildande organs samt blodets sjukdomar.	1	1	—	17	3	9	58	89	63	—	2	—	1	9	12	2	—	16	1
58	Blodbrist	—	—	—	—	—	—	1	1	32	—	1	—	—	4	5	2	—	7	—
60	Leukemi	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	1	—	—	1	2	—	—	6	1
62	Bleksot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
66	Lymfadenit	—	—	—	11	1	4	28	44	2	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—
	Andra sjukdomar	1	1	—	6	2	5	27	42	29	—	—	—	1	3	4	—	—	—	—
	VI. Ämnesomsättningsjukdomar.	—	2	—	3	1	2	13	21	13	1	2	—	1	11	15	—	—	18	—
67	Gikt	—	1	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	2	3	—	—	—	—
68	Sockersjuka	—	—	—	1	—	2	10	13	10	—	1	—	1	9	11	—	—	9	—
—	Renal glykosuri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
69	Fettsot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70	Andra sjukdomar	—	1	—	2	1	—	3	7	1	—	1	—	—	—	1	—	—	9	—
	VII. Kroniska förgiftningssjukdomar.	2	1	—	1	—	—	4	8	7	—	1	—	—	7	8	5	2	25	—
71	Alkoholsjukdom	2	1	—	—	—	—	2	5	3	—	1	—	—	1	2	—	2	4	—
72	Nikotinförgiftning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
74	Fosforförgiftning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
76	Blyförgiftning	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—
—	Koloxid (gengas-) förgiftning	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
78	Andra sjukdomar	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	6	6	4	—	18	—
	VIII. Nervsystemets sjukdomar.	3	32	—	86	16	65	614	816	215	11	9	—	29	522	571	21	6	393	30
80	Hjärnhinneinflammation	—	—	—	1	—	1	7	9	—	1	1	—	2	5	9	—	1	13	—
82	Hjärnblödning. Hjärnuppmjukning	—	1	—	1	—	—	—	2	4	1	—	—	—	1	2	—	—	4	—
83	Hjärninflammation	—	—	—	1	—	—	11	12	3	—	—	—	—	7	7	—	—	17	—
84	Ensidig förlamning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—
88	Ryggmärgsinflammation	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
94	Nervinflammation	2	5	—	7	1	6	92	113	42	3	1	—	3	154	161	9	—	14	10
95	Nervförlamning	—	2	—	4	—	3	6	15	3	—	1	—	1	10	12	—	—	17	—
96	a. Spasmus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	4	—	—	—	—
97	Yrkesneuroser	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
98	Fallandesot	1	—	—	1	1	—	24	27	2	—	1	—	2	15	18	—	—	22	2
99	Hysteri	—	—	—	2	—	3	9	14	1	1	—	—	1	7	9	—	—	17	1
100	Neurasteni	—	9	—	26	6	19	252	312	55	1	2	—	9	140	152	5	1	214	11
—	Psychoneurosis	—	2	—	10	—	5	47	64	8	1	1	—	7	132	141	4	—	18	—
101	Andra sjukdomar	—	13	—	32	8	28	165	246	97	2	2	—	4	46	54	3	4	57	5
	IX. Sinnessjukdomar.	1	2	—	7	3	4	300	317	1	1	2	—	6	134	143	—	—	97	1
102	Insania man.-depress..	1	1	—	2	—	—	12	16	—	—	—	—	—	13	13	—	—	10	—
104	Dementia præcox	—	—	—	1	1	1	9	12	1	—	—	—	—	9	9	—	—	12	—
105	Paranoia	—	1	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
110	Idiotia	—	—	—	—	—	—	37	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	Imbecillitas	—	—	—	—	—	1	95	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	Andra sjukdomar	—	—	—	4	2	2	145	153	—	1	2	—	6	111	120	—	—	75	1

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Nr	Sjukdomar	Flottan										Kustartilleriet					Vårdade på				
		Officerare o. vederl.	Kadetter o. aspiranter Underofficerare och vederlikar	Manskap			Summa sjuka	Civilanställda	Militär	Officerare o. vederl.	Kadetter o. aspiranter Underofficerare och vederlikar	Manskap		Summa sjuka	Civilanställda	M. S.	Lasaretsfartyg				
				Däckavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.	Maskinavdeln.						Värnpliktiga	Stamanställda					Värnpliktiga			
	X. Cirkulationsorganens sjukdomar.	4	25	1	38	10	27	259	364	142	6	5	—	6	343	360	12	136	189	73	
111	Hjärtäcksinflammation.	—	—	—	1	—	—	2	3	—	—	1	—	—	7	8	—	—	—	—	
112	a. Endocarditis acuta	—	—	—	4	—	2	4	10	1	—	—	—	—	1	1	1	—	3	—	
	b. Myocarditis acuta	—	—	—	—	1	1	10	12	16	—	—	—	—	10	10	—	—	25	—	
113	a. Organiskt hjärtfel.	1	1	—	7	3	7	54	73	5	—	1	—	—	97	98	—	—	48	—	
	b. Myocard. chron. Cardiosclerosis. Cor adipos.	—	5	—	—	2	1	15	23	29	1	—	—	—	19	20	—	—	54	1	
114	Nervösa hjärtsjukd. . .	—	1	—	2	1	2	5	11	10	—	—	—	1	20	21	—	—	9	—	
115	Kronisk degeneration och inflammation av pulsåderna	—	3	—	—	—	—	5	8	5	—	—	—	—	3	3	—	—	9	—	
116	Blödädersinflammation. (Phlebitis)	1	—	—	—	—	—	4	5	2	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	
117	Pulsåderbräck	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	
118	Blödäderbräck. (Varix)	1	12	1	21	2	10	127	174	38	3	1	—	5	161	170	7	120	3	70	
119	Blodpropp	—	1	—	—	1	1	7	10	7	—	—	—	—	4	4	2	2	4	2	
120	Andra sjukdomar	1	2	—	3	—	3	23	32	29	1	2	—	—	20	23	2	9	34	—	
	XI. Andningsorganens sjukdomar.	51	113	22	680	135	307	1 404	2 712	803	91	47	23	324	1 868	2 353	208	80	641	145	
121	Inflammation i näs-slemhinnan	8	29	1	70	10	16	171	305	78	1	4	—	2	68	75	3	5	5	1	
123	Inflammation i näsans bihålor (spec. efter lokalisationen)	6	5	—	25	6	22	112	176	54	2	—	1	17	100	120	21	55	49	9	
125	Inflammation i struphuvudet	2	4	—	1	4	1	23	35	49	2	—	—	2	28	32	—	—	7	2	
128	Akut inflammation i luftstrupen och i luft-rören	24	55	18	471	99	220	740	1 627	520	78	39	21	266	1 365	1 769	162	—	272	76	
129	Kronisk inflammation i luftstrupen och i luft-rören	—	2	—	—	1	1	25	30	6	1	—	—	—	26	27	—	—	16	—	
131	Astma	—	2	—	2	—	3	34	41	21	5	—	—	4	55	64	6	—	30	2	
132	Lungblödning	—	—	—	—	—	—	2	2	1	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	
134	a. Pneumonia croupo-sa acuta	1	—	—	23	7	4	73	108	8	—	1	—	11	59	71	3	1	91	1	
	b. Bronchopneumonia acuta	6	8	—	55	7	30	132	238	51	1	2	1	13	114	131	6	3	132	46	
138	Lungemfysem	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	
140	Lungsäcksinflammation, torr eller serös .	—	1	—	7	1	4	32	45	10	—	1	—	6	43	50	6	—	26	5	
	Lungsäcksinflammation, varig	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	1	1	2	—	1	6	—	
142	Andra sjukdomar	4	5	3	26	—	4	60	102	5	1	—	—	2	7	10	1	15	5	2	
	XII. Matmältningsorganens sjukdomar.	77	225	58	872	214	484	2 922	4 852	2 015	60	65	14	392	2 832	3 363	222	366	775	429	
—	Tandröta	1	6	—	1	3	3	32	46	37	—	—	1	—	25	26	1	11	9	—	
143	Inflammation i munhålan	—	2	1	2	1	1	13	20	11	—	—	—	7	35	42	1	13	19	—	

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		Flottan									Kustartilleriet							Vårdade på		
Nr	Sjukdomar	Officerare o. vederl.	Kadetter o. aspiranter Underofficerare och vederlikar	Manskap			Summa sjuka		Officerare o. vederl.	Kadetter o. aspiranter Underofficerare och vederlikar	Manskap		Summa sjuka		Civilanställda	M. S.		Lasarettarfyg		
				Däckavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Värnpliktiga	Militär			Stamanställda	Värnpliktiga	Militär							
144	Halsfluss (angina tonsillaris)	24	61	41	450	112	238	1 581	2 507	419	22	22	7	175	883	1 109	88	2 212	174	
	Annan akut inflam. i mandlarna och svalget	13	60	2	140	22	53	264	554	694	12	9	1	89	657	768	24	47	1	
145	Halsböld.	2	6	—	18	10	19	66	121	34	2	3	—	14	87	106	4	26	17	
146	Förstoring av gommandlarna. Adenoïda vegetationer.	1	—	—	3	1	2	5	12	8	—	—	—	1	9	10	—	17	2	
147	Kronisk inflammation i svalget.	—	—	—	6	—	1	16	23	—	—	—	—	3	10	13	—	1	—	
148	Inflammation i tungan	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	
153	a. Gastritis acuta.	4	5	1	48	10	28	186	282	123	10	10	—	36	280	236	37	4 109	46	
	b. Enterocolitis acuta, Proctitis acuta.	7	22	12	52	10	46	128	277	302	6	4	4	24	209	247	11	7 60	19	
		3	8	—	43	11	17	92	174	181	—	1	—	2	21	24	1	—	4	
154	Kronisk maginflamm.	2	4	—	11	1	10	77	105	4	1	—	—	2	29	32	2	2 56	—	
155	Magsår. Duodenalsår.	10	18	—	26	14	24	186	278	98	1	9	—	7	235	252	20	12 128	18	
157	Funktionell magsjukd.	—	1	—	5	1	3	21	31	16	1	—	—	1	15	17	3	8 71	23	
158	a. Enterocolitis chron.	—	1	—	11	4	3	12	31	2	—	1	—	6	24	31	12	1 13	—	
159	Blindtarmsinflammat.	3	9	1	24	9	12	46	104	2	3	1	—	16	124	144	12	90	3	
160	Tarmhinder. Tarmvred	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	2	3	—	4	2	
161	Bråck.	3	6	—	13	1	10	92	125	27	1	3	1	6	129	140	4	112	2	
163	Hepatatis acuta.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
166	Inflammation i gallblåsan o. gallvägarna	—	1	—	—	—	—	2	3	3	—	—	—	—	5	5	—	5	1	
167	Gallsten.	1	2	—	3	—	—	6	12	19	—	1	—	1	10	12	1	—	5	
168	Gulst.	—	2	—	2	4	1	23	32	11	—	—	—	1	7	8	1	—	3	
171	a. Peritonitis acuta.	1	—	—	—	—	—	2	3	1	—	—	—	—	1	1	—	—	1	
	b. Peritonitis chron.	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
172	Andra sjukd.	2	11	—	12	—	12	71	108	23	1	1	—	—	34	36	—	75	11	
	XIII. Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.	3	15	—	22	7	26	140	213	66	3	4	1	12	177	197	13	44 103	24	
173	Akut degeneration och inflammation i njurarna.	—	1	—	4	1	7	21	34	17	—	—	—	2	26	28	4	1 14	2	
174	Kronisk degeneration o. inflammation i njurarna.	—	—	—	1	1	—	8	10	2	—	1	—	—	26	27	—	1 5	1	
177	Njursten.	1	6	—	4	—	1	24	36	7	2	3	—	2	33	40	3	30 5	6	
180	Inflammation i urinblåsan.	1	4	—	2	1	3	19	30	29	—	—	—	3	32	35	5	5 5	3	
181	Blåsten.	—	1	—	—	—	—	2	3	—	1	—	—	—	4	5	—	—	—	
182	Urinrörsinflammation.	—	1	—	10	4	9	27	51	4	—	—	1	3	43	47	1	1 56	5	
183	Urinrörsförträngning.	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	2	—	1 1	1	
184	Andra sjukdomar.	1	2	—	1	—	6	38	48	7	—	—	—	2	11	13	—	5 18	6	
	XIV. Könsgorganens sjukdomar.	—	5	—	26	5	18	61	115	53	2	3	—	2	62	69	15	32 18	32	
185	Blåskörtelförstoring.	—	1	—	—	—	1	1	3	6	1	—	—	—	—	1	—	4 1	—	
186	Inflammation i blåskörteln.	—	1	—	2	—	1	6	10	1	—	1	—	—	2	3	—	—	9	

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Nr	Sjukdomar	Flottan								Kustartilleriet							Vårdade på			
		Officerare o. vederl.	Kadetter o. aspiranter Underofficerare och vederlikar	Manskap				Summa sjuka		Officerare o. vederl.	Kadetter o. aspiranter Underofficerare och vederlikar	Manskap		Summa sjuka		M. S.				
				Däckssavdeln.	Ekonomi- och hant- verksavdeln.	Maskinavdeln.	Värnpliktiga	Militär	Civilanställda			Stamanställda	Värnpliktiga	Militär	Civilanställda	Kir. avd.	Med. avd.	Lasarettsfartyg		
187	Inflammation i testik- larna och bitestiklarna	—	1	—	10	3	4	26	44	6	1	2	—	1	30	34	1	12	1	8
188	Hopsnörning av för- huden. (Phimosis, Paraphimosis.)	—	—	—	4	1	4	7	16	—	—	—	—	1	11	12	1	5	7	3
189	Andra sjukdomar	—	2	—	10	1	8	21	42	40	—	—	—	—	19	19	8	11	9	12
XV. Muskelnas, led- gångarnas samt ben- systemets sjukdomar.		6	50	3	108	27	46	701	941	406	10	14	4	49	828	905	80	117	347	81
202	Muskelinflammation ..	2	21	—	18	11	7	176	235	258	7	4	—	10	322	343	49	1	37	7
—	Ganglion	—	1	—	2	—	2	7	12	1	—	—	—	—	10	10	—	8	—	2
208	Inflammation i sen- skidor	—	1	—	4	1	4	17	27	23	1	—	1	2	29	33	8	7	7	3
204	Inflammation i slem- säckar. (Bursitis. Hygroma.)	—	2	—	7	—	2	12	23	25	—	—	1	3	48	52	1	8	2	5
205	Inflammation i led- gångar	—	2	1	9	1	2	40	55	6	—	3	—	9	73	85	3	4	6	8
206	Akut ledgångsreuma- tism	3	6	—	25	8	10	119	171	15	1	2	—	7	86	96	4	2	92	14
207	Kronisk ledgångsreu- matism	—	3	1	7	—	4	42	57	18	—	—	—	—	35	35	5	—	29	—
208	Deformerande ledsjuk- dom	—	1	—	5	—	1	23	30	6	—	1	1	2	43	47	1	17	50	6
209	Ledstyvhet	—	—	—	—	—	—	5	5	—	—	—	—	1	12	13	3	4	—	—
211	Ledmus	—	—	—	1	—	—	11	12	—	—	—	—	—	12	12	—	27	—	1
212	Falsk ledställning	—	—	—	—	—	3	20	23	1	—	—	—	1	13	14	—	2	—	4
—	a. Scoliosis	—	1	—	3	1	—	6	11	6	—	1	—	—	12	13	—	5	11	—
—	b. Genu valgum	—	—	—	—	—	—	5	5	1	—	—	1	1	15	17	1	2	2	—
—	c. Pes varus etc.	—	1	—	2	—	—	21	24	2	—	—	—	3	14	17	—	6	14	5
213	Ben- och benhinnein- flammation	—	2	1	1	1	2	30	37	33	—	—	—	2	18	20	1	8	1	16
216	Andra sjukdomar	1	9	—	24	4	9	167	214	11	1	3	—	8	86	98	4	16	96	10
XVI. Hudens sjuk- domar.		5	28	7	169	44	130	494	877	255	11	7	4	65	507	595	39	124	200	73
217	Erythema multiforme et nodosum	—	—	—	1	2	—	5	8	1	—	—	—	2	4	6	—	1	6	—
218	Urticaria	—	4	1	5	—	—	16	26	18	—	—	—	2	9	11	2	—	15	1
221	Zoster	—	2	—	4	—	1	7	14	18	1	—	—	3	13	17	4	—	5	2
222	Eczema	1	5	2	22	4	22	93	149	48	7	1	1	5	114	128	9	4	64	6
223	Psoriasis	—	1	—	3	—	3	9	16	6	—	—	—	—	17	17	—	—	8	1
227	Ulcus varicosum cruris	—	1	—	3	2	1	4	11	5	—	—	—	—	1	1	1	—	2	2
228	Impetigo	1	—	1	6	2	4	15	29	5	—	—	—	8	17	25	4	1	12	4
229	Acne	—	—	—	2	—	—	5	7	—	—	—	—	1	4	5	—	—	1	1
—	Nageltrång. Unguis in- carnatus, Paronychia	—	1	2	6	1	2	4	16	16	—	—	—	8	25	33	—	24	—	9
—	Abscessus, Phlegmone	1	—	—	2	—	—	3	6	6	1	—	—	2	18	21	1	25	—	15

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Nr Sjukdomar		Flottan									Kustartilleriet						Vårdade på			
		Officerare o. vederl.	Kadetter o. aspiranter Underofficerare och vederlikar	Manskap				Summa sjuka		Officerare o. vederl.	Kadetter o. aspiranter Underofficerare och vederlikar	Manskap		Summa sjuka	M. S.					
				Däckavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Värnpliktiga	Militär	Civilantälda			Värnpliktiga	Stamanställda		Civilantälda	Militär	Kir. avd.	Med. avd.	Lasarettfartyg	
231	Furunculosis. Furunculus	1	3	1	28	9	14	64	120	48	1	2	2	12	78	95	5	23	5	19
232	Carbunculus	—	5	—	3	—	1	8	17	15	1	1	—	2	26	30	6	5	—	7
236	Scabies	—	2	—	62	22	65	160	811	9	1	2	—	14	149	166	4	—	52	2
239	Verruca	1	1	—	—	—	4	13	10	13	—	—	—	2	7	9	1	6	2	1
240	Andra sjukdomar	—	3	—	22	2	12	88	128	47	—	1	1	4	25	31	2	35	28	10
XVII. Öronsjukdomar.		4	8	1	81	17	58	213	382	41	3	3	—	18	233	257	6	186	30	25
241	Sjukdomar i yttre hörselgången	3	1	—	5	—	9	8	23	5	—	—	—	3	30	33	2	14	4	—
243	a. Katarral inflammation i mellanörat ...	1	3	—	24	7	24	123	184	29	3	2	—	8	99	112	3	28	2	22
	b. Varig inflammation i mellanörat	—	3	—	50	9	25	63	151	7	—	1	—	5	71	77	1	64	17	—
	c. Inflammation i vårtutskottet	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	2	—	2	—	3
	d. Kolesteatombildning	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	3	—	—
248	Andra sjukdomar	—	—	1	2	1	—	18	22	—	—	—	—	2	30	32	—	75	7	—
XVIII. Ögonsjukdomar.		1	3	—	11	5	11	49	80	53	5	2	—	3	68	78	14	16	7	4
250	Blepharitis	—	—	—	—	—	—	3	2	6	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1
251	Hordeolum	—	—	—	—	1	1	—	2	8	—	—	—	—	2	2	1	—	1	—
252	Chalazion	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
258	Conjunctivitis æstiv., catarrh., phlyctæn. trachomatosa	—	—	—	5	—	1	8	14	28	—	1	—	2	30	32	11	4	3	3
260	Dacryocystitis catarrhalis.	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—
262	„ phlegmonosa	1	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—
263	Keratitis phlyctænu-losa	—	—	—	1	—	—	2	3	2	—	—	—	—	5	5	—	—	—	—
264	„ ulcerosa	—	1	—	—	—	—	2	3	1	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—
273	Iritis, iridocyclitis	—	1	—	—	1	—	2	4	5	—	—	—	1	2	3	—	3	1	—
300	Andra sjukdomar	—	1	—	5	2	2	22	32	5	5	1	—	—	22	28	1	6	1	—
XIX. Svulster.		1	4	—	4	1	4	60	74	40	3	1	—	3	42	49	7	28	14	13
301	Fibroma	—	—	—	1	—	1	1	3	—	—	—	—	—	4	4	—	1	—	5
302	Lipoma	—	—	—	—	—	1	8	9	1	—	—	—	—	2	2	2	7	—	1
315	Sarcoma	—	—	—	—	—	—	3	5	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
316	Carcinoma	—	1	—	—	—	—	1	2	3	1	—	—	—	—	1	—	3	1	—
319	Andra svulster	1	1	—	1	—	1	7	11	4	2	1	—	3	22	28	5	13	7	5
320	Svulster, ej bestämda eller bestämbara till sin art	—	2	—	2	1	1	40	46	31	—	—	—	—	13	13	—	7	6	2

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Nr	Sjukdomar	Flottan										Kustartilleriet						Vårdade på			
		Officerare o. vederl.	Underofficerare och vederl.	Kadetter o. aspiranter	Manskap			Summa sjuka		Officerare o. vederl.	Underofficerare och vederl.	Kadetter o. aspiranter	Manskap		Summa sjuka		M. S.		Lasaretsfartyg		
					Däckavdeln.	Ekonomi- och hantverksavdeln.	Maskinavdeln.	Värnplikliga	Civilanställda				Militär	Civilanställda	Militär	Kir. avd.	Med. avd.				
323	XX. Andra sjukdomar.	—	—	—	—	—	—	2	26	28	2	—	—	—	1	27	28	—	1	8	6
326	Basedows sjukdom	—	—	—	—	—	—	1	5	6	—	—	—	—	1	16	17	—	—	4	—
	Andra sjukdomar	—	—	—	—	—	—	1	21	22	2	—	—	—	—	11	11	—	1	4	6
	XXI. Skador genom våld eller olyckshändelse.	26	59	8	156	38	99	572	958	1 092	17	23	6	107	853	1 006	152	436	25	113	
327	a. Enkelt benbrott	3	8	—	36	6	15	101	169	71	2	4	1	12	103	122	16	123	1	29	
328	b. Kompl. benbrott	—	—	—	3	1	1	3	8	5	—	—	—	1	8	9	1	7	—	10	
329	Ledvrickning.	3	10	4	42	5	25	108	197	184	—	7	1	24	239	271	23	120	1	12	
330	Bristning. Krossning (kontusion)	9	18	4	29	10	23	143	236	381	4	5	1	27	199	236	45	69	7	29	
	Rent stick-, skär-, skott- eller krossår	9	11	—	22	8	19	106	175	284	4	1	—	24	168	197	38	28	2	14	
	Liknande sår med lymfadenit, lymf-angit	1	2	—	7	—	4	22	36	58	1	2	3	11	68	85	19	37	6	4	
331	Brännskada, okomplicerad.	1	2	—	3	3	2	21	32	32	—	—	—	—	11	11	2	6	—	9	
	Brännskada med lymfadenit, lymf-angit	—	—	—	—	1	1	—	2	5	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	
332	Kylskada	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	
333	Främmande kropp	—	—	—	—	—	—	1	1	2	52	1	2	—	2	16	21	5	9	—	
—	Hjärnskakning ...	—	3	—	6	2	4	16	31	8	5	2	—	5	28	40	3	24	3	6	
—	Skottskada	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	Drunkning	—	3	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	
—	Dykarsjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	
—	Sjösjuka	—	—	—	3	2	—	16	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
334	Andra skador	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Kvävning	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Övriga	—	1	—	4	—	4	34	43	10	—	—	—	1	7	8	—	13	—	—	
335	Akut förgiftning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Koloxid	2	2	—	4	—	1	9	18	5	—	—	—	—	5	5	2	—	4	—	
	Alkohol	—	1	—	—	—	—	5	6	1	—	—	—	—	2	2	—	—	—	1	
	Fosforväte	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Narkotika	—	—	—	1	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	
	Övriga	—	—	—	—	1	1	8	10	19	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	
	Ingen sjukdom ...	—	—	—	9	—	4	8	21	98	—	—	—	—	1	1	1	15	5	1	
	Simulation	—	—	—	—	—	—	5	5	8	—	—	—	—	3	3	—	3	9	—	
	Observation	2	30	8	177	42	132	669	1 059	607	4	13	3	58	385	463	32	185	434	113	
Summa		212	674	180	2976	670	1735	10013	16 410	6 530	258	225	57	1248	10005	11788	400	1810	4265	1240	

**Tab. 29. Läkareundersökningar av den till första flygut-
bildning inryckande personalen åren 1943 och 1944.**

111

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Personal	Godkända i %		Underkända. Kassationsorsaker (procentuellt i olika grupper)							
			1943				1944			
	1943	1944	Öron- sjukdomar	Öron- sjukdomar	Övr. sjukdomar eller lyen	Kombinerade sjukdomar	Öron- sjukdomar	Öron- sjukdomar	Övr. sjukdomar eller lyen	Kombinerade sjukdomar
Flygvapnet.										
Underbefäl	94	92	67	33	—	—	75	25	—	—
Aspiranter	85	83	64	2	18	16	50	11	39	—
Vpl flygförare	82	88	55	18	9	18	68	5	27	—
Samtliga flygförare	86	87	62	8	15	15	64	14	22	—
Armén o. marinen.										
Arméspaningsofficerare	100	100	—	—	—	—	—	—	—	—
Marinspaningsofficerare	100	89	—	—	—	—	100	—	—	—
Samtliga flygspanare	100	94	—	—	—	—	100	—	—	—

Tab. 30. Olycksfall i samband med flygning åren 1934—1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Antal flyghaverier med dödsfall	1	1	1	3	7	10	13	23	30	29	25
Antal dödsfall	1	1	1	5	11	16	25	47	44	55	47
Antal dödade { officerare	—	1	—	1	2	6	3	14	8	13	15
{ underofficerare	—	—	—	—	1	1	2	1	—	2	1
{ manskap	1	—	1	4	8	9	20	32	36	40	31
Antal svårt skadade { officerare	2	2	1	—	1	—	—	2	2	2	4
{ underofficerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
{ manskap	—	1	2	—	—	—	7	8	5	2	10
Antal lätt skadade { officerare	3	2	1	3	1	—	—	6	7	8	6
{ underofficerare	—	1	—	—	—	—	1	1	2	—	1
{ manskap	2	—	3	—	3	9	4	15	14	18	3

Tab. 31. Sjuktransportflygningar år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Antal flygningar	Antal transporter	Flygtid		Antal flygkilometer		Antal transporterade personer			
			i allt	pr flygning	i allt	pr flygning	patienter	sjukvårdspersonal	övr. medföljande	summa
Boden	292	105	263 ^t 30 ^m	54 ^m	51 555	176 ³	164	34	200	398
Östersund	32	15	43 ^t 10 ^m	80 ^m	6 533	204 ¹	14	3	5	22
Hägernäs	121	44	45 ^t 20 ^m	22 ^m	5 921	49 ⁰	45	35	52	132
I allt år 1944	455	164	352 ^t 00 ^m	46 ^m	64 009	140 ⁶	223	72	257	552
1943	297	118	204 ^t 10 ^m	41 ^m	36 564	123 ¹	125	74	172	371
1942	302	141	177 ^t 19 ^m	35 ^m	30 281	100 ³	129	50	158	337
1941	239	93	137 ^t 40 ^m	35 ^m	22 142	92 ⁶	95	49	132	276
1940	263	109	240 ^t 45 ^m	55 ^m	32 156	122 ³	114	55	159	328
1939	304	108	231 ^t 10 ^m	46 ^m	30 712	101 ⁰	118	54	133	305

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	Sjukdomar	F 1	F 2	F 3	F 4	F 5	F 6	F 7	F 8	F 9	F 10	F 11	F 12	F 13	F 14	F 16	F 17	F 21	Summa
37a	Nyförvärad syfilis. Syphilis recens .	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	4
37	Recidiverande syfilis. Syphilis recidivans .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Andra kroniska infektionssjukdomar .	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
	V. Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	—	1	—	—	3	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	8
39	Bleksot. Blodbrist. Anæmia.	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3
40	Blodfläcksjuka. Morbus macul. Werlhofii. Purpura	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	Skörbjugg. Scorbutus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42	Blödarsjuka. Hæmophilia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
43	Gikt. Arthritis vera s. urica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	Sockersjuka. Diabetes mellitus	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
45	Basedows sjukdom. Morbus Basedowii .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
46	Andra ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
	VI. Kroniska förgiftningssjukdomar	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
47	Kronisk alkoholförgiftning. Alcoholismus chron	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	Andra kroniska förgiftningssjukdomar .	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
49	VII. Sinnessjukdomar . . .	1	7	—	—	1	3	1	1	—	1	4	—	—	—	—	—	—	19
	VIII. Nervsystemets sjukdomar	11	12	1	4	3	3	8	6	4	2	—	1	3	—	17	—	1	76
50	Nervinflammation. Neuritis. Polyneuritis .	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
51	Nervsmärta. Neuralgia	—	—	1	1	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	9
52	Perifer förlamning. Paresis. Paralysis .	2	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	5
53	Fallandesot. Epilepsia	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
54	Nervsvaghet. Neurasthenia	4	6	—	2	—	—	—	1	1	—	—	1	1	—	2	—	—	18
55	Ryggmärgsinflammation. Myelitis . . .	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
56	Hjärnhinneinflammation. Meningitis cerebri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57	Hjärnblödning Hæmorrhagia cerebri .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58	Andra sjukdomar i nervsystemet . . .	5	3	—	1	—	—	7	3	1	1	—	—	2	—	14	—	1	38
	IX. Ögonsjukdomar	—	2	5	2	1	—	2	2	—	—	2	6	3	—	6	1	4	36
59a-b	Conjunctivitis catarrhalis, phlyctenulosa, trachomatosa	—	1	3	1	1	—	2	2	—	—	—	4	1	—	6	—	4	25
60	Keratitis	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
61	Iritis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2
62	Panophthalmitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
63	Refraktionsanomalier	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
64	Andra ögonsjukdomar	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	—	7
	X. Öronsjukdomar	13	9	13	8	12	6	13	10	6	25	8	5	2	4	21	—	10	165
65	Inflammation eller böld i hörselgången. Otitis ext. diffusa. Furunc. meatus auditorii	2	3	—	—	1	1	5	—	—	—	—	1	1	—	3	—	—	17
66a	Varig inflammation i mellanörat. Otitis media purulenta	8	4	13	5	—	1	4	—	5	5	—	2	—	—	5	—	2	54
66b-c	Varig inflammation i mellanörat med kompl. åt omg. delar. Mastoiditis etc. .	3	2	—	3	10	4	4	8	1	20	8	2	1	4	10	—	3	88
67	Andra öronsjukdomar	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3	—	5	11

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	Summa
Sjukdomar		F 1	F 2	F 3	F 4	F 5	F 6	F 7	F 8	F 9	F 10	F 11	F 12	F 13	F 14	F 15	F 16	F 17	F 18	F 19	
XI. Cirkulationsorganens sjukdomar																					
		2	8	—	2	15	—	3	5	3	3	7	1	2	—	6	—	2	—	59	
68	Inflammation i hjärtsäcken. Pericarditis	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
69	Inflammation i hjärtat. Myocarditis. Endocarditis	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	6	
70	Organiskt hjärtfel. Vitium organicum cordis	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	
71	Hjärtförstoring. Hypertrophia cordis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
72	Nervös hjärtsjukdom. Neurosis cordis	2	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	
73	Ak. svaghetstillst. hos hjärtat. Insufficiencia cordis ac.	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	8	
74	Blodåderbräck. Varix	—	5	—	1	9	—	3	1	1	2	1	1	1	—	3	—	—	—	28	
75	Blodåderinflammation. Phlebitis. Periphlebitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
76	Blodpropp. Thrombosis. Embolia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
77	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	1	—	6	
XII. Andningsorganens sjukdomar																					
		128	189	199	108	121	35	21	177	25	234	112	12	120	9	248	15	100	1853		
78	Sjukdomar i näsa och dess bihålor	3	5	1	5	23	5	3	12	1	9	11	1	5	1	15	1	5	106		
79	Strupkatarr. Laryngitis. Tracheitis	36	6	2	—	8	—	—	—	—	22	11	—	1	2	1	—	2	91		
80	Ödem i struphuvudet. Oedema laryngis, Oedema glottidis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
81	Akut och kronisk luftförskatarr. Bronchitis acuta et chr.	68	159	6	99	75	27	11	154	18	176	7	3	3	6	16	12	75	943		
82	Astma. Astma bronchiale	—	1	1	—	7	—	1	1	1	1	1	3	—	—	3	—	—	20		
83	Lungemfysem. Emphysema pulm.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
84	Lungblödning. Hæmorrhagia pulm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
85	Katarral lunginflamm. Bronchopneum. Pneum. lob.	14	8	—	1	8	2	5	7	1	25	1	3	3	—	4	—	1	83		
86	Krupös lunginflamm. Pneumonia croup. s. lob.	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5		
87	Lungsäcksinflammation. Pleuritis	4	8	—	2	—	—	—	2	3	—	—	2	—	—	2	1	12	36		
88	Andra sjukdomar i andningsorganen	1	2	189	—	—	—	1	—	1	1	81	—	80	—	206	1	5	568		
XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar																					
		327	85	61	128	115	126	22	67	165	30	48	28	46	42	94	4	18	1401		
89	Inflammation i mun och tunga. Stomatitis. Glossitis	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	1	—	—	4		
90	Inflamm. i svalg, matstrupe. Pharyngit. Oesophagit.	278	29	2	82	2	86	1	11	111	1	11	—	1	29	10	—	2	656		
	Magkatarr. Gastritis.																				
91a	a. Akut. G. acuta	10	6	—	8	1	32	1	4	3	3	1	5	4	—	17	—	1	96		
91b	b. Kronisk. G. chronica	—	1	—	1	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	9		
92	Funktionell magsäcksjukdom. Neurosis ventriculi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1		
93	Magsår. Ulcus ventriculi. U. duodeni	1	11	1	1	1	—	1	3	7	4	1	—	1	1	—	—	—	33		
94	Utvidgning av magsäcken. Dilatatio ventriculi	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
95	Mag-tarmkatarr. Gastro-enteritis	17	7	2	1	84	—	1	3	—	11	11	6	10	8	16	3	6	186		
96	Tarmkatarr. Enteritis	7	8	48	11	3	—	12	31	30	3	9	6	14	—	39	1	3	225		
97	Blindtarmsinflammation. Appendicitis	6	7	2	11	15	3	6	8	11	4	3	9	3	3	6	—	1	98		
98	Tarmhinder. Tarmvred. Ileus. Volvulus. Invaginatio	—	—	—	1	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5		
99	Bräck. Hernia	1	9	—	2	2	1	—	2	—	—	3	2	—	1	1	—	1	25		
100	Förstopning. Obstipatio	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2		
101	Inflammation kring ändtarm. Periproctitis. Fistula ani	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
	Sjukdomar	F 1	F 2	F 3	F 4	F 5	F 6	F 7	F 8	F 9	F 10	F 11	F 12	F 13	F 14	F 15	F 16	F 17	F 21	Summa
102	Ändtarmspricka, -kontraktur. Fissura, contract. ani	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
103	Bukhinneinflammation. Peritonitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
104	Gulsot. Icterus catarrhalis	5	2	1	10	1	2	—	—	1	1	—	—	1	—	—	2	—	—	26
105	Gallsten. Cholelithiasis	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
106	Andra sjukdomar i matsmältningsorganen	—	1	4	—	2	1	—	—	2	1	—	—	12	—	—	—	—	3	26
	XIV. Urin och könsorganens sjukdomar	10	8	8	8	13	11	3	14	1	3	4	2	5	—	9	—	2	101	
107-	Njurinflammation, akut och kronisk.	2	1	—	—	3	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
108	Nephritis acuta et chr.	—	3	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	10
109	Njursten. Lithiasis renalis	1	—	—	2	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	7
110	Aggviteurin. Albuminuria	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
111	Katarral inflammation i urinblåsan. Cystitis	4	—	—	1	—	—	—	1	—	1	2	1	—	—	3	—	—	—	13
112	Funktionell blåsesjukdom. Neurosis vesicae urin. Enuresis noct.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
113	Blåskörtelinflamm. Prostatitis. Abscessus prostatae	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
114	Urinrörsförträngning. Strictura urethrae	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
115	Förträngning av förhud. Phimosis. Paraphimosis	—	—	2	—	6	1	—	3	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—	17
116	Testikelinflamm. Epididymitis. Orchitis	2	1	3	—	2	4	—	5	1	—	1	—	2	—	—	—	2	—	23
117	Vattenbräck. Pungsvullnad. Hydrocele. Haematocoele	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	4
118	Pungåderbräck. Varicocoele	1	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
119	Andra sjukdomar i urin- och könsorganen	—	1	1	—	1	2	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	9
	XV. Rörelseorganens o. ben-systemets sjukd.	45	21	13	5	23	4	7	38	6	9	21	5	10	4	35	8	34	236	
120	Muskelinflamm., akut och kronisk. Muskelreumatism. Myitis ac. et chr. Rheumatismus muscul.	3	2	1	1	2	—	1	5	2	1	1	3	5	—	—	1	1	—	29
121	Inflammation i senskida. Tendovaginitis	11	2	2	—	3	—	1	5	1	2	—	1	—	4	16	3	3	—	54
122	Senknuta. Ganglion	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
123	Inflammation i slemsäck. Bursitis. Hygroma	—	—	—	1	8	2	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	13
124	Falsk ledställning. Scoliosis. Genu valgum. Pes varus etc.	1	1	—	—	—	—	1	1	1	1	1	—	—	—	2	—	—	—	9
125	Ledstyvhet. Anchylosis	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4
126	Inflammation i ledgång. Synovitis. Arthritis	6	1	6	1	1	1	—	1	1	—	9	—	2	—	1	—	—	—	30
127	Kronisk ledgångsreumatism. Rheumatismus art. chr.	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	6
128	Ledmus. Mus artic. Corpus mobile in artic.	3	—	1	—	7	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	15
129	Ben- och benmärgsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
130	Benhinneinflammation. Periostitis	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	7
131	Fotbådem. Oedema pedis	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
132	Marchsvulst. Syndesmitis metatarsae	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
133	Ansträngningsperiostit. Periostitis tibiae ab exercit.	1	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	2	2	8	—	17
134	Andra sjukdomar i rörelseorganen och bensystemet	20	12	1	1	—	1	1	19	—	4	8	1	2	—	10	1	18	—	99

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Sjukdomar		F 1	F 2	F 3	F 4	F 5	F 6	F 7	F 8	F 9	F 10	F 11	F 12	F 13	F 14	F 16	F 17	F 21	Summa
XVI. Hudsjukdomar och sjukd. i bindväven.		37	20	18	20	53	9	16	27	27	21	15	36	17	2	50	5	23	396
135	Erythema multiforme et nodosum . . .	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	4
136	Urticaria	2	—	1	3	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	13
137	Herpes zoster	2	1	1	—	—	—	—	2	2	—	—	1	1	—	3	—	3	16
138	Psoriasis	—	—	—	2	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	6
139	Eczema	5	5	4	2	15	1	7	5	5	1	3	4	2	—	—	—	1	60
140	Impetigo. Ecthyma	—	—	1	—	2	2	3	—	3	2	—	—	2	—	9	—	2	26
141	Favus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
142	Herpes tonsurans, Sycosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
143	Nageltrång. Unguis incarn.	5	1	2	2	1	—	2	1	1	2	1	5	1	—	3	—	—	27
144	Bindvävsinflammation. Bulnad. Phlegmone. Abscessus	6	—	—	3	3	—	—	3	4	—	3	13	—	—	—	—	2	37
145	Böld. Furunculus. Carbunculus	17	11	9	6	31	4	4	10	12	14	3	11	6	2	34	5	8	187
146	Rötsår. Ulcus	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
147	Brand. Gangræna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
148	Andra sjukdomar i hud och bindväv . .	—	1	—	1	—	1	—	4	—	—	—	—	3	—	—	—	7	17
XVII. Svalster.																			
149	Svalst. Tumor	—	—	—	1	—	—	1	5	1	1	—	—	1	—	—	—	—	10
XVIII. Genom våld och olycks- händelse uppkomna skador samt akuta förgiftningar		107	58	57	62	112	28	34	62	62	72	46	119	50	6	135	17	125	1152
150	Muskel-, senbristning, Sensträckning .	9	5	2	16	7	—	4	3	1	36	4	17	1	—	11	10	13	139
151	Ledvräckning	32	5	14	4	24	17	8	20	32	13	4	44	20	4	48	1	41	331
152	Luxation	1	2	1	1	—	—	3	—	—	—	2	7	1	1	4	3	3	29
153	Benbrott	3	11	9	6	11	3	4	4	4	2	6	9	6	—	3	—	9	90
154	Stöt och krossning. Krossår	14	26	16	22	39	2	10	19	17	5	10	32	12	—	32	—	32	288
155	Sår av skarpt eller spetsigt vapen . .	30	5	7	5	19	4	5	5	4	10	6	5	8	—	18	—	8	139
	Skottsår																		
156a	a. Enkelt. Skottsår i mjukdelar	2	—	2	2	1	—	—	1	1	1	2	1	—	—	—	—	2	15
156b	b. Komplic. Skottfraktur	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	4
156c	c. Inträngande	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
157	Skoskav, skavsår (skidbindning e. d.) .	10	—	—	2	7	—	—	2	2	3	1	—	—	1	12	1	14	55
158	Ridsår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Skada av förbränning eller explosion .																		
159a	1:a gradens förbränning	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	3	2	—	—	1	2	1	12
159b,c	2:a och 3:e gradens förbränning . . .	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	8
160	Kylskada	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
161	Solstyg. Värmeslag	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2
162	Akut förgiftning	2	2	3	—	—	—	—	4	—	1	1	1	1	—	2	—	1	18
163	Andra skador	4	—	—	1	3	1	—	3	—	—	5	1	1	—	—	—	1	20
164	Själv-mord. Själv-mordsförsök	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
165	Sjukdom av obestämd art	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
166	Observationspatienter	38	39	22	9	21	4	50	41	50	8	12	6	9	11	13	—	40	373
Summa		929	615	544	599	983	399	423	601	541	505	514	580	348	128	995	96	544	3844

flygvapnets truppförband år 1944.

12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
n a d e			Samtliga vårdade ¹	Avförda			Kvarligg. till 1944	Antal sjukdagar				Antal sjukdagar per 100 tjänstgöringsdagar
Oktober	November	December		Dugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Udugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda ²		vid truppen	å militär-sjukhus	å civila sjukhus	Summa	
61	94	51	987	925	3	1	8	1 716	6 586	798	9 100	2.6
40	59	51	629	617	3	1	8	3 645	3 545	528	7 718	2.6
44	59	20	552	541	1	—	10	1 902	2 851	1 284	6 037	2.8
35	62	63	611	604	1	1	5	3 065	2 369	890	6 324	3.1
59	123	92	990	980	—	1	9	1 531	4 049	1 396	6 976	2.2
30	27	24	406	403	1	—	2	487	2 911	414	3 812	1.6
70	59	26	425	410	4	—	11	1 052	2 537	681	4 270	1.7
75	72	67	608	599	1	1	7	2 765	3 181	489	6 435	2.4
46	50	23	542	534	2	1	5	1 147	2 134	1 012	4 293	1.7
32	53	35	513	506	5	—	2	1 309	1 888	330	3 527	1.6
50	47	51	518	511	—	1	6	1 347	2 627	818	4 792	2.1
68	43	26	580	571	4	—	5	2 847	2 067	436	5 350	2.7
24	26	24	352	346	3	—	3	1 163	1 356	787	3 306	2.4
39	43	40	128	114	—	—	14	475	304	57	836	2.1
121	172	280	998	880	—	—	118	3 483	4 227	704	8 414	5.1
29	29	38	96	95	—	—	1	99	220	159	478	1.4
40	31	9	550	547	—	1	2	2 646	3 423	418	6 487	3.5
863	1 049	920	9 435	9 183	28	8	216	30 679	46 275	11 201	88 155	2.4

t. o. m. 19. — ² Se även texten och Tab. 35.

Tab. 36 a. Skyddskoppypning av manskap vid flygvapnet år 1944.

	Antal ympade	Antal besik- tigade	Antal ej besik- tigade	Reagerande efter		Ej reagerande		Reage- rande i % av besik- tigade
				första ympningen	andra	om- ympade	ej om- ympade	
<i>Primovaccination.</i>								
2 snitt	115	115	—	109	3	2	1	97.4
1 snitt	238	238	—	233	3	2	—	99.1
<i>Revaccination.</i>								
2 snitt	4 795	4 795	—	4 015	304	420	56	90.1
1 snitt	881	881	—	683	109	89	—	89.9

Tab. 36 b. Sjuklighet på grund av skyddskoppypning år 1944.

Antal ym- pade som besik- tigats	På grund av ympbesvär föranledd inskränkning i tjänstedugligheten										
	Antal man	% sjuk- skriv- na av besik- tigade	befriade från vissa övningar		sjukskrivna vid trupp		vårdade å sjukhus		i allt		
			antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man	
Primovaccination	353	162	45.9	262	1.6	164	1.0	297	1.8	723	4.5
Revaccination	5 676	586	10.3	469	0.8	579	1.0	616	1.0	1 664	2.8

Tab. 37. Resultaten av 1942 års efterbesiktningar.

Io Ålder	Antal gran- skade	Därav uttagna för efter- besikt- ning	Antal efterbe- siktigade	Därav förda till grupp					
				O	T	4	3	2	1
Stockholms io . .	15 015	11 240	10 831	1 040	554	3 078	3 004	2 231	924
Värmlands » . .	5 213	3 240	2 858	512	3	1 205	269	627	242
Örebro » . .	11 988	3 888	2 184	434	9	946	412	344	39
Östergötlands » . .	4 889	3 633	3 396	594	128	1 176	1 005	419	74
Jämtlands » . .	4 808	3 419	3 326	1 007	27	1 334	410	505	43
Malmöhus s. » . .	5 342	2 920	3 133	658	39	1 020	723	615	78
» n. » . .	6 422	3 224	3 393	577	27	791	925	858	215
Uppsala » . .	4 729	2 943	2 624	342	90	693	991	441	67
Skaraborgs » . .	5 008	4 203	3 552	557	80	886	686	1 109	234
Södermanlands » . .	5 586	4 113	3 698	1 122	4	1 299	913	328	32
Kronobergs » . .	6 069	3 397	3 441	1 191	1	993	724	397	135
N. Smålands » . .	6 613	3 823	3 555	433	18	1 126	1 213	721	44
Kopparbergs » . .	3 388	2 168	2 321	414	29	979	553	281	65
Gävleborgs » . .	3 605	2 599	2 518	474	31	745	678	407	183
Älvsborgs » . .	5 630	3 641	3 040	417	77	822	1 136	483	105
Hallands » . .	3 330	2 397	2 094	578	13	551	491	402	59
Västg.-Bohus » . .	6 694	3 178	4 601	1 043	172	874	1 095	1 111	306
Gotlands » . .	927	674	642	170	5	197	110	131	29
Norrbottnens » . .	5 279	3 381	3 082	394	62	605	425	599	997
Västerbottens » . .	4 645	3 045	2 958	503	33	654	1 341	392	35
Västernorrlands » . .	4 571	3 814	2 767	532	16	616	495	998	110
Summa	119 751	74 440	70 014	12 992	1 418	20 590	17 599	13 399	4 016
därav födda:									
år 1906	7 884	5 239	5 101	1 177	103	1 578	1 146	901	196
» 1907	7 950	5 265	5 068	1 049	80	1 516	1 305	870	248
» 1908	8 193	5 517	5 397	1 032	87	1 834	1 311	923	210
» 1909	8 860	5 764	5 632	1 027	116	1 768	1 465	993	263
» 1910	9 034	6 187	5 957	1 048	73	1 646	1 663	1 156	371
» 1911	9 909	6 537	6 230	1 043	150	1 775	1 536	1 382	344
» 1912	9 238	6 185	6 016	1 063	120	1 750	1 420	1 138	525
» 1913	9 170	6 070	5 785	970	102	1 558	1 529	1 246	380
» 1914	8 724	5 614	5 273	819	79	1 482	1 408	1 140	345
» 1915	8 088	5 154	4 885	852	82	1 394	1 212	993	352
» 1916	7 554	4 656	4 290	790	103	1 145	1 096	880	276
» 1917	7 631	4 639	4 208	728	114	1 275	1 100	800	191
» 1918	6 399	3 461	3 091	599	90	908	732	564	198
» 1919	4 896	2 288	1 948	462	83	613	446	266	78
» 1920	3 680	1 269	1 127	329	36	347	230	146	39
» 1921	2 541	595	6	4	—	1	—	1	—

Utdrag ur arméförbandens årsberättelser.

1. Sjukvårdspersonal.

I. militärområdet.

Även i år har svårigheter visat sig att besätta lediga läkarebefattningar vid truppförbanden och såväl vid I 11 som I 12 hava bataljonsläkarebeställningarna måst ledigförklaras två gånger på grund av att vid ansökningstidens utgång ingen kompetent sökande anmält sig.

Genom att kvinnliga sjukvårdsbiträden fått anställas vid truppförbandens sjukavdelningar, har ett länge närt önskemål för den militära sjukvården förverkligats. Härigenom har handräckningspersonal kunnat frigöras, och sjukvårdsarbetet höjts ur kvalitetssynpunkt.

Behovet av en särskild förrädsunderofficer för vården av sjukvårdsmaterielen vid truppförbanden har tidigare framhållits. Genom att arbetet ökat såväl ifråga om expeditionstjänst som materielltjänst har nödvändigheten av att avkoppla sjukvårdsunderofficeren för vården av den dyrbara och stundom oersättliga sjukvårdsmaterielen ytterligare framträtt.

(Fagrell, I. milo)

Stor brist har förelegat å sjukvårdsutbildat befäl. Från trängen ha under året endast två sjvfurirer kunnat placeras för tjänstgöring vid regementet. Dessa ha tjänstgjort vid fältförband och vid utbildning av vpl sjv vid depån och endast i mycket ringa utsträckning kunnat tagas i anspråk för tjänstgöring vid depåsjukhuset. Särskilt är bristen kännbar omedelbart efter rekryternas inryckning i april, då en hel del undersökningar, ympningar m m, skola göras. (Trönberg, I 6)

Å sjukbärare har bristen varit ännu större än å sjukvårdare. Sjukvårdsutbildad personal har ofta kunnat återfinnas krigsplacerad i annan befattning.

(Hedener, P 2)

II. militärområdet.

Antalet fullgjorda beredskapstjänstgöringsdagar är för flertalet av de inom militärområdet krigsplacerade läkarna och tandläkarna relativt stort och utgjorde vid årets slut i genomsnitt omkring 245 för läkare och 236 för tandläkare.

Den förstående och lojala inställning till inkallelserna och därmed för den enskilde mången gång förenade olägenheter av skilda slag, vilken så gott som undantagslöst varit tillfinnandes från de inkallades sida, ävensom det ofta mycket förtjänstfulla sätt, varpå deras tjänstgöring fullgjorts, synes mig med oförbehållsamt erkännande här böra framhållas.

Vid samtliga depåer har i samband med de varje halvår föreskrivna hälsovårdsinspektionerna en särskild hälsovårdsinspektör stått till respektive depåchefers förfogande såsom sakkunnigt biträde under ifrågavarande inspektioner. Hälsovårdsinspektörernas verksamhet är otvivelaktigt av största betydelse.

Sannolikt skulle det dock vara ännu förmånligare och för hälsovården gagnande, därest en hälsovårdsinspektör kunde fastare knytas till militärbefälsstabs sjukvårdsavdelning och kontinuerligt stå till vederbörande stabsläkares förfogande. Lämpligen skulle ifrågavarande hälsovårdsinspektör ha sin civila och huvudsakliga verksamhet förlagd till någon av militärområdets förlägningsorter för att därifrån kunna dirigeras till de olika förbanden.

Vid depåsjukhusen har i ökad utsträckning anställts underordnad kvinnlig sjukvårdspersonal och vitsordas samstämmigt, att hitintills vunna erfarenheter härav äro enbart goda. Det torde vara ställt utom varje tvivel, att effektiviteten i arbetet väsentligt ökas genom ianspråktagande av kvinnlig personal.

(Svensson, II. milo)

Sjukvårdsbiträdena utföra ett avsevärt bättre arbete än ovan manlig handräkningspersonal och åstadkomma en välbehövlig lättnad i sjuksköterskornas arbetsbörda.

(Jansson, I 5)

III. militärområdet.

Sjukvårdsunderofficerens arbetsbörda är fortfarande alltför stor. Han måste till sin hjälp för *materielvården* hava minst en *förrädsman*. Att som på vissa förband få anställa endast en handräkningsman är icke tillfredsställande, då man på det sättet icke kan erhålla tillräckligt kvalificerad kraft. (Ramstahl, III. milo)

Liksom året dessförinnan har under detta år en fanjunkare i reserven tjänstgjort som sjukhusunderofficer. Under större delen av året har dessutom ett sjukhusunderbefäl tjänstgjort vid avdelningen. På grund av bristen å underbefäl har under kortare perioder av året avdelningen varit helt utan sjukvårdare, och sköterskan har under denna tid endast haft i sjukvård utbildade handräkningsmän till sitt förfogande i rutinarbetet på avdelning och poliklinik.

Ett kvinnligt skrivbiträde har under hela året tjänstgjort vid avdelningen. Då expeditiönsarbetet inte minst på grund av det nya redovisningssystemet ytterligare svällt och på grund av den ovan omtalade bristen på underbefäl har hon haft full sysselsättning.

(Strömberg, T 2)

IV. militärområdet.

De för truppförbanden avsedda kadrarna av sjukvårdsunderbefäl från trängen äro beräknade i underkant. Då härtill kommer, att dessa kadrar ej på långt när kunnat fyllas, hava vid många tillfällen stora svårigheter uppstått. Även om befintliga brister i viss mån kunnat ersättas av kvinnlig personal vid depåerna, hava olägenheterna starkt framträtt icke minst vid kommenderingar i fält eller för utbildning av personal m m. Såsom redan i föregående årsberättelse framhållits, är det av största vikt, att allt göres för att främja en god och tillräcklig rekrytering av ifrågakvarande personal. Läget är f n allvarligt.

Ett önskemål synes vara, att sjukvårdslottorna kunna utnyttjas mera. Från deras organisation har framförts till synes berättigad klagan över att deras arbete icke tagits i anspråk i önskvärd utsträckning. Bestämmelser, som möjliggöra deras användande i högre grad, äro önskvärda med hänsyn både till hjälpbehovet vid depåerna och lottornas egen utbildning.

(Hybbinette, IV. milo)

Angående ordinarie militärläkares tjänstgöring kan anmärkas, att denna åtminstone tidvis varit mycket betungande (över 70 000 besök å sjukvisitation på morgonen under året ha bl a i väsentlig grad återverkat på arbetet).

Fr o m $\frac{1}{4}$ har en civil handräkningsman varit anställd som hjälp åt sjvuoff i sjukvårdsmatrielförrådet. Denna anställning har visat sig vara till stort gagn, då det är av ovärderlig betydelse att ha en med sjvmtrl väl förtrogen person, som ständigt kan handhava och vårda den dyrbara sjukvårdsmaterielen, varför jag anser det nödvändigt, att i fortsättningen en sådan civilanställd måtte få vara anställd för denna syssla. Han kan dessutom även tagas i anspråk för annan tjänst inom sjukhuset.

(Hinricsson, I 8)

Av förutsatta 6 sjvubef hava endast 2 st kunnat besättas av trängen.

(Barre, P 3)

Det är uppenbart att bristen på ubef gör sig gällande i hög grad, enär behovet av sådan personal icke kan täckas med vare sig vpl eller kvinnlig. Sålunda finnes icke alltid att tillgå sjvubef för anbefallda utbildningsuppgifter eller för längre tids fälttjänstövningar.

(Cassel, Lv 2)

Det har visat sig svårt sedan trängtrupperna övertogo rekryteringen av sjukvårdsbeställningsmän att vid depån erhålla ersättare. På grund av detta förhållande hava värnliktigt sjukvårdsunderbefäl och värnpliktiga sjukvårdare i viss utsträckning måst inkallas.

(Rudberg, Ing 1)

Tillstånd att få anställa ett extra skrivbiträde har tillsvidare beviljats och har erfarenheten klart visat, att detta för framtiden är en absolut nödvändighet för att expeditiönsarbetet skall kunna skötas på ett tillfredsställande sätt.

(Schneider, T 1)

V. militärområdet.

Framhållas bör, att den ena sköterskan bör ha viss utbildning i laboratoriegöromål (urinsediment, blodkroppsräkning, differentialräkning, sputumprover m. dyl.).

(Agvall, I 2)

Det framstår som en nödvändighet att kontinuerligt tjänstgörande expeditiönspersonal (förutom sjukvårdsuoff) finnes.

(Barreus, I 13)

VI. militärområdet.

Under året ha vid regementets sjukhus anställts 3 kvinnliga sjukvårdsbiträden samt en städerska. Härigenom har antalet på sjukhuset tjänstgörande handräckningsmän kunnat väsentligt minskas. Att sjukvårdsarbetets kvalitet och effektivitet härigenom väsentligt ökat är mycket påtagligt.

(Kostman, I 19)

Då antalet sjukvårdare och sjukbärare enligt senaste sammansättningsplaner på kavbat. ökat, måste antalet, som uttagas för sjvubildning, ökas, enär mob-behovet eljest icke kommer att kunna fyllas. Ett önskemål är dessutom, att sjukvårdarnas sjukhusutbildning sker i två omgångar, så att halva antalet ständigt finnes vid depån för att vid behov kunna delta vid förbandsövningar.

(Säfwenberg, K 4)

VII. militärområdet.

Kåren har fortfarande icke lyckats erhålla någon ordinarie sjukvårdsunderofficer, trots att även under detta år framställning därom gjorts till chefen för trängens personalkårer.

Bristen på utbildad sjukvårdspersonal har under året varit ytterst kännbar. Det har ej sällan visat sig ytterst svårt att tillgodose truppens behov av sjukvårdare vid övningar i spräng- och mintjänst et cetera, då tidvis endast en värnpliktig sjukvårdare funnits att tillgå.

(Bergwall, Ing 3)

Som av ovanstående framgår är erhållande av sjukvårdspersonal från T 4 till A 7 synnerligen dåligt tillgodosedd. Enl. bestämmelserna TL B 145/42 skall A 7 ha en sjv-uoff, två sjv-furirer och en konstapel, sålunda i allt 4 st stamanställda sjukvårdare. Av dessa ha under årets 2 första månader tjänstgjort 2 st och under resten av året endast 1 st. Av här placerade 3 st stamanställda sjv har en varit kommenderad till A. U. S., en till sjukvårdsskola som befäl och senare till polis-

skola. Försök ha gjorts att från T 4 erhålla mera personal, men har icke lyckats. Resultatet har blivit att en icke sjukvårdsutbildad överfurir blivit placerad som sjukvårdsuoff, ett förhållande som icke är lämpligt men varit det enda möjliga. (Torgersrud, A 7)

2. Expedition och förvaltning.

I. militärområdet.

Det nya redovisningssystemet för kroppsskadade fungerar nu överallt utmärkt och erbjuder väsentliga fördelar särskilt vid utredningsfall. Det möjliggör även snabbare sjukvisitation och underlättar arbetet när sjukvisitation förrättas av olika läkare. Tillgång till rutinerad skrivhjälp är dock en oavvislig fordran för det nuvarande systemet. (Fagrell, I. milo)

För skötseln av det nya sjukredovisningssystemet erfordras kunnig expeditionspersonal. Det vore önskvärt, att särskild personal anställdes härför, antingen civilanställd kontorist eller uoff i arvodesbefattning. (Trönnberg, I 6)

Antalet läkarintyg enligt IF § 126 uppgå till 3 496, vilket innebär mer än 9 intyg per dag. Utredning i och för ersättning från Riksförsäkringsanstalten för sjukdom eller skada, ådragen under militärtjänstgöring, har gjorts i 195 fall. Då Rfa i enstaka fall ej följer militärläkarens förslag, vore det ej för mycket begärt att Rfa meddelade skälen till avvikelsen, ty detta kunde möjligen vara till nytta för bedömande av kommande fall. (Grubb, I 11)

Arbetet å avd II D:s expedition har ökat betydligt i förhållande till föregående år, i det att under år 1944 omkring 1 100 skrivelser diarieförts som inkommande och ungefär samma antal expedierats. (Wifelt, T 4)

II. militärområdet.

Vid militärbefälsstabens sjukvårdsavd har under året ett kvinnligt expeditionsoch skrivbiträde varit anställd. Vunna erfarenheter bestyrka med all tydlighet vad som i föregående årsberättelse framhållits angående de utomordentliga fördelarna härav för arbetet på ifrågavarande avdelning. Enligt min mening är anställande av sagda expeditionshjälp även för framtiden otvivelaktigt av förevarande behov påkallat, och kan den värdefulla tillgång och väsentliga avlastning i arbetet på denna avdelning, som härigenom vinnes, icke utan uppenbar olägenhet för tjänsten i övrigt avvaras.

Även på truppförbanden äro erfarenheterna av till läkarnas förfogande ställd expeditionshjälp mycket goda, varför ett säkerligen allmänt önskemål om dessa tjänsters bibehållande synes förtjänt av beaktande, och torde expeditionstjänstens omfattning med fog få anses utgöra ett bärande motiv härför. (Svensson, II. milo)

Med hänsyn till att expeditionstjänsten vid trängkårerna är minst lika omfattande som vid ex. infanteriregementen är det enligt min mening oundgängligen nödvändigt att trängkårerna erhålla fast anställd expeditionspersonal i ungefär samma utsträckning som dessa. (Lysander, T 3)

IV. militärområdet.

Såsom biträde åt militärbefälsläkaren skulle en sjukvårdsunderofficer, som kunde avlasta en massa rutinarbete, vara önskvärd. — Vid truppförbanden har erfarenheten klart ådagalagt, att civilanställt, vant skrivbiträde är erforderligt.

(Hybbinette, IV. milo)

Exparbetet är i huvudsak uppdelat på tre sektioner, en sektion för de egentliga expärendena m m, en sektion för sjukredovisningen samt en sektion för riksför-säkringsärenden.

(Borg, I 4)

Expeditionen vid avdelning II D har fortfarande visat en ökning av arbetet, varför behovet av konstant expeditionspersonal (ett skrivbiträde, kunnigt i maskin-skrivning och stenografi) visat sig ofrånkomligt. Vidare vore det önskvärt (för att inte säga nödvändigt) att tvenne manliga civila expeditionsbiträden anställdes som biträden åt läkarna vid sjukvisitationerna. Denna arbetskraft kunde även anlitas för att handhava alla handlingar från de många olika undersökningarna av den vpl personalen. Likaså kunde utredningar rörande Rfamålen ombesörjas av dessa biträden. För närvarande användas vpl handräckningsmän till hjälp vid dessa arbeten, men då de vpl blott för en kort tid äro kommenderade till tjänst-göring å sjukhuset, uppstå lätt svårigheter för sjvuoff att vidmakthålla ett konti-nuerligt expeditionsarbete. Om denna önskan kunde realiseras kunde sjvuoff ar-bete på sådant sätt minskas till normal belastning. Som nu är fallet, måste arbets-dagen för sjvuoff ofta bli ända till 10—12 timmar.

(Hirricsson, I 8)

I likhet med vad som anförts i föregående årsberättelse synes mig nödvändigt att sjukvårdsförhållandena borde ordnas på annat sätt än hittills för den alltmer ökande kvinnliga personalen vid regementet. Denna personalgrupp bör helst om möjligt helt avkopplas från den militära mottagningen.

(Cassel, Lv 2)

VI. militärområdet.

Beträffande de nya blanketterna som skola användas vid anmälan till Rfa är att märka att läkaren å dessa uttalar sig även om rent militära förhållanden såsom in- och utryckningsdag, avlöning m. m. och med sin underskrift bestyrker dessa uppgifter. Om i detta avseende felaktig uppgift lämnas och ersättningskrav på något sätt uppkommer uppställer sig frågan om läkaren kan anses ansvarig härför.

(Wenckert, A 5)

3. Sjukvård.

I. militärområdet.

Det ojämförligt främsta medlet i tuberkuloskampen har skärmbildsundersök-ningarna utgjort. Det har eftersträfvats att få dessa undersökningar utförda så snart efter inryckningen som möjligt, och i allmänhet har detta lyckats. Tuber-kulinundersökning har gjorts på all inryckande personal. Om det skall vara någon verklig mening med dessa undersökningar, böra de åföljas av BCG-vaccinering av tuberkulosmottagliga individer. Som framgår av nedanstående tabell har BCG-vaccinationer genomförts högst olika på olika truppförband. Att ha lyckats vac-cinera nära 100 % av de tuberkulinnegativa, som förekommi vid ett par depåer är ett synnerligen vackert resultat, men tyvärr finnes även truppförband, där inte ett enda fall av BCG-vaccination förekommit. Det måste hälsas med tillfredsstäl-lelse och anses som en stor framgång i tuberkulosbekämpandet att de i april 1945 inryckande vpl genom dispensärernas försorg komma att vara BCG-vaccinerade vid inryckningen.

Tabell över tuberkulinundersökningar och BCG-vaccination inom I. milo.

	I 6	I 7	I 11	I 12	P 2	A 3	A 6	Lv 4	Ing 2	T 4
Tuberkulinundersökta	1 287	1 117	1 251	1 463	1 164	700	710	680	1 920	589
Tuberkulinnegativa	381	185	503	488	365	194	320	27	526	78
BCG vaccinerade	271	—	59	461	197	113	318	27	236	38
Tuberkulinpositiva efter BCG-vaccination	204	—	58	333	145	78	265	27	206	33
% BCG av tuberkulinneg.	71.1	—	11.7	94.5	39.5	58.2	99.4	100	44.9	48.7
Fall av tbc inom 43 års klass	3	1	9	1	2	1	5	3	3	3
Därav bland tuberkulinnegativa	1	1	2	1	—	—	1	—	—	—

(Fagrell, I. milo)

På tre kompanier ha smittsamma tbcfall förekommit i samband med inryckningen. Dessa ha givit upphov till en del hittills godartade sekundärfall. Det skedda aktualiserar behovet av calmettevaccinering redan före inryckningen. Helst bör skärmbildsundersökning ske redan under inskrivningsförrättningen, så att smittokällorna kunna gallras ut så tidigt som möjligt. Skärmbildsundersökningarna vid depån ha ej varit tillfredsställande, då allt för lång tid gått, innan apparaterna fått disponeras och då svaren flera gånger inkommit sent. (Trönberg, I 6)

Högsta antalet på en dag sjukanmälda var 531 man. Sammanlagda antalet behandlingsfall under 1944 summa 39 235. Medeltalet fall per dag undersökta och behandlade var 244 man. Högsta antalet på en dag inlagda å regementets sjukavdelningar var 192 man.

Bekämpandet av tuberkulos inom regementet har under året intensifierats. Sänkingsreaktion och tuberkulinundersökning (Mantoux' reaktion med 0.1 och 1 mg tuberkulin) har utförts å 1 251 vpl. Av dessa reagerade 59.8 % positiva och 40.2 % negativt för tuberkulin. 2 488 personer ha blivit föremål för skärmbildsfotografering. Av dessa företedde 55 patologiska förändringar å lungorna, varför de underkastades förnyad röntgenundersökning å länets centraldispensär eller å regementets röntgenavdelning. Härvid kunde man konstatera pågående tuberkulösa lungförändringar i 9 fall. Dessa nio förklarades odugliga eller för tillfället odugliga till militärtjänst allt efter förändringarnas art och rapporterades till hemortens dispensär för vidare vård.

Utom ovan skildrade tuberkulosfall har under årets lopp vid regementet avslöjats 28 fall av tuberkulos. Å Centraldispensären i Växjö ha för regementets räkning tagits 139 lungplåtar och å regementets egen röntgen 406. Calmettevaccination har gjorts i 59 fall.

(Grubb, I 11)

II. militärområdet.

Under större delen av året har *smittsam gulsot* förekommit i ett påfallande stort antal fall, förträdesvis vid truppförband inom Gävleborgs och Jämtlands län.

Den förebyggande behandlingen mot smittsamma sjukdomar synes trots en på många håll energiskt bedriven upplysningsverksamhet från truppförbandsläkarnas sida röna anmärkningsvärt ringa förståelse bland manskapet, i det att endast ett försvinnande fåtal begagnat sig av densamma.

Benägenheten att använda sig av den frivilliga skyddsympningen mot tuberkulos synes ha ökat. Av 2 515 tuberkulinnegativa hava 1 695 skyddsympats, vilket motsvarar 67 %. Vid vissa depåer har anslutningen varit glädjande stor. Ympningsfrekvensen utgjorde sålunda vid I 14 depå 93 % samt vid A 4 och I 21 depåer 88 % respektive 86 %.

(Svensson, II. milo)

Difterieepidemin, som uteslutande uppträdde å I. bat och Y-komp, var ganska envis och omfattade sammanlagt 42 fall. Den $\frac{1}{6}$ insjuknade en i staden bosatt servitris å marketenteriet med kliniska symtom å difteri, varvid smittan kunde härledas från anhöriga bosatta utanför staden. Den $\frac{10}{6}$ företedde en å sjukhuset sedan fyra dagar intagen vpl mycket misstänkta halsförändringar och remitterades till epidemisjukhuset såsom difteri. Halsprov å sals- och logementskamrater voro negativa och några vidare fall förekommo ej i juni. Under tjänsteuppehållet rapporterades sista veckan i juli, att två vpl intagits å epidemisjukhuset i Söderhamn för difteri. Den $\frac{14}{8}$ inkom å sjukhuset en vpl från Y-komp med halsbesvär och stark sjukdomskänsla. Halsprov samma dag var negativt, men då pat föreföll kliniskt suspekt överfördes han till epidemisjukhuset, som följande dag verifierade diagnosen. Samma dag remitterades ytterligare två för halsbesvär intagna vpl å vilka positivt halsprov erhållits. Vederbörandes logement isolerades, å sjukhusets personal och patienter togs upprepade svalgprov. Efter samråd med epidemiläkaren ansågs tillsvidare inga andra åtgärder nödvändiga.

Den $\frac{20}{8}$ meddelades från epidemisjukhuset, att svalgprov å två ineliggande vpl voro misstänkta, varför de sändes till epidemisjukhuset för observation. Diagnosen blev säker den $\frac{21}{8}$. Omedelbart beställdes nu från Statens bakt. labor. difteritoxin och anatoxin och den $\frac{23}{8}$ — $\frac{24}{8}$ utfördes Schickprövning å hela regementets personal, varvid även sundhetsvisitation ägde rum och svalgprov togos å misstänkta. Skyddsympning 1, å de positivt reagerande ägde rum den $\frac{25}{8}$ — $\frac{28}{8}$ (2.a omgången en månad senare). Samtidigt togs svalgprov å samtliga från I. bat och Y-komp.

Under sista veckan i augusti konstaterades nu ytterligare 11 fall av difteri, i september 10 fall, i oktober 7 fall, i november 2 fall och i början av december 5 fall. De isolerade förlades i tur och ordning i tälthyddor eller baracker, övades och utspisades skilda från övriga. Permissionsförbud för hela regementet var anbefallt den $\frac{28}{8}$ — $\frac{9}{9}$. Såsom framgår av tabellen förekom ett flertal svåra fall med komplikationer i form av svalgpares, polyneurit och myocardit.

(Fagerström, I 14)

Under tiden $\frac{28}{4}$ — $\frac{30}{4}$ skärmbildsfotograferades all regementets personal. Härvid utsorterades 31 fall av misstänkt tuberkulos. Under resten av året ha endast tre tbcfall konstaterats bland 1943 års klass, vilket är överraskande litet och troligen beroende på att skärmbildsfotograferingen företogs så tidigt att eventuella smittkällor redan i början kunde elimineras.

Under oktober—november difteriimpades hela regementet.

Effekten härav synes ha varit god, enär trots att rätt stor difterieepidemi under hösten varit rådande i länet icke något fall av difteri inträffat vid regementet.

(Norberg, I 21)

För att BCG-vaccinationen skall vara fullt effektiv bör den vara obligatorisk och förslagsvis förläggas till sista året av folkskoleutbildningen. En ympning vid inryckningen till 1:militärtjänstgöringen är utan effekt just under den tid, då den bäst behövs d. v. s. under de 2 första månaderna sedan den vpl ryckts ur sin vanliga miljö.

Om BCG-vaccineringen skall göras obligatorisk så måste den för att bli effektiv förläggas till rätt tidpunkt annars torde man riskera att den råkar i vanrykte. En BCG-vaccinering vid inryckningen torde dock vara bättre än ingen alls.

(Göransson, A 4)

III. militärområdet.

Det är dock fortfarande på de flesta truppförbandssjukhusen utomordentligt dåliga isoleringsmöjligheter, vilket starkt motverkar militärläkarnas epidemiologiska arbete. Det är nödvändigt, att dessa missförhållanden avhjälpas, då nu en del ny- och ombyggnader av truppförbandssjukhusen skola komma till stånd.

Psykologiska prov fingo samtliga nyinryckta av 1943 års klass genomgå vid början av sin tjänstgöring, och de, som därvid icke uppnådde viss poäng, fingo undergå *psykiatrisk undersökning* av till tjänstgöring inom III. militärområdet beordrade psykiater. Nyttan av dessa prov kan ej förnekas och är även för tidigare 2 år omvittnad, och metoden är säkert ett gott led i arbetet att om möjligt erhålla rätt man på rätt plats. Dock ha de *psykiatriska undersökningarna* för året visat sig medföra en rätt stor *avgång* och *nedklassning* av årsklassens material vid ett flertal truppförband.

(Ramstål, III. milo)

Närmast som ett kuriosum kan antecknas ett fall av s k traumatisk—spastisk armstas. Den vpl oscillerade mellan lasarettet och militärsjukhuset under diagnos »blodpropp vänster arm» tills sjukdomens sanna natur påvisades av batläkaren, som i sin tur fått uppmärksamheten riktad på sjukdomar av liknande art genom en artikel i läkartidningen (*Lindahl*). Pat. erhöll sina besvär — smärta svullnad, cyanos, spända vener — endast 14 dagar efter inryckningen till militärtjänst. Något direkt trauma kunde ej registreras, trots det man pressade pat. på detta. Han är rätt besvärsfri f n i en för honom lämplig tjänst och har icke behövt deklarerars.

(Häger, I 15)

Det andra dödsfallet gällde en 31 års man, som gjorde beredskapstjänstgöring vid depån. Klagade över smärtor och stickningar i hjärttrakten. Undersöktes av flera läkare utan att man fann något säkert objektivt. Ekg var normalt och funktionsprov normala. För all säkerhets skull placerades han i lindrigast möjliga tjänst som vakt vid kårens beteshagar. Dödsfallet inträffade, då han för att undgå ett annalkande oväder cyklande skulle forcera en uppförsbacke. Sektionen visade ett mitralisvitium med dels gamla dels färskta förändringar.

(Strömberg, T 2)

IV. militärområdet.

De värnpliktigas fysiska beskaffenhet kan beträffande rekryterna numera ej sägas vara särskilt gott. Man har intrycket att kavalleriet vid uttagningen blir mindre väl tillgodosett. Dåliga fötter och ben äro vanliga, men det är ej riktigt att dessa organ skulle vara av ringa betydelse för kavalleristen.

(Rousthøi, K 1)

Bland sjukdomsfall av intresse må anföras ett fall av myasthenia gravis med ett smygande förlopp, men väl tillgängligt för specifik behandling (prostigmin).

Påfallande är det stora antalet fall av psykiskt undermålighet, som avslöjas under den förlängda militärtjänsten, såväl bland de yngre värnpliktiga som speciellt bland de äldre beredskapsmännen såväl vapenföra som handräckningsmän. Ett intimt samarbete med psykiatrisk vetenskap har sålunda måst inledas för truppernas sanering i berörda avseende. Dessa remissers antal uppgår inalles till 148.

(Wikström, A 1)

Det måste vid inskrivningsförrättningen beaktas, att endast anatomiskt och funktionellt fullgoda ryggar medtages. Insufficianta ryggar tåla ej pansartjänsten; erfarenheten har tydligt visat detta. Om detta beaktas behöver ej avgången genom ryggsufficiens bli så hög som den är.

Fosgenförgiftning har uppträtt i ett fall genom för stark dosis rök från en rökhandgranat under brandövning.

(Barre, P 3)

Elkardiografisk massundersökning av de vpl:s hjärtan är ett önskemål som borde förverkligas. Därigenom skulle den kliniska undersökningen i väsentliga delar kunna anses vara fullständig och de många »hjärtfele» erhålla sin rätta bedömning. Då vid sjukvisitation endast en summarisk och på allmänt omdöme grun-

dad undersökning eller besiktning mestadels blir verkställd skulle en från början gjord fullständig klinisk undersökning vara av betydande värde för militärläkaren.

(Cassel, Lv 2)

V. militärområdet.

Bland *anmärkningsvärda sjukdomsfall* må nämnas följande: en vpl började efter tre månader se dåligt vid skjutning efter att tidigare ha varit god skytt. Vid röntgenundersökning konstaterades en hypofystumör, som opererades å Radiumhemmet, varefter patienten synes gå till hälsa.

(Barrcus, I 13)

VI. militärområdet.

Under vinterfälttjänstövningarna uppträdde ett stort antal frostsador, delvis beroende på stark kyla, men delvis också beroende på bristande utbildning av befäl och manskap. Större erfarenhet av vinterförhållanden hos läkarna skulle säkert bidra till att minska antalet frostsador, vilka i Övre Norrland kunna starkt nedsätta förbandens stridsduglighet.

Under en övning med jägarbat i Abiskoterrängen under vårvintern blev 18 % av truppen tjänsteoduglig på grund av snöblindhet. I särskilda skrivelser har milbef påtalat de tillgängliga ögonskyddens ineffektivitet och begärt utredning av hithörande frågor genom FSF.

Inom fjällområdet kring Riksgränsbanan föreligger ställvis risk för lavinolycksfall. På grund härav har milbef, dels anordnat en kurs i lavinkunskap (4.—5. februari 1944), dels utbyggt en räddningsorganisation, för att på ett ändamålsenligt sätt kunna omhändertaga dem, som blivit begravda av laviner.

(Snellman, VI. milo)

Tuberkulosbekämpandet har försiggått i enlighet med de påbudna riktlinjerna. BCG-vaccinering har genomförts så gott som 100 % bland de tuberkulinnegativa.

(Kostman, I 19)

I början av år 1944 upptäcktes några fall av akut tuberkulos å ett av depåkompanierna. Detta föranledde en undersökning av hela detta kompani och den gjordes i början av mars. Härvid upptäcktes att ett 30-tal män voro nyinfekterade med tuberkulos och smittokällan till infektionen upptäcktes samtidigt och isolerades, varefter epidemin upphörde. Då så gott som samtliga i tuberkulos insjuknade värnpliktiga varit tuberkulinnegativa vid inryckningen är det ett önskemål att de tuberkulinnegativa värnpliktiga calmettevaccineras och helst före inryckningen till 1. tjänstgöring. För att ympningen skall erhålla nödvändig omfattning för ett effektivt tuberkulosbekämpande torde den helst göras obligatorisk.

(Lundquist, I 20)

En tbc-epidemi uppträdde på en skv, vilket resulterade i 23 nyinfektioner i form av knölrös 3 fall, hilustbc 8 fall, hilus tbc ? 3 fall och omslag av mantoux från neg till pos i 9 fall.

I det vidare förloppet ha bland dessa 23 en del pleuriter och »primär» lungtbc tillkommit.

Upphovet till denna tråkiga epidemi var en vpl med en som läkt förklarad lungtbc, vilken undersökts av sanatorieläkare senast 5 dagar före inryckningen den 12/4 1944. Efter drygt 1 månads tjänst visade han en progress av sin lungtbc och hade rikligt med baciller i sputum. Det inträffade manar till stor försiktighet med hysande i kasern av personer, som tidigare haft en lungtbc, med hänsyn till risken för försämring av dem själva och den ev. uppkomna smittorisken bland de

mantouxnegativa som bland våra vpl uppgår till drygt 50 % vid inryckningen. — I den ovan relaterade epidemien underkastades de mantouxnegativa fortlöpande tuberculinkontroll var 14. dag under hela inkubationstiden, så att alla nyinfekterade kunde uppspåras. Hela skv genomgick därefter ny skärmbildsröntgen och senare under hösten skärmbildsundersöktes på nytt hela regementet.

Under våren förekom en betydande influenaepidemi med 238 fall under första kvartalet och 33 fall under andra kvartalet och dessutom förekom s. k. svalgkatarr i 179 fall första kvartalet och i 168 fall andra kvartalet. Som komplikation uppträdde pneumoni i 17 fall under första och i 30 fall under andra kvartalet. Under andra kvartalet inträffade sjukdomen huvudsakligen bland de nyinryckta, som även i stor utsträckning fick pneumonier, av vilka många voro långdragna och besvärliga. Jag fick ett bestämt intryck, att tidpunkten för inryckningen av nya vpl i början av april är synnerligen olämplig åtminstone i övre Norrland. Skälet härför är följande. Under våren är infektionssjukdomarnas (influensan fl) antal mycket stort. De vpl komma från skilda trakter och medföra infektioner, som mycket snabbt få en hastig spridning på grund av den avkylning, som de vpl utsättas för, ty vid denna tidpunkt inträffar som regel snösmältningen med påföljd, att kaserngård och närmaste omgivningar äro som ett träsk.

Från såväl medicinsk som klimatologisk synpunkt borde inryckningen av nya vpl i övre Norrland icke äga rum förrän tidigast i mitten av maj eller helst i början av juni.

(Säfwenberg, K 4)

VII. militärområdet.

Även under år 1944 har det förekommit ett relativt stort antal fall av hepatitis epidemica, tämligen jämt fördelade under året. Sjukdomen har visat ett lindrigt förlopp, men har dock förorsakat många sjukdomsdagar på grund av lång konvalescenstid.

Av regementets personal ha 5 man omkommit genom drunkning vid Hansakatastrofen.

(Hansson, I 18)

Truppens hälsotillstånd har varit gott. Anmärkningsvärt är den relativt låga psykiska standard, som de inkallade av 1943 års klass visade sig ha, enligt de senaste psykiska proven. Av 275 st prövade visade 39 st en poängsiffra under 29 och blevo föremål för psykiatrisk undersökning.

(Torgersraud, A 7)

4. Tandvård.

I. militärområdet.

Numera har man erhållit en god överblick över vad anställandet av föreståndare vid depåernas tandkliniker betytt, och det kan utan tvekan fastslås, att det arbete, som dessa arvodesanställda tandläkare uträttat, betydligt höjt den militära tandvården. Genom en kontinuerlig ledning av de vpl tandläkarnas arbete har tandvården kunnat bedrivas efter fastställda linjer, vilket medfört större effektivitet och bättre behandlingsresultat.

(Fagrell, I. milo)

Tandvården har rönt livlig uppskattning av de värnpliktiga och den fast anställda personalen. Under året har behandlats 3 492 patienter. Följande arbeten har utförts: 2 198 extraktioner, 2 328 amalgamfyllningar, 393 silikatfyllningar, 68 prov, fyllningar, 138 pulpaextirpationer, 13 gangränbehandlingar, 155 rotfyllningar, 53 amputationer, 184 gingivit- och tandstensbehandlingar, 894 övriga behandlingar. 125 proteser har utlämnats. Under året har undersökts 2 280 man.

(Grubb, I 11)

Tandvården har koncentrerats till rekryterna. Dessa ha fått sina munnar sanerade och vid behov utrustats med proteser. Konservativ behandling har lämnats i största utsträckning. Det fast anställda manskapet kallas till kontroll av tandstatus och behandling en gång årligen.

(Fagerström, I 14)

V. militärområdet.

Under sista halvåret har en stor förändring inträtt beträffande uteblivna patienter. Vid en av mig företagen undersökning under en månads tid visade det sig att av 450 som skulle infinna sig uteblev 60 alltså 14 %. En alldeles för hög siffra. Någon nämnvärd förbättring inträdde ej efter personligt samtal med kompaniernas befäl. Detta så mycket mera anmärkningsvärt, som att det gällde att genomföra från högre ort anbefallda anvisningar. Emellertid på anmodan av överste Olof Häger höll jag ett instruktionsföredrag, för off och uoff, om den militära tandvården, dess organisation och huru den bedrevs här vid regementet. Detta visade sig ge resultat, de uteblivna patienternas antal sjönk till endast några få procent och i flertalet fall med giltiga skäl.

(Gross, tandpol. I 13)

För att på ett smidigt sätt komma åt de försumliga, när det gäller behandlingstider hos tandläkaren, har under sista tiden på regementet tillämpats det systemet att samtliga fall anmälas till resp. divchef och genom dennes försorg verkställes utredning i varje särskilt fall. Härigenom hoppas depåchefen snart nog kunna lära personalen denna detalj. Detta system synes vara bättre än att sätta bestämmelserna på depåorder, som tyvärr snart äro bortglömda.

(Grundsell, A 9)

VI. militärområdet.

Rekryterna ha i samband med inryckningen undersökts och ha senare kallats till tandpolikliniken för extraktioner, sanering och erhållande av protes 3 månader senare. Samtliga kompanier ha sålunda systematiskt genomgått. Extraktionerna voro i stort sett avslutade den 15 november. Som följd härav ha antalet akuta fall markant nedgått.

(Lundquist, I 20)

VII. militärområdet.

Tandvården har varit av stor omfattning. Laboratoriet har ombesörjt teknikerarbeten för hela Gotland och tandläkarna vården av dels personal från I 18 depå, dels från A 7 och dels från fältförband på mellersta och södra Gotland. Å 7 465 patienter har utförts 4 365 am.fylln., 620 sil.fylln., 3 685 extr., 365 proteser och 79 guldkronor.

(Hansson, I 18)

5. Sjukvårdsmateriel.

I. militärområdet.

För att under beredskap utlämnade giftläkemedel i förbandsväska 2 ej skola missbrukas har å kårorder utfärdats anvisningar samt i varje förbandsväska inlagts en p. m. för användningen av samtliga läkemedel, vilken sjukvårdsmanskapet får kvittera å fältförbandets expedition vid emottagandet av väskan.

(Hagberg, T 4)

II. militärområdet.

Vikten av att kompetent personal ständigt får stå till sjukvårdsunderofficerens hjälp för handhavande, genomgång och uppläggning av den dyrbara och svårersättliga sjukvårdsmaterielen framhålles.

(Norberg, I 21)

III. militärområdet.

För den omfattande sjvmtl-tjänst, som måste bedrivas inom försvarsområdena, erfordras nödvändigt en med sjvmtl väl förtrogen och duktig sjukvårdsunderofficer.

Behovet och nödvändigheten att anställa särskild *sjukvårdsförrädsman* vid de flesta regementen måste även här med skärpa framhållas. Att såsom vid en del truppförband endast få anställa en förrådshandräckningsman är icke tillfyllest. Sjukvårdsunderofficeren får då icke tillräckligt kvalificerad kraft till sin hjälp, vilket redan tidigare framhållits.

(Ramstål, III. milo)

IV. militärområdet.

Denna materiel är i stort sett riklig och bra. Det största bekymret i fortsättning-en torde nog vara förvaringen och omsättningen av densamma. Särskilt vid träng-kåren är denna fråga brännande på grund av den oerhörda mängden av dyrbar materiel och brist på lämpliga lokaler.

(Hybbinette, IV. milo)

Enär sjukvårdsunderofficeren icke hinner att i tillräckligt stor utsträckning ägna sig åt förrådstjänst är kravet på fullt kompetent förrådspersonal oavvisligt. Anställandet av en civilanställd förrädsman är ofrånkomligt för vården och sköt-seln av den dyrbara och i flera fall svårersättliga materielen.

(Andersson, I 1)

Det nya redovisningssystemet för sjukvårdsmtrl, som genomförts fr o m den $\frac{1}{3}$, har visat sig mycket lättarbetat och ändamålsenligt och har i väsentlig grad under-lättat expeditionsarbetet för sjukvårdsunderofficeren.

(Borg, I 4)

Terrängpersonbil m/42. Olämplig för transport av liggande sjuk eller skadad, beroende på karosseriets utförande (sidodörrar, svårighet att få in en bår). Endast plats för 2 bårar.

Terrängpersonbil m/39. Fullständigt olämplig för transport av liggande sjuk eller skadad, oavsett vilken bårtyp som användes.

Överbyggd lastbil med påmonterad upphängningsanordning för bårar är det lämpligaste transportmedlet; stort utrymme för 4 bårar.

(Barre, P 3)

V. militärområdet.

Bland väsentlig förbättring av sjukhusets materiel må särskilt framhållas, att regementet i maj erhöll en Ekg-apparat. Denna är uppställd å regementets sjuk-hus. Ekg tagas även å samtliga fall från fältförband, som därför inremitteras till depån. Från apparatens tillkomst på I 2 D till och med $\frac{31}{12}$ —44 ha sammanlagt tagits 398 Ekg och med den taxa, ett Ekg betingar, torde apparaten redan år 1944 vara betald. Tolkning av Ekg har verkställts dels av depåns egna läkare samt på området specialutbildade vpl läkare med tjänstgöring i staden eller dess närhet. I åtskilliga fall har av FSF anvisad läkare biträtt vid tolkningen.

(Agvall, I 2)

VI. militärområdet.

Med hänsyn till det myckna arbetet med materielens vård, reparationer och om-sättning föreligger behov av att endast för sjukvårdsmaterielen tillsättes en vakt-mästare eller förrädsman i befattning eo.

(Lundquist, I 20)

6. Inskrivningsväsendet.

I. militärområdet.

Som framhölls i årsberättelsen för förra året är det i allmänhet lämpligast att T-förklarade efter T-tidens utgång åter provas vid depån, där tillgång finnes till alla handlingar (sjukkort, sjukjournal, ekg, röntgen o s v). Möjligheterna till ordentlig klinisk undersökning äro också mycket större vid depåsjukhusen än under inskrivningsförrättningen, då läkarna ofta äro starkt upptagna och endast kunna offra begränsad tid på varje individ. Bestämmelsen om att T-förklaring ej bör göras mer än 1 år i sänder är olycklig och orsakar stundom onödiga resor för den sjuke till inskrivningsförrättningar och ofta även onödiga utgifter för anskaffande av nya läkarintyg. Vid sådana sjukdomsfall, där läkarna vet att den sjuke ej inom 3 år kan göra militärtjänst, bör möjlighet finnas att utan förnyad undersökning bevilja uppskov med värnpliktens fullgörande i 3 år.

(Fagrell, I. milo)

Ett nytt framsteg utgör de s k psykologiska proven, som utförts under inskrivningen. På grundval av dessa prov har tilldelning till olika truppslag kunnat göras.

(Trönberg, I 6)

II. militärområdet.

Med hänsyn tagen till truppförbandsläkarnas betydligt större möjligheter till att bedöma de värnpliktigas tjänstbarhet bör ställningstagande till frågan om ändring i värnpliktsförhållande få avgöras av dessa i stället för av vid inskrivningsförrättningar biträdande läkare, vilka varken hava tid eller utrustning för erforderlig undersökning.

(Svensson, II. milo)

III. militärområdet.

Stora kontingenter vpl, omkring 5 å 6 000 man, ha läkarundersökts vid reg. för tjänstgöring inom IV. milo, Göteborgs fo med flera förband.

I min egenskap av inskrivningsläkare har jag undersökt och i samband därmed ändrat vplförhållandena för 4 734 vpl, vilket innebär, att jag undersökt omkring 12 000 vpl, en högst betydande arbetsbörda, som ålägges en enda läkare inom hela io, en uppenbar orättvisa.

(Brändstedt, I 17)

IV. militärområdet.

För inskrivningsområdenas räkning erfordras ofta och i stor utsträckning hjälp från vederbörande infanteriregementes läkare. Efterundersökningar, utredningar för riks försäkringsanstalten m m orsaka mycket arbete. Alldeles särskilt gäller detta io 1 och regementsläkaren I 1. Där bör finnas en särskild läkare anställd i en eller annan form för inskrivningsområdets räkning. (Hybbinette, IV. milo)

En onaturligt stor belastning genom efterundersökningar av värnpliktiga, förundersökningar av inkallade och yttranden över insända intyg belasta läkare och expeditiönsarbetet i hög grad.

(Andersson, I 1)

Det måste framhållas, att det förhållandet att man numera i största möjliga utsträckning skall tillvarataga soldatmaterialet ofta vållar betydande bekymmer och att resultatet av alla ansträngningar att förbättra den enskilde soldaten ej sällan förefaller vara mindre lysande.

(Roushöi, K 1.)

Framhållas må särskilt behovet av detaljerade uppgifter från truppförbandsläkarna å läkarintyg eller eljest för T-förklarades bedömning.

Före inskrivningarna revideras här av depåläkaren alla provningsärenden (lig-gare B) med hänsyn till behovet av inställelse; samtliga odugliga kunna på så sätt fränskiljas; även av tillfälligt odugliga behöver många ej inställa sig. Tid bespa-ras på detta sätt för nämnden. Allt för många fall hänskjutas till nämndens pröv-ning och avgörande.

Vad i förra årsberättelsen framhölls beträffande T- och O-förklaringar gäller fortfarande. (Barre, P 3)

VI. militärområdet.

De psykiatriska undersökningarna av dem, som icke godkänts i de psykotekniska proven hava otvivelaktigt varit av stort värde. Man torde dock kunna ifrågasätta om icke O-förklaringarna på grund av nedsatt intelligensålder drivits väl långt med hänsyn till den sjunkande tillgången av vpl. (Snellman, VI. milo)

7. Utbildning och övningar.

I. militärområdet.

Den fortsatta utbildningen av sjukvårdare vid lasarett har varit till stor nytta och kraftigt bidragit till höjande av sjukvårdarnas allmänmedicinska kunnande och användbarhet. (Fagrell, I. milo)

För att eleverna skola kunna tillgodogöra sig undervisningen i förbinderitjänst synes det nödvändigt att varje elev erhåller ett exemplar av SoldISjv, vilken bok han även bör få som personlig egendom. (Wifelt, T 4)

II. militärområdet.

De krävande vinterfälttjänstövningarna i Västjämmland och Härjedalen ställde stora anspråk på sjukvårdstjänsten, enkannerligen sjuktransporttjänsten, och fick den i övningarna deltagande sjukvårdspersonalen därvid en lärorik tillämpnings-övning i sjukvårdstjänst under särdeles svåra vinterförhållanden i fjällterräng. (Svensson, II. milo)

Antalet vpl av 1943 års klass, som på grund av sjukdom eller kroppsfel icke kunnat följa övningarna, har varit onormalt stort, i det att av 1 216 nyinryckta 76 st förklarades odugliga eller tillfälligt odugliga till krigstjänst. Den största av-gången förorsakades av nervsystemets sjukdomar. Till grupp 4 hava av 1943 års klass överförts 142 vpl, varav på grund av nervsystemets sjukdomar 46 st. Det är beklämmande att konstatera, huru vanlig en abnormt nedsatt fattningsförmåga verkligen är, särskilt bland vpl från vissa avlägsna skogstrakter. (Janson, I 5)

III. militärområdet.

Utbildningen vid eget truppförband är givetvis i hög grad avhängig av veder-börande befäls, enkannerligen regementschefs intresse för saken. Jag önskar här-vid särskilt framhålla såsom ett utmärkt positivt exempel härpå, förhållandet vid I 15, där en utomordentlig sjukvårdsuppväring ägde rum den 22/11 1944 och till vilken en hel del civila inbjudits såsom åskådare.

Utbildningen av sjukvårdare vid lasarett (den s k sjukhusutbildningen) har liksom året förut utfallit mycket väl och synes av de värnpliktiga uppskattas så-som verkligt nyttig. (Ramstahl, III. milo)

Vikten av att sjukvårdstrupperna övas i injektionsteknik måste med skärpa framhållas, varvid svårigheterna att suga upp innehåll ur ampuller inte minst måste beaktas. Till den ändan har framställning gjorts hos FSF om tilldelning av dylika ampuller, fyllda med fysiologisk koksaltlösning.

Det har visat sig gång efter annan att *sjuksköterskor*, såväl ordinarie som tillfälliga, icke äga den utbildning i laborationer som vore önskvärt just vid tjänstgöring vid truppförband. Visserligen kunna sköterskorna få en viss vägledning av tjänstgörande läkarna och läkare ha t o m avdelats att ge lektioner i laborationsteknik, men detta är av olika anledningar ej tillfyllest och det löpande arbetet ger ej heller stora tillfällen till utbildning. I varje fall synes en laborationskurs för sköterskor anställda vid truppförband minst lika påkallad som nu pågående apotekskurs.

För en i laborationsarbete väl insatt sköterska finnes däremot ett rikt arbetsfält och hon skulle säkerligen genom sin verksamhet minska omkostnaderna för sjukvård, då remitteringar till medicinska kliniker säkerligen kunde inskränkas samtidigt som sjukhusets anseende och prestige skulle höjas. (Häger, I 15)

IV. militärområdet.

Beträffande de värnpliktiga läkarnas m fl utbildning kvarstår min i ett par tidigare årsberättelser framförda anmärkning, att de, som tillhöra grupp 3 och 4, på grund av sin svaga fysik icke böra deltaga i gruppchefsskolan. De böra erhålla avkortad militärutbildning och motsvarande förlängd facktjänstgöring.

(Hybbinette, IV milo)

Fotskador ha varit av ganska ringa omfattning, vilket till stor del beror på truppbefälets förmåga att leda och övervaka truppens fotvård och vård av fotbeklädnad. Skador uppkomna under idrott ha förekommit i mycket ringa utsträckning. (Borg, I 4)

V. militärområdet.

En läkare från Sätters sjukhus har hållit ett orienterande föredrag i militärspykiatri för allt befäl. (Barreus, I 13)

VI. militärområdet.

Under evakueringen av civilbefolkning från norra Finland och mottagandet av stridsskadade under striderna i Tornedalen ha svenska sjvförband erhållit synnerligen värdefull erfarenhet.

Under milbefs övningar i alpin teknik i Kebnekaise-fjällen ingick såsom en del omhändertagande av skadade under högfjällsförhållanden. Därvid framträdde med önskvärd tydlighet bristerna hos arméns sjukbår, när det gäller tp i fjällterräng.

Ett stort behov av vinterutbildning för läkare synes föreligga. Utbildningen kan säkerligen göras kort, men den skall vara fältmässig. (Snellman, VI. milo)

8. Sundhets- och hälsovårdsinspektioner.

I. militärområdet.

Inkallade hälsovårdsinspektörer hava under året besökt såväl fältförband som depåer. Från truppförband läkarna hava omvitnats det goda arbete, som nedlagts av hälsovårdsinspektörerna. Nödvändigheten av så gott som ständig övervakning av förläggningshygien syns ej nog kraftigt kunna framhållas. Vid fältförband

visar det sig ofta möjligt för hälsovårdsinspektörerna att med tämligen enkla medel och små ekonomiska utgifter åstadkomma acceptabla förhållanden även där för-läggingsförhållandena vid första besiktningen äro synnerligen bristfälliga.

(Fagrell, I. milo)

II. militärområdet.

De till förfogande ställda hälsovårdsinspektörernas verksamhet har visat sig vara av stor betydelse, icke minst därigenom att samma inspektörer beordrats till samma uppdrag under flera år i följd.

(Lysander, T 3)

V. militärområdet.

11 inspektioner av sjv och hygieniska förhållanden vid depåer, fo och täcktrupper ha under året ägt rum. Truppen har ofta svårt att lära sig hålla fälthygien högt — ett förband som vid ett besök visat sig bra kan vid nästa inspektion ha förvandlats till oigenkännlighet. Ofta har det då visat sig ha varit byte av befäl.

Under hösten har en större rättkampanj varit igång inom Värmland startad av milo och med mycket god anslutning ifråga om intresse och åtgärder från civila myndigheters sida.

(Boberg, V. milo)

9. Truppens personliga hälsovård.

VI. militärområdet.

För truppens undervisning i hygien m m kvarstår det i föregående årsrapport framställda önskemålet om undervisningsfilm vilken skulle tillställas depåerna på liknande sätt som undervisningsfilmerna i militära ämnen.

(Lundquist, I 20)

Sjukvårdsavdelningen.

III. militärområdet.

Under året har under mycket högtidliga former invigts det nya Garnisonssjukhuset i Skövde med all, till ett fullt modernt sjukhus hörande förstklassig utrustning (utom röntgen!) i verkligt förstklassiga lokaler. För det jättearbete som chefläkaren på sjukhuset nedlagt för detta nya sjukhus tillblivelse, organisation och slutliga iordningställande måste det högsta vitsord givas. — Skövde garnison har genom detta sjukhus tillkomst en fullgod sjukhusvård säkrad.

(Ramstahl, III. milo)

Det har länge varit på tal, att hela sjukhuset med undantag för vissa expeditionslokaler skulle användas som truppförbandssjukhus. Kåren skulle då få ett sjukhus med 50 vårdplatser, vilket ungefär skulle motsvara behovet för den från 3 till 8 depåkomp utökade kåren. Det är i högsta grad önskvärt, att denna plan kommer till utförande. Förhållandena ha länge nog varit undermåliga. Även om ingen olycka har inträffat, så har det säkerligen i hög grad ökat sjukskrivningsprocenten, att man inte kunnat isolera och inringa hotande epidemier på ett tidigt stadium.

(Strömberg, T 2)

V. militärområdet.

Till sjukhuset har under året som gåva överlämnats en fullständig radioanläggning. Donatorer voro Ad. Lindgrens stiftelse och Örebro Kafébolag. (Ihde, I 3)

19. Utspisning.

II. militärområdet.

Matbestick ha tidigare av organisatoriska skäl utlämnats till manskapet och av dessa diskats. Diskningen var på detta sätt långt ifrån tillfredsställande. På framtällning av depåläkaren diskas numera matbesticken tillsammans med annan service av kökpersonalen. (Hedfelt, I.v 5)

VI. militärområdet.

Särskilda undersökningar över kaloribehovet hos soldater under verksamhet i fjällterräng äro önskvärda för att s k fjällstater skola kunna sammansättas rationellt. Begäran om sådana undersökningar har av milbef insänts till FSF.

(Snellman, VI. milo)

21. Övriga förhållanden angående hälso- och sjukvården, som böra uppmärksammas.

I. militärområdet.

Inom militärområdet har ett intensivt rättkrig bedrivits särskilt vid magasin och förrådslokaler. Utläggningen av rättgift har verkställts av AB Ratin och så vitt man hittills kunnat bedöma har resultatet varit gott. (Fagrell, I. milo)

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VETERINÄRVÅRD

VID ARMÉN ÅR 1944

AV

ÖVERFÄLTVETERINÄREN

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

SERVICE VÉTÉRINAIRE
À L'ARMÉE EN 1944

PUBLIÉ PAR

L'INSPECTION VÉTÉRINAIRE
DE L'ARMÉE

TILL KONUNGEN.

Härmed får jag i underdånighet avgiva berättelse över veterinärvården m m
vid armén under år 1944.

Stockholm i september 1945.

Underdånigst

Axel Morén

Överfältveterinär.

/ *Gunnar T. Krantz.*

INNEHÅLL.

TEXTAVDELNING.

	Sid.
A. Fältveterinärkåren	1
B. Utdrag ur truppförbandens årsberättelser	1
C. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar och hundar vid mobiliseringsdepåer	9
Tab. A. Fall av vissa sjukdomar bland hästar vid arméns beridna truppförband pr 100 hästar under år 1944	9
Tab. B. Till direkta olyckshändelser hänförliga sjukdomsfall bland arméns hästar år 1944	10
Tab. C. Översikt av olycksfall bland arméns hästar år 1944 med hänsyn till dels skadans art, dels skadans påföljd	13

TABELLAVDELNINGEN.

Tab. 1. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar år 1944	15
Tab. 2. Sammandrag av hästsjukbeskedet för år 1944	16
a) Arméns truppförband	16
b) Remontdepåerna	20
Tab. 3. Självdöda hästar år 1944	22
Tab. 4. Avlivade hästar år 1944	23
Tab. 5. Kasserade hästar år 1944	24
Tab. 6. Sammandrag av hundsjukbesked för år 1944	25

TABLE DES MATIÈRES.

A. Corps des vétérinaires militaires	1
B. Extraits des rapports annuels des vétérinaires militaires	1
C. Morbidité chez les chevaux et les chiens dans les dépôts militaires	9

TABLEAUX.

Tab. A. Cas de certaines maladies chez les chevaux de l'armée par 100 chevaux en 1944	9
» B. Cas de maladies appartenant directement aux accidents chez les chevaux de l'armée l'année 1944	10
» C. Aperçu des accidents chez les chevaux de l'armée l'année 1944 au point de vue de la blessure et de ses conséquence	13

JOINTES DES TABLEAUX.

Tab. 1. Aperçu des maladies des chevaux de l'armée l'année 1944	15
» 2. Résumé des rapports sur les maladies des chevaux en 1944	16
a) Les troupes de l'armée	16
b) Dépôts de remonte	20
» 3. Chevaux décédés l'année 1944	22
» 4. » tués » »	23
» 5. » cassés » »	24
» 6. Résumé des rapports sur les maladies des chiens l'année 1944	25

A. Fältveterinärkåren.

Vid 1944 års ingång utgjordes den *aktiva* personalen av 1 överfältveterinär, 7 regementsveterinärer och 15 bataljonsveterinärer. Genom tillkomsten av en reservstatbeställning vid fältveterinärkåren hava en del omplaceringar ägt rum under året. Sålunda hava 1 fältveterinärbeställning, 2 regementsveterinärbeställningar och 5 bataljonsveterinärbeställningar bytt innehavare. Därjämte har en genom 1942 års försvarsbeslut nytillkommen bataljonsveterinärbeställning tillsatts med ordinarie innehavare. En genom samma beslut indragen bataljonsveterinärbeställning har på grund av innehavarens övergång till reservstat upprätthållits på förordnande i avvaktan på slutlig indragning. Vid årets slut utgjordes den aktiva personalen av 1 överfältveterinär, 7 fältveterinärer, 6 regementsveterinärer och 14 bataljonsveterinärer. 1 regementsveterinär- och 1 bataljonsveterinärbeställning voro vakanta.

Ovannämnda nytillkomna beställningar å *reservstat* hava samtliga besatts under året. Staten utgöres av 2 fältveterinärer och 2 regementsveterinärer.

Av *bataljonsveterinärbeställningar vid kåren* hava under året ytterligare 2 besatts. Antalet besatta beställningar vid årets slut utgjorde sålunda 8 av vid full utbyggnad avsedda 10.

Å *övergångsstat* kvarstår 1 bataljonsveterinär.

Personalen i reserven har minskats med en regementsveterinär och utgjordes vid årets slut av 2 fältveterinärer, 4 regementsveterinärer och 59 bataljonsveterinärer.

B. Utdrag ur truppförbandens årsberättelser.

Lokaler för veterinärtjänsten.

Under året har veterinärexpedition inrättats i en barackbyggnad. För övrigt kvarstå i stort tidigare påtalade brister ifråga om stallar och övriga lokaler.

(Fahlquist, Arméstaben.)

I 21 saknar fortfarande sjukstall och skosmedja.

(Norrgrén, II Milo.)

De i tidigare årsberättelser framhållna olägenheterna av bristen på lämpliga sjukstallutrymmen föreligga i oförminskad grad vid samtliga depåer. De tillgängliga arbetslokaler (I 3) och skosmedjorna ha varit under all kritik, vilket även i många år framhållits i olika sammanhang. Vid I 13 har dock under december månad tillkommit en ny smedja, visserligen av enkelt slag men dock fullt användbar.

(Melin, V. milo.)

En större och mera tidsenlig skosmedja samt en särskild lokal för operation och behandling av hästar och hundar vore mycket önskvärd, då i annat fall många ingrepp ej kunna företagas.
(Engqvist, I 3.)

Den nya sjukstallbaracken med skosmedja liksom det nya hundstallet har nu tagits i anspråk och har respektive varit till stort gagn för hästsjukvården och hundarnas skötsel.
(Callenmark, I 5.)

Kravet på nytt sjukstall och ny skosmedja står fortfarande kvar. Hästsjukvård och skoningsarbete försvåras oerhört genom de otidsenliga lokaler, som nu stå till förfogande. På grund av lokalerna försvåras också utbildningsarbetet av vpl hovslagare och trosschefer.
(Ekstam, I 6.)

Nybyggnad av en smedja och skostall har under året skett, som visat sig ändamålsenlig.
(Glück, I 8.)

De brister ifråga om lokaler för veterinärtjänsten, vilka påtalades i föregående årsberättelse kvarstå och hava dessa under året varit särskilt kännbara vid utbildningen av vpl hovslagare och trosschefer m. fl.

Skulle hundar insjukna i någon invärtes sjukdom under den kalla årstiden finnes ingen uppvärmd lokal där de kunna uppbindas och ingen lokal för utförande av operationer.
(Hässler, I 11.)

På grund av det stora antalet hemmavarande hästar har skosmedjan visat sig vara otillräcklig. Då nu förarbetena till ett nytt stall äntligen påbörjats, torde den förhoppningen vara berättigad att regementets stallfråga skall lösas inom en rimlig tid.
(Wallgren, I 17.)

Sjukstallet vid K 3 har utbyggts och erhållit bättre expeditionslokaler. En omändring och förbättring av hovslagersmedjan vid I 16 har också kommit till stånd och vid A 2 har en stallbarack ombyggts för hästsjukändamål.

I övrigt äro till veterinärtjänsten hörande lokaler vid flera truppförband, som närmare framgår av dessas egna redogörelser, både otidsenliga och otillräckliga.
(Hellgren, III, milo.)

Under året har ombyggnad av sjukstallet ägt rum, så att expeditionslokal tillkommit, varjämte värmeledning indragits i expeditionslokalerna. Mörkrum har inrättats. Hästdetaljen har överflyttats till avd II e. Skrivbiträdet vid avd har genomgått utbildning i röntgenframkallning vid Garnisonssjukhusets röntgenavdelning för att biträda även med framkallningsarbeten, när den regementet tilldelade röntgenapparaten kommer i funktion. Olägenheterna med de små lokalerna för skoning och smide kvarstå.
(Munthe, K 3.)

Beträffande lokalerna för veterinärvården ha en del förändringar vidtagits. Sålunda har vid regementet installerats en röntgenanläggning, ett diagnostiskt hjälpmedel, som icke nog kan uppskattas. I sjukstallet vid Marma skjutfält har inretts förrädslokaler för veterinärmateriel m m.

Vid regementet har avd VI och hästdetaljen sammanslagits under en chef, regementsveterinären. Den extra arbetsbördan, som härigenom pålägges regementsveterinären, är obetydlig. Två underofficerare, därav en hovslagarunderofficer och en underofficer för hästdetaljen äro nödvändiga, men hovslagarunderofficeren kan frigöras från en hel del expeditionsarbete och därigenom få bättre tid att ägna sig åt utbildning av skolor och eftersyn av hovslagarverksamheten. En dubbelbokföring

för hästdetalj och veterinärvadning behöver ej längre ske utan stora förenklingar kan göras.

(Svensson, A 1.)

En i anslutning till sjukstallet belägen stallbarack har ombyggt för hästsjukändamål. Medicinrum och boxar har inretts i densamma. Härmed är hästsjukvården i detta avseende synnerligen väl tillgodosedd vid depån. Vid regementets övningsplats å Tånga hed är detta emellertid icke fallet. Det s k sjukstallet — utan golv — har plats för 4 hästar men saknar utrymmen för instrument och medicin etc. Skoningen liksom allt smide får äga rum utomhus. Då stora delar av regementet långa perioder även under den kalla årstiden äro förlagda till Tånga hed är det ett trängande behov att snarast få lämpliga lokaler för sjukstall och skömedja.

(Karlander, A 2.)

De dåliga lokalerna för veterinärtjänsten, som omtalats i tidigare årsberättelse kvarstå alltjämt och borde snarast ersättas med tidsenligare. En annan möjlighet vore att upprätta ett garnisonssjukstall i Skövde och då lämpligen i anslutning till K 3 sjukstall.

(Hornvall T 2.)

Avsaknaden av hovslagersmedja och behandlingsrum kvarstå alltjämt som en uppenbar brist. Mobdepån redovisar dock under året närmare 60.000 hästtjänstgöringsdagar. Mera omfattande behandlingar och operationer ha i den mån förhållandena det medgivit utförts vid T 3 sjukstall. Då avståndet till T 3 från stallarna I 21 är över 3 km medför detta förutom andra olägenheter en avsevärd förlust i arbetstid för stallpersonalen.

(Gustafsson, I 21.)

Ej minst på grund av överlämnandet till kåren av en röntgenapparat äro vissa omändringsarbeten i sjukstallet nödvändiga. Framst fordras inledande av värmeledning, då röntgenanläggningen eljest ej kan hållas uppmonterad vintertid. Framställning härom har gjorts och kommer, som jag hoppas, att beaktas.

(Wahlberg T 4.)

Det tidigare framförda önskemålet angående operations- och behandlingsavdelning samt veterinärexpedition är fortfarande ett önskemål aktuellare för varje år och synes en dylik veterinärvadning även kompletterad med en röntgenanläggning vara av behovet synnerligen påkallat.

(Hornvall, Gudhems remontdepå.)

Med skärpa måste åter framhållas det oundgängliga behovet av skoningsstall särskilt för den mycket omfattande utbildning i hovbeslag, som ingår i skolans undervisningsprogram och som på grund av avsaknad av annan lämplig lokal, alltjämt måste försiggå i operationssalen.

(Waxberg, RS.)

Stallar och stallhygien.

Bruk av halsringar istället för grimmor ger hästen större frihet och ökar därigenom skadefrekvensen av bitsår i lokstäderna och sparkskador. Halsring bör utgå från utrustningen och ersättas med grimmor.

(Norrgrén, II milo.)

Bristen på ändamålsenliga lokaler för hundsjukvård vid regementets hundgård har medfört mycket stora olägenheter för veterinärvårdens fullgörande. Sålunda finnes inga som helst möjligheter för isolering av sjuka djur, och även de enklaste behandlingar och operationer ha ej kunnat utföras å hundgården på grund av utrymmesbrist. Kokning av hundfödan sker i ett lågt och mörkt träskjul i en öppen

järngryta, i vilken den rika rättstammen i hundgården hämtar en stor del av sin föda och med sin spillning utsätter hundarna för onödiga infektionsrisker.

(Olsson, I 1.)

Hundbeståndet har under året vållat bekymmer, därigenom att lämpliga hundgårdar saknats. De nuvarande hundburarna med kojor äro otillräckliga i antal och otillfredsställande i utförandet. Allvarliga klagomål hava framförts från närboende mot det intensiva oväsen, som hundarna föra nattetid. Om regementet i framtiden skall hålla hundar, synes en nybyggnad av hundstallar, som bl a utesluta störningsmomentet, vara av behovet påkallat.

(Johansson, I 12.)

Såväl vid ut- och inmönstring av hästar som vid annan uppvisning och hantering ha stora olägenheter varit förbundna med användandet av halsringar istället för grimmor.

Gullbrandsson, I 14.)

En stallbyggnad vid regementet är mycket bristfällig. Väggarna äro uppruttade och stallet i övrigt mycket mörkt och ohygieniskt. Den är ej värd någon omfattande reparation utan bör en nybyggnad verkställas. I denna nybyggnad bör även ingå skostall och smedja, vilket saknas på regementet och länge utgjort ett stort behov.

Vid regementet har ett nytt hundstall uppförts. Tyvärr äro dock ej väggar och tak tillräckligt isolerade. Vid kall väderlek måste stallet eldas dygnet runt, om temperaturen skall hållas över 0°. Annars sjunker temperaturen mycket snabbt. Dessa snabba temperaturväxlingar torde ej vara nyttiga för hundarna. Luckorna, som föra till rastgården äro ej av lämplig konstruktion, då de vintertid ej kunna helt stängas utan drag uppstår i springorna. Att behålla stallet i detta skick måste anses vara stort slöseri med pengar och bränsle, allrahelst som det uppförts som permanent byggnad.

(Modig, I 20.)

Stallarna vid regementet i Stockholm äro trots åldern tämligen bra, och stallhygien och hästvården vid depån har hållits vid en hög standard. Stallbyggnaderna vid Marma skjutfält äro däremot dåliga och underhållet ej fullgott. Stark fuktbildning och mörker göra dem till otrivsamt vistelse för såväl hästar som folk.

(Svensson, A 1.)

En faktor att räkna med i skadefrekvensen synas mig halsringarna utgöra. Bit-skador i lokstäderna och sparkskador torde i många fall bero på hästarnas frihet i halsringarna. Tillkommer det faktum att en häst mera sällan kan framföras och uppvisas i halsring synes mig detta provisorium snarast böra utgå och ersättas med stallgrimma.

(Gustafsson, T 3.)

En ny stallbyggnad med plats för ett 20-tal hundar — ett isolerings- och karantänstall — synes mig nödvändigt ur smittoskyddssynpunkt. Vid tillfällen då 100--150 hundar under loppet av några dagar inmönstrats från skilda delar av landet är det av utomordentlig vikt att ha tillgång till lokaler som medge en fullt betryggande isolering av sjuka eller misstänkt sjuka hundar. (Gustafsson, Arméhundgården.)

Utfodring.

Försöket att låta vaccumtorkade grönsaker ingå i rationen har slagit väl ut.

(Lavesson, P 2.)

Utackorderade hästar.

Det borde beredas möjlighet att med förmånsrätt till nedsatt inköpspris kunna överlämna äldre, men för jordbruksarbete ännu fullt användbara ackordhästar, till resp fodervärdar, om dessa väl skött dem i exempelvis 7 år. Garanti för vidareförsäljning annat än till slakt skulle naturligtvis krävas. (Wahlberg, T 4.)

Hovslagare och hovbeslag.

Beträffande hovbeslaget är det glädjande, att man nu vid truppförbanden genomgående tycks ha insett, att de största nitbroddarna äro utmärkta skärpningsmedel även för mycket tunga hästar. Det är att hoppas, att dessas popularitet från truppförbanden måtte tränga ut i den civila marknaden.

Om nitbroddhålen äro perfekta så att broddarna kunna komma i rätt läge och om broddningen i övrigt verkställes ordentligt står sig en skärpning med nitbroddar nr 15 å tunga hästar på hårda vägar lika bra som skruv- och kilhakar.

Som det nu är, är man vid inmönstring av hästar till förbanden vintertid nödsakad sko om nästan samtliga på grund av de många skärpningsmedel, som förekomma, och för vilka vid förslitning ersättning omöjligen kan tillhandahållas vid truppförbanden. Dessa omfattande omskoningar kunna tyvärr avsevärt förlänga organisationstiden vid förbanden.

Normalskorna äro goda, men de minsta numren äro väl tunga och grova, särskilt för kallriktning. Sömhålen sitta därjämte för långt ut åtminstone i nr 1 och 2.

(Åstrand, I. millo.)

Beträffande hovbeslaget är att anföra att vissa svårigheter uppstå vid inmönstring av ackordhästar vintertid enär normalbeslaget med nitbroddskärpning ännu blott förekommer i ringa utsträckning, varför andra skärpningsmedel, hakar o d måste tillgripas tills omskoning hunnit ske.

Enligt var erfarenheten här visat synas de minsta skonumren av normalskorna lätt tappas. Dessa mindre nummer 1—3 borde vara tunnare. (Wahlberg, T 4.)

Hovbeslaget hos återlämnade ackordhästar har liksom tidigare vanligen varit otillfredsställande. Försöket från olika myndigheter att genom kortare kurser och dylikt lära lantbruksbefolkningen de enklaste grunderna för hovbeslagets utförande, måste sägas ha varit utan effekt. Enda möjligheten att få en förbättring av hovbeslaget i länet torde vara att genom statlig hjälp uppföra smedjor på lämpliga platser och att fullt kunniga hovslagare anställas att förestå dessa. (Wallgren, I 17.)

Vintertid vid inmönstringar visar det sig fortfarande att det civila beslaget ofta ger dåliga möjligheter till skärpning. I kontrakten borde därför tydligt angivas att endast det standardiserade normalbeslaget får användas till ackordhästar.

(Karlander, A 2.)

Hovslagarutbildningen har även under år 1944 givit ett otillfredsställande resultat vid I 3 och I 13.

För att en hovslagarutbildning skall kunna giva ett fullt tillfredsställande resultat måste följande förutsättningar bl a förefinnas: utbildningen måste ledas av och i erforderlig utsträckning handhavas av lämplig veterinär som äger erfarenhet av tjänsten i fält. Som instruktör och lärare måste tjänstgöra en erfaren och lämplig hovslagarunderofficer. Tillräckligt rymliga arbetslokaler och ändamålsenlig utrustning måste finnas disponibla. Elevmaterialet måste vara tillräckligt bra. En granskning av i vilken grad dessa villkor uppfyllts vid I 3 och I 13 giver vid handen att det brister i så gott som alla avseenden.

(Melin, V. millo.)

Hästsjukvård.

Hälsotillståndet bland hästar och hundar vid truppförband inom I. militärområdet har varit mycket gott under år 1944. (Åstrand, I. milo.)

Två olycksfall med perforation av kotleden på bak har förekommit. I båda fallen rörde det sig om ungrare. Temperamentet och skyggheten hos dessa förneka sig aldrig. Båda fallen syntes gå till full hälsa med sulfonamid sårströpulver lokalt i sårhålan samt stora doser streptasol intravenöst. En kronisk artrit med fula periostala avsättningar blev resultatet och hästarna visade sig vid ansträngning ej hållbara varför de måste kasseras.

Behandlingsmetoden mot kron. alveolärt lungemfysem med luftinpumpning i pleurahålorna har försökts utan någon påvisbar förbättring i sjukdomstillståndet och ett fall till på köpet med dödlig utgång i anslutning till behandlingen. En ungrare behandlades enligt anvisningarna. Genast efter behandlingen blev hästen orolig med svår dyspné som tilltog. Hästen gick omkull i komatöst tillstånd och måste avlivas. Den olyckliga utgången berodde möjligen på en felkonstruktion av kanylspetsen, vilken var för vass, hade perforerat pleuran och gått in i lungparenchymet. (Lavesson, P 2.)

Den i föregående årsberättelse meddelade frakturen på proc. extensorius å hovbenet på en av kårens stambästar har avläkt, utan att symtom på funktionsruddning iakttagits. Hästen går för närvarande i fullt arbete. Av intresse vid dessa anspänningsfraktur är, att de enligt röntgenundersökningar tyckas läkas huvudsakligen genom en callusbildning, vilken till skillnad från andra frakturformer ej förkalkas i sin helhet. Trots detta har i ovannämnda fall fullständig funktionsduglighet erhållits. (Holmstedt, Ing 1.)

Ett fall av lymfadenos med mag- och tarmsår har påvisats. (Johansson, Ing 2.)

Ovanligt många (5) fall av kvickdrag har förekommit. Tre av dessa har försöksvis behandlats med luftinjektion (20 l) i lungsäcken. Någon påtaglig effekt av behandlingen kunde ej iakttagas. (Tullberg, I 15.)

En sjukdom, som vållar mycket bekymmer är hovkräfta. Åren 1941—1942 förekom sjukdomen endast sparsamt men våren 1943 iaktogs en kraftig ökning av antalet fall.

år	insjuknade	avlivade eller kasserade
1941	2	—
1942	2	1
1943	15	3
1944	17	9

Som framgår av ovanstående tabell antager sjukdomen en allt allvarigare karaktär. När man ser det ofta snabba uppkomstsättet ligger det nära till hands att tänka sig en inre orsak till sjukdomen. Behandling med colikultur har företagits i 5 fall (3 × 400 ml) utan synbar förbättring.

I veterinärväskan m/40 finnes ingen skalpell som med fördel kan användas för t ex öppnande av abscess, varför en sådan bör tillkomma. (Karlander, A 2.)

Beträffande hästar, som återkommit från tjänstgöring vid organiserade beredskapsförband, har i ett par fall allvarliga erinringar kunnat göras mot hästarnas

skick. Det gällde hästar från av K 1 och I 1 depåer organiserade förband, vilka i samband med beredskapstjänstgöring i Värmland under sommaren deltagit i vissa kavalleriförsök. Ifrågavarande hästar voro vid återkomsten i stor utsträckning i dåligt skick, mer eller mindre höggradigt avmagrade, behäftade med tryckskador, stryksår och sparkskador. Anledningen till de nämnda förhållandena torde ha varit dels övningarnas krävande natur, dels otillfredsställande hästvård samt dels i viss utsträckning mindre lämpligt hästmateriel.

I 1-hästarna hade ingått i ett anspänt cykelinfreg. På hästar, som tilldelas sådant förband måste ställas särskilt höga krav på fälduglighet; lämplig storlek — varken för små eller för stora — välbyggda, med synnerligen goda rörelser.

I så gott som alla fall av hovspricka hos ridhästar är sprickan belägen på övergången mellan hornväggens trakt del och sidodel eller just där sista sömmen i skon är beläget. Den direkta utlösande orsaken till hovsprickan anser jag med största sannolikhet vara den brytning, som vid hovmekanismens kraftträdande uppstår mellan den fria delen av traktväggen och den sista sömmen fastlåsta sidoväggen. Den rörelse, som hornväggen där vid genomtrampning har, är sannolikt i regel mycket ringa men torde vara tillräcklig för att, särskilt då i ett eller annat avseende felaktig hovform föreligger, framkalla sådana abnorma spänningsförhållanden i hornväggen att en spricka så småningom uppstår. Till sprickbildningen bidrager givetvis i hög grad dålig hornkvalité. Den radikala behandlingen av här ifrågavarande slag av hovspricka torde därför vara att taga bort det sista eller de två sista sömmen på den sida, där sprickan är belägen, eller ännu hellre att låta hästen en tid gå barfota. Därest nötningen i tådelen av hoven i sistnämnda fall blir för stark kan med fördel en halvmänformig sko användas. Den operativa behandlingen med nedvärkande av sprickan intill hovläderhuden och eventuellt bortskärande av viss del av densamma anser jag värdelös, så framt icke orsaken till sprickan med säkerhet kan bedömas härleda från skada å hovläderhuden.

(Liljefors, IV. milo.)

Under sommaren 1944 var detta regemente organiserat och utrustat som cykel- och hästanspant förband. Detta visade sig vara ganska olyckligt för hästarnas vidkommande. Vid utmönstringen i sept. av dessa hästar befanns det, att hullet nedgått betydligt. C:a 40 % hade hull 2 och därunder. Hältor framför allt tryckskador förekom i ganska stor omfattning. 4 hästar voro behäftade med fång och 3 av dessa måste senare kasseras till slakt. 10 hästar kasserades i samband med utmönstringen. Senare har hästar måst kasseras på grund av sviter från denna tjänstgöring. Vid regementet har under året ett stort antal hästar använts för ekonomikörslor. Dessa körningar på gator och asfalterade vägar ha på flertalet av hästarna verka mycket förslitande.

(Olsson, I 1.)

Den i föregående årsberättelse omtalade undersökningen av hovsprickornas relation till blodets A-vitamin-spegel har hitintills givit till resultat, att mängden A-vitamin i blodet hos depåns hästar ligger avsevärt lägre än hos vissa andra häst-kategorier. Detta torde väl stå i samband med, att under en stor del av hösten fjolårshö användes för utfodring och detta lär ju — enligt uppgift — innehålla obetydliga kvantiteter karotin. Då väl flertalet hovsprickor stå i samband med statiska överbelastningar av olika slag, är det troligt, att brist på A-vitamin endast är en bidragande orsak till uppkomsten av hovsprickor. Det är dock givetvis av stort intresse att om möjligt få klarhet i vilken mån en ökad karotintillförsel med fodret kan påverka hornets kvalitet i sådan riktning att frekvensen av hovsprickor minskar. Det torde väl dock vara sannolikt, att dispositionen för hovsprickor är heritärt betingad (dålig vävnadskvalitet, nedsatt förmåga att resorbera och assi-

milera näringsämnen från tarmen) och att effektivt bekämpande av hovsprickor torde förutsätta avelshygieniska åtgärder. (Settergren, K 1.)

Ett egendomligt fall av tarmomvridning har vid obduktion vid Veterinärhögskolans patologiska institution diagnostiserats på en ackordhäst. Det rörde sig om en rotation kring knösröten av blindtarm och grovtarm. Denna typ av torsio finnes tidigare icke beskriven i litteraturen. (Svensson, A 1.)

Ett fall av hornspricka har tidigare radikalopererats 2 gånger utan resultat. Hästen fick sedan gå utan skor, varefter sprickan har avläkts. Denna behandling har prövats flera gånger med gott resultat och jag anser den, som den säkraste metoden vid behandlingen av hovsprickor. Man kan blistra i kronan för att öka hornstillväxten. Någon avgränsning av sprickan behövs ej. Hästen bör gå i arbete så snart som möjligt. Efter en viss träning går hästen bra utan skor i det normala utbildningsarbetet, om den är befriad från marscher på hårda vägar. Huvudorsaken till hornsprickor är med största sannolikhet felaktig skoning. Hästar med sämre horn samt felaktiga hovformer äro starkast beroende av en korrekt skoning. Därför uppstår hornsprickor först på sådana. (Ekberg, T 1.)

Smittsamma sjukdomar.

Under hösten inträffade ett tiotal fall av smittsam hämmorrhagisk enterit, en åkomma som var allmän bland Stockholms hundar år 1944.

Symtomen var följande: allmäntillståndet oftast ringgradigt stört, hög temperatur och blodig diarré. Sällan katarrala symtom utom då och då purulent konjunktivit. Ingen tonsillit. Tillståndet varade ungefär en vecka. Behandlingen har utgjorts av tarminfektionsmedel, dietkost samt intensiv sulfatiasolbehandling.

(Olsson, I 1.)

I juli månad började kvarka hos 1944 års remonter. Sjukdomen var ganska svårartad och förlöpte med en del för operation svåråtkomliga abscesser. 150 hästar angreps, en självdog i anasarka och en avlivades på grund av gangränös pneumoni.

(Hornwall, Gudhems remontdepå.)

Redan efter 3 veckors betesgång började de första fallen av en smittsam näs- och halskatarr uppträda bland 1-års remonterna. De första tre veckorna under betesgången var väderleken också mindre tjänlig med regn varenda dag och stark blåst. Betet däremot ypperligt. Under juli och augusti månader inträffade de svåraste fallen och betet var under denna tid mindre gott på grund av den ihållande torkan. Samtliga remonter nedsmittades på konstlad väg och fingo känning av kvarkan i mer eller mindre grad. De vanliga symtomen förekommo men tycktes infectionen hava viss benägenhet att slå sig ned i parotisregionens lymfkörtlar samt de retropharyngeala lymfkörtlarna, vilket hade till följd att abscessbildningen för varje fall gick långsamt och komplikationer oftast tillstötte. Flera fall inträffade med svår dyspné, men avvaktande behandling med värme och tracheotomi gjorde, att flera svåra fall gingo till hälsa. Samtliga svårare fall fingo sulfonamid per os samt streptasol intravenöst med påtaglig effekt. (Lavesson, Herrevadsklosters remontdepå.)

C. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar och hundar vid mobiliseringsdepåer.

1. HÄSTAR.

Medelsjukprocenten har under året varit 8.4 mot föregående år 9.6.

Av Tab. 1 i tabellavdelningen framgår sjukprocenten såväl för truppförbandens mobdepåer som för de olika vapenslagen och militärområdena. Gränserna äro beträffande vapenslagen 10.7 % (ingenjörtrupperna) och 5.6 % (luftvärnet)

Tab. A. Fall av vissa sjukdomar bland hästarna vid arméns beridna truppförband pr 100 hästar under år 1944.

Truppförband	Lyfångit	Kolik (förstopning, gasansamling, tarmvred)	Fotulleinfektion	Benhinfektion	Infektion i senor och senokidor	Ledkomor (utom spati)	Spati	Krosskada, sår	Mugg	Tryckskada	Hovspricka	Hovinfektion, hovbild
Livregementet till häst . . .	8.3	2.5	0.4	1.5	12.8	28.7	3.7	25.7	0.8	4.5	11.0	16.2
Livregementets husarer . . .	4.1	3.4	0.5	2.1	11.0	12.7	1.2	35.4	4.3	2.2	4.6	17.6
Norrlands dragonregemente . .	15.0	2.3	2.0	2.3	19.4	20.5	2.8	27.7	0.8	6.6	2.3	6.3
Svea artilleriregemente . . .	9.2	2.5	—	0.5	13.2	23.9	6.5	40.3	8.4	15.9	8.7	18.7
Göta artilleriregemente . . .	15.7	1.9	1.2	3.0	14.5	43.8	3.5	77.2	6.9	21.6	1.9	11.0
Wendes artilleriregemente . .	4.3	2.4	2.4	—	7.0	16.9	7.9	21.3	0.9	3.6	2.7	5.5
Norrlands artilleriregemente .	8.4	1.8	0.2	0.2	11.2	14.1	2.2	38.5	2.0	17.7	1.8	17.1
Norrbottens artillerikår . . .	9.2	1.5	2.3	0.4	19.1	41.6	14.5	31.7	1.1	7.3	6.9	22.9
Smålands artilleriregemente .	4.3	1.6	—	1.6	12.7	27.0	3.2	6.3	—	7.9	1.6	12.7
Gotlands artillerikår	—	4.8	—	9.5	28.6	14.3	4.8	21.4	7.1	4.4	—	4.8
Bodens artilleriregemente . .	—	—	2.1	—	18.8	35.4	8.3	6.3	—	4.2	2.1	10.4
Bergslagens artilleriregemente	10.0	10.0	—	—	20.0	20.0	—	10.0	—	—	—	10.0
Svea ingenjörkår	1.2	1.2	—	6.0	13.1	20.2	9.5	63.1	1.2	29.8	2.4	17.9
Göta ingenjörkår Eksjö . . .	—	2.7	—	4.0	20.0	1.3	2.7	22.7	1.3	20.0	2.7	17.3
Göta ingenjörkår, Karlstad . .	7.7	7.7	15.4	—	23.1	53.8	—	30.8	—	38.5	7.7	7.7
Bodens ingenjörkår	4.1	—	—	—	10.8	13.5	4.1	14.9	—	5.4	—	14.9
Signalregementet	2.7	4.1	—	1.4	4.1	17.6	2.7	21.6	1.4	14.9	—	17.6
Svea trängkår	3.8	0.8	1.5	3.1	14.6	14.6	2.3	26.9	0.8	9.3	1.5	7.7
Göta trängkår	3.7	2.8	—	2.8	8.3	19.4	0.9	30.5	—	6.5	1.9	12.0
Norrlands trängkår	5.9	9.3	7.8	5.9	12.7	34.7	13.6	72.9	5.1	44.1	2.5	24.6
Skånska trängkåren	3.5	1.2	—	1.2	12.9	27.1	—	72.9	—	15.3	—	18.8
Sammandrag.												
Kavalleriet	9.5	2.7	1.0	1.9	13.9	19.6	2.4	29.0	1.9	4.3	5.8	12.3
Artilleriet	9.5	2.0	0.9	1.1	13.3	27.5	5.9	43.6	4.5	14.4	4.1	14.6
Ingenjörtrupperna	2.0	1.6	0.8	3.3	15.0	15.9	5.3	35.0	0.8	19.9	2.0	16.3
Signaltrupperna	2.7	4.1	—	1.4	4.1	17.6	2.7	21.6	1.4	14.9	—	17.6
Träng-	4.3	3.6	2.5	3.4	13.2	24.3	4.5	49.6	1.6	19.0	1.6	15.4

samt för militärområdena 10·8 % (V. milo) och 7·8 % (I. milo). Å remontdepåerna var sjukprocenten 4·4 (661 insjuknade) mot 3·8 (502 insjuknade) föregående år.

Av Tab. 2 framgår de olika sjukdomarnas frekvens och utgång.

I Tab. A är en sammanställning gjord av de vanligast förekommande och för truppförbandens tjänsteduglighet mest betydelsefulla sjukdomar bland hästarna vid beridna truppslag. Siffrorna angiva antalet fall (under året insjuknade) per 100 hästar.

I jämförelse med föregående års procenttal synes en ökning föreligga av krosskador och sår samt tryckskador, och en minskning av lymfangitfallen. Att av de anförda siffrorna dra bestämda slutsatser om den allmänna hästvärden torde vara vanskligt.

Senåkommor och ledskador visa en bestämd tendens till minskning vid kavalleriet men samtidigt ha fallen ökat vid artilleriet, allt i jämförelse med föregående års siffror.

Tab. B och C ha uppgjorts för att få en föreställning om frekvensen av olycksfall och deras påföljd.

2. HUNDAR.

Den dominerande sjukdomen har varit sårskador av olika slag, 39·9 % av samtliga behandlade fall. 20 fall av valpsjuka ha förekommit varav 30 % med dödlig utgång.

Av Tab. 6 framgår de olika sjukdomarnas frekvens och följder.

Tab. B. Till direkta olyckshändelser hänförliga sjukdomsfall bland arméns hästar år 1944.

Truppförband	Antal fall	Skadans art	Skadans tillkomstsätt	Skadans påföljd
<i>I. militärom.</i>				
I 6	1	Brott halskotpelaren	Skenolycka vid fältförband	Självdöd
	1	Sår å buken med tarmframfall	„ hos fodervärd	Avlivad
	1	Djupa böjsenan skadad v fr	Under jaktritt	„
	1	Spiktramp (skada å hovled, strålben o. dj böjs)	Ej angivet	„
I 7	1	Benbrott (Fraktura tibiae)	„ „	„
I 11	1	Ryggmärgsskada	„ „	„
	1	Benbrott, hb	Skenolycka vid fältförband	„
	1	„ „ h fr	Spark av annan häst	„
	1	Spricka å underarmsbenet	Olyckshändelse vid körning	„
	1	Kotbensbrott h fr	Skrämd å betesgång hos fodervärd	„
	1	Kotledsluxation	Ej angivet	„
I 12	1	Ytliga böjsenan vb avskuren	Vid skoning	„
	1	Brott 3. ländkotan	Ej angivet	„
	5	Benbrott	„ „	„
	1	Kvävning	Drunknad	Självdöd
	1	Perforerande spiktramp	Ej angivet	Kasserad

Truppförband	Antal fall	Skadans art	Skadans tillkomstsätt	Skadans påföljd
P 2	1	Splitterbrott, kotan	Ej angivet	Avlivad
	1	Fissur	, ,	,
	1	Senor och bandavskurna	Simövning	,
	3	Perforerande ledsår	Ej angivet	Kasserad
	1	Fraktur knäskålen	, ,	Avlivad
	1	Spiktramp	, ,	,
Ing. 2	1	Bäckenbrott	Påkörd av bil	,
	1	Ihjälslagen	Åkslag	Självdöd
<i>II. militärom.</i>				
I 5	1	Brott höger underarm	Ej angivet	Avlivad
	1	Benbrott vfr	, ,	,
	1	, hfr	, ,	,
	1	Bäckenbrott	, ,	,
	1	Ej angiven	Olyckshändelse	,
	2	Kvävning	Drunkning	Självdöda
I 14	1	Benspricka	Ej angivet	Avlivad
I 21	1	Brott skenbenet	Insnörd i draglina vid ur-	
			spänning	,
	1	, kotbenet	Ej angivet	,
	1	Fractura tibiae	Sparkskada å bete	,
	2	Perforerande ledsår	Sparkskada	,
	1	Ej angiven	Rökförgiftad	,
A 4	2	Benbrott	Skenolycka	,
	1	Kvävning	I stallet	Självdöd
T 3	2	Tvärbrott skenbenet	Ej angivet	Avlivade
	1	Brott å lårleden	I spiltan	,
	1	Tvärbrott l. halakot.	Ej angivet	Kasserad
		V-vinge	, ,	,
	1	Perforerande hasledssår	, ,	,
	1	Ihjälslagen	Tramp å el. ledning.	Självdöd
<i>III. militärom.</i>				
I 16	3	Benbrott	Ej angivet	Avlivade
	1	Kvävning	, ,	Självdöd
I 17	2	Benbrott	, ,	Avlivade
K 3	2	,	Slag av annan häst	,
	1	,	Islag vid hoppning	,
	1	Perforerande spiktramp	Ej angivet	Kasserad
A 2	13	Benbrott	, ,	Avlivade
	1	Sår	, ,	,
	1	Kvävning, inre förblödn.	, ,	Självdöd
<i>IV. militärom.</i>				
I 1	1	Inre förblödn	, ,	,
	1	Kvävning	Drunkning	,
	1	Skallfraktur	Ej angivet	Avlivad
	1	Ledvrickning, fullst.	Hos fodervärd	,
	1	Ej angiven	Under järnvägstransport	,
	1	,	Ej angivet	,
I 4	1	Lårbensbrott	Slagskada	Avlivad
	1	Ryggradsbrott	Rumpling vid hoppning	,
	1	Lungblödn	Störtat under ridning	Självdöd
	1	Kvävning	Ej angivet	,
	1	Ej angiven	Innebränd	,
	1	Kontusion	Ej angivet	Avlivad
I 8	1	Benbrott	, ,	Avlivad
	1	,	Slag av annan häst	,

Truppförband	Antal fall	Skadans art	Skadans tillkomstsätt	Skadans påföljd
K 1	1	Spiktramp	Ej angivet	Avlivad
	2	Senskidesår	, ,	, ,
	1	Splitterbrott v. tibia	, ,	, ,
	1	Brott höger skank	, ,	, ,
	1	Fraktur v. armbågsben	, ,	, ,
	1	Fraktura basis cranii	, ,	, ,
	1	Brott l. och 3. halskotan	Störtat på hinder, Jägersro	Självdöd
	1	Skada under armbågsaleden	Sparkskada	Avlivad
	1	Kvävning	Ej angivet	Självdöd
P 3	1	Benbrott	, ,	Avlivad
A 1	5	, ,	, ,	Avlivade
	2	, ,	, ,	Självdöda
	2	Krosskada	, ,	Avlivade
	1	Kvävning	Genom halsring	Självdöd
Lv 2	1	Benbrott	Sparkskada	Avlivad
Ing. 1	1	Kvävning	Olyckshändelse hos fodervärd	Självdöd
	1	Ej angiven	Skenolycka	Kasserad
S 1	1	Inre förblödning	Påkörd av buss	Avlivad
T 1	1	Benbrott v. skank	Sparkskada å bete	, ,
	1	, h. ,	Bilkollision	, ,
	1	Bäckenbrott gen lårled	Fall i ridhuset	, ,
	1	Ledsår bakknä	Ej angivet	, ,
<i>V. militärom.</i>				
I 2	3	Benbrott	Sparkskada av annan häst	Avlivade
I 3	3	, ,	Ej angivet	Avlivade
	1	Ej angiven	Olyckshändelse	Självdöd
I 13	1	Kvävning	Ej angivet	, ,
<i>VI. militärom.</i>				
I 20	1	Ej angiven	Sparkskada	Avlivad
	1	Sår i käkleden	Ej angivet	, ,
K 4	7	Benbrott och fissur	, ,	Avlivade
	1	Förgiftning	Genom kloroform	Självdöd
	1	Kvävning	Drunkning	, ,
A 5 mm	3	Benbrott	Under ridning	Avlivade
	3	, ,	Ej angivet	, ,
	2	, ,	, ,	Kasserade
	1	Spiktramp	, ,	, ,
	1	, ,	, ,	Avlivad
A 8	1	Benbrott	, ,	, ,
Ing 3	1	, ,	, ,	, ,
<i>Skolor.</i>				
AUS	2	, ,	, ,	, ,
RS	1	Kompl. bäckenbrott	, ,	, ,
	1	Urledvrickn. kotled	, ,	, ,
	1	Brott å halskota	, ,	Självdöd
<i>Remontdepåer.</i>				
Gudhems r . . .	1	Fraktura tibia sin	Spark av annan häst	Avlivad
	1	Bäckenbrott m kärlperforat.	Hittad död i beteshage	Självdöd
Utnäslöts r . .	1	Perforerade sår kronleden	Ej angivet	Avlivad

Tab. C. Översikt av olycksfall bland arméns hästar år 1944 med hänsyn till dels skadans art, dels skadans påföljd.

Skadans art.	Skadans tillkomstsätt									
	På el. överkörd	Dunkning	Skenolycka	På bete	Grimskaftsskada	Spark av häst	Omknultrning	Stekning	Ej angivet	Övriga
Brott på extremiteter	1	—	3	2	1	11	4	—	62	—
Brott i övrigt i bensystemet	1	—	1	—	—	—	4	—	8	—
Ledsador	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—
Inre förblödning	1	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Sår (och kontusion)	—	—	—	—	—	—	—	1	4	1
Övriga skador	—	5	—	—	—	1	—	—	8	8
Summa	3	5	4	2	1	14	8	1	91	9
Skadans påföljd.										
Självdöda	—	5	1	—	—	—	2	—	10	7
Avlivade	3	—	3	2	1	14	6	1	78	2
Kasserade	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Summa	3	5	4	2	1	14	8	1	91	9

Tab. 1. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar år 1944. 15

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Truppförband.	Under året insjuknade		A v f ö r d a				Antal sjukdagar	Antal häst-tjänstgöringsdagar	Sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar
	Ej sjuk-skriv-na	Sjuk-skriv-na	Tjänst-dugliga	Ej tjänst-dugliga	Själ-v-döda	Av-liva-de			
Livregementet till häst . . .	702	1 009	850	88	8	16	18 635	245 436	7.6
Livregementets husarer . . .	405	557	503	23	4	5	8 568	213 103	4.0
Norrlands dragonreg. . . .	456	909	836	20	2	3	23 534	273 038	8.6
Skånska pansarreg.	480	375	333	—	4	24	6 091	95 389	6.4
Södermanlands pansarreg. .	16	109	82	18	—	2	1 965	12 600	15.6
Skaraborgs pansarreg. . . .	95	41	34	2	—	2	1 097	18 300	6.0
Svea artillerireg.	—	1 182	1 028	93	6	17	22 263	218 317	10.2
Göta artillerireg.	630	1 096	916	69	4	38	24 702	216 342	11.4
Wendes artillerireg.	93	386	223	78	—	68	7 741	120 044	6.4
Norrlands artillerireg. . . .	200	575	536	—	5	23	12 108	179 160	6.8
Norrbottnens artillerikär . .	29	490	393	66	1	—	13 494	95 792	14.1
Smålands artillerireg. . . .	17	64	58	—	1	2	2 317	23 154	10.0
Gotlands artillerikär	10	49	42	3	—	—	1 345	15 693	8.6
Bodens artillerireg.	6	46	35	3	—	—	1 489	17 404	8.6
Bergslagens	6	6	6	—	—	—	95	3 719	2.6
Karlsborgs luftvärnsreg. . .	9	14	12	2	—	—	228	8 211	2.8
Östgöta luftvärnsreg.	—	28	23	—	—	1	740	7 401	10.0
Stockholms luftvärnsreg. . .	—	12	10	—	—	1	400	8 772	4.6
Svea ingenjörkår	128	167	147	12	—	1	3 933	30 576	12.9
Göta ingenjörkår	25	112	104	—	—	2	3 025	27 331	11.1
Göta ingenjörkårs Karl- stad detachement	6	39	32	5	—	2	535	4 793	11.2
Bodens ingenjörkår	7	71	60	6	—	—	2 069	26 924	7.7
Signalregementet	—	96	91	2	—	2	2 087	26 831	7.8
Svea trängkår	34	154	133	7	—	5	4 257	47 280	9.0
Göta trängkår	3	113	102	6	1	—	2 530	89 771	6.4
Norrlands trängkår	385	440	365	62	—	5	5 468	43 240	12.6
Skånska trängkåren	12	178	168	7	—	1	2 394	31 169	7.7
Inf. I. milo	9	474	388	21	1	40	11 795	131 337	9.0
„ II. „	386	639	514	74	2	17	13 049	130 386	10.0
„ III. „	286	612	502	51	1	27	15 531	130 980	11.9
„ IV. „	256	470	328	89	8	30	8 808	98 037	9.0
„ V. „	169	776	652	94	3	7	12 921	116 402	11.1
„ VI. „	30	360	303	24	1	11	9 249	108 326	8.5
„ VII. „	—	41	34	4	—	—	918	9 965	9.2
Skolor m. fl. ¹	27	460	404	13	4	9	9 196	152 872	6.0
Remontdepåer ²	649	661	632	2	8	7	10 383	236 851	4.4
I allt	5 566	12 811	10 879	944	64	368	264 960	3 164 896	8.4
Sammandrag.									
<i>a. Vapenslag.</i>									
Kavalleri	1 563	2 475	2 189	131	14	24	50 737	731 577	6.9
Pansartrupper	591	525	449	20	4	28	9 153	126 289	7.2
Artilleri	991	3 894	3 237	312	17	148	85 554	889 625	9.6
Ingenjörtrupper	166	389	343	23	—	5	9 562	89 624	10.7
Signaltrupper	—	96	91	2	—	2	2 087	26 831	7.8
Träng-	434	885	768	82	1	11	14 649	161 460	9.1
Infanteri	1 136	3 872	2 721	357	16	132	72 271	725 383	10.0
Luftvärnet	9	54	45	2	—	2	1 368	24 384	5.6
Skolor m. fl. ¹	27	460	404	13	4	9	9 196	152 872	6.0
Remontdepåer ²	649	661	632	2	8	7	10 383	236 851	4.4
I allt	5 566	12 811	10 879	944	64	368	264 960	3 164 896	8.4
<i>b. Militärområden.</i>									
I. milo	636	1 589	1 274	106	6	137	33 363	428 424	7.8
II. „	971	1 654	1 415	136	7	45	30 625	352 736	8.7
III. „	1 428	2 433	2 069	153	10	72	52 656	626 707	8.4
IV. „	1 136	3 227	2 692	309	22	75	63 088	695 250	9.1
V. „	181	821	690	99	3	9	13 551	124 914	10.8
VI. „	528	1 876	1 627	119	4	14	49 835	521 484	9.6
VII. „	10	90	76	7	—	—	2 263	25 658	8.8
Skolor m. fl. ¹	27	460	404	13	4	9	9 196	152 872	6.0
Remontdepåer ²	649	661	632	2	8	7	10 383	236 851	4.4
I allt	5 566	12 811	10 879	944	64	368	264 960	3 164 896	8.4

¹ Ridskolan, krigsskolan, arméns underofficersskola, försvarastaben och arméledningen. — ² Jämte dressyranstalten.

a) Arméns truppförband.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjuk-dagar	Vårdade ej sjukskrivna	Sjukdomens längd, dagar i medeltal
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänstgör.	Självdöda	Avlivade	Summa				
<i>I. Infektionssjukdomar.</i>												
Bleksot	—	3	3	1	—	—	2	3	—	68	—	22.7
Blodförgiftning	—	4	4	—	—	1	3	4	—	60	—	15.0
Fläckfeber	—	2	2	1	—	—	1	2	—	8	—	4.0
Kvarka	7	88	95	90	3	1	—	94	1	2255	—	23.7
Munsjuka	—	1	1	—	—	—	1	1	—	1	—	1.0
Stelkramp	—	5	5	—	—	1	4	5	—	15	—	3.0
Ödem, elakartat	—	2	2	—	—	—	2	2	—	10	—	5.0
<i>II. Invasionssjukdomar.</i>												
Mäsksjuka	—	49	49	49	—	—	—	49	—	142	689	14.1
Andra invasionsjukdomar	—	19	19	19	—	—	—	19	—	105	—	5.5
<i>III. Konstitutionella sjukdomar.</i>												
Magerhet o. utmärgling	2	7	9	8	—	—	1	9	—	115	—	12.8
<i>IV. Förgiftningar.</i>												
Mögelförgiftningar	—	1	1	1	—	—	—	1	—	2	—	2.0
Andra förgiftningar	—	2	2	1	—	1	—	2	—	9	—	4.5
<i>V. Nervsystemets sjukdomar.</i>												
Förlamning, perifer	—	1	1	—	—	—	1	1	—	3	—	3.0
Hjärn-, hjärnhinneinflammation	—	1	1	—	—	1	—	1	—	1	—	1.0
Koller	—	8	8	3	3	—	2	8	—	94	—	11.8
Lamhet, ensidig och dubbelsidig, fallständig och ofallständig	—	1	1	—	—	—	1	1	—	24	—	24.0
Andra sjukdomar i nervsystemet	2	23	25	12	3	—	9	24	1	512	1	20.5
<i>VI. Ögats sjukdomar.</i>												
Allmän ögoninflammation	—	12	12	11	1	—	—	12	—	177	—	14.8
Inflamm. i bindehinnan	—	36	36	36	—	—	—	36	—	411	25	11.4
„ „ hornhinnan	3	47	50	47	—	—	—	47	3	865	4	17.3
Starr	1	4	5	4	1	—	—	5	—	60	—	12.0
Andra sjukdomar i ögat	1	6	7	5	1	—	1	7	—	66	12	9.4
<i>VIII. Andningsorganens sjukdomar.</i>												
Lufttröskatarr	1	31	32	28	—	—	—	28	4	443	12	13.8
Luftstrupshuvudinflamm.	1	2	3	3	—	—	—	3	—	32	—	10.7
Lungbrand	—	4	4	—	—	3	1	4	—	11	—	2.8
Lungemfysem, kvickdrag	—	40	40	2	16	—	20	38	2	527	2	13.2
Lunginflammation	1	7	8	—	1	2	5	8	—	64	—	8.0
Lungsäcksinflammation	—	5	5	—	—	3	2	5	—	54	—	10.8
Näsblödning	—	3	3	3	—	—	—	3	—	8	—	2.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	12
Sjukdomar	Vårdade		Summa	Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Vårdade sjukskrivna	Sjukdomens längd, dagar i medeltal
	Kvarstående från föreg. år	Inskrivna		Tjänstgör.	Ej tjänstgör.	Självlöda	Avlivade	Summa				
Näskatarr	—	59	59	59	—	—	—	59	—	804	4	13.6
Pipande kvickdrag	3	17	20	15	1	—	3	19	1	695	—	34.8
Sjukd. i näsans bihålor	3	7	10	6	—	1	2	9	1	294	—	29.4
Andra sjukdomar i andningsorganen	—	12	12	4	1	6	1	12	—	134	—	11.2
IX. Cirkulationsorganens sjukdomar.												
Blodpropp	—	3	3	2	1	—	—	3	—	97	—	32.8
Hjärtförärring	—	7	7	—	1	5	1	7	—	1	—	0.1
Inf. i hjärtsäck o. hjärtat	—	6	6	5	—	1	—	6	—	163	—	27.2
Lymfkärl- o. körtelinflamm.	15	564	579	533	21	2	8	564	15	7 036	39	12.2
Organiskt hjärtfel	2	24	26	15	5	1	5	26	—	723	—	27.8
Andra sjukdomar i cirkulationsorganen	—	5	5	1	1	1	2	5	—	28	—	5.6
X. Digestionsorganens sjukdomar.												
Benröta i tandhålorna	—	2	2	1	—	—	—	1	1	71	2	35.5
Bräck	1	1	2	1	1	—	—	2	—	64	—	32.0
Bukkinneinflammation	—	4	4	—	2	2	—	4	—	2	—	0.5
Förstoppning	—	34	34	34	—	—	—	34	—	86	6	2.5
Gasansamling i tarmarna	—	21	21	21	—	—	—	21	—	44	6	2.1
Inflammation i svalget	—	9	9	5	1	1	—	7	2	234	—	26.0
Kolik av obestämd art	—	77	77	69	—	5	2	76	1	252	58	3.8
Krubbbitning	3	49	52	48	1	—	1	50	2	1 197	—	22.6
Mag-, tarmbristning	—	4	4	—	1	2	1	4	—	2	—	0.5
Mag-, tarmkatarr; mag-, tarminflammation	2	36	38	25	8	3	—	36	2	653	—	17.2
Magutvidgning, akut	—	1	1	1	—	—	—	1	—	1	—	1.0
Sår i munnen (tungan, läpperna)	—	5	5	5	—	—	—	5	—	49	5	9.8
Tandfel	—	27	27	22	4	—	—	26	1	210	1 606	7.8
Tarmavred, tarminstjälpning	—	14	14	—	1	10	3	14	—	25	—	1.8
Andra sjukdomar i digestionsorganen	3	50	53	39	7	—	4	50	3	639	—	15.8
XI. Urin- o. könsorganens sjukdomar.												
Blåskatarr o. blåsinflamm.	—	3	3	3	—	—	—	3	—	28	—	9.8
Sjuklig könsdrift	—	5	5	4	1	—	—	5	—	36	—	7.2
Andra sjukdomar i urin- och könsorganen	—	3	3	1	—	—	2	3	—	18	—	6.0
XII. Rörelseorganens sjukdomar.												
Allmän stelhet, svaghet	4	168	172	59	111	—	1	171	1	2 076	19	12.1
Benbrott	2	47	49	5	3	2	37	47	2	777	1	15.9
Benspricka	—	12	12	7	2	—	2	11	1	1 126	—	93.8
Bristning av muskler	—	4	4	3	—	—	—	3	1	135	—	33.8
Fettraleinflammation	6	83	89	47	34	—	6	87	2	3 172	1	35.6
Harspatt	—	7	7	5	2	—	—	7	—	352	—	50.8
Inflamm. i ben o. benhinna	14	97	111	103	3	—	—	106	5	3 540	—	31.9
Inflammation i muskler	3	28	31	24	3	—	—	27	4	462	—	14.9
Inflamm. i, bristn. av senor	89	698	787	680	59	—	17	706	81	83 169	2	42.1
Inflammation i senakidor	14	263	276	223	22	—	10	255	21	10 164	4	36.8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Vårdade ej sjukskrivna	Sjukdomens längd, dagar i medeltal
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstedagliga	Ej tjänstedagliga	Självdöda	Avlivade	Summa				
Inflammation i slemsäckar	4	9	13	12	1	—	—	13	—	262	—	20.2
Korsförlämnung	3	83	86	50	7	2	23	82	4	1 573	—	18.3
Ledgalla	3	66	69	52	12	—	1	65	4	1 930	9	28.0
Ledinflammation	91	1 067	1 158	758	239	—	47	1 044	114	37 329	6	32.2
Ledstyvhet	1	36	37	16	20	—	1	37	—	745	11	20.1
Ledvrickning, fullständig	—	12	12	7	1	—	3	11	1	298	—	24.8
Ledvrickning, ofullständig	39	438	477	448	6	—	1	455	22	9 687	—	20.3
Piphas	—	9	9	9	—	—	—	9	—	137	10	15.2
Reumatism	2	31	33	31	—	—	2	33	—	604	1	18.3
Ringkota	11	120	131	74	38	—	14	126	5	4 532	5	34.6
Spatt	45	315	360	206	93	—	24	323	37	14 904	14	41.4
Stollsvamp	2	36	38	35	—	—	—	35	3	706	2	18.6
Tuppsteg	—	7	7	6	1	—	—	7	—	126	—	18.0
Upphakning av knäskålen	—	6	6	4	—	—	2	6	—	106	—	17.7
Överben	4	21	25	22	1	—	—	23	2	671	—	26.8
Andra sjukdomar i rörelseorganen	8	305	313	240	52	—	16	308	5	4 671	1	14.9
XIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.												
Blodutgjutning i bindväven	—	27	27	25	1	—	—	26	1	435	4	16.1
Böld	3	102	105	101	1	—	—	102	3	1 404	10	13.4
Djupliggande bogsvulst	—	6	6	5	—	—	—	5	1	211	—	35.2
Eksem	5	37	42	39	3	—	—	42	—	897	29	21.4
Fistel	2	16	18	15	1	—	1	17	1	643	—	35.7
Hudinflammation	1	7	8	8	—	—	—	8	—	121	—	15.1
Krosskada	19	464	483	469	1	—	1	471	12	7 133	14	14.8
Lymfutgjutn. i bindväven	5	49	54	49	—	—	—	49	5	1 605	—	29.7
Löss	14	93	107	106	—	—	—	106	1	511	300	4.8
Mankfistel, nackfistel	6	36	42	32	3	—	3	38	4	1 604	—	38.2
Mugg	7	145	152	143	—	—	—	143	9	2 263	125	14.9
Nässelutslag	—	6	6	6	—	—	—	6	—	24	2	4.0
Ringorm	—	24	24	23	—	—	—	23	1	456	—	19.0
Skabb a) Dermatocopte	4	23	27	27	—	—	—	27	—	200	96	7.4
b) Dermatophago	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—
Sår	92	1 898	1 990	1 921	6	1	7	1 935	55	29 532	914	14.8
Tryckskada	18	826	844	826	1	—	1	828	16	10 546	166	12.5
Ödem	—	4	4	4	—	—	—	4	—	41	—	10.3
Andra sjukdomar i huden och bindväven	2	13	15	15	—	—	—	15	—	331	—	22.1
XIV. Sjukdomar i hovar.												
Böld i hovar	2	187	189	182	2	—	—	184	5	3 721	—	19.7
Felaktig hovform	5	43	48	22	20	—	5	47	1	611	1	13.7
Fång	3	54	57	38	11	—	7	56	1	1 790	16	31.4
Förbening av hovbrosk	9	184	193	126	52	—	8	186	7	3 506	9	18.2
Hornpelare	—	3	3	3	—	—	—	3	—	158	—	52.7
Hovbroskfistel	1	14	15	9	3	—	1	13	2	462	—	30.8
Hovkräfta	5	49	54	23	7	—	12	42	12	3 042	3	56.3
Hovspricka, dubbelhovvägg	9	288	297	280	6	—	—	286	11	8 299	26	27.9
Inflam. i hovarnas läderhud	21	848	869	849	5	—	1	855	14	12 198	—	14.0
Krontramp	8	401	409	405	—	—	—	405	4	4 574	355	11.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjuk- dagar	Vårdade ej sjunkrigna	Sjukdomens längd, dagar i medeltal
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänstgör.	Självdöda	Avlivade	Summa				
Spiktramp	4	100	104	94	2	—	3	99	5	1 513	—	14·5
Stengalla	—	28	28	28	—	—	—	28	—	316	—	11·3
Strålröta	2	44	46	44	—	—	—	44	2	708	125	15·4
Sömstick och sömtryck .	1	22	23	22	—	—	—	22	1	310	—	13·5
Andra sjukdomar i hovar	1	74	75	48	14	—	5	67	8	1 687	—	22·5
XV. Svalster.												
Bensvulst	—	4	4	3	—	—	—	3	1	114	—	28·5
Bindvävssvulst	1	10	11	10	—	—	1	11	—	268	—	24·4
Inkar (vårtor)	1	26	27	25	—	—	—	25	2	582	24	21·6
Kräfta, sarcom	—	4	4	1	1	—	2	4	—	73	—	18·8
Andra svalster	—	12	12	4	5	—	2	11	1	132	—	11·0
Summa	647	11 601	12 248	10 849	940	58	860	11 707	541	255 203	4 796	20·8

b) Remontdepåerna jämte Dressyranstalten.

[illegible]

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Vårdade ej sjukskrivna	Sjukdomens längd, dagar i medeltal	
	Kvarstående från föregående år	Insjuknade		Tjänstgöriga	Ej tjänstgöriga	Självdöda	Avlivade	Summa					
		Ej sjukskrivna	Sjukskrivna										Summa
XII. Rörelseorganens sjukdomar.													
Allmän stelhet, svaghet . . .	—	—	4	4	—	—	1	1	2	2	48	—	10·8
Benbrott	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	5	—	5·0
Bristning av muskler	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	24	—	24·0
Harspatt	—	—	3	3	3	—	—	—	3	—	92	—	30·7
Inflammation i ben o. benhinna	—	—	6	6	6	—	—	—	6	—	193	—	32·2
Inflammation i muskler . . .	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	17	—	17·0
Inflammation i, bristning av senor	—	—	6	6	5	—	—	1	6	—	325	—	54·2
Inflammation i senskidor . . .	—	—	3	3	3	—	—	—	3	—	113	—	37·7
Inflammation i slem säckar . .	—	—	8	8	8	—	—	—	8	—	122	—	15·3
Ledinfektion	—	—	6	6	3	—	—	1	4	2	328	—	54·7
Ledvrickning, fullständig . . .	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	47	—	47·0
Ledvrickning, ofullständig . .	—	—	6	6	6	—	—	—	6	—	80	—	13·3
Piphas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—
Ringkota	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	236	—	236·0
Spatt	—	—	2	2	—	1	—	—	1	1	183	—	91·5
Stollsvamp	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	18	—	18·0
Upphakning av knäskålen . . .	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	40	—	40·0
Överben	—	—	11	11	11	—	—	—	11	—	324	—	29·5
Andra sjukdomar i rörelseorganen	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	37	—	37·0
XIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.													
Blodutgjutning i bindväven . .	—	—	3	3	3	—	—	—	3	—	29	—	9·7
Böld	—	—	8	8	8	—	—	—	8	—	126	—	15·8
Fistel	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	143	—	143·0
Hudinfektion	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—
Krosskada	—	—	19	19	18	—	—	—	18	1	450	—	23·7
Lymfutigjutning i bindväven . .	—	—	3	3	3	—	—	—	3	—	92	—	30·7
Mankfistel, nackfistel	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	31	—	31·0
Mugg	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	22	13	13·0
Nässelutslag	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	3	—	3·0
Ringorm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	—	—
Skabb, Dermatophago	2	—	45	47	44	1	—	1	46	1	677	327	14·4
XIV. Sjukdomar i hovar.													
Böld i hovar	—	—	7	7	7	—	—	—	7	—	36	43	5·1
Felaktig hovform	—	—	4	4	4	—	—	—	4	—	36	—	9·0
Fång	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	12	—	12·0
Hovkräfta	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	32	—	32·0
Inflammation i hovarnas läderhud	—	—	18	18	18	—	—	—	18	—	142	—	7·9
Krontramp	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	—	—
Spiktramp	—	—	3	3	3	—	—	—	3	—	70	—	23·3
Strålröta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	122	—	—
Andra sjukdomar i hovar	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	32	—	32·0
XV. Sculster.													
Inkar (vårtor)	—	—	3	3	3	—	—	—	3	—	27	—	9·0
Summa	3	—	658	661	632	2	8	7	649	12	10383	649	15·7

Tab. 5. Kasserade hästar år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
Truppförband	Kassationsorsaker																			Kasserade hästar i % av medeltalbeståndet	Medeltal
	Infektionssjukd.	Sjukd. i urinorg.	Sjukd. i nervsyst. o. sinnesorg.	Sjukd. i andningsorganen	Sjukd. i digestionsorganen	Allmän stelhet, slapphet, ålder	Led-åkomma		Sen- o. senk.-inf.	Sena åkomma	Hovåkomma	Andra åkomma i rörelseorganen	Hud och bindväv	Sjukdom i öfverskall	Ölmsplighet eller andra orsaker	Summa					
							Ringkota	Ånalsledsk													
Livregt till häst . .	6	—	3	—	1	1	11	4	—	51	4	10	20	2	—	—	10	123	18.3	13	
Livregts husarer . .	2	—	2	—	1	—	18	5	—	13	5	6	5	—	—	—	57	9.8	15	15	
Norrlands dragonreg. .	—	—	1	—	2	1	14	4	2	16	—	9	4	1	3	—	59	7.9	12	12	
Skånska pansarreg. .	3	—	—	3	—	1	7	4	5	9	9	12	7	1	—	—	61	23.4	14	14	
Södermanl. pansarreg.	—	—	—	—	2	—	2	6	1	3	—	1	2	1	—	—	18	51.4	12	12	
Skaraborgs pansarreg.	—	—	—	—	—	—	6	1	—	6	1	—	1	—	—	—	14	28.0	16	16	
Svea artillerireg. . .	2	—	1	10	2	1	49	15	8	64	4	6	40	4	4	—	10	220	36.8	13	
Göta artillerireg. . .	5	—	1	5	1	1	14	7	—	25	2	1	7	1	—	—	6	76	12.3	15	
Wendes artillerireg. .	4	—	2	6	—	2	44	3	14	23	1	1	23	7	2	—	2	134	40.7	15	
Norrlands art.-reg. . .	2	—	2	—	—	1	57	15	13	21	1	3	4	2	1	—	—	122	24.8	16	
Norrbottnens art.-kår.	1	—	5	—	2	—	16	23	10	24	2	1	43	3	1	—	3	134	51.1	15	
Smålands artillerireg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1.8	12	
Gotlands artillerikår.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	3	7.1	14	
Boðens art.-reg. . . .	—	—	1	—	—	—	—	2	1	1	—	—	1	—	—	—	—	6	12.5	14	
Bergslagens art.-reg. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Karlsborgs luftv.reg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	3	13.6	14	
Östgöta luftv.reg. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	5.0	16	
Stockholms lvreg. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Svea ingenjörkår . . .	1	—	—	1	1	1	3	4	—	8	—	1	4	1	—	1	—	26	31.0	14	
Göta ingenjörkår . . .	—	—	—	5	—	1	6	3	2	2	—	—	11	2	—	—	—	32	42.7	14	
Göta , , Karlstad	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	4	30.8	14	
Boðens ingenjörkår . .	—	—	1	—	1	—	4	6	1	4	—	—	—	1	—	—	—	18	24.3	15	
Signalregementet . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	3	4.1	11	
Svea trängkår	1	—	1	1	—	—	6	6	—	9	1	—	3	2	—	—	2	32	24.6	16	
Göta trängkår	—	—	1	—	—	—	3	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	6	5.6	14	
Norrlands trängkår . .	1	1	2	1	1	2	11	7	1	30	1	3	12	—	—	2	75	63.6	15	15	
Skånska trängkåren . .	1	—	—	—	—	1	10	2	—	8	—	—	4	—	—	—	—	26	30.6	16	
I. milo.s inf.	—	1	1	5	1	4	28	7	2	20	6	3	14	10	—	—	18	120	33.3	14	
II. , ,	2	—	3	—	1	1	35	12	3	32	—	4	19	3	—	—	—	115	32.2	15	
III. , ,	—	1	4	6	—	4	17	9	5	17	2	2	7	13	1	—	8	96	26.7	14	
IV. , ,	2	—	9	—	4	4	25	11	11	30	9	4	24	6	1	—	12	148	55.0	14	
V. , ,	4	—	1	2	2	4	22	9	6	25	—	6	28	7	—	—	21	137	42.9	13	
VI. , ,	1	—	9	—	1	3	22	9	1	22	—	3	7	1	—	—	3	82	27.6	16	
VII. , ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	—	—	—	4	14.8	15	
Skolor m. fl.	—	—	—	—	—	10	—	2	4	2	2	5	—	—	—	1	26	6.2	14	14	
Summa eller medeltal	38	3	41	54	19	33	441	174	89	468	54	83	302	68	13	1	101	1982	22.9	14	
I varje gr. kass. h. på 100 av samtliga kasserade hästar	1.9	0.2	2.1	2.7	1.0	1.7	22.3	8.8	4.5	23.6	2.7	4.2	15.2	5.4	0.7	0.1	5.1	100.0			
på 1000 av hela me- delhästbeståndet.	4.4	0.8	4.7	6.2	2.2	3.8	50.9	20.1	10.3	54.0	6.2	9.6	34.8	7.8	1.5	0.1	11.6	228.6			

Anm. Den stora skillnaden mellan här angivet antal kasserade hästar och det i Tab. 1 (kol. 4) angivna beror därpå, att här medtagits även sådana hästar, som på grund av allmän stelhet, ålder o. d. kasserats utan att hava varit sjukskrivna. — Remontdepåernas hästar äro här icke medräknade.

Tab. 6. Sammandrag av hundsjukbesked för år 1944.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Vårdade ej sjukskrivna
	Kvarstående från föreg. år	Insknade	Summa	Tjänstgörande	Av tjänst- görande	Självdöda	Avlivade	Summa			
<i>I. Infektionssjukdomar.</i>											
Blodförgiftning	—	1	1	1	—	—	—	1	—	13	—
Valpsjuka	—	20	20	14	—	2	4	20	—	429	—
Andra infektionssjukdomar	—	11	11	11	—	—	—	11	—	64	—
<i>II. Invasionssjukdomar.</i>											
Masksjuka	—	12	12	12	—	—	—	12	—	43	140
<i>III. Konstitutionella sjukdomar.</i>											
Avitaminos	—	4	4	—	—	—	4	4	—	29	—
<i>IV. Förgiftningar.</i>											
Förgiftning	—	1	1	1	—	—	—	1	—	2	—
<i>V. Nervsystemets sjukdomar.</i>											
Hjärninflammation	—	1	1	—	—	—	1	1	—	10	—
Kramp	—	1	1	1	—	—	—	1	—	18	—
Andra sjukdomar i nervsystemet	—	4	4	3	—	—	1	4	—	69	—
<i>VI. Ögats sjukdomar.</i>											
Inflammation i bindehinnan	—	15	15	14	1	—	—	15	—	233	22
Inflammation i hornhinnan	—	2	2	1	1	—	—	2	—	52	—
Andra sjukdomar i ögat	—	4	4	3	1	—	—	4	—	95	2
<i>VII. Örats sjukdomar.</i>											
Öroninflammation	—	17	17	17	—	—	—	17	—	176	20
Andra sjukdomar i örat	—	1	1	1	—	—	—	1	—	7	—
<i>VIII. Andningsorganens sjukdomar.</i>											
Lufttröskatarr	—	7	7	7	—	—	—	7	—	102	—
Luftstrupshuvudsinfektion	—	1	1	1	—	—	—	1	—	3	—
Lunginflammation	—	5	5	1	—	3	1	5	—	52	—
<i>IX. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>											
Hjärtförlamning	—	2	2	—	—	2	—	2	—	2	—
Inflammation i hjärtat	—	1	1	1	—	—	—	1	—	24	—
Lymfkörtelinflammation	—	1	1	1	—	—	—	1	—	10	—
Organiskt hjärtfel	—	2	2	2	—	—	—	2	—	23	—
<i>X. Digestionsorganens sjukdomar.</i>											
Bråck	—	5	5	4	1	—	—	5	—	55	—
Förstoppning	—	4	4	4	—	—	—	4	—	23	—
Inflammation i svalget	—	1	1	1	—	—	—	1	—	38	—

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Vårdade ej sjukskrivna
	Kvarstående från föreg. år	Insknade	Numra	Tjänstgöriga	Pj tjänst- göriga	Självdöda	Avlivade	Summa			
Mag-, tarmbristning	—	1	1	—	—	—	—	—	1	11	—
Mag-, tarmkatarr; mag-, tarmin- flammation	—	12	12	12	—	—	—	12	—	135	18
Tandfel	—	4	4	4	—	—	—	4	—	15	1
Tarminstjälpning	—	1	1	—	—	1	—	1	—	3	—
Tonsillit	—	5	5	5	—	—	—	5	—	76	—
Andra sjukdomar i digestionsor- ganen	—	4	4	4	—	—	—	4	—	42	6
<i>XI. Urin- och könsorganens sjukdomar.</i>											
Blåskatarr	—	1	1	1	—	—	—	1	—	10	—
Partus	—	5	5	5	—	—	—	5	—	66	—
Sjuklig könsdrift	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Njurinflammation	—	1	1	1	—	—	—	1	—	24	4
Andra sjukdomar i urin- och köns- organen	—	8	8	7	1	—	—	8	—	66	9
<i>XII. Rörelseorganens sjukdomar.</i>											
Allmän stelhet, svaghet	—	2	2	—	—	—	2	2	—	205	—
Benbrott	—	3	3	2	—	—	—	2	1	189	1
Ledinflammation	—	7	7	7	—	—	—	7	—	80	2
Ledvrickning, ofullständig	—	2	2	2	—	—	—	2	—	14	1
Kloinflammation	—	1	1	1	—	—	—	1	—	30	—
Andra sjukdomar i rörelseorganen	—	21	21	14	3	—	—	17	4	254	5
<i>XIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.</i>											
Böld	—	7	7	7	—	—	—	7	—	224	1
Eksem	1	35	36	36	—	—	—	36	—	658	22
Hudinflammation	—	2	2	2	—	—	—	2	—	49	—
Krosskada	—	5	5	4	—	1	—	5	—	32	3
Löss	—	1	1	1	—	—	—	1	—	14	2
Sår	—	176	176	172	—	—	—	172	4	2 340	79
Tryckskada	—	2	2	2	—	—	—	2	—	16	2
Andra sjukdomar i huden och bind- väven	—	8	8	8	—	—	—	8	—	117	2
<i>XV. Svalster.</i>											
Kräfta, sarcom	—	1	1	—	—	—	1	1	—	41	—
Andra svalster	—	2	2	1	—	—	1	2	—	15	—
Summa	—	440	441	399	8	9	15	431	10	6 248	542